

Rediscover Church by Collin Hansen and Jonathan Leeman

دووباره دۆزىنه وهى كلّيسا

بۆچى
جهستهى مهسيح
پۆيستىه؟

نوسىنى
كۆلن هانسن & جۆناتان ليمهن

وهرگىرانى
چياكو قادر

بۆچی جهستهی مه سیح پئویسته؟
دووباره دۆزینه وهی کلّیسا

نووسینی:
کۆلن هانسن
جۆناتان لیمهن

وه رگیپرانی:
چیاکو قادر

Email: jamala@worksmail.net

Email: contact@handofhelp.info

Skype: jamalabumajd

www.handofhelp.info

UK: +44 (0) 7966 610944

Iraq: +964 (0) 751 792 5515

iraq, erbil, Ankawa, PanckCity 16

ئەم كىتەپە ۋە رەگىپرانىكە لە:

Originally published in English under the title:

Rediscover Church: Why the Body of Christ Is Essential

Copyright © 2021 by Collin Hansen and Jonathan Leeman

Published by Crossway

Wheaton, Illinois 60187, U.S.A.

ISBN: 978-1-958168-49-3

All rights reserved.

Kurdish Edition Copyright 2021 by Hand of Help, all rights reserved. Without prior permission of the publisher, no portion of this book may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted in any form or by any means-electronic, mechanical, photocopy, recording, or any other - except for brief quotations in printed reviews.

هەموو مافەکانى ۋە رەگىپرانى چاپى كوردىيى ۲۰۲۱ى ئەم بەرھەمە لە لایەن رېكخراوى ”ھاند ئۆف ھیلپ“ ھو پاریزراوھ. ھىچ بەشكى ئەم بلاوکراوھى بەبى ئاگادارکردنەوھى پېشووختى نووسەر ناکریت چاپ بکریت، یان بە شیوھى ئەلیکترۆنى، فۆتۆکۆپى، تۆمارى دەنگى بېخسرت، مەگەر ئەوھى كە تەنھا دەقى كورتى لى ۋە رەگىپردریت و ئاماژە بە ناوى بەرھەم و نووسەر بکریت.

● ناوى كىتەپ: كەسایەتى. دووبارە دۆزینەوھى كلیسا

● نووسەر: كۆلن ھانسن - جۆناتان لیمەن

● ۋە رەگىپرانى: چیاكۆ قادر

● چاپى یەكەم، ۲۰۲۲

● چاپخانە:

● تیراژ: ۱۰۰۰ دانە

● ژمارەى سپاردن: لە بەرپۆه بەرایەتى گشتى كىتبخانە گشتییه كان ژمارەى سپاردنى (۸۰۸)ى سالى ۲۰۲۲ى پیندراوھ.

هەموو ئایەتەکانى لە چاپى كوردىيى سۆرانى ستاندرهوه (KSS) ۋە رەگىراوھ. ھەموو مافەکانى پاریزراوھ.

ناوه پړوك

لاپه پره

۳

پيشه كى

۱۱

پيناسه ي كليسا چيه؟

۲۲

كى ده توانيت په يوه ندى به كليساوه بكات؟

۳۴

ايا به پراستى پيوسته مان به وه يه پيكه وه كوښينه وه؟

۴۶

بوچى وتار و فيركردن دوو شتى زور گرنگن؟

۵۷

ايا به پراستى په يوه ندي كردن به كليسا پيوسته؟

۷۲

ايا به پراستى ته ميېكردنى كليسا خوښه ويستى نيشان ده دات؟

۸۶

چون نه ندامانى جياواز له خوم خوښووي؟

۹۷

چون كه سانى بيگانه مان خوښه وي؟

۱۰۷

كى رابه رايه تى كليسا ده كات؟

۱۲۱

ده رهنجام: چوون بو كليسا و يارمه تيدانى كه سانى ديكه

پیشکەش

ئەم کتیبە پیشکەشە بە کۆمەلە ی ناومال:
ئەوانە ی پیکەو بەرەنگاری پەتا بوونەتەو، وە پیکەوەن.
کولین هانسن

هەرۆهە ئەم کتیبە پیشکەشە بە هەموو خوشک و برایانم لە کلێسای چیفیرلی
لە ئاوهەلکیشی.
جۆناتان لیمەن

دەربارەى ئەم كىتەبە...

«ئەم كىتەبە پەيامىكى گىرنگە بۆ كلىساي ئەمروۆ كە روبە پروى زۆر ئالنگارى دەبىتەو، لەوانە، شىوانى وئەى كلىسا. وە لە كاتىكدا فاىروۆسى كرۇنا تووشى جەستە دەبىت، ئىتر ھەرجى گومانى شاراوە تىماندا ھەبوو دەربارەى كلىسا و كەسانى دىكە دەرىخست. لەبەر ئەو ھەگەر سەرىشك كرام بۆ خوئىندەو ھى يەك كىتەب لەدواى پەتاكە بە دلىنایەو ئەم كىتەبە دەبىت؛ لەبەر ئەو ھى بە شىو ھەى كى واقەى كىشەى ئىستای دەستىشان كر دوو، وە چارەسەرى كىردارى و سوودبەخسى داناو بەگوئىرەى كىتەبى پىروۆ، وە بەبى لایەنگىرىيە.»

قەشە غسان يوسف عودىش

شوانى كلىساي ئىنجىلى نىردراوئىتى لە ھەولېر، كوردستانى ئىراق
و ھەروۆكى كۆمەلگەى كلىساكانى ئىنجىلى لە ھەرىمى كوردستانى ئىراق

«لەكاتىكدا ئەم كىتەبەم دەخوئىندەو، يەكەم وتارم لى پوخت كر دەو بۆ ئەو ھى پىشكەشى بکەم بە ئەندامانى كلىساكەم، لەدواى داپرمان لە خواپەرستى لە ئەنجامى پەتای كرۇنا، بەو پىيەى كلىساپەكىن لە شوئىنكى دياركرائى جوگرافى كەوا پىنى دەگوئىت تەلارى كلىسا. كىتەبەكە نەك ھەر شاپەنى ئەو ھەى يەك جار بىخوئىتەو، بەلكو بۆ ئەو ھەى لەسەر مېزەكەت بىت بۆ ئەو ھى ئەو ھى تىيدا ھاتوو لەبىرت بىت. كىتەبەكە پىوئىستى راستەقىنەى كلىسا دەردەخات، وە بە راستگوئى و پروونى دەدوئىت لەبارەى ئەو راستىيەى كە تىيدا دەژىن و بەرھەمەكەى دەچىنەو. ئاموۆگارى دەكەم بە پىشكەشكردى وەك ديارىك بۆ ھەموو خوۆشەوئىستان لە خزمەتكارانى خودا و ئەوانەى دەپەرستى. چووە ناو دل و مېشكەمەو، وە ھىوادارم بۆ تۆش بىتە ماىەى بەرەكەت، ھەرەك بۆ من وابوو.»

قەشە پۆل بدنىان

شوانى كلىساي لەئاوھەلكىشى فىزبادن – ئەلمانىا

«ئەگەر دوو كەس لە خوداوە بن ناكۆك نابن، لەسەر ئەو ھى كە كلىسا جەستەى زىندووى عىساپە كەوا لەم جىھانەدا كار دەكات و كارىگەرى ھەىە. بەلام جىھان بەرەو مەترسى دەروات، بۆ مەزاجىبوون و تاكپەروى و خوۆپەرستى، كە چەمكى كلىسا كەوا نووسەر بە شىوازىكى نووسىنى جوان باسى دەكات، دوورە لەو ھى كە ئەمروۆ دەبىنىن.»

پيويسته كه بيرۆكه‌ي ئه‌وه‌ي كلّيسا كۆمه‌له‌يه‌ك باوه‌ردارن و وه‌ك ئه‌وه‌ي نووسه‌ري نامه‌ي عيبرانييه‌كان ده‌لّيت ئامانجيان: “هاندا نه‌ بۆ خۆشه‌ويستي و كاري باش”.
ئهم كتّيبه‌ چه‌مكي كتّيبى پيروژ به‌ شيوازيكى گشتگيري جوان بۆ “هاندا نه‌ به‌رجه‌سته ده‌كات».

قه‌شه وه‌لّيد ئه‌مّلدانات

شواني كلّيساي ناسيره‌ي ئينجيلي له‌ ماديا - ئه‌رده‌ن
وه‌سه‌روكي هۆزي كلّيساي ناسيره‌ي ئينجيلي له‌ ئه‌رده‌ن

«ئهم كتّيبه‌ شيوازي راسته‌قينه‌ي كلّيساي هينايه‌وه‌، وه‌ ئه‌و ئامانجه‌ي كه‌ خودا له‌ پيناوئا دايناوه‌. نووسه‌ر به‌ شيويه‌ك باسي ئه‌نداميتي كلّيساي كردووه‌ وه‌ك ئه‌وه‌ي ئه‌ركيكه‌ بۆ هه‌رئه‌نداميكى، ئه‌و كاره‌ي كه‌ زورّيك پشتگوڤيان خستووه‌. وه‌ پيويست ناكات كه‌ سه‌رسام بين له‌ گه‌شه‌ نه‌كردني كلّيساكانمان ته‌گه‌ر نه‌گه‌رپّينه‌وه‌ بۆ به‌ناكانى كتّيبى پيروژ كه‌ په‌يوه‌سته‌ به‌ شيويه‌ي كلّيسا و دروستبووني و په‌يامه‌كه‌ي، كه‌وا ئهم كتّيبه‌ ده‌ريخستووه‌. ئه‌مه‌ كتّيبكّه‌ كه‌ له‌ جيبه‌جّيكردني كرداري فيركردني كتّيبى پيروژ ده‌چّيت ده‌رباره‌ي كلّيسا؛ رۆلى له‌ ژيانمان ده‌رده‌خات و رۆلى ئيمه‌ تّيدا».

قه‌شه سامر به‌تارسه

شواني سه‌ره‌كي له‌ كلّيساي زه‌رقاي له‌ئاوه‌لّكّيشى - ئه‌رده‌ن

«ناوبه‌ناو، بيرۆكه‌ي نووى ده‌رده‌كه‌ويّت و به‌ خيڤايى بلاوده‌بيته‌وه‌ كه‌ داواي رووداني گۆراني بنچينه‌ي ده‌كات له‌ بيروباوه‌ر و په‌په‌وه‌كردني مه‌سيحيه‌ت، له‌گه‌ل سه‌رده‌مدا ده‌روا و فيركردنه‌كاني مه‌سيحي ئاسان ده‌كات. وه‌ ئهم بيرۆكانه‌ له‌ زۆر به‌ياندا ياخي بوونه له‌ شته‌ بنچينه‌يه‌كان، وه‌ خيڤا له‌گه‌ل تازه‌گه‌ريدا ده‌گونجّيت. له‌به‌ر ئه‌وه‌ نامۆزگاريت ده‌كه‌م به‌ خويندنه‌وه‌ي ئهم كتّيبه‌ كه‌ بانگه‌وازيكى پيروژ هه‌لده‌گرّيت بۆ گه‌رانه‌وه‌ بۆ مالى خوداي باوك، كۆبوونه‌وه‌ي كلّيساي ناوه‌خويى، تاكه‌ شوپن بۆ گه‌شه‌كردني راست، وه‌ ده‌رپّيني راستگوڤايانه‌ له‌باره‌ي خۆشه‌ويستي و دلّسوژي بۆ عيسا».

قه‌شه تۆنى سكاف

نووسه‌ر و روناكيري مه‌سيحي. ماجستيري بالا له‌ يه‌زداناسي مه‌سيحي

شواني كلّيساي له‌ئاوه‌لّكّيشاني ئينجيلي له‌ بدارو - لبنان

پیشہ کی

ھۆکاری ھمه جور ھه ھه بۆ پروونکردنه وهی نه چوون بۆ کلێسا. له راستیدا زۆریک کهس له کاتی بلاوبونه وهی په تای کرۆنا وازیان له ئاماده بوون له کلێسا هینا، به گۆیرهی مه زهنده کان پێژهی ئاماده نه بوون گه یشتۆته سێ له چوار. په نگه تۆ یه کێک بیت له وه که سانهی که له وازیان هیناوه له ئاماده بوون له کلێسا، له بهر ئه وه ئه م کتیه هه وڵ ده دات بۆ یارمه تیدان له دووباره دۆزینه وهی کلێسا و پۆلی کلێسا، یان په نگه یارمه تیت بدات که بۆ یه که م جار ھۆکاری ئه وه بدۆزیته وه که خودا ده یه ویت گرنگی یه که م بدهیت به کۆبونه وه کانی کلێسا، وه پابند بیت به ئاماده بوونی له کلێسای ناو خۆیی.

به دلنیا یه وه باوه پدار به بئ کلێسا به ساده یی له گرفتدایه؛ کاتیک زۆری به سه ردا تپه ریوه که وامان دانا بوو باوه پدارانی ته رخانکراون بۆ عیسای مه سیح له ھۆکاری گرنگیدان به ئاماده بوون له کلێسا تپه گهن، هه روه ک ئیستا ژماره ی باوه پداران زۆر زیاتره له وانه ی گرنگی ده دن به ئاماده بوونی کۆبونه وهی هه فتانه، هه روه ها ئیستا خزمه ت و به خشین له کلێسا کا مان له لایه ن ژماره یه کی که مه وه جیه جی ده کریت، له بهر ئه وه کاره که وه ک ئه وه ده رناکه ویت که «کۆفید ۱۹» له پر باوه پدارانی پازی کردییت به وهی ئه وان پێویستیان به کلێسا نییه، له بهر ئه وهی ته نانته پش ئه م په تایه ش ملیونان کهس ئه و برپاره یان دا بوو. وه به م شیوه یه وای لیها تووه ئاماده بوونی کۆبونه وه کان ئیستا پێویستی به تۆمار کردن هه یه له ئینته رنییت. وه پابند بوون به خۆبه دوورگرتنی کۆمه لایه تی و به ستنی ده مامک.

به لأم به پروونی دیاره که «کۆفید ۱۹» کرداری جیا کردنه وهی نیوان باوه پداری که سیی و دینداری پیکخواوی خیراتر کرد. وه له پر هه موومان پر به روی کرداری داخستن بووینه وه که له سه ره تای په تاکه وه پویدا، وه بۆ ماوه یه کی نادیار به رده وام بوو، ئیتر گه رانه وه بۆ ئاماده بوون له کلێسا زه حمه ت بوو؛ له بهر ئه وهی زیاتر له سالیک په پره ومان نه کرد. وه ئه م کیشه یه به ته نها په یوه ست نییه به یه ک کلێسا وه. بۆ نمونه، ده بییت هه وڵ بدهیت بۆ گه رانه وه ت بۆ وه رزش و چوون بۆ یانه ی وه رزشی له دوای ئه وهی که ترساویت له پراوه ستان له شوینی وه رزش کردن، ئه وکاته هه ست به زه حمه تی کاره که ده که ییت.

هه تا راده ی پۆیست ئاماده بوون له کلێسا قورس ده بێت ئه گهر ته نهها کیشه مان ئه وه بێت که نه خو شیه کی کوشنده بو ماوه یه کی دوور و درێژتر له وه ی هه ریه کی که له ئیمه چاوه پریمان ده کرد دوری خستینه وه. به لام ترسی تووشبوون به فایرۆسه که په نگه دوا هو کار بێت که وای له زۆر یک له باوه پداران بکات بو ئاماده نه بوون له کلێسا، وه ئه و گفتوگۆ یانه ی که ده رباره ی ده مامک و فاکسین و شته کانی دیکه بووه هو ی دابه شبوونی ئه ندامانی کلێسا که له ماله کانیان گیران خوار دوه، وه به رده وام له به رده م لاپه ره کانی فیسبوکن که پره له هو شدار ی توند و تیوری پیلانگی ری. له تۆره کو مه لایه تیه کاند و دیا ره باوه پداران یه کتریان زۆر خو ش ده ویت، به لام هه ول بده دور بکه و پته وه له تاقی کردنه وه یه ک که له کاتی په رستشی هه فتانه دا پیکه وه له ژیر یه ک سه قفدا ئه زموونی ده که ن، ده بینیت که پیکه سه ته کانی سو ز دیته کایه وه.

به لام هیشتا ئه مه وینه یه کی ته وا و نییه. بو نمونه، ده کریت ئه مه روانگه ی لایه نی سیاسی ئه ندامان سه لمینیت که وا زیاتر جیا کاری و دابه شبوون له نیویان دروست ده کات. چون ده کریت باوه پداران له گه ل که سانی ک له پال یه کتر خوا په رستی بکه ن که گرنگی پیدانی جیا وازیان هه یه؟ به دلناییه وه، ده کریت باوه پداران ها ورا بن سه باره ت به سیانه یی و له ئاوه لکیشان و زانیی دیکه، به لام چه نده باشه کاتی که هه ست ده که ین له زۆر روانگه ی دیکه ها و به شین ته نانه ت له گه ل ها و په یمانه سیاسییه بیباوه په کانی ش، وه په نگه پۆیستمان به وه نه بێت له و شووانه بیر سین که وا زۆر جار گو ییان له گله یی و پرساری ئیمه بووه که ده لێن: بو چی په یوه ندییان پۆه نه کردین بو دلنایا بوونه وه لیمان له کاتی که له ماله کانه مان به ند کراوین؟ له کاتی په تاکه دا چون کاتیان به سه ر بردووه؟ په نگه چه ند پرسته یه ک بلین که وا روونی بکاته وه وتاره کان له ئه تته رنیته وه بئ سوود بووه و کاتی که سی ک ویستبیتی سه رنجی له سه ر بیت پۆیستی به هه ولدان هه بووه بو ئه وه ی سه رنجی له سه ر لانه چیت که وا مندالات ئا زاوه ده نیته وه. به گشتی، نا کریت به راوردی شوانی ئاسایی بکریت به رابه رانی بویر که وا له چا و پیکه وته کانیان له ته له فزیۆن راسته وخۆ و روه روو هه ل سوکه وتیان له گه ل ئه م بابته تانه کردووه. سه رباری ئه مه، ئه م په تایه وای کرد له پشتر ئاسانتر بیت وتاری شوانه کانی دیکه له ته له فزیۆنه وه ببیژی ت به بئ هه ستر کردن به گونه یان پشتگو یخستنی کلێسا که مان. ئیمه ده زانیی جیا وازی نییه له نیوان گو یگرتن له وتار شوانی کلێسا که مان و شووانی کلێسا کانی دیکه، به تایه تی کاتی که ده توانین شوانه کان به شیوه یه کی که سیی بینین.

به لئى همومومان زور هوکارمان ههيه که پالمان پيوهدهتیت بو ئاماده نه بوون له کلئسا. له راستیدا، زوریک له کلئساکان چاوه رپی گه پانه وهی ئاماده بوومان ناکه له کلئسا بو جاریکی دیکه، له بهر ئه وه کلئسای گریمانه بیان داناوه و شوانی گریمانه بیان دامه زراند، وه بهم شیوهیه هه ریه کیک له ئیمه پیویست ناکات رۆژی یه کسه ممه زوو له خه وه ستیت، یان پۆشاکه کانی له بهربکات، یان له شوینی پارگرتنی ئوتۆمبیل بگه ریت، یان گریانی منداڵ پشتگوئی بخات، یان قسه کردن له گه ل که سانیک که سیاسه تیکی قیزه ونی هه یه، یاخود پارگرتنی باویشک له کاتی وتاری دورودریژ، یان پیویستی به له تکردنی نان نییه.

داها تووی کلئسا

ئایا کلئسا داها تووی هه یه؟ ئایا کلئسای گریمانه یی داها تووه؟ وه لامه که ی له هه مان کاتدا «به لئى» و «نه خیر» ه، له بهر ئه وه له م کتیبه دا هه ول دده دین پرازیت بکه ین بو گه ران له دووباره دۆزینه وه ی کلئسا. وه ئه مه له خو شباوه پیمانه وه سه رچاوه ی نه گرتوه هه ره ک ئه وه ی نه توانین ئه وه هوکاره مه زنده بکه ین که که سیک له گه ل کلئسای ناوه خو یی هه ول دده دات. له راستیدا، هه ر که سیک که کلئسای خو شده ویت پیوسته له سه ری فیری لیخو شبو نی باوه رداران بیت و ئاگاداریان بیت. وه خودا بانگامان ناکات بو کلئسا له بهر ئه وه ی شو ئینکی ئاسوده یه یارمه تیمان دده دات له ده سته وتنی هه ندیک هاندانی رۆحی، به لکو بانگه یشتمان ده کات بو خیزانیکی رۆحی له که سانی نه خواز او وه نه شیوا، وه پیشوا زیمان لئى ده کات له مالیک به ده گمه ن ئه وه یه که ده مانه ویت، به لام ئه وه یه که له کو تایدیدا پیویستمان پیی ده بیت.

هه ول بده بیر له کلئسای پیش په تاکه بکه یته وه. کاتیک ده پروانیته ده ور به رت و کومه لپیک باوه ردار ده بینیت گو رانی رۆحی ده لپن و نو یژ ده که ن و گو ی له وشه ی خودا ده گریت په نگه وا ده بینیت که هه مووان دلخو شن به ئاماده بوونیان لپره. په نگه بیده نگ بن و شوان وتار دده دات، یان بو دووپاتکردنه وه ی خاله کان هاوار ده که ن «تامین»، یان په نگه له کاتی گو تنی گو رانییه کی رۆحی ده ستیان به رز بکه نه وه، یان کتیبی گو رانییه رۆحیه کان ده خو ئینه وه، یان په نگه پیش ده رچوون له کلئسا زور به گه رمی و سوژ و پیشوا زیه وه ده سته یه ک بگوشن و سل او له یه کتر بکه ن، به لام هه موو شتیک له کلئسادا به باش ده رناکه و ی، وه هه موو رو خساره کان دلخو ش نین

و خەندە ببخشنەو، پەتاکە بوو ھۆی نیگەرانی لە پەيوەندییەکان و ھەندیک ئازار و ترس لەسەر ئەو پڕوخسارانە دەرکەوت کە ئەم پڕوخسارە دڵخۆشانە دەیانشاردەو، وە تیبینی ئەو دەکەین لەدواوێ ھەر خەندەییەک لە کلێسا چیرۆکیەک ھەیە. پەنگە چاوت بە خیزانیک بکەوێت بەدریژایی رێگەیی مائەو ھەتا کلێسا شەریان کردوو، پەنگە بیوژنیک ببینیت ھیشتا خەمبارە بەھۆی ئەوێ تووشی بوو و ھەمووان لەبیران چۆتەو، وە پەنگە کەسێکی دوورەپەریز بناسیت کە لە مەملانیدیە لەگەڵ گومانی چاکیی خودا لە نیوژیانیکیی پڕ لە ئازار و ناخۆشیدا، وە پەنگە یەکیک لە شوانەکان ببینیت دەپرسیت چۆن دەتوانریت داوا لە کلێسا بکریت کە دواي عیسا بکەوێت لەدواي ھەفتەییەک لە شکستی خۆی لە ئەنجامدانی ئەمەدا.

لە ھەفتەییەکەو ھەفتەییەکی دیکە لە کلێساکەت، ناتوانیت دڵناییت لەوێ کە ھەر کەسێک ھەستی چۆنە یان بیر لەچی دەکاتەو سەرەرای پڕوخساریان. وە تەنانەت ناتوانریت دڵنایینەو لە ھۆکاری ئامادەبوونی ھەموو یەکیک لە کلێسا، ئینجا نازانریت کێ دەگەریتەو کلێسا. کەسێک لیکۆلینەو بەکی فراوانی کرد لەسەر ھەلوێستی بیروباوەرانی کۆمەلێک کلێسای جیاواز پێش ھەلژاردنی باشترین کلێسای گونجاو بۆی، وە کەسێکی دیکە پێوێستی بە ھاواری ھەبوو لە شارێکی نوێ کە بۆی چوو بوو، وە کەسێکی دیکە لە کلێسایە کەو چوو کلێسایەکی دیکە و ھەرگیز کلێسایەکی گونجاوی نەدۆزیو، وە خاھێکی دیکە ھێچ ھۆکاریکی نەدۆزیو وە وای لێ بکات ئەو کلێسایە بەجیھتێلێت کە تیبدا گەورە بوو، کە گەواھیدەر بوو لەسەر ھەر روداویکی گرنگی لەدایکبوون و ھاوسەرگیری و مردن. لەراستیدا، بە تەنھا دیمەنە کە ناتوانیت چیرۆکە کە بە تەواوی بگێریتەو، تەنانەت لە کلێساکەشتدا.

بۆچی لەسەر تە دیسانەو کلێسا بدۆزیتەو؟ دەکریت چی وات لێ بکات بەیانی زوو لە خەو ھەستیت بۆ ئامادەبوون لە کۆبونەوێ بەیانی یەکشەممە یان لەدواي رۆژێکی ماندوویی لە مائەکەت بێتە خوارەو بۆ ئەوێ لە کۆبونەوێ ئیوارەي چوارشەممە ئامادەبیت؟ بۆچی دەبیت بگەریتەو بۆ کۆمەلێکی دیار بکراو و ئەو ھەلژێری سەرەرای بژاردەي دیکە کە ھەیە؟ لە بنەرەتەو بۆچی گرنگی بە مەسیحیت دەدەیت؟ خەریکە جیھان خەمبار دەبیت بۆ نەبوونی کلێسا لە کاتی پەتای کڕۆنا، ھۆکار چییە؟ ئایا کلێسا یانە یە کە یارمەتی خۆیەتی پێشکەش دەکات بۆ ئەوانەي لە توانای مێشکی و سۆزدا لاوازن؟ ئایا کلێسا کۆمەلێ کارکردنی کەسانیکە کە

هه مان بیرکردنه و هیان هه یه؟ ئایا کلێسا دامه زراوه یه که خزمه تی کۆمه لگه و که سانیک ده کات که چێژ له گۆرانیه پوچیه کۆنه کان وهرده گرن؟

ته نانه ت پێش مه ترسی گواستنه وه ی فایرۆسی کرۆناش، کلێسا نامۆ دهرده که وت له کاتیکدا زۆر که م له دراوسێکان کۆده بوونه وه بو ئه نجامدانی گفتوگۆی گهرم و فیربونی له سه رخۆ و ستایشکردنی به په رۆشه وه، به تابه تی کاتیک باهه تیک دیت له کتیبیکی کۆن باس له په پره وکردنی شتی نامۆ ده کات وه ک پێشکه شکردنی قوربانی ناژه لێ، وه ئه وه ئه م کتیبیه که مه سیحیه کان وای ده بینن ده سه لاتێ په های هه یه.

کاتیک ده چیه کلێسا ریکی چی پروده دات؟ ئیمه ته نها مه به ستمان کاروباری وه ک وتار و ستایش و خزمه ت نییه (هه رچه نده له م کتیبه دا باسی هه موو ئه م کارانه و زیاتریش ده که یین)، به لکو قسه ده که یین له باره ی ئه و شتانه ی له دوای خه نده کانه وه پروده دات، وه له دوای ستایش و خویندنه وه ی کتیبی پیروژ؛ ئیمه قسه ده که یین له باره ی پلانه کانی خودا و مه به سته کانی له به ره ئه وه ی کلێسا زۆر قوولتره له وه ی دهرده که وی ت و له به رچاو دیاره. له راستیدا، کلێسا بیلبله ی چاوی خودا و ئه و جه سته یه یه که عیسی مه سیح له پیناویدا خوێ وه ک قوربانی پێشکه ش کرد، له به ره ئه وه کلێسا پێویست و بنچینه یه.

لیره وه خودا پشت ده به ستیت به هاوسه گیری له به ره ئه وه ی گهرموگورترین په یوه ندی مروفایه تیه له باسکردنی ئه وه ی له کلێسا که تدا پروده دات، وه ئه وه ی پوئسی نێردراو سه باره ت به هاوسه رگیری بو خه لکی ئه فسۆسی نووسیوه فیрман ده کات و ده لیت:

«ئهی میرده کان، ژنه کانتان خۆشبوئ، ههروهک مه سیحیش کلێسای خۆشویست و له پیناوی خوێ به ختکرد، تاکو پیروزی بکات و به شوستنی به ئاو له ریگه ی وشه وه پاکه بکاته وه، بو ئه وه ی کلێسایه کی شکۆدار بو خوێ ئاماده بکات، له که و لۆچ و هیچ شتیکی ئاوی نه بی ت، به لکو پیروژ و بی که موکوری بی ت.»

(ئه فه سوؤس ۵: ۲۵ - ۲۷)

لهم دهقه‌دا، پۆلسی نیردر او یارمه‌تیمان ده‌دات بو ئه‌وه‌ی له‌و په‌یوه‌ندییه‌ هاوسه‌رگه‌رییه‌ی که‌ ده‌یزانین لیه‌وه‌ شتیک‌ له‌ کلێسا فیر بین که‌ نابینین. هاوسه‌ره‌کان خوشه‌ویستییان بو‌ خیزانه‌کانیان ده‌رده‌بهرن به‌ پیشکه‌شکردنی ژیانیان و‌ قوربانی له‌ پیناویان، وه‌ هه‌روه‌ها عیسا‌ مه‌سیحیش به‌م شیوه‌یه‌، تاکه‌ کوپری خودا که‌ له‌ رۆحی پیروژه‌وه‌ بوو. وه‌ له‌ مریه‌می پاکیزه‌ له‌دایک‌ بوو، وه‌ له‌سه‌رده‌ستی رۆمانیه‌کان له‌خاچ‌ درا و‌ له‌نیو‌ مردوو‌ان هه‌ستایه‌وه‌، خۆی وه‌ک‌ قوربانی پیشکه‌ش کرد له‌ پیناوی کلێسا. وه‌ به‌هۆی قوربانی عیسا‌ له‌سه‌ر‌ خاچ‌، خودا له‌ هه‌موو‌ ئه‌وانه‌ خوشبوو که‌ وازیان له‌ گونا‌ه‌ینا و‌ باوه‌ریان به‌ عیسا‌ هینا و‌ متمانه‌یان به‌و‌ کرد، وه‌ به‌م‌ شیوه‌یه‌ ده‌کریت‌ پیروژ بیت‌ له‌به‌ر‌ ئه‌وه‌ی عیسا‌ جه‌سته‌ی خۆی پیدایه‌ت. وه‌ هه‌روه‌ک‌ خورا‌ک‌ ده‌ده‌یته‌ جه‌سته‌ت و‌ گرنگی پتی ده‌ده‌یت، عیسا‌ خواردن به‌ کلێسا ده‌دات و‌ گرنگی پیده‌دات (ئه‌فه‌سۆس ٥: ٢٩).

وینای نه‌ینیه‌کی قوول‌ بکه‌ له‌نیوان‌ کلێسا و‌ عیسا‌دا کاتیک‌ خامیکی به‌ته‌مه‌ن له‌ ته‌نیشته‌ پراوه‌ستاوه‌ و‌ پڕژه‌یه‌کی زۆر بوونی له‌خۆی داوه‌، یان کاتیک‌ ئه‌و‌ پیاوه‌ی له‌ به‌رده‌مه‌ته‌ به‌ ئاوازیکی هه‌له‌ چه‌پله‌ لیده‌دات، یان کاتیک‌ هاو‌پڕکه‌ته‌ له‌بیری ده‌چیت‌ پیروژیایی جه‌ژنی له‌دایکه‌بوونت‌ لی‌ بکات، وه‌ له‌وه‌ قورستر‌ ئه‌وه‌یه‌ کاتیک‌ خۆت‌ ته‌نهای له‌ ماله‌وه‌ خه‌یالی ئه‌و‌ نه‌ینیه‌ بکه‌یت، له‌به‌رئه‌وه‌ی ته‌نانه‌ت‌ ئه‌ندامه‌ نامۆکانی جه‌سته‌ش ئه‌وه‌مان بیه‌ ده‌خه‌نه‌وه‌ که‌ به‌ نيعمه‌ت‌ نه‌بیت‌ هه‌چ‌ که‌سیک‌ له‌ خودا نزیک‌ نابیته‌وه‌. وه‌ هه‌چ‌ که‌سیک‌ ناتوانیت‌ کورسیه‌ک‌ له‌سه‌ر‌ ئه‌م‌ خوانه‌ بگریته‌، وه‌ ناتوانیت‌ به‌بێ‌ بانگه‌یشت‌ بجیته‌ ئه‌م‌ ئاهه‌نگه‌.

برواده‌که‌یت‌ یان بره‌وانا‌که‌یت، ده‌بینیت‌ که‌ کلێسا‌که‌ت‌ زیاتر‌ مایه‌ی گرنگی‌پیدانه‌. پۆلسی نیردر او له‌ نامه‌ی کۆرنسۆس‌ کلێسا‌ فیرده‌کات‌ و‌ ده‌لیت: «ئیه‌وه‌ له‌شی مه‌سیح‌ن، هه‌ریه‌که‌تان‌ ئه‌ندامی ئه‌ون.» (یه‌که‌م‌ کۆرنسۆس‌ ١٢: ٢٧). به‌لێ‌ کلێسا‌که‌ت‌ جه‌سته‌ی مه‌سیحه‌، وه‌ ئه‌مه‌ جیه‌جی ده‌بیت‌ به‌سه‌ر‌ ئه‌و‌ فه‌رمانه‌ره‌ی بانک‌ که‌ سه‌رکرده‌یه‌تی ئه‌نجومه‌نی خزمه‌تکارانی کلێسا‌ ده‌کات، وه‌ ئه‌و‌ که‌سه‌ی له‌ ئالوده‌ی ماده‌ی کحولی چاک‌ بووه‌ته‌وه‌ که‌ ناتوانیت‌ کۆتروولی بوونی جه‌سته‌ی خۆی بکات، وه‌ هه‌روه‌ها‌ به‌سه‌ر‌ ئه‌و‌ که‌چه‌ گه‌نجه‌ش‌ جیه‌جی ده‌بیت‌ که‌ له‌به‌رده‌رگا‌ به‌ خه‌نده‌یه‌ک‌ پیشوازیته‌ لی‌ ده‌کات، وه‌ که‌چه‌ کارمه‌نده‌که‌ی دایه‌نگا. وه‌ ئه‌گه‌ر‌ تۆبه‌ت‌ کرد‌ له‌ گونا‌هه‌کانته‌ و‌ باوه‌رته‌ به‌ هه‌والی خوش‌ هینا‌ ده‌راره‌ی مردنی عیسا‌ و‌ هه‌ستانه‌وه‌ی، له‌گه‌ل‌ هه‌موو‌ ئه‌مانه‌

تۆ سەر به عیسا دەبیت و هەمووتان سەر به یەکتەر دەبن. پۆلسی نێردراو بە خەلکی پۆما را دەگەییەت و دەلیت: «وەک چۆن لە یەک جەستەدا ئەندامی زۆرمان هەیە، هەموو ئەندامەکانیش یەک کاریان نییە، ئێمەش بە هەمان شیوە، هەرچەندە زۆرین، بە یەکبوون لەگەڵ مەسیح ئەندامی یەک جەستەین و هەر ئەندامێک پەویەستە بە ئەندامەکانی دیکەو». (پۆما ۱۲: ۴ - ۵).

لە مەسیحدا، کلێساکەت تەواو «نە خراپەیی تێدا یە و نە ناخۆشی»، وە ئەمە راستییە و تەنانەت لە کاتی پەتا و نەخۆشیدا و لە کاتی گرژی سیاسیدا. لە لایەنی کردارییەو، بەراستی دەزانیت یان لە کۆتاییدا بۆت دەردەکەوێت کە کلێساکەت ئەندامانێک ئەندامانێک دەگرێتە خۆی کە هێشتا گوناوەکەن دەرحەق بە خودا، وە لە بەرامبەر بە یەکتەر لەگەڵ ئەوەی پۆچ پیرۆزیان دەکات. پەنگە لە لایەن ئەوانەو تەووشی سوکایەتی بیتەو، وە پەنگە گوێ نەدەن بە چاودێریکردنی منداڵ، وە پەنگە کاری خراپ بکەن، وە پەنگە خۆشەویستی هەلە دەربێرن، وە لەستی گوناوەکان درێژ بیتەو.

وە لەم کتێبەدا یارمەتیت دەدەین لە دووبارە دۆزینەوێ کلێسادا. پێویستت بەو یە ئەوەی کە ناتوانی ببینیت بیری خۆتی بهییتەو، وە بگەریتەو بۆ کلێسا لەبەرئەوێ تۆ سەر بە خودای، وە لەبەرئەوێ مەسیح جەستەیی خۆی پێشکەش کرد، ئینجا باوەردارانێ کۆکردووە لە هەموو هۆز و زمان و گەل و نەتەوێ یەک (ناشکرکردن ۵: ۹). وە لە جەستەیی مەسیحدا هێچ کەسێک لە کەسێکی دی گرنگتر نییە لەبەرئەوێ هەمووان سەربەون بە هەمان نیعمەت و هەمان باوەر، وە خۆشەویستی بۆ دەوڵەمەند نییە و بەهێزەکان پەسندتر نین (یاقوب ۲: ۱-۷) لەبەرئەوێ ئێمە هەموومان بە هەموو شتێک قەرزازی مەسیحین، وە لە هەموو شتێکدا بەشدارین لەگەڵ یەکتەر هەروەک ئەوەی کتێبی پیرۆز دەلیت: «ئەگەر ئەندامێک ئازاری هەبوو، هەموو ئەندامان لەگەڵیدا ئازار دەچێژن، ئەگەر ئەندامێک پێزی لێنرا، هەموو ئەندامان لەگەڵیدا خۆشەحال دەبن» (یەکەم کۆرنسۆس ۱۲: ۲۶).

تۆ سەربە خودای و سەربە ئەندامانی دیکەیت، وە ئێمە یەک جەستە و ئەندامی زۆرین تۆش لەگەڵماندایت، وە چەندەها هۆکار هەیە بۆ هەول نەدانت بۆ دووبارە دۆزینەوێ کلێسا، وە یەک هۆکار گرنگی دووبارە دۆزینەوێ کلێسا دووپات دەکاتەو؛ لەبەرئەوێ خودا دەیهوێت خۆشەویستی خۆیت بۆ دەربخات بەهۆی ئەو

که سانهی که رهنگه زۆر خوشت نهوین. ئەو تا ئەم جوړه‌ی خوښه‌و‌یستیه که په‌نگه پامان‌بکیشیت بۆ دوور له خوومان و پابه‌ریمان بکات بۆ هاوبه‌شی کردنیک ده‌چیته سه‌رووی ئەو هیزه‌ی که جیهانه په‌راویز خراوه‌که‌مان له‌بار یه‌ک هه‌لده‌وه‌شینیته‌وه. ئەمه‌ تاکه‌ پښتای بڼچینه‌ییه بۆمان هه‌تا پیکه‌وه چاکبونه‌وه بدو‌زینه‌وه.

سه‌ره‌پای ئەوه، کلن‌ساکه‌ت ئەو شوینه‌یه که مه‌سیح پرایگه‌یاند به‌ شیوازیکی ناوازه و بپهاوتا تیدا ئاماده‌ ده‌بیت، وه‌ ره‌نگه‌ بتوانین بلین که کلن‌سا ئەو شوینه‌یه که ئاسمان و زه‌وی ده‌چنه‌ په‌یوه‌ندیه‌وه و نو‌یژه‌ کامان تیدا گیرا ده‌بیت «با پاشایه‌تییه‌که‌ت بی، با خواستت له‌سه‌ر زه‌وی په‌یره‌و بکریت وه‌ک له‌ ئاسمان».

به شی یه که م

پیناسه ی کلّیسا چییه؟

نووسینی: جوّاناتان لیمه ن

رهنگه که مندال بوویت باوکت توّی له گه لّ خویدا بردیته کلّیسا، باوکیشم ئەمهی له گه لّ کردووم. له راستیدا هه ندیک شتم له کلّیسا خویشووست، به لام هه ندیکی دیکه یم خوشنه ویست، یه کیک لهو شتانه ی که خوشم ویست یاری چاوشارکن بوو له گه لّ هاوړپیکانم له بینای کلّیسا که زور فراوان بوو، نارپک و چهنده ها پاره وی تیدابوو و دهروازه و پلیکانه که خوشاردنه وه تیدئا ئاسان بوو، که وای له بیناکه ده کرد شوینیکی نمونه یی گونجاو بیت بو یاریه که. وه ئەگه ر لیم پیرسیت: «پیناسه ی کلّیسا چییه؟» ئەوا له وانه یه ئاماژه بکه م بو بیناکه.

له قوئاغی ئاماده ییدا، ئەو شته سه ره کییه ی که له کلّیسا هه زم لئی بوو کۆبوونه وه ی گه نجان بوو که شه وی هه ینی ده به سترا، که پر بوو له گورانی رۆحی به چیژ و شانۆگه ری پیکه نیناوی و گالته جار ی و بیرکردنه وه ی خیرا، به لام ئەگه ر پرسیارم لئ بکه ی ئەگه ر پیشتر بیرم له وه کردیته وه به راستی په یوه ندی بکه م به کلّیسا وه. ئەوا رهنگه نازانم چی وه لام بده مه وه، وه رهنگه وه لام دانه وه ی پرسیاره که ره ت بکه مه وه؛ له بهر ئەوه ی من نه مبینیوه په یوه ندی به منه وه هه بیت.

له قوئاغی زانکۆدا، وازم هینا له چوونه کلّیسا، به لام هیشتا باوه رم به راستییه کانی مه سیحی هه بوو، به لایه نی که مه وه له میشکمد. به لام ویستم ژیا نی جیهان بژیم زیاتر له ژیا ن له گه لّ عیسا ی پهروه ردگار، له بهر ئەوه به چیژیکی زۆره وه شوینی جیهان که وتم، وه باشتین ده رپین که ده توانیت ئەوه بلیت ئەمه یه: مه سیحیه کی ئاسایی بووم، واتا ته نها به ناو. رامگه یان دووه که عیسا رزگار که رمه، به لام به دلناییه وه پهروه ردگار و سهروه رم نه بووه. «باوه رم» پئی کرد به لام نه «تۆبه م کرد و نه باوه رم پئی هینا» وه ک ئەوه ی که عیسا ی مه سیح پیمان راده گه نییت بیکه ین، وه ئەگه ر لیت پرسیوو ام: «پیناسه ی کلّیسا چییه؟»، له وانه یه وه لام بده مه وه: «کۆمه له که سانیکن که ده یانه وییت شوینکه وته ی عیسا بن، له بهر ئەوه هه ز نا که م له گه لّ ئەوان له وئ ب م». ئەوه ی دژیه که ئەوه یه هه رچه نده له کلّیسا وه دوور ب م، تیگه یشتنم زیاد ده کات به ره و

ئەوھى باشتەر لە كلیسا تیبگەم چیه. ئەى تو؟ ئایا پێشتەر پراوھ ستاویت و پرساریت لە خۆت کردووھ «پیناسەى كلیسا چیه؟».

وتار و خەلك

لە ئابى ۱۹۹۶ ز، لە زانكو دەرچووم، وھ چوومە واشنتونى پایتەخت بو ئەوھى كاریك بدۆزمەوھ. ھاوړیھە كى باوھ پدارم لەبارەى یه كیک لە كلیساكانى ئەو شارەوھ پى پراگە یاندم. بەھوى تۆزیک هەستکردنم بە تاوان لەو ژيانەى كە تىیدا دەژيام، وھ ئارەزووى ژيانى قولتر و واتادارتر، بریاری ئامادەبونم دا لەو كلیسایه. وتارى بەیانى ئەو پۆھى یه كشەمەم بەبیر نایەت، بەلام ھاتنەوھى ئیوارەى ئەو یه كشەمەم یهەم لەبیرە بو ئامادەبوون لە وتارى ئیوارە، ئینجا لەدواى ئەوھ ئیوارەى چوارشەمەم ئامادەبوم لە كوونەوھى وانەى كتیبى پیرۆز. وھ لە هەفتەى داھاتوو، پۆزى یه كشەمەم بەیانى و ئیوارە ئامادەبوم، ھەرۆھە ئیوارەى چوارشەمەم ئامادەبوم، بەم شىوھ یه گۆرام لە ئامادەنەبوون لە كلیساوھ بو ئامادەبونى سى كوونەوھ لە هەفتەى كدا، ھیچ كەسك پالى پىوھ نەنام بو ئەمە، بەلام شتیک لە ناخمدارایدە كیشام.

لە راستیدا. كەسك پالنەرم بوو، ئەویش پۆھى پیرۆزە بەھوى دوو شتەوھ. پۆھى پیرۆز وتارەكانى قەشە ماركى بەكارھینا؛ كە پێشتەر ھیچ شتیکم نەبىستبوو وھك ئەوھى لەووم بىست. مارك لە كتیبى پیرۆزەوھ وتارى دەدا، ئایەت بە ئایەت و بەش بە بەش، بەبى ئەوھى بىتەھوى سەرلێشواندن و تىكدان بۆم.

بو نمونە، مارك پۆزى یه كشەمەم وتارى لە سپارەى یه شوع پێشكەش كرد، وھ ئەوھ لەو دەقانەى كە قبولكردن و تیگەشىتنى قورسە؛ لەم بەشەدا خودا فەرمانى بو یه شوع دەرکرد كە بچیتە شارى كەنعان، ھەموو ژن و پیاو و مندال و پیر و تەنانەت مانگا و مەر و گویدر پزیش بكوژیت. قەشە مارك دەقەكەى بە دەنگىكى بىستراو خویندەوھ. وھ كاتیک لە خویندەوھ تەواو بوو، تەماشای ئیمەى كرد.

پرسیارم كرد لەسەر ئەوھى دەیلێت؛ لەبەر ئەوھى ئەم دەقە ترسناك و دپندانەى. لە كوٹاییدا، قەشە مارك قسەى كرد و گوێ: «ئەگەر باوھ پداربیت، پىوېستە ھۆكارى بوونى دەقى وھە لە كتیبى پیرۆزدا بزانی. ئەوھى لە ناخمدار دەگوتراىوھ ئەوھ بوو: پراوھ ستە... مەبەست چیه؟»

له سه‌ره تادا، هه‌ستم به ناخۆشى و ناره‌ه‌تى كرد له‌م ئالنگارىيه‌ى قه‌شه‌ مارك خستيه به‌رده‌ممان. ده‌بیت هۆكارى بوونى ده‌قێكى ئاوا له‌ كتيبى پيرۆزدا بزاسم؟ ئه‌ى وتارخوين بۆچى تۆ هۆكارى بوونى ده‌قێكى ئاوام پى نالبيت له‌كتيبى پيرۆزدا.

پاش چەند خوله‌كێكى كه‌م ئه‌و ئالنگارىيه‌ى كه‌ قه‌شه‌ مارك خستيه به‌رده‌ممان لۆژيكي ده‌ركه‌وت؛ له‌به‌رئه‌وه‌ى وه‌ك ئه‌و ئايه‌ته‌ى كه‌ خویندیه‌وه به‌بیرمان ده‌خاته‌وه كه‌ خودا قه‌رزارمان نيه‌ به‌ پيشكه‌شكردنى پوونكردنه‌وه، به‌لام ئيمه‌ قه‌رزارى ئه‌وين به‌ پيشكه‌شكردنى پوونكردنه‌وه، وه‌ هه‌لگرتنى به‌رپرسياربیتى له‌به‌رئه‌وه‌ى ئه‌و دروستكه‌ر و قه‌رزپێده‌ره. خودا له‌ژێر تاقیكردنه‌وه‌دا نيه‌، به‌لام ئيمه‌ له‌ژێر تاقیكردنه‌وه‌داين، وه‌ جگه‌ له‌و هه‌چ كه‌سێك ناتوانیت ژيان به‌خشیت يان بياته‌وه.

هه‌موو ئه‌وه‌م به‌بیر ناكه‌وێته‌وه كه‌ پاشان قه‌شه‌ مارك گوتى، به‌لام خالى گرنگ لێره‌دا ئه‌وه‌يه‌ كه‌ به‌راستى له‌دواى دوباره‌ رێكخستنه‌وه‌ى واقعه‌كه‌ جيهانى من گۆرا، به‌ شيوه‌يه‌كى كه‌مێك جياوازتر له‌ ئیستا ده‌مپروانیه‌ شته‌كان وه‌ك ئه‌م تيروانينه نوپيه‌ى كه‌ مروڤ به‌ هه‌لكشانی ته‌مه‌نى وه‌رى ده‌گریت. به‌لام من به‌ چركه‌يه‌ك ئه‌م تيروانينه‌م وه‌رگرت. وه‌ بېروباوه‌رم واى ليهات كه‌ خودا خودايه‌، وه‌ من خودا نيم.

وتارى باش هه‌موو هه‌فته‌يه‌ك ئه‌م كاره‌ ده‌كات، وه‌ به‌ سه‌رپراستيه‌وه‌ كتيبى پيرۆز پراده‌گه‌يه‌نیت، وه‌ چاوى دلت ده‌گۆزیت، وه‌ يارمه‌تیت ده‌دات بۆ ئه‌وه‌ى له‌ پوانگه‌ى خوداوه‌ جيهان بينیت نه‌ك له‌ پوانگه‌ى خۆته‌وه‌ (له‌ به‌شى چواره‌م به‌ وردى باسى ئه‌م وتاره‌ ده‌كه‌ين).

جگه‌ له‌وه‌ى وتار به‌م شيوازه‌ ته‌نها شت نه‌بوو كه‌ پۆحى پيرۆز به‌كارى هینا بۆ پاكيشانم بۆ ئه‌م كلیسايه‌، هه‌روه‌ها خه‌لكيشى به‌كارهینا، كه‌ پياویك ناوى دانیال بوو بانگه‌یشتى كردم بۆ ناو خیزانه‌كه‌ى له‌ به‌یانی هه‌موو پۆزانیکى شه‌ممه‌، وه‌ پیکه‌وه‌ نانى به‌یانی بخوین و سپاره‌ى ئیشایا بخوینینه‌وه‌، هه‌روه‌ك دوو هاوسه‌رى خانه‌نشین كه‌ جۆن و هیلین بوون، بانگه‌یشتیان كردم بۆ ئیواره‌خوانیک له‌گه‌لیان، وه‌ هه‌روه‌ها بانگه‌یشت كرام له‌لایه‌ن دوو هاوسه‌رى دیکه‌ ئه‌ویش پۆل و میرى بوون. وه‌ پيشوازی کلیسا له‌من و باوه‌شكردنه‌وه‌ى بۆم هه‌ستیکى گه‌رم و خۆش بوو. ژماره‌يه‌كى كه‌م له‌ هاوپیانی زانکۆم كه‌ بېاوه‌ر بوون و له‌ واشنتۆنى پایته‌خت ده‌ژيان، به‌لام چه‌زم ده‌كرد زیاتر كات له‌گه‌ل هاوپی نوپیه‌كانى کلیسا به‌سه‌ربه‌م، هه‌روه‌ها هاوپیانی زانکۆشم بانگه‌یشت كرد بۆ هاتنه‌ کلیسا.

بەم شىۋەيە ئەم كۆمەلەيە لە باوەرداران بەخۆشەويستى و پەيوەستبوونيان وىنەيەك لە جوړىكى جياوازى ژيانيان پيشكەش كردم، من دەژيام و خزمەتى خۆم دەكرد، بەلام ئەوان بۆ خزمەتى خودا و كەسانى دىكە دەژيان، پراھاتبووم كە قسە بكەم بۆ خۆھەلكيشان و پەرخەگرتن لە كەسانى دىكە، بەلام ئەوان قسەيان دەكرد بۆ ھاندانى كەسانى دىكە. وە لەبارەى خوداوە قسەم دەكرد وەك ئەوھى بابەتتىكى فەلسەفى بىت، بەلام ئەوان باسى ئەو خودايەيان دەكرد كە دەيانناسى، حەزم بە چىژوهرگرتن دەكرد لە ناھەنگى پشوو كۆتايى ھەفتە لەگەل ھاوړى بىباوهرەكانم، بەلام ئەوان دەيانويست چىژ لە مەسيح وەرېگرن.

سەرەراى ئەوھش، ھەرھەما كۆمەلەيەك باوەردار وىنەى جوړىكى جياواز لە شاريان پيشكەش كردم؛ ئىمە لە واشنتۆنى پايتەخت دەژين كە لە گىژاوى ھەلبژاردندا دەخولايەوھ. ھەرھەما ئەندامەكانىش چىژيان لەم جوړە گفتوگۆيانە وەرەگرت، وە لە كاتى بانگەشەى ھەلبژاردن بۆ كورسەيەكانى كۆنگرەيس و ئەنجومەنى پيران ھەندىكيان بۆ چەند ھەفتەيەك چوونەوھ مالاكانيان لە دەرەوھى شار. لەبارەى سىاسەتەوھ قسەيان دەكرد وەك ئەوھى گرنگ بىت، بەلام شارەكە ويستى واماھەلە لەگەل سىاسەت بكات كە واى دابىت كارىكى گرنگى ژيانە. ئەندامانى كلېسا گرنگيان بۆ سىاسەت دەرخت، بەلام شارەكە دەيوست سىاسەت پەروستين وەك ئەوھى بت بىت.

ئەمە واتا كلېسا بە ھىمنى زياتر و پىزگرتن و بەبى گرژى و ئالۆزى گرنگى بە پۆشنىرى سىاسى دەدات، وە لە كۆتاييدا ئەمە رىكەوتنە لەسەر كارە بنچىنەيەكان، بە تايبەتى سەرچاوى دادپەروەرى ھەتاهەتايى رىگەى پىداوين كە جياوازى بكەين لە خۆشەويستى كارە گرنگەكان وەك باشترين ستراتىژىيەكانى سىاسى بۆ دادپەروەرى ئىستا، وە ھەرھەما دابەشبوونى دانىشتوانى ئاسايى بەشدار بوو لە كەمكردنەوھى جەلەوگىرى سىاسى و كارىگەريەكەى لەسەرمان. لەم كاتەدا، لە سەرەتايى بىستەكانى سالانى تەمەنم بووم، بە تىپەرىنى كات ئىوارانى زياترم بەسەردەبرد لەگەل ھاوسەرەكان كە لە تەمەنى حەفتا سالىدا بوون يان لەگەل بى ھاوژىنەكانى تەمەن ھەشتا سالان، وە دەستم كرد بە يەكەمىن پەيوەندى ھاوړىيەتى بەتىن و واتادار لەگەل خوشك و برا تەمەن بچوكەكانم لەم كلېسايەدا.

بە كورتى، فېرېووم كە شارى خودا بە رىگايەكى جياوازدا دەروات تەنانەت لە كاتىكىشدا كە بەشدارى دەكات لە ھەندىك رىگاي شارستانى و پۆشنىرى لە شارەكانى ئەم جىھانە.

ئەگەر لەو پۇژوانەدا پرسیارت لى بکردما: «پیناسەى کلیسا چیه؟» نەمدەتوانى
 وەلامىكى راست پېشكەش بکەم. بەلام لە مېشکەدا گرنكى ئەم دوو بىرۆکەيە
 دەردەکەوت لەبارەى وتار و خەلک، يان بە دەربىنكى دیکە، وشەى ئىنجیل و
 کۆمەلگەى ئىنجیل. دەزانم لەسەر کلیسايە کەوا کاربکات لەگەل کۆمەلکەى خەلکى
 کە کۆدەبنەوہ بۆ ئەوہى وشەى خودا پىکیان بەيىت، وە بەم شىوازە دەستدەکەن
 بە ژيان پىکەوہ وەک ئەوہى جۆرکى جياوازبن لە خەلکى کە لە جیھاندا دەژین.
 بەلام لە جیھاندا نییە.

بۆچى تىگەيشتنى راست بە گرنک دادەنریت؟ ژيان وەک ئاسمان

بابتگەرپىنەوہ بۆ واقع: دەتوانیت چى بلىت لەبارەى ئەوہى کلیسا چیه؟
 کاتیک بە وریایەوہ بىر لەم پرسیارە ناکەیتەوہ، خۆمان دەخەینە مەترسییەوہ دوور
 لەو چاکە نایابەى کە خودا بەھوى خىزانەکەيەوہ پېشکەشمانى دەکات. وە لە کۆتايیدا،
 تىگەيشتن لەوہى کلیسا چیه ژيانت و شىوازی ژيانت پىکدەھيىت.

بۆ نمونە، بىرکەرەوہ لە چۆنیەتى ئەوہى کە خەلکى ئىستا قسەدەکات لەبارەى
 «پەيوەندىکردن» وە بە کلیساوہ وەک ئەوہى يانەيەک بىت، يان «لېخوړېنى ئۆتۆمبیل
 بۆ کلیسا» وەک ئەوہى بىنايەک بىت، ياخود «چىژوہرگرتن لە کلیسا» وەک ئەوہى
 نمايشکى شانۆگەرى بىت. ئەو گریمانە کارىگەرمانە چىن کاتیک بەم دەربىرپانە باس
 لە کلیسا دەکەين؟ ھەر وەھا چۆن ئەم گریمانانە ئەو شىوازە پىکدەھيىت کە لەگەل
 کلیسا کاھان بەشدارى پى دەکەين؟ پەنگە کارەکە ئاسان بىت، وە ھەر ھەفتەيەک
 ئامادەبوونى يەک کۆبونەوہ لە کلیسا بەس بىت، بە درىژايى ھەفتە بەشدارى
 کۆبونەوہ کانى دیکە ناکەين.

بەلام پراوہستە! ئیمە لە کتیبى پىرۆزەوہ بىستوو مانە کە کلیسا لە راستیدا کۆبونەوہ
 و ھاوبەشى خىزانى خودا و جەستەى مەسیحە و پەرسنگای پۇحى پىرۆزە، لەبەر ئەوہ
 ئەگەر بە فەرامۆشکردنەوہ بەردەوام بىن لە مامەلەکردن لەگەل کلیسا کاھان لەوہى
 کە کەمىک باشترە لە يانە يان بالەخانە يان شانۆکان، ئەو پشتیوانى و بەرەکەتە
 لەدەستدەھين کە خودا دیەويىت بمانداتى.

ئەم کتیبە ئامانجى يارمەتيدانە بۆ دوبارە دۆزینەوہى کلیسا بۆ ئەوہى تىگەيت

لهوهی کليسا چييه، وه سهنگی ژيان بدوژيتهوه وهک تاکيک له خيزانی خودا، وه چيژ له خووشی ژيان وهربگريت وهک نهانداميکی يه کگرتوو له جهستهی مهسيح لهگهل نهاندامهکانی دیکه له يهک جهستهدا. وه هيزی ژيانی کلتوری پيچهوانه تاقی بکهيتهوه وهک يهکيک له بهردهکانی پرستگای پيروژ - که ئيستا خودا لهسهر زهوی تيدا نيشتهجييه. دهمانهوييت نهو سوود و بهرهکه تانه نهزمون بکهيت بو باشهی خوٚت و باشهی هاوړی و دراوسنی بيباوهره کانت.

زياتری نهوهی هاوړی بيباوهره کانت پيوستيان پيهتی تهنها وشهکانی ئينجيل نييه، بهلکو ههروهها کومه لگهی ئينجيله که گهواهيدهری بوونی راستييه له وشهکانی نهو ئينجيله. به دلنبايهوه، تو دهتهوييت که شويني ژيانی کليسا کهت بکهون و بلين : «نهينييهکانی دلی ئاشکرا دهبيت، کرنوش دهبات و خودا دهپرستيت، رايدهگه يه نيٚت: «بهراستی خودا له نيوتاندايه!» (بروانه يه کهم کورنوس ۱۴ : ۲۵؛ عبرانيه کان ۱۱ : ۱۰).

بیر له وه بکهوه له کوندا سه رکرده سياسيهکانی ئەمريکا چوون ته ماشای ئەمريکايان کردوو، وایان داناوه «شاريک له سه رگريک»، به لام به شيک له دووباره دوژينهوهی کليسا دووباره دوژينهوهی نهويه که کليسا کاهمان پيوسته وهک نهو شارانه واييت که له سه رگردن جا نه گهر له ولاته يه کگرتوه کان بزين يان له ههر شوينيکی دیکه. وه نهوه زياتر نهويه که هه موومان پيوستمان پيهتی، جا نه گهر باوهرداربين يان بي باوهر، له کاتی گرژی کلتوری و سياسيدا.

دياره که له ئيستا داناومان به هووی هيچ نه تهويه که وه دانا به زيت بو سه ر زهوی، ههروهک چوون له هيچ نه تهويه کدا ئاسمان نه هاتوه ته خواره وه بو سه ر زهوی له وکاته وهی که ئاماده بوونی بهسته وه به پرستگای سليمان له پيمانی کوندا.

جگه له وهی يه کيک له و شته تيبينيکراو و سه رسورهينهر و سه رنج راکيشانه نهويه که کليسا کهت دهتهوييت دووباره بيدوژيتهوه نهو شوينه يه که کتيبی پيروژ له باره يه وه ده ليٚت که ئاسمان به هويه وه دهستی کرد به دابه زين:

- شانسی ئاسمان نزيک بووه ته وه (مه تا ۴).
- با خواستت له سه ر زهوی په پرهو بکريٚت وهک له ئاسمان (مه تا ۶).
- ئيمه ليره وه له سه ر زهوی گه نجينه مان له ئاسمان کوٚده که ينه وه (مه تا ۶).
- نهوهی ئيمه له سه ر زهوی دا هيه ستينه وه له ئاسمان ده به سترٚتته وه، وه نهوهی

لهسه زهوی بیکهینهوه له ئاسمان ده کرپتهوه (مه تا ۱۶).

• ئیمه په رستگای ئاسمانی خوداین (یه کهم کورنوس ۳؛ یه کهم په ترؤس ۲).

ئاسمانه کان به هوئی کۆبوونهوهی کلپسا کامان داده به زپته سه زهوی، کاتیک ئه مه رووده دات، تو هیوایه کی نوئی پیشکش به هاوالاتی نه ته وه کهت ده کهیت به وهی که ده بنه نه ته وه یه کی باستر، وه دانیش توانی شاره کهت چیژ له هیوایه کی نوئی ده بینن که له شاریکی باستر دابن.

ئه و ئالنگاریبانه ی روبه روی ده بیته وه هه چیه ک بیت، ئه گه تۆ له که مینه یان زۆرینه بیت یان له ده وله مەندان یان هه ژاران بیت، ده بیت بو هیوا کهت پشت نه به ستیت به شانشینه کانی ئه م جیهانه بو کومه لگه یه کی دادپه روهر و ناشتیانه، به لکو ده بیت سه رنجت له سه ر خودی پاشاکه بیت که وا شانشینه ئاسمانیه که ی له خالی دیاریکراو بنیاد ده نیت که به «کلپسای ناو خویی» ناوی ده به ین.

پیناسه ی کلپسا چیه؟

کتیبی پیروژ بو ئه م وه لاهه پشت ده به ستیت به چهند شتیک، وه پروونی ده کاته وه که کلپسا خیزانی خودایه و مالی خودایه و جهسته ی مه سیحه و په رستگای روچی پیروژه و ستوونی راستی و بناغه یه تی و بووکی مه سیح و شوپنکه وتوانی مه سیحه. وه هیتیش. هه موو وه رگرتیک شتیک نیایمان له باره ی کلپسا کهت و کلپسا که مان پپرا ده گه یه نی، وه ئیمه پپو یستمان به هه موو ئه م وه رگرتانه یه له به رئه وی هیچ ریکخراویکی دیکه یان گه لیک نییه وه ک کلپسا بیت، له سه ره تادا گفتوگوئی دوو وه رگرتمان کرد له م وه رگرتانه، به دریزایی ئه م کتیه به رده وام ده بین له قسه کردن له باره یه وه.

ئەمە پېناسەى يەزدانناسىيە بۇ كلىئىسايەك كە بە
درىژايى ئەم كىتەبە كە لە دۆزىنە وەيدا بەسەر دەبەين:

كلىئىسا كۆمەلىك لە باوەردارە (بەشى دووهم)

كە وەك بالۆيزخانەى مەسىح لەسەر زەوى كۆدەبنەو و نوینەرايەتى شانشى ئاسمان

دەكەن (بەشى سېئەم)

بۇ جاردانى هەوالى خۆش و راسپاردەكانى مەسىحى پاشا (بەشى چوارەم)

لەپىناو يارمەتيدانى يەكتر وەك ئەو هاونىشتىمانيانەى كە سەر بە عيسان بە

جىيەجىكردنى ئەركەكان (بەشى پىنجەم)

بۇ ئەوەى پىرۆزى و خۆشەويستى خودا دەربخەن (بەشى شەشەم)

بەهۆى گەلىكى يەكگرتوو و جۆراوچۆر (بەشى حەوتەم)

لە سەرانسەرى جىهان (بەشى هەشتەم)

بە پەپرەوكردنى فېركردنەكانى پىران و نمونەكانيان (بەشى نۆيەم)

له کۆتاییدا بوو یته ئەندامیک له کلێسا

دوو مانگ له دوای گه‌یشتنم بۆ واشنتۆنی پایته‌خت، یه‌کیک له هاورپۆ نوێیه‌کان بانگه‌یشتی کردم بۆ کلێسا. له راستیدا، ئەم هاورپۆیه بانگه‌یشتی کردم بۆ گواستنوه‌وه، بۆ خانوی کلێسا، ته‌نها رێگه به ئەندامانی کلێسا ده‌درا بۆ ژيان له‌م خانووه، خانووێکی جوان بوو له کاپیتۆل هیل، گه‌ره‌کیکه خه‌لکی هه‌زی لێیه‌تی، وه کرپێ هه‌رزانه. وه‌لامی من ئەوه بوو: «به‌ دلنیا یه‌وه. په‌یوه‌ندی ده‌که‌م به‌ کلێساوه. تکایه‌ چۆنیتێ تو‌مارکردنی ئەندامیتیم پێ بلی».

مه‌به‌ستم گه‌رانه‌وه‌ی بریک پاره بوو، به‌لام مه‌به‌ستی خودا باشه‌ی من بوو. کلێسا داوای لیک‌کردم که له چه‌ند وه‌رزیکێ خۆیندن ده‌رباره‌ی ئەندامیتێ کلێسا ئاماده‌بم، وه پێش په‌یوه‌ندیکردنم چاوپێکه‌وتنم کرد له‌گه‌ڵ قه‌شه‌ مارک. له‌داوای گه‌شه‌کردنم له کلێسا، وه‌لامه‌ راسته‌کانی پرسیاره‌که‌م زانی بۆ پرسیارێ «پیناسه‌ی کلێسا چیه‌؟» ئینجا له‌ مانگی تشرینی دووه‌می ۱۹۹۶ ز. کۆمه‌لیک باوه‌ردار ده‌نگیان دا له‌سه‌ر رازیبوون به‌ ئەندامیتیم له‌ کلێسا.

ئه‌گه‌ر له‌وکاته‌دا پرسیاره‌ت لێ بکرده‌ما: «پیناسه‌ی کلێسا چیه‌؟» پیم وایه‌ وه‌لامه‌که‌م په‌رنگه‌ نادیار و گشتی بووا. له‌ یه‌کیک له‌ رۆژه‌کاندا، له‌بیرمه‌ له‌ کاتی گه‌رانه‌وه‌م له‌ نانی نیوه‌رۆ له‌گه‌ڵ قه‌شه‌ مارک و کاتیکێ سه‌ختمان به‌سه‌ربرد له‌ گه‌توگۆی ئەم پرسیاره‌: «بۆچی کلێسا که‌مان مکه‌وره‌ له‌سه‌ر ئەوه‌ی که‌ «له‌ئاوه‌لکیشانی» بێت؟ ئەمه‌ جو‌ریک له‌ جه‌نگ بوو که له‌ ته‌مه‌نی بیست و سێ سالی‌یدا هه‌زم ده‌کرد بچمه‌ ناوی.

له‌ سالی یه‌که‌مدا، به‌راستی بلیم دوودل بووم له‌ به‌رده‌وامی له‌ کلێسا. له‌ شه‌وی یه‌کیک له‌ رۆژه‌کانی شه‌ممه، له‌گه‌ڵ هه‌ندیک براده‌ری بی‌باوه‌رم چوومه‌ ئاهه‌نگ، وه له‌ به‌یانی رۆژی یه‌کشه‌مه‌ی دوای ئەوه‌ چوومه‌ کلێسا، وه‌کو ئەوه‌ وابوو من له‌ تیوان دوو تیمه‌که‌دا گیرم خواردوو، به‌ دلنیا یه‌وه‌ ده‌زانیت که ئەمه‌ زۆر به‌رده‌وام نابیت، به‌لام خودا له‌گه‌لم میه‌ره‌بان بوو.

هه‌نگاو به‌ هه‌نگاو ئاره‌زووه‌کانم گو‌ران، وه پێیه‌کانم ده‌ستیان کرد به‌ جیگیربوون له‌ کلێسا، و تۆبه‌کردنم راگه‌یاندا، وه وه‌ک رزگارکه‌ر و په‌روه‌ردگار له‌ عیسا‌ی مه‌سیح ده‌پروانی. وه کتیبی پیرۆز سه‌رنجی راکیشام، ئیتر په‌یوه‌ندیم له‌گه‌ڵ هاورپۆ باوه‌رداره‌کانم له‌لام به‌هادار بوو. ئیتر گونا‌ه‌ ده‌بووه‌ گه‌مزه‌یی و مه‌ترسییه‌کی زۆر،

به م شیوهیه تۆبه کردن وازهینان له گوناهاهه کانی گهنجیمی گرتوهه که سه رپه رشتیارانی خویندکارانی قوئانگی ئامادهیی لئی ئاگادارمان ده که نه وه.

به لام تۆبه کردن له کتییی پیروز ره هه ندیکی به کومه لیشی هه یه. له حالتهی مندا، واتا وازهینان له ژیانم وه ک تاکیکی سه ربه خو و به ندنه بیت به هیچ که سیکه وه، وه ئه مه و اتای پیوستیم به په یوه ندیکردن به خیزانه وه و هه لگرتنی به رپه سیارییتی له م خیزانه دا، وه هه روه ها ئه وه و اتا بانگه بشتکردنی باوه ردارانی دیکه بو ناو ژیانم و قسه کردن بویان و داننان به گوناهاهه کان و خالی لاوازی، وه هه روه ها گه رانیس ده گریته وه به دوا ی پیران بو ئه وهی به قوتاییم بکه ن و منیش گه نجان به قوتابی بکه م. ئه مه رپه ره ی کردم بو ئه وهی چیژ وه ر بگرم له میوانداری و ده رپینی بو که سانی نوئی یان که سانی خاوه ن پیوستی که وا راپهینام بو ئه وهی له گه ل دلخوشان دلخوش بم و بگرییم له گه ل ئه وانیه ی ده گرین.

واتا تۆبه کردن هه موو کات خوشه ویستی ده گریته وه، عیسی مه سیح گوئی: «من راسپارده یه کی نویتان ده ده می: یه کتریتان خوشبوئی. وه ک خوشموویستن، ئیوه ش به و جو ره یه کتریتان خوشبوئی. به مه هه موو خه لک ده زانن که قوتابی منن، ئه گه ر خوشه ویستیتان بو یه کتری هه بیت» (یوحنا ۱۳: ۳۴ - ۳۵).

تییینی بکه که عیسا نالیت بیباوه ران ده زانن ئیمه قوتابی ئه وین به وهی ئه وانمان خوشه دویت، سه ره رای ئه وهی ئه مه به راستی ده رده که ویت، به لکو ده لیت ئه وان به خوشه ویستیمان بو یه کتری ئه وه ده زانن. ئه ی چه ند کاریکی سه رنجراکیشه! ئه ی وانیه؟ چو ن ده کریت ئه مه روو بدات؟

باشه، سه یری ئه م جو ره خوشه ویستیه بکه که عیسا ده لیت «وه ک خوشموویستن». عیسا چو ن ئیمه ی خوشویست؟ ئیمه خوشویست هه تا ئه و ئاسته ی گوناهاهه کانه ی هه لگرت و خوئی له پیناوی ئیمه کرده قوربانی و خوشه ویستی و نیعمه تی خوئی بو ده رپین. کتییی پیروز ده لیت: «به لام خودا خوشه ویستی خوئی بو ده رخستین، به وهی مه سیح له پیناوی ئیمه دا مرد، کاتیک هیشتا گوناهاهه ر بووین» (رؤما ۵: ۸).

پیناسه ی کلێسا چییه؟ کومه له که سانیکن ده زانن که عیسا خوشی ده وین، وه ده ستیان کردوو به ده رپینی خوشه ویستیان بو یه کتر هه روه ک ئه وهی مه سیح

ئەوانى خۆش دەوېت. ۋە ئەم خۆشەۋىستىيە بوو كە قەشە مارك و دانىال و ھېلىن و جۆن و پۆل و مىرى دەريانېرى بۆ گەنجىكى ياخى كە تەمەنى بىست و سى سالى بوو، لە تىوان دوو تىمدا گىرى خواردبوو.

لە راستىدا، ئەمە ئەو خۆشەۋىستىيە كە ئەندامى كلىسا دەريانېرى بۆ كۆلن ھانسىن و ئەمپۇش بۆ من. ئەو خۆشەۋىستىيە كە چاۋەرىي دەكەن و لىخۆشەۋىستىيە، پىۋىستە لەسەرمان لە بەرامبەردا ئەو خۆشەۋىستىيە دەربېرىن.

ئەو خۆشەۋىستىيە پىۋىستە بىباۋەرەكانى ئەم جىھانە نەك تەنھا لە قسەكانمان بىبىستىن، بەلكو ھەرۋەھا لە ژيانىشماندا بىبىنن، كە واينام لىدەكات بلىن: «ئىمەش ئەم خۆشەۋىستىيەمان دەوېت. ئايا دەتوانىن بىنە ناوتانەۋە؟» ۋە ۋەلامەكەمان بەم شىۋەيە دەبىت: «بەلى ھاۋرىكەم، با سەرەتا لەبارەي سەرچاۋەي ئەم خۆشەۋىستىيەۋە قسەت بۆ بگەين».

به شی دووهم

کئی ده توانیت په یوه ندی به کلیساوه بکات؟

نووسینی: کۆلن هانسن

کلیسا کۆمه لیک له باوه رداره

که وهک بالويزخانهی مه سیح له سهر زوی کۆده بنه وه و نوینه رایه تی شانسی ئاسمان ده که ن

بو چاردانی هه والی خوش و راسپارده کانی مه سیحی پاشا

له پیناو یارمه تیدانی یه کتر وهک نه و هاو نیش تیمانیانه ی که سهر به عیسان به

جیبه جیکردنی نه رکه کان

بو نه وهی پیروزی و خوشه ویستی خودا ده ربخه ن

به هووی گه لیک یه کگرتوو و جوړاوجوړ

له سه رانسه ری جیهان

به په پیره وکردنی فی کردنه کانی پیران و نمونه کانیان

له ماوهی سالانی پښگه‌یشتنم، خیزانه‌که‌م به‌برده‌وامی له‌کلپسا‌ناماده‌ده‌بوون، به‌لام‌ئمه‌هه‌فتانه‌نه‌بوو؛ له‌به‌رئ‌هوه‌ی به‌شپکی‌گرنگی‌ژیانمان‌نه‌بوو. وام‌داده‌نا هه‌موو‌جاریک‌که‌له‌کلپسا‌ناماده‌ده‌بین‌هه‌مووان‌ده‌پرسن: بوچی‌هه‌فته‌کانی‌پیشوتر ناماده‌نه‌بووین؟ ره‌نگه‌وایان‌گوتبیت، وه‌ره‌نگه‌نا؛ له‌به‌رئ‌هوه‌ی هه‌روه‌ها‌زوربه‌یان‌به‌پړکوپپکی‌هه‌فتانه‌ناماده‌نه‌ده‌بون. له‌گه‌ل‌خیزانه‌که‌م له‌کورسییه‌کانی‌دواوه‌داده‌نیشتم، وه‌هه‌میشه‌له‌می‌شک‌مدا‌پرسیار‌ده‌براره‌ی‌پیشکه‌وتن‌و‌داینه‌سوره‌کان‌ده‌خولایه‌وه. وه‌گه‌یشتمه‌ئه‌وه‌ی‌کاتیک‌جیلی‌کاره‌کان‌ده‌گریته‌ده‌ست، واز‌له‌کلپسا‌ده‌هینیت‌به‌وه‌سفرکردنی‌جوړیک‌له‌خه‌یالی‌گه‌مژانه‌که‌وا‌نه‌وه‌کانی‌پیشو‌وه‌ریانگرتووه.

ده‌توانی‌را‌ده‌ی‌سه‌رسورمانم‌به‌هینیت‌به‌رچاوت‌کاتیک‌بینیم‌دوو‌گه‌نجی‌دیکه‌په‌روشن‌بو‌فیرکردنه‌کانی‌عیسا‌و‌ناماده‌بوون‌له‌کلپسا. پروام‌نه‌ده‌کرد‌که‌ده‌کرې‌ئمه‌پروودات، وه‌وام‌داده‌نا‌که‌ده‌بیت‌ناموویت‌یان‌نه‌خوازاو‌بیت‌بو‌ئه‌وه‌ی‌به‌راستی‌چیز‌له‌کلپسا‌وه‌ربگری. به‌لام‌له‌نیو‌ئه‌و‌گه‌نجان‌ه‌ی‌پر‌له‌خوشحالی‌بوون، له‌به‌رامبه‌ردا‌من‌دلخوش‌نه‌بووم. به‌پیچه‌وانه‌وه، دياره‌نامانج‌و‌هیوایان‌هه‌یه، به‌لایه‌نی‌که‌مه‌وه‌ناماده‌بووم‌که‌په‌یوه‌ندیان‌پیوه‌بکه‌م‌بو‌ئه‌و‌خه‌لوه‌ت‌و‌ته‌نیایی‌ه‌ی‌که‌کلپسا‌پړکی‌ده‌خات، به‌لام‌کووشم‌ده‌کرد‌بو‌ئه‌وه‌ی‌تیبگه‌م‌چی‌واده‌کات‌ئه‌و‌گه‌نجان‌ه‌خوشی‌ده‌ربپرن.

پروژیکیان‌له‌خه‌لوه‌تدا، هوکاری‌دلخوشییه‌که‌یان‌پروون‌بوه‌وه. دوور‌له‌باوه‌پریان‌به‌عیسای‌مه‌سیح، تیمه‌به‌تومه‌تباری‌به‌گونه‌ه‌کامان‌پراوه‌ه‌ستین‌و‌دوورین‌له‌خودا، به‌لام‌به‌هووی‌مردنی‌که‌فاره‌تی‌عیسا‌له‌سه‌ر‌خاچ، ئیتر‌ده‌توانین‌چیز‌له‌لیخوشبونی‌گونه‌ه‌کامان‌وه‌ربگرین‌کاتیک‌توبه‌ده‌که‌ین‌و‌وازی‌لی‌ده‌هینین. وه‌له‌به‌ر‌ئه‌وه‌ی‌عیسا‌له‌نیو‌مردووان‌هه‌ستایه‌وه، ده‌توانین‌چیز‌وه‌ربگرین‌له‌ناشتی‌و‌هاوبه‌شی‌هه‌تاهه‌تایی‌له‌گه‌ل‌باوک‌و‌کور‌و‌پروچی‌پیرۆز.

ئه‌وه‌م‌به‌بیر‌نایه‌ته‌وه‌داخوا‌پیشتر‌ئه‌م‌په‌یامه‌م‌له‌کلپسا‌بیستووه‌یان‌نا. ته‌نانه‌ت‌ئه‌گه‌ر‌پیشتریش‌گویم‌لی‌بووبیت، کاری‌تینه‌کردووم‌وه‌ک‌ئه‌وه‌ی‌له‌کاتی‌ئه‌و‌خه‌لوه‌ته‌دا‌پروویدا. پیم‌وانیه‌که‌من‌له‌خه‌لوه‌ت‌ده‌گه‌رپیمه‌وه‌هه‌ر‌به‌و‌شیوه‌یه‌ی‌که‌بو‌چووم، مه‌سیح‌قبول‌کرد، وه‌باوه‌پرم‌پی‌هینا‌و‌ئیر‌ده‌ستبه‌جی‌گورانه‌که‌بو‌خیزان‌و‌هاورپکانم‌به‌روونی‌ده‌رکه‌وت. چیزم‌وه‌رگرت‌له‌خوشی‌و‌سه‌ربه‌ستی‌و‌هیوا. له‌دوای‌ئه‌زمونه‌که‌م، زوریان‌باوه‌پریان‌به‌مه‌سیح‌هینا.

ئىنجا لە سالانى گەشە كەردىمدا وام لىھات بە شىوہەك لەو ھۆكارە تىبگەم كە
 واى لىكردبووم تىروانىنىكى نەرىنىم ھەبىت بۆ كلىسا: ھۆكارە كە ئەوہ بوو كە باوہ پەم
 بە مەسىح نەھىتابوو. خىزانە كەم وەك ئەركىك لە كلىسا ئامادە دەبوون، بەلام
 بەشدارىيەكى راستەقىنەيان نەدەكرد، وە لەسەرم بوو دووبارە كلىسا بدۆزمەوہ و
 وەلامى دوو پرسىيار بدەمەوہ: كى دەتوانىت پەيوەندى بە كلىساوہ بكات؟ وەچۆن
 مروۆف شايستە دەبىت بۆ پەيوەندىكردن بە كلىساوہ؟

كى دەتوانىت پەيوەندى بكات بە كلىساوہ؟ ئەو باوہ پەدارانەى كە لەئاوہەلكىشراون،
 وە دووبارە لەدايك بوونەتەوہ، بەگوپرەى ئەوہ شوناسيان دىارى دەكرىت. پەنگە
 ئەو ھاوپرەيانەمان كە باوہ پەريان بە لەئاوہەلكىشيانى مندالان ھەيە بلين كە ھەرەھا
 مندالى باوہ پەداران دەتوانن پەيوەندى بكەن بە كلىساوہ لەدواى لەئاوہەلكىشانىان
 (بەلام بەبى خواردى ئىوارەخوانى پەروەدگار)، بەلام ھەم ووان كوكن لەسەر ئەوہى
 كە مروۆف دەبىت دووبارە لەدايك بىتەوہ، وە لەئاو ھەلكىشىرى بۆ ئەوہى پەيوەندى
 بكات بە كلىساوہ (لە بەشى پىنجەم باسى لەئاوہەلكىشان دەكەين). با لىرەدا بىر
 بكەينەوہ لە باوہر بە مەسىح يان رىنوئىنى، وە ھۆكارى گرنگى پىدانەكەى گرنگىيەكى
 سەرەكىيە لە دووبارە دۆزىنەوہى كلىسا.

سەردانى لەناكاوى خىزان لە جەژنەكاندا

ئەوانەى بۆ ماوہەكى زۆر لە ھەمان كلىسادا ئامادە دەبن نازانن ئەو ھەستە
 چەندە سەيرە بۆ كەسىك كەوا يەكەم جار سەردانى كلىسا يەك بكات. ئەگەر ھىچ
 شتىك لەبارەى كلىساكەوہ نەزانىت، ئەوا ھەر بە تەنھا رىكردن لەناو بالەخانەكە
 بوپرى دەوئىت. دەچىتە كوئى؟ چى دەلىت؟ ئايا رىگەت پىدەدرىت بچىتە ژوورەوہ؟
 ئايا كەس توئى دەوئىت يان پىشىبىنى ئامادەبوون دەكات؟ پىويستە چ جۆرە جلوہرگىك
 لەبەرىكرىت؟ ئەم پرسىيارانە وا دىارە بەس نىن، بە تايەتقى لەدواى ئەوہى قايرۆسى
 كرۆنا پرسىيارى زىاترى وروژاند وەك ئەوہى كلىسا دەبىت لەسەر ئىنتەرنىت بىت يان
 ئامادەبونى روبەروو؛ دەرەكى بىت يان ناوخۆيى؛ بە دەمامكەوہ يان بى دەمامك
 ئامادەبىت، سەرەراى پىشىبىنەكانى وەك وەرگرتنى فاكسىن يان وەرنەگرتنى.

لە لاين كەسى نوپوہ لە كلىسا، پەنگە زاراوہ بەكارھاتووہكان پىكەنىناوى
 دەرەكەون. بۆ ھونە، كەى لە دەرەوہى كلىسا گوئىت لە زاراوہى «نوئىزى بەرەكەت»

بووه؟ پښتړ له كوټي له سهر كورسيه كي وه ك كورسي كليسا دانښتووي؟ په ننگه به مۇسقاكه ي ئاشنا نه بيت. كاتيك بو ماوه ي سى سال هه مان گوراني رۇحي له كليسا ده لښنه وه، به م گورانبيانه ده لښن «گوراني رۇحي هاوچه رخ». له كاتيكدا راديو به م مۇسقايقايانه ده لښت «گوراني رۇحي كوڼ». هه نديك جار بوڼي كليسا نوازه و جياوازه.

ئه گهر توانيت وه لامي باشت ده سته كه وږت بو پرسپاره زوره كانت ده رباره ي كليسا، پيروزه! ئستا ده بينيت وه لامه كان به پښي ئه و كليسا يه ده گوږيت كه تيدا ئاماده ده بيت. جياوازي چييه له نيوان كليسا ي له ئاوه له كيشي و كاسو ليكي رومايي و و ميتوډي و پيراني و ئه ننگليكاني؟ به رووني دياره كه كليسا ي ئاوه له كيشي له ويلاته يه كرتووه كان جياووه له كليسا هاوشانه كه ي له ولاتي ئوگه ندا.

جار پيكان، له كليسا يه كي په نجايي له ئيتاليا وتار پيكم پيشكه ش كرد، وتار پيكم ئاماده كرد كه له پازده خوله ك تينه ده په پري؛ له بهر ئه وه ي ده مزاني كه وتاره كه پيوستي به وه رگيړانه. كاتيك له وتاره كه ته واو بووم، هيچ كه س نه جولا، وه بو م ده ركوت كه من پرسپارم نه كرتووه له دريژي ئه و وتارانه ي كه ئه وانه هه ميشه گوږي لي ده گرن. وه دوايي زانيم كه ئه وان پيشبينيان ده كرد فير كرتنه كه م ماوه ي كاترمير پيكي بيت. ده بيت ئه وان هه ستيان به بيهويي كرت بيت. له كليسا يه كه وه بو كليسا يه كي ديكه نه ريتنه كان جياوازن. له نه ريتي كه وه بو نه ريتي كي ديكه، وه له ولاتي كه وه بو ولاتي كي ديكه.

له كاتي سهر داني كليسا بو يه كه م جار، په ننگه واهه ست بكه ي له ناكاو به بي بانگه پښت يان رپكخستني پيشوه خت سهر داني يه كيك له خيزانه كان ده كه يت و له گه ليدا له جه ژن ئاماده ده بيت. بيهينه پيش چاوت كه له جه ژني له دايك بوندا برپارت داوه له كاتي ناني نيوه روږ له ده رگاي كه سيك بده ي كه ئه وانه ي له و ماله كو بوونه وه ته وه يه كرتي ده ناسن، وه يه كرتيان خو شده وږي (به لايه ني كه مه وه كه له كاتي جه ژني له دايك بوندا وا درده كه وږت)، به لام تو، ته نها كه سي بيگانه ي له نيوياندا. خه يال بكه كه ئه م خيزانه ناچار ده بن بو ئه وه ي له و روژه دا بانگه پښت بكه ن تاوه كو له بو نه كه يان به شدار بيت. وه به هو ي كلتوري باو، ده زانيت كه ئه م ئاهه ننگه خواردن و ديار ي تيدا پيشكه ش ده كريت، به لام جوړي ئه و خوار دنه ي ده يو خويت به نده له سهر داب و نه ريتي په پره و كراو له و خيزانه دا و پستا و پښت بو يان ماوه ته وه، تيبيني ده كه ين ئه وانه ي پاريزگاري له داب و نه ريتي خيزانه كه ده كه ن شو اوز پي كه به كارد ه پښن كه

به سه ختی پاریزگاری لئ ده کهن له ریگای دابه شکردنی دیارییه کان و ئه وه که سانه ی دیارییان پیشکهش ده کهن، ئینجا تو ده زانیت ئه گهر شتیکی هه لهت کرد، ئه م ئه زمونه گهرموگوره تیکده ده ی که هه مووان چاره ری ده کهن.

ئه وه یه که ده توانی ههستی پی بکهیت له کاتی چونت بو کلئسا بو به که م جار ته نانهت ئه گهر کلئسا که به گشتیش پی شوازی له میوانانی بیگانه بکات وحه ز بکات بیته پالی. پی شتر، خیزانمان به هاوشیوهی خیزانی رو حی دانا. به لام ئه وه واتای چی؟ بو ئه وه ی بیته ئه ندامیکی خیزان، پیوسته تیدا له دایک بوو بیت یان یه کیک تو ی له خوگر تیت. له راستیدا کتییی پیرو ز هه ردوو چه مکه که به کارده هینیت بو باسکردنی ئه وه ی ناسراوه به باوه رهینان یان ری نوینی بو ئابنکی دیکه. ئه مه ش واتا چونه تی به ئه ندامیوون له وه خیزانه رو حییه ی کلئسا ته واو وه ک ئه وه ی تو هه لئنا بژی ری که له دایک بیت یان یه کیک بتگریته خو ی، ئینجا تو ش باوه رهینان یان ری نوینی کردن بو دینکی دیکه هه لئنا بژی ریت. ده با ئه وه بدو زینه وه که کتییی پیرو ز فی رمان ده کات ده رباره ی له دایک بوونی رو حی و له خوگرتن وه ک ئه وه ی گرنگیه ک بیت بو په یوه ندیکردن به کلئساوه.

پیوسته دووباره له دایک بیته وه

ئه گهر ههست به سه رلی شوای و گیزاو ده که بت ده رباره ی چه مکی له دایک بوونی رو حی، وه تو یه که م که س نیت که ههست به وه بکهیت. له راستیدا، له دایک بوونی رو حی سه ری له نیقودیمو س شیواندبوو، ئه وه یه کیک بوو له شوینکه وتوو یه که مینه کانی عیسا ی مه سیح، ری به ری کردن به ره وه یه کیک له زورترین گو رانکارییه به ناوبانگه کانی په یمانی نو ی، له (یوحنا ۳) له باره یه وه ده خوینینه وه، نیقودیمو س فه رسی بوو، واته له کو مه له ی جوله که پابه نده کان، له وانیه ی که زور له گه ل عیسا ی په روه ردگار به ریه ک ده که وتن له باره ی شیکردنه وه ی شه ریعت، له به ره ئه وه نیقودیمو س به رووناک ی رو ژ چاوی به عیسا نه که وت، چونکه ده ترسا یه کیک له دوژمنه کان بیینیت. به لام نیقودیمو س نکو لی له وه نه کرد که له عیسا دا بینی. روون بوو که عیسا ئه گهر له خودا وه نه بووا یه نه یده توانی له ئاهه نگه که ی قانای جه لیل په رچوو بکات. به لام نیقودیمو س نه ی توانی بیده نگ بیت کاتیک عیسا ئه م شته نایابه ی پیگوت «عیسا ش وه لامی دابه وه: «راستی راستیت پی ده لیم، ئه گهر یه کیک له دایک نه بیته وه، ناتوانیت شانشین خودا بیینیت» (یوحنا ۳: ۳).

چی ده لیت؟ نيقوڊيموس ٺه و پرسياړه روونه ی کرد بو به دواډاچوون: چوډ ده گريټ ٺه مه رووېدات؟ کاتيک مروځ له دايک ده بيت، ناتوانيت جاريکی دیکه بچيته وه سکی دايکی. عيسا به ته وای زوریک له شته کانی روون نه کرده وه کاتيک گوټی: «راستی راستیت پي ده ليم، ٺه گهر يه کيک له ٺاو و له روحي پيروز له دايک نه بيت، ناتوانيت بچيته ناو شانسينی خودا» (يوحه نا ۳: ۵).

ٺه مه کليلی پرسياړه کاښانه له م به شه دا: کي ده تواني سهردانی ته لاری کليسا بکات بو ٺاماده بونی له خزمه تي په رستن؟ وه لام: هيچ که سيک، به لام کي ده توانيت بيته ٺه ندامي خيزانی روحي که ناوده بريټ به «کليسا»؟ که س ناتوانيت بيته ٺه ندامي ٺه و خيزانه روحيه، جگه له وانه ی که چوونه ته ناو شانسينی خوداوه، وه ٺه وانه ی به پي وشه کانی عيسا له ٺاو و روچ له دايک بونه، وانا ٺه وانه ی دووم جار له دايک بونه وه و له ٺاو ه لکيشران. وه چوډ ٺه مه رووېدات؟ عيسا کاتيک به نيقوڊيموسي سهرسامی راگه ياند ٺه مه ی شي کرده وه و گوټی: «له بهر ٺه وه ی خودا ٺه و نه ده جيهانی خو شويست، ته نانه ت کوره تاقانه که ی به ختکرد، تاکو هه رکه سيک باوه پری پي به ييت له ناو نه چيت، به لکو ژيانی هه تاهه تايی هه بيت» (يوحه نا ۳: ۱۶).

نيقوڊيموس وای ده زانی ٺه گهر شه ريعه ته کانی خودا و ياسا به رفر اوانه کانی ده ربارهی کار و پشودان و خواردنی پاک و پيس و سهربرینی ٺاژل هه موو ٺه و شتانه بکات ده توانيت بچيته شانسينی خواوه، به لام عيسا به شيويه کی ٺاسان و سهر ياسا کانی پوخت کرده وه و گوټی: ٺه وه ی باوه پری پيم هه بينيت ژيانمی پي ده به خشم.

عيسا له قسه کردن به رده وام بوو و باسی ٺه وه ی کرد که مردنی له سهر خاچ وه ک شکست دياره له راستيدا پلانی خودايه بو جيبه جيکردنی دادپه روهری خودايی و ليخوشوبنی گونا هه کان، به هه ستانه وه ی له نيو مردووان ٺه مه ی سه ماند، وه هه موو ٺه وانه ی باوه رده هينن به عيسای په روه ردار، له دوا ی مردن شوینی ده که ویت و ژيانی هه تاهه تايی ده بيت له ٺاسمان. وه کاتيک جيهان کو تايی ديټ، جهسته يان له مردن هه لده ستيته وه، وه چيژ له ژيانی هه تاهه تايی وه رده گرن کاتيک عيسا له شانسينی خودا ده بيته پاشا، هه موو ٺه وانه ی باوه رده هينن به عيسای په روه ردار، رزگاری ده به ستده هينن له حوکی خودا بو گونا، وه ٺه وه ی نکولي لي ده کات، سزای هه تاهه تايی وه رده گريټ له سهر ياخيوون (يوحه نا ۳: ۳۶).

پاشان پۆلسی نیردراو ئەم وتەیهی دارشت و گوئی: «ئەگەر بە دەمت دانت پێدا نا که عیسا پەرورەدگارە و بە دل باوەرت کرد که خودا لەناو مردووان هەڵستاندەو، پرزگار دەبیت» (رۆما ۱۰: ۹).

لە هەدایکبونی ئاسایی یەکمدا، مەرۆف لە دایک و باوکێهەو گوناھی بۆ دەمیئیتەو و ئەمەش دەگەریتەو بۆ یاخیوونی رەسەنی لە کاتی ئادام و حەوا که رویدا (پەیداوون ۳)، لەبەرئەو دەبیت مەرۆف سەرلەنوێ لەدایک بێتەو بۆ ئەوێ لە کاتی مردنیدا هیوای هەبیت. مەرۆف پێویستی بە پرزگارییە لە ئاکامەکانی گوناھە که خۆی دەنوێت لە مردنی هەتاھەتایی و جیاوونەو لە خودای بەدیھێنەر، بەلام هەرۆک ئەوێ یەکمە جار داوامان نەکرد بۆ ئەوێ لەدایک بێن، تەنھا بەدیھێنەرە کهمان دەتوانیت لەدایکبونی دووهممان پێ بەخشیت. کتیبی پیروژ دەلیت: «ستایش بۆ خودا، باوکی عیسا مەسیحی پەرورەدگارمان! بەھۆی بەزەییە فراوانەکیەو لەدایکبونیەو پێ بەخشین بۆ هیوایەکی زیندوو بە هەستانەوێ عیسا مەسیح لەنیو مردووان» (یەکمە پەترۆس ۱: ۳).

باوەر بە عیسا پەرورەدگار بەخشیشکە لە خوداوە (ئەفەسۆس ۳: ۸) که دلخۆشە بەوێ بیداتە ئەوانەێ داوای دەکەن، وە هەر کەسیک که تۆبە دەکات یان لە گوناھ دوردەکوێتەو بەدەستی دەھێنێ، وە وازی لێ بێنێ و تەنھا باوەری بە عیسا مەسیح هەبیت، کاتیک نیردراوەکان بێنیان که خودا بەخششی تۆبەکردنی بە نەتەوکان بەخشیو، نەک تەنھا جولەکە، ستایشی خودایان کرد (کردار ۱۱: ۱۸). مەبەستیان تەنھا شوێنکەوتنی خودا و دەستبەرداربوون لە هەموو شتیکی و دوای هیچ شتیکی نەکویت جگە لە خودا. کاتیک دووهم جار لەدایک دەبێنەو، ئیمە بە تەواوی سەر بەو دەبێن. دووبارە دۆزینەوێ کلێسا ئەوێهە که بزانیان بێرت بکوێتەو کەوا لە پێگەێ یەکمە بۆچی کۆدەبێنەو، ئیمە کۆدەبێنەو بۆ پەرستنی خودای سێتایی: باوک و کور و پۆحی پیروژ، که پرزگاری کردین لە گوناھ و لە مردن، وە ئەمەیه که گۆرانی بەسەردا دەلیین و لەپیناوی ستایشی خودا دەکەین وە ئەوێ فیری دەکەین و پەیرەوێ دەکەین لە لەئاوھەلکیشان و ئیوارەخوانی پەرورەدگار.

بەبێ باوەر و لەدایکبونی دووهم، ناتوانرێ دووبارە کلێسا بدۆزیتەو. ئەگەر عیسا لە گوناھەکانماندا نەمردبا؛ ئەگەر لەنیو مردووان هەڵستاندەتەو، ئەوا لەناو کلێسا یان لە دەرەوێ ئەو هیوایەمان نەدەبوو.

خودا ئیمه‌ی له‌خۆی گرت بۆ ئه‌وه‌ی بینه‌ منداڵی ئه‌و

چه‌نده‌ها ساڵه‌، له‌گه‌ڵ هه‌ندێک له‌ خۆشه‌ویستان گه‌توگۆم ده‌کرد له‌باره‌ی کلێساوه‌، وه‌ زانیان که‌وا به‌ ئه‌زموونێکی به‌هێزی باوه‌ردا تێپه‌ریووم و له‌ ته‌مه‌نی پازده‌ ساڵیدا عیسام قبول‌ کرد. کاتیک دووباره‌ له‌دایک بوومه‌وه‌، هه‌موو شتیک گۆرا، وه‌ له‌ کتیبی پیروۆ و له‌ نوێژدا خودام ناسی، وه‌ چێژم له‌ ستایش وه‌رگرت، ئاره‌زووم ده‌کرد هه‌موو هاوڕێکانم بزانیان چۆن دووباره‌ له‌دایک ده‌بنه‌وه‌، هه‌شتا هه‌ندێک له‌و خۆشه‌ویستانه‌ لێی تیناگه‌ن له‌گه‌ڵ ئه‌وه‌ی هه‌ولیان داوه‌ لێی تیبگه‌ن. پێیان ده‌گوتم که‌ له‌ کلێسا ئاماده‌ ده‌بن. به‌لام من زانییم که‌ کلێسا هه‌یچ ناگه‌یه‌نیت بۆ ئه‌وان، ته‌نها هه‌ولیان ده‌دا من رازی بکه‌ن، له‌به‌رئه‌وه‌ داوام لێکردن واز به‌یئن له‌ ئاماده‌بوون له‌ کلێسا. له‌ کۆتاییدا، گۆییان له‌ بیروۆکه‌م گرت و چه‌زبان پێی کرد. به‌م شیوه‌یه‌ توانیان به‌یانانی رۆژانی یه‌کشه‌مه‌ له‌ کاری دیکه‌ به‌سه‌ربه‌رن، هه‌موو ئه‌وه‌ی که‌ ویستم لێیان ئه‌وه‌بوو تیبگه‌ن له‌وه‌ی هه‌یچ به‌هایه‌کی گرنگ نییه‌ له‌ ئاماده‌بون له‌ کلێسا ئه‌گه‌ر باوه‌ر نه‌هێنن به‌وه‌ی ده‌یلێن یان گۆییان لێی ده‌بیت.

له‌ توانای خۆم دُنیا نیم بۆ هه‌میشه‌ راسپاردی ئاماده‌نه‌بوون له‌ کلێسا به‌وه‌ی که‌ ستراتیژییه‌ تیکی جاردا نه‌، به‌لام له‌م دۆخه‌دا ئه‌م راسپاردیه‌ گرنگ بوو، له‌به‌ر ئه‌وه‌ی خۆشه‌ویستانم له‌ کلێسایه‌ک ئاماده‌ ده‌بوون که‌وا فێرکردنێکی روونی ده‌رباره‌ی باوه‌ر به‌ مه‌سیح پێشکه‌ش نه‌ده‌کرد. وه‌ له‌ کۆتاییدا هاوڕێکانم چاویان که‌وت به‌ قه‌شه‌یه‌کی جیاواز و بانگه‌یشتی کردن بۆ باوه‌ره‌ینان به‌ عیسی مه‌سیح و چێژوه‌رگرتن له‌ له‌دایکبوونی دووهم، ئیتر ده‌ستیان کرد به‌ ئاماده‌بوون له‌و کلێسایه‌ که‌وا له‌وێ له‌ئاو هه‌لکێشان، ماوه‌ی نزیکه‌ی بیست ساڵه‌ بوونه‌ته‌ ئه‌ندامی ئه‌و خێزانه‌ رۆحیه‌.

باوه‌ر به‌ عیسا ده‌کریت له‌ ناو کلێسا یان له‌ ده‌ره‌وه‌ی رووبدات، وه‌ ده‌کریت ئه‌زموونێکی که‌سی بیت یان ئه‌زموونێک بیت له‌گه‌ڵ هاوڕێکانت به‌شداری تیدا بکه‌یت، به‌لام ده‌بیت هه‌میشه‌ به‌ره‌می په‌یوه‌ستبوونی به‌ کلێساوه‌ی هه‌بیت. کاتیک کتیبی پیروۆ باوه‌ره‌ینانمان به‌ گرتنه‌خۆ وه‌سف ده‌کات. ئه‌م په‌هه‌نده‌ به‌کۆمه‌له‌ ده‌بینین که‌ ده‌توانین له‌ (گه‌لاتیا ٤: ٤-٥) له‌باره‌یه‌وه‌ بخوینینه‌وه‌: «کاتیک ئیمه‌ وه‌ک «منداڵ»ی خودا له‌خوگیرینه‌وه‌، ئیتر ئیمتیازی ئه‌وه‌مان بوو که‌ میراتگری ئه‌و بین، وه‌ک ئه‌وه‌ی له‌ جیهانی کۆندا هه‌بوو. به‌لام ئه‌م به‌لێنه‌ هه‌موو ئه‌و ژن و پیاوانه‌ ده‌گرێته‌وه‌ که‌ باوه‌ریان به‌ عیسی مه‌سیح هه‌یه‌. کاتیک خودا تووی له‌خوگرت و له‌

رېځگه ی کوره وه به خششی باوه پری پیڼه خشیت، پیشوازی لیکردیت له خیزانیکی پوچی له خوشک و براین، واتا پیشوازی لیکردیت بو ناو کلیسا.

بهم شیویه بیرى لى بکه ره وه. مندالی له خوگیرو له گهل باوک و دایکیکی نوئی ده ژى و خوشک و برای نویی ده بیت. وه کاتیک ده بیته کور، هه روه ها ده شبیته برا، نه وه دوو په یوه ندى نوین به لام تایه تن. کاتیک ده بیته کور، شانه شانی خوشک و براکانت له وینه ی خیزانه که دا شوینیک داگیر ده که یت، له کاتی باوه رهینان به مه سیح نه وه پرووده دات. خودای باوک ده تخاته ناو له وینه ی خیزانه که ت له گهل که سوکاره نوییه کانتدا.

با له نزیکه وه ته ماشای نه م وینه خیزانییه بکه ین؛ خودای باوک بوو که « پیشتر به خوشه ویستی ئیمه ی دیاری کرد،... وه کو مندالی خوئی له خویمان بگریته وه» (نه فه سوئس ۱: ۵). پیش ده سته پکردنی زه مانه، نه م خیزانه ی له هه موو سه رده م و ته مه نیکه وه کو کرده وه، ئیتر خودای باوک کوره که ی نارد بو نه وه ی له کو یلایه تی گونا و مردن رزگارمان بکات بو نه وه ی بتوانین بیینه نه ندامی خیزانه که ی (پروما ۸: ۱۵؛ که لاتیا ۴: ۴). خودا نه و پوچه یه که «خوئی شایه تی بو پویمان ده دات که مندالی خوداین.» (پروما کان ۸: ۱۶). وه به له خوگرتن، بوویته وینه ی خیزانییک که خودا توئی کردوته نه ندامی و که سوکاری نویت هه یه، وه سن تاي سیتیای خودا، باوک و کور و پوچی پیروژ، پیکه وه له جیاتی ئیمه له هاوئا هه نگییه کی ته واو دان.

ئیمه له کوئی وینه که داین؟ وه ک مندالانی خودا، ئیمه هاومیرانگری مه سیحین (پروما ۸: ۱۷؛ که لاتیا ۴: ۷)، نه مه ش وانا ئیمه هاوبه شین له میراته که ی (نه فه سوئس ۱۱: ۱۴).

نه وه چی له خو ده گریت؟ پولسی نیردراو له نامه ی کو لوسی ۱: ۱۶ پیمان ده لیئت: «هه مووی له ریگه ی نه وه وه و بو نه و به دیه پیزان.» په رنگه پوره گه وره که ت به خشنده بیئت، به لام ناتوانیت ده سته برداری میراته که ی بیئت. زانراوه که خیزانه کان هه میسه کوک نین، به لام په یوه ندى نه ندامه کانی به یه کتره وه وه ک نه ندامانی یه ک خیزان یارمه تیده ره بو خو راگری. ته نانه ت له کاتی نا کو کیشدا، هاوبه شییان له خوینیان زاله به سه ر په یوه نندیه کانیاندا و له مملاتییان دور ده خاته وه. له گهل کلیسا شدا هه مان شت پرووده دات؛ له بهر نه وه ی ئیمه له ریگه ی توبه و باوه پروه وه له گهل خودا ناشت

بووینه وه ههروهك چۆن له گه‌ل يه كتردا ئاشتبووینه وه. خوینی مه‌سیح له كلێسای سه‌ره‌تاییدا سه‌ر كه‌وتنی به‌سه‌ر دابه‌شكارییه‌كانی نیوان نه‌ته‌وه‌كان و جوله‌كه‌كاندا به‌ده‌سته‌یتنا و ئەم دابه‌شبوونه‌ ئه‌وه‌یه‌ كه‌ كیشه‌كانی ئەم‌پو‌ی كلێسا ساده‌ ده‌رده‌كه‌و‌یت ئە‌گه‌ر به‌راوردی بكه‌ین له‌گه‌ل كلێسای سه‌ره‌تاییدا. ئیستا ته‌ماشای ئە‌وه‌ پ‌ه‌رچوو‌ه بكه‌ن كه‌ به‌ باوه‌ر پ‌وویدا كاتیك هه‌م جوله‌كه‌كان و هه‌م نه‌ته‌وه‌كان باوه‌ریان به‌ ئینجیل هێنا.

«بۆیه ئیتر نامۆ و بیگانه نین، به‌لكو ده‌بنه‌ هاو‌لاتی له‌گه‌ل گه‌لی پ‌یرو‌زی خودا و بنه‌م‌اله‌ی خودا، له‌سه‌ر بناغه‌ی ن‌ی‌ردراوان و پ‌ن‌غه‌مبه‌ران بنیاد ن‌راون، عیسا‌ی مه‌سیحیش خۆی گ‌رن‌گ‌زین به‌ردی بناغه‌یه. هه‌موو خانوو‌ه‌كه‌ به‌ یه‌ك‌بوون له‌گه‌ل مه‌سیحدا پ‌ن‌كه‌وه‌ به‌ستراوه‌ و گه‌شه‌ ده‌كات هه‌تا ب‌ی‌ته‌ په‌رست‌گایه‌کی پ‌یرو‌ز بۆ مه‌سیح. ئی‌وه‌ش به‌ یه‌ك‌بوون له‌گه‌ل ئە‌ودا پ‌ن‌كه‌وه‌ بنیاد‌ن‌راون، تاكو ب‌بنه‌ خانوو‌یک بۆ پ‌و‌حی خودا.» (ئه‌فه‌سۆس ٢: ١٩-٢٢)

كاتیك كلێسا پ‌ن‌كه‌وه‌ شاد ده‌ب‌یت به‌ خۆشی باوه‌ر و قبول‌کردنی مه‌سیح، باوه‌رداران دید‌یکی نو‌ییان ده‌ب‌یت سه‌باره‌ت به‌وه‌ی چی بووه‌ هۆی دابه‌ش‌بوونیان و به‌سه‌ریدا ز‌ال ده‌بن، و‌یرانبوو‌نی په‌رست‌گای پ‌یرو‌زی خودا زه‌حمه‌ت ده‌ب‌یت.

پ‌یز‌کردن

یه‌ك‌یک له‌ گه‌وره‌ترین به‌ر‌پ‌رسیار‌تییه‌كان كه‌ وه‌ك پ‌ی‌ر‌یک له‌ كلێسایه‌كدا چ‌ی‌ژی ل‌ی وه‌رده‌گرم چاوپ‌ن‌كه‌وتنه‌ له‌گه‌ل ئە‌ندامه‌ نو‌یه‌كان. له‌ ماوه‌ی پ‌ن‌ج س‌الی ر‌اب‌ردوودا، من و برا پ‌یره‌كانم پ‌ش‌س‌وازیمان ك‌ردوو‌ه له‌ زیاتر له‌ هه‌زار ئە‌ندامی نو‌ی بۆ كلێسا. ئە‌مه‌ش واتا من زۆر ئە‌زموونی باوه‌رم ب‌ی‌ستوو‌ه. له‌ راستیدا من له‌گه‌لیان كۆناكه‌مه‌وه بۆ ئە‌وه‌ی پ‌رسیار له‌وه‌ ك‌سانه‌ ب‌كه‌م داخوا ئاره‌زووی ئە‌ندام‌یتی ده‌كه‌ن، به‌لكو ته‌ن‌ها بۆ ئە‌وه‌ی د‌ن‌یا مه‌وه‌ له‌وه‌ی كه‌ ئە‌وان ئە‌زموونی ئە‌وه‌ باوه‌ره‌یان ك‌ردوو‌ه كه‌ له‌م باب‌ه‌ته‌دا باس‌مان ك‌رد، وه‌ ده‌توانن بۆ كه‌س‌یکی د‌یکه‌ی باس ب‌كه‌ن كه‌ چه‌ز ده‌كات ب‌ی‌ته‌ باوه‌ردار به‌ مه‌سیح.

هه‌ر كه‌س‌یک چ‌ی‌رو‌ك‌ی‌کی تایبه‌تی هه‌یه‌ له‌ پ‌رو‌ی پ‌ۆلی خ‌یزان و كلێسا و خ‌زمه‌ت‌کردنی گه‌ن‌جانه‌وه‌؛ هه‌ند‌یک له‌ تاكه‌كان له‌ گونا‌ه‌ ت‌یوه‌گ‌لاون، وه‌ زۆر‌به‌یان وا نین. به‌ ده‌گه‌من

که سیک ده ناسم که ماوه یه که له کلیسا دوور نه که وتۆته وه، ههروهها به زۆری باوه پری خه لک ته و او وه که ئه و ماله نییه که تیییدا گه شه ده که ن. له راستیدا، من چێژ له بیستنی ئه م چیرۆکه هه لێژاردانه وه رده گرم سه باره ت به کاری خودا له له خوگرتن، وه چۆنیه تی ئه وه ی مروڤ له دایک ده بیته وه.

هه ندیک جار که سیک ده بینم که هه ز ده کات بیته به شیک له کلیسا که مان، به لام پروونه که دووباره له دایک نه بووه ته وه. وه هه ندیک جار داوا له که سیک ده که م مژده ی خوڤ یان ئینجیلی عیسا م پێ بلێت، ههروهک چۆن داوا له کورپه شه ش سالانه که م ده که م باسی تیۆری پێژه یی ئه نیشتانیم بو بکات، هه یچ وه لامیک نادۆزمه وه جگه له چاو خشان دنیکی ته و او ی به بی وه لام. زۆر جار چیرۆکیک ده بیستم ده رباره ی کلیسا، په وشه ت و ئه زموون به لام شه تکی دیاریکرا و نایستم سه باره ت به گونا و نیعمه تی پرزگاری به خه ش به عیسا، وه گواسته وه له مردنه وه بو ژیان، وه له هوکمه دامنه وه بو هه ستانه وه.

له و شوینیه ی که من لێی ده ژیم، با و ئاساییه که کلیساکان ئه ندامی زۆریان هه بیته که هیشتا باوه ریان نه هینا وه. پێده چیت که م که س له وه تییگات بوچی ئه مه کیشه یه. به لام کتیبی پیروژ باوه ر وه ک گۆران و گۆرانکاریه ک ده خاته روو که گه لی خودا له جیهان جیا ده کاته وه. ئه زموونی گۆرانی ژیا نه بو هه تاهه تای، ئه مه شه ئه وه یه که نووسه رانی په یمانی کۆن هه ندیک جار به «په یمانیکی نوێ» ناوی ده هینن. خودا له زمانی په رمیا به لێنی به گه لی کۆن داوه و فه رمووی: «فیژکردنه کانم ده خه مه ناو میشکیان و له سه ر دلێان ده ینووسم. من ده بم به خودای ئه وان و ئه وانیش ده بن به گه لی من» (په رمیا ۳۱: ۳۳). پاش ئه و حزقیالی پێغه مبه ر نووسی و به ناوی خودا وه قسه ی کرد و پێشبینی ئه وه ی کرد که عیسا به نیقۆدیمۆسی ده لیت: «دلێکی نویتان ده ده مێ و روچیکێ نوێ ده خه مه ناوتانه وه، ئه و دلّه به ردینه تان لێ ده که مه وه و دلێکی گۆشتینتان ده ده مێ. روچی خووم ده خه مه ناوتانه وه، واتان لێ ده که م که پرێگای فه رزه کانم په یره و بکه ن و هوکمه کانم به جیهینن و کاریان پێ بکه ن» (حزقیال ۲۶: ۲۷).

ئه م جووره ده قانه کلیسا وه ک شوینیک وینا ناکه ن که مروڤه کان له ناویدا ئه گه ر بگۆنجیت هه ولّ بدهن باش بن و یارمه تی یه کتر بدهن، به لکو وه ک په یمانیکی نوێ وینای ده کات. به ته و او ی ده چیته ناو دلّمانه وه، وه گۆرانیکی ریشه یی تیدا ده کات،

وامان لیده کات له ژیانی رابردوومان دوور بکه وینه وه، به جیی بهیلین و پرووبکه یینه مه سیح که به رۆحی پیروژ هیژمان پی ده به خشیت بو ته وهی گوپرایه لی ته و شه ریعته ته بین که له سهر دلّه نوییه کاتمان نووسراوه.

له کلّیسا دا، ناتوانین باری رۆحیی راسته قینه ی ههر یه کیک بزاینن که له قوولایی دلّاندا باوه پریان به چیه، به لام ته مه دیزاینی پیکهاته ی کتیبی پیروژ سه بارهت به کلّیسا کاتمان و ئامانجه که ی و په پره و کردنه کانی ناگوپرت. ته گهر له دایک بوو ته وه، تۆبهت کردووه له گونا هه کانت و باوه پرت به عیسی په روه ردگار هیناوه، ده توانیت بیته ته ندامی کلّیسا. پیویست ناکات ته رک قبول بکه یت به بی تیگه یشتن یان مه به ست وهک ته وهی له گه ل من زینده خه ون بینیت به داهاتوویه کی بی کلّیسا. کاتیک باوه پرت به مه سیح هه یه، ناتوانیت یارمه تی بده یت، ده توانیت په رستش بکه یت، تۆ چۆن چاوه پری کو بوونه وه و په رستش ده که یت له گه ل باوه پدارانی دیکه به عیسا (له به شی داهاتوودا باسی کو بوونه وه و گرد بوونه وه کان ده که یین).

به شی سییه م

ئایا به راستی پیویسته مان به وه یه پیکه وه کۆبینه وه؟

نووسینی: جۆناتان لیمهن

کلّیسا کۆمه لّیک له باوه پداره

که وه ک بالۆیزخانه ی مه سیح له سه ر زه وی کۆده بنه وه و نوینه رایه تی شانشی ئاسمان ده که ن

بو چاردانی هه والی خو ش و راسپارده کانی مه سیحی پاشا

له پینا و یارمه تیدانی یه کتر وه ک نه و هاو نیشتمانیانه ی که سه ر به عیسان به
جیبه چیکردنی ئه رکه کان

بو نه وه ی پیروزی و خو شه ویستی خودا ده ربخه ن

به هو ی گه لّیکی یه کگرتوو و جۆراو جۆر

له سه رانسه ری جیهان

به په ییره وکردنی فیکردنه کانی پیران و نمونه کانیا ن

له هه موو جیهاندا، هه وائیکى زۆر له باره ی ناره زایى سیاسى ده بیستین. کاتیک هه زاران هاوالاتى بۆ ئامانجیکى سیاسى کۆده بنه وه و پیکه وه پێیوان ده کهن، جه ماوهر گرنگى پیده ده ن و په یامنیان دهرده که ون، کامیرای فیدیویى به کارده که ویت، سیاسه تمه داران ئاماده ی چاوپیکه وتنه کان ده بن، خه لکی به گشتى ته نانه ت له ماله وه ش خه ریکى گه ران ده بن له هه وائ، چا و له مۆبایله کانیا ن هه ئنا گرن. له دوای چه ند هه فته یه ک، ره نگه ده سه لاتى ته شریعى ناچار بیت هه ندیک یاسا دهر بکات، ده زگا گانى حکومه ت هه ندیک سیاسه تی نوۆ په یره و بکه ن، ره نگه ویزدانى میلیله ته که ش بگۆریت، ته نانه ت نه گه ر که میکیش بیت.

به دلنیا ییه وه، گردبوونه وه کانى خه لکی به هیزن، نه ک ته نها به هۆی ئه وه ی کاتیک ئه و گروپانه کۆده بنه وه چى پرووده ات، به لکو به هۆی پیکه وه بوونى ئه و گروپه یه. ده کریت خه لکی ناو گروپه که بنه بزوتنه وه و هیزیک بۆ سه ره تاي گۆرانکاریه کی باش له جیهاندا، یان به ره و خراپتر. به م شیوه یه هه موو گروپه که پیکه وه باشتر ده بن له تاکی ئه ندامه کانى.

شتیکى نامۆ نییه که که سه ئه کادیمییه کان چه ندین کتیبیان نووسیوه له سه ر ده رووناسى جه ماوهر، خه لکی ئاره زوو ه کانیا ن یان گله ییه کانیا ن دهرده بړن، قسه که رانى سه رنجراکیش و کاریگه ر ئه و ئاره زوو انه یان گله ییانه پشتراست ده که نه وه، خه لکی به ده وری خۆیاند ا ده روانن و سه ریا ن ده جوولتین و گوپیان له هاواری ره زامه ندى ده بیت، بۆیا ن دهرده که ویت که ئه وانه به ته نها نین. ئاره زوو ه کانیا ن زیاد ده کات، وه کۆده بنه وه بۆ ئه وه ی پیکه وه کار بکه ن، جا چ بنیادنه ر بیت یان ویرانکه ر.

چى وا ده کات ئه م جوړه گردبوونه وان هه نده به هیز بن؟ ئه م گردبوونه وان ه به هیزن چونکه مروقه کان به جه سه تپانه وه ئاماده ن و ده بینن چى له ده وروبه ریا ن هه یه و گوپیان له که سانى دیکه ده بیت و ههروه ها هه ستیا ن پیده کات، به پچه وان ه ی ته ماشا کردنى روودا وه که له شاشه ی ته له فۆن که تیتیدا نزیك نیت له جه سه ته ی ئه و روودا وه ی که شایه تحالن، به لām له کۆبوونه وه که دا ئه وانى دیکه راسته وخۆ ده ورت ده دن، به و شته ی که هه موو واقیعه که ت دیا رى ده کات؛ خودا له پۆحیک و جه سه ته یه که وه ئیمه ی دروست کردوو و به جوړیک له جوړه کان به شیوه یه کی نادیا ر شیوه ی کیشا وین، به جوړیک که ئه وه ی کاریگه رى له سه ر جه سه ته هه بیت کاریگه رى بکاته سه ر پۆح. له کۆبوونه وه ی پیکه وه دا ئه زموونى ئه وه ده که ی ن که ئه وانى دیکه

حه زیان لئیته تی، رقیان لئیته تی، لئی ده ترسن و باوه ریان پیته تی، ئینجا ده کریت هه ستمان به شیوه یه کی ریزه یی به شتیکی ئاسایی و راست بگوریت، وه ههستی خوشه ویستی، رق، ترس یان باوه ر له جه ماوه ره وه بومان ده گوازیته وه. ئه مه نامۆ نییه؛ خودا ئیمه ی له سه ر «وینه» ی خو ی به دیه پناه وه (بروانه په یدابوون ۱: ۶۲-۲۸) با ره نگدانه وه ی ئه و راستودرسته یه مان هه بیته که له ئه وه وه دیت. به لام ئیمه بریارمان داوه ره نگدانه وه ی سیفه تی دیکه بین، وه به م شیوه یه که لتووره کان دروست ده بن، ئیمه ره نگدانه وه ی وینه یه که ده که یین یان به شیوه ی باش یان خراپ لاسایی خه لکی ده ورو به رمان ده که ینه وه. به ساده یی گردبوونه وه کان ئه م پرۆسه یه خیرا ده که ن.

به لام کۆبوونه وه کان نه که ته نها بو ئه و که سانه گرنگه که له ناویان دان. به لکو کاریگه ری له و که سانه ش ده کات که له ده ره وه یین. ره نگه جاریک له پارکیکا رپۆشیتیت، قه ره بالغیه که له ده وری شتیک بینیت کۆبوونه ته وه، سه رت به ره و ئه و خه لکه سوراندوو و گو تووته: «چی له و ی رووده ات؟» به م شیوه یه به ره و خه لکه که رپۆشیتوویت و گه یشتوو یته ئه و ی، ته ماشا ت کردوو بزانیت چی رووده ات. بو چی؟ له به ر ئه وه ی پرسیا رت کردوو داخوا شتیکی گرنگ یان وروژینه ر له و ی رووده ات، تۆش نا ته ویت له ده ستی به دیت.

ره نگه مۆبایله زیره که که ت بگریت، هه وائیکت پیبگات له به ره ی رپپوانیکه وه، وه پیت و ابیت که ئه مه گرنگه، ئیتر به خیرایی کرته له سه ر به سه ره که ده که ییت بو ئه وه ی بزانیت چی رووده ات؛ کۆبوونه وه کان ژیان و که لتوور و جیهان ده گورن، چونکه به راستی به هیزن.

کلێساکان کۆبوونه وه ن

کلێسا به شداری ده کات له دا رشتنی مرۆفه کان، هه ره وک چۆن له نا ره زایه تییه سیاسیه کانداهه یه؛ چونکه هه ر یه کیک له ئیمه وه ک تاک و وه ک ده سه ته یه که له داده رپژیت بو ئه وه ی بینه که لتووریک، هیژیک، یان بزوتنه وه یه که، هه ره ها وه ک شاری خودا دامانده رپژیت. هه ره وک گردبوونه وه ی کلێشا ش، له مه دا وه ک رپپوانه، شایه تییه کی دیار ده ات بو هه موو جیهان تا وه کو خه لکی بتوانن بینن و به هه موو جیهان بلین ئیمه هاوولاتی ئاسمانین، له ویشه وه خه لکی ده پرسن: چی به سه ر ئه م خه لکه ها تووه؟

هاورپيه کي قه شهم له م دوایانه دا تبیننی نه وهی کرد کاتیک که ره نیننی به هوئی په تاي کرؤنا کو تایی هات، له کو بوونه وه کانی کلیسا که ی سهرله نوئی «پړو حانیه ت» یکی قوولی به رجه سته کرد. نه و وشه ی «پړو حانیه ت» ی به کاره یئا. له مه شدا راستی کرد؛ چونکه گرد بوونه وه کانه مان همیشه پړو حین، به لام دژیه کبیه که له وه دایه که به شیکی پړو حین چونکه نه دنامه کانی به جه سته ناماده ن، خودا همیشه ده یه ویت گه له که ی به جه سته کو بینه وه، بویه ناده م و هه وای به جه سته ی فیزیکی دروست کردوه، وه له باخچه ی عه دن له گه لیان ده پړویش ت، هه تا نه و کاته ی گونا هیان نه کرد له خوئی دوور نه خسته نه وه.

پاشان خودا گه لی ئیسرائیل له خاکی به لئندراو کو کرده وه و فه رمانی پیکردن که به به رده وامی له و شوینه کو بینه وه که خودا لیی ناماده بوو (دواوتار ۱۶: ۱۶؛ ۳۱: ۱۰-۱۲، ۳۰). وه کاتیک گونا هیان کرد، جاریکی دیکه له سهر زه وی ده ریکردنه وه.

ره نگه جه سته بوون دیارترین سه لماندن بیت له سهر خواستی خودا بو کو بوونه وه ی له گه ل گه له که ی. کوری خودا شیوه ی مروقی وه رگرت، وشه که له گه ل خودا بوو و خوئی خودا بوو (یو حه نا ۱: ۱-۲)، به جه سته هات بو نه وه ی له گه لمان بیت (یو حه نا ۱: ۱۴)، وه به لیئی دا بو بنیادنانی کلیسا که ی، که نه و وشه یه که وه رگیپردراوه بو «کو مه ل یان کو بوونه وه» (مه تا ۱۶: ۱۸).

ره نگه هه رگیز بیرت له وه نه کرد بیت ه وه که بوچی عیسا به تابه تی وشه ی «کلیسا» ی هه لئزاردوه. له سه رده می عیسا دا جوله که کان له که نیشه کانا کو ده بوونه وه، به لام عیسا وشه ی «که نشیت» ی به کارنه هیناوه، به لکو وشه ی «کلیسا» ی به کاره یئاوه، بوچی؟ به خویندنه وه ی پروداوه کانی چیروکی کتیبی پیروز ده توانین وه لامی نه م پرسیاره بده ینه وه، ده زانین که په یمانی کون پیشینی کردوه عیسا ی مه سیح نه و خه لکه کو ده کاته وه که به هوئی رایچکراوییه وه په رش و بلاو بوونه ته وه (پروانه یوئیل ۲: ۱۶)، وه له په یمانی نوپوه تیده گه یین که عیسا ویستویه تی نه م کو بوونه وه یان کلیسایانه کو بکاته وه که وا په یمانی کون پیشینی کردوه جاریکی دیکه کو بینه وه که جاریکی دیکه خودا له گه ل گه له که یدا نیسته جی ده بیت ه وه. کتیبی پیروز ده لیت: «نه وه تا نشینگه ی خودا له گه ل خه لک، نه ویش له گه لیان نیسته جی ده بیت. نه وایش ده بن به گه لی نه و، خودا خوئی له گه لیاندایه و ده بیت ه خودای نه وان» (ناشکراکردن ۳: ۲۱، هه روه ها پروانه ناشکراکردن ۷: ۹ و نایه ته کانی دواتر).

کاتیک کلیسا کۆده بیته وه نوینه رایه تی بوونی خودا ده کات له گه ل مروّف که وا ئاسمان دیته سهر زهوی. کتیبی پیروژ ده لیت: «چونکه له هه رکوییه ک دوو یان سی کهس به ناوی منه وه کۆبنه وه، من له وی له تیوانیانا ده بم» (مه تا ۱۸: ۲۰). ئەمه له ئینته رنیت و له سهر و میشکماندا پروونات، به لکو دیته دی «کاتیک له کلیسا کۆده بیته وه»، که ئەمه ده بر پینیکه پۆلسی نیردراو به کاریه پناوه بو ئەوهی ئاماژه بکات به وهی کلیسا نابیته کلیسا هه تاوه کو کۆنه بیته وه (یه کهم کۆرنسووس ۱۱: ۱۸).

هه ندیک جار خه لکی هه ز ده کهن بلین: «کلیسا گه له نه ک شوین»، به لام وردترین ئەوه یه بلین کلیسا گه لیکه له شوینیکدا کۆده بیته وه، وه ئەوهی کلیسا له راستیدا ده کاته کلیسا کۆبوونه وه یه به ریکوینکی پیکه وه.

ئەمه به و واتایه نییه که کلیسا نابیته کلیسا کاتیک خه لک کۆنابنه وه، بو هه وونه تیپیکه تۆپی پی له تیپ بوون هه ئناوه شیته وه کاتیک ئەندامانی تیپه که یاری ناکه ن. وه ئەو خاله گرنگه ی که ده مانه ویت سه رنجی له سه ر بده ین ئەوه یه که کۆبوونه وه ی به رده وام پیکه وه هینده پیویسته بو ئەوهی کلیسایه ک کلیسا بیت هینده ش پیویسته تیمیک کۆبیتته وه بو یاریکردن بو ئەوهی تیمیک بیت.

عیسا کاری کرد له سه ر ریکخستنی کلیسا به م شیوه یه، وه مه به ستی ئەوه بوو که ئیمه به به رده وامی سه رنجه مان له سه ر مه سیحیه ت بیت به وهی به رده وام کۆبینه وه و یه کتر بینین، له یه کتر فیرین، یه کتر هان بده ین، یه کتری راست بکه ینه وه، یه کترمان خۆشبوویت. شته رۆحیه کان کاتیک پرووده ده ن که باوه رداران شان به شانی یه کتر پاده وه ستن و هه مان هه وا هه لده مژن، پیکه وه گۆرانی بلین و هه مان وتاری بیستن و به شداری بکه ن له هه مان نان و یه ک جه ستهدا (پروانه یه کهم کۆرنسووس ۱۰: ۱۷) به م شیوه یه ته ماشای ده وره رت ده که یه ت و ده بینیت که تو له م باوه رده ا ته نها تین، ده توانین چی بکه ین پیکه وه؟

ئەمه ش زۆریک له یه زدانناسی پروون ده کاته وه، به لام وانیه که مان پێشکه ش ده کات و هۆکاری نووسینی ئەم ئایه تانه ی نامه ی عیبرانییه کان پروون ده کاته وه:

«هه روه ها با ئاگاداری یه کتری بین بو هاندان له سه ر
خۆشه ویستی و کاری چاک. با واز له کۆبوونه وه کاها ن نه هینین،

وهك هه نديك له سهري راهاتوون، به لكو يه كتری هانبدەين، به تايه تي كه ده بينن رۆژي هاتنه وهی مه سيح نزيك ده بيته وه. نه گهر له دوای ئه وهی كه راستيمان ناسی، به رده وام بين له وهی به نهقه ست گونا ه بکهين، ئه وا هيچ قوربانيه ك نيه بۆ ئه وهی گونا هه كانمان پاك بکاته وه، به لكو ته نها چاوه پريکردنی هوکمدانی ترسناک و ناگري بليسه دار كه خه ريکه دوژمنه کانی خودا ده خوات.» (عبرانيه کان ۱۰: ۲۴ - ۲۷)

له کو بوونه وه دا، خو شه ويستی و کرده وهی باش به رامبه ر به يه كتری ده نوئين، وه يه كتری هان ده دهين. سه رنج بده ئه وه هو شدار ييهی نو سه ري نامه ی عبرانيه کان كه نه گهر به رده وام بين له گونا هه كرده به نه نجامدانی ئه م کارانه، له وان هه نه کردنی کو بوونه وه، ده بيت چاوه پروانی هوکمی باشی خودا بين كه به رژدی مامه له له گه ل ئه م با به تانه دا ده کات.

مه به ست له م خاله ئه وه نيه كه ئاماده بوون له کلپسا بتکاته باوه پردار، به لكو ئاماده بوون له کلپسا ئه وه يه كه باوه پرداران ده يکه ن، وه ئه مه ش ئه وه نيشان ده دات كه رۆحی مه سيح له ئيمه دا يه، ئيتر ئيمه ئاره زووی کو بوونه وه مان ده کهين له گه ل گه لی مه سيح.

سه رنجان له وشه ی خودا

له به شی يه کهمدا باسم له وه کرد كه من کاتيک چوومه واشنتۆن دی سی له نه چوونه کلپسا وه گو پام بۆ سێ جار به شدار بکردن له هه فته يه کدا. پيش ئه وه رۆژانه، له گه لی خودا دوور که وتبوومه وه هه تا ئه وهی کاتيک که سيک له ده ور به ري هه نديک باوه پردار ده بينيم شه رمم ده کرد. به لام له نا کاو، زۆر به سه يری، ويستم له گه لپان بم. بۆيه هه مو وه فته يه ک چاوه پريی به شدار يکردنم ده کرد له کلپسا، بۆ ئه وهی له گه ل باوه پرداران بم.

چی پالنهر و هانده رم بوو بۆ ئه م گو پان کار ييه؟ ئه وهی به روونی جيگه ی سه رنج بوو ئه وه بوو كه ويستم گويم له ده نگي خودا بيت. له کوتاييدا، ئه مه يه كه کو بوونه وه کانی کلپسا له نا ره زا يه تی سياسي يان هه ر گرده بوونه وه يه کی ديکه جيا ده کاته وه؛ ئيمه له ده وری وشه ی خودا کو ده بينه وه. پۆلسی تير دراو ده لپت: «چونکه

په يامی خوداتان وهک په يامی مروّف له ټيمه وهرنه گرت، به لکو وهک به پراستی وشه ی خودا بټت، له پراستيشدا ههر بهو جوړه يه، ټه وهی له ناو ټيوه ی باوه پرداريشدا کار ده کات.» (يه کهم سالونیکي ۲: ۱۳).

له کوږوونه وهی کلټيسادا، خودا قسه ده کات و خه لکی هه ساره ی زه وی ده توانن گوږيان له ده نگی بټت، وه ده بينن خه لکی له ده وری قسه که ی گه شه ده کهن. کاتیک باوه پرداران به شداري کوږوونه وه ده کهن، پوټسي ټير دراو به ټيني داوه که به هو ی گونا هه کانيانه وه سه رزه نشت ده کړين و نه ټينيه کاني دلټان درده که وټت، ده که ونه سه رپو و کړنو ش بو خودا ده بهن و هاوار ده کهن: «به پراستی خودا له ټيو تاندايه!» (بروانه يه کهم کوژنسوس ۱۴: ۲۴-۲۵).

ټالنگاری «کوږيد-۱۹» و نه بوونی کوږوونه وه

په نای کړونا ټالنگاری هه موو کلټيساکانی سه رتاسه ری جيهان کړدووه، له بهر ټه وهی پيروژبووانی زور شوين رو به روی سه ختی بوونه وه به تايه تی له کوږوونه وه و فيرکردنی وشه ی خودا پيکه وه. له دواي دوو مانگ له کوږوونه وه نه کړدن له روژانی سه ره نای په تاکه دا، هه ستم ده کړد که ناراسته کړدن کلټيساکه مم له ده ستداوه، هه نديک جار هه نديک هاوړي ده يانپرسی «کلټيساکه ت چونه؟» به زه حمت ده متوانی وه لامی ټهم پرسياره بده مه وه، په يوه ندي ته له فونيم ده کړد، به به رده وومی نامهم بو ټه ندانمان ده نارد، به لام سه رکه وتوو نه بووم له جيگيرکردن و چاودپريکړدن هه موو کلټيساکه، هه ستم ده کړد کلټيساکه وهک ټه وه وايه ټاوی باران له دواي زريانتيک له شويني پراوه ستانی ټوتوميله کان کوږووبټته وه، ټاوه کان بلاو بوونه ته وه و ليره و له وټي گوماوی بچووکي دروست کړدووه.

پيران زياتر و زياتر هه ستیان به نيگه رانی ده کړد بو ټه و ټه ندانه لاوازانه ی له پرووی روحيه وه له باوه په که ياندا تووشی لاوازی بوون يان تووشی ټه زموون ببوون، ټيمه ش نيگه ران بووين بو ټه واننه ی که پیده چوو له ټيستاه له پرووی روحيه وه ويران بوون و خه ریک بوو واز له باوه په که يان بهينن.

له راستيدا، کوږه بوونه وه کاریگه ری له سه ر هه موو که سيک هه بوو، جا له پرووی روحيه وه پيگه يشتوو بټت يان پينه پيگه يشتوو. هه ريه کيک له ټيمه پيوستی به بينن

و گوځگرتنی به رده وام هه یه له برا پیروژه کامان. نه گه رنا، ده بیت ناچار ده بین شوینی نه و نموانه بکه وین که هاوکارمانن، یان هاوړین له قوتابخانه، یان نه و کاره کنه رانه ی له تله فزیون ده یان بینن.

هر که په تاکه دهستی پیکرد، له سه رانسه ری جیهاندا زوریک له کلپساکان راسته و خو خزمه ته کانیان په خش کرد، چنه د ده نگیگ ستایشی به های به رده وامی نه و شته یان کرد که پی ده گوتریت «کلپسای گریمانه یی». به م شیوه یه، نه و قه شانیه پیشتر له دژی بیروکه که بوون، «شوینی فیرکاری گریمانه یی» یان کرده و و قه شه ی ترخانکراویان بو دامه زرانده، به لینیان دا که هه تا ماوه یه ک به رده وام بیت، هه ندیکیش ده بانگوت نه وه ی پروید او په پیشکه و تنیکی سه رنجر اکیشه له له میژووی نیردراوییتی مه زن.

ره نکه لیره دا برسین: له چیت که مه کاتیک کلپسا که تان جگه له په خشیکی راسته و خو ی که هه فتانه پیشکه ش ده کریت هیچی دیکه نییه؟ له لای باوه پرداره نویه کانه وه، بیر له هاوئه ندامه کانیان ناکه نه وه، بیر یان به لای نه و اندا ناچیت، به ریکه وت چاویان پیان ناکه ویت و بچنه ناو گفتوگو یه کی خیرا له گه لیان که ده بیته هو ی گفتوگو یه کی دریژتر له کاتی ناخواردن، له مه ش زیاتر، دوور ده بیت له هاندا و پرسیار کردن و خوشه ویستی.

نیمه سوپاسی خودا ده که ین که ده توانین راستی و فیرکردنه کانی کتیبی پیروژ به شیوه یه کی گریمانه یی «دابه زینن»، به لام سوپاسی خودا ده که ین که ژانی مه سیحی زیاتره له نه ها گواسته نه وه ی زانیاری. کاتیک کلپسا ته نه ها له ئینته رنیتدا بوونی هه یه، ناتوانین هه ست به راستیه به رجه سه ته کراوه کان بکه ین له خیزانی خودادا، هه روه ها ناتوانین نه زموونی بکه ین و شایه تی باوه رمان بده ین، په یوه ندیه کی خوشه ویستی له نیوان خوشک و براکاندا دروست ده کات. زاراوه ی «کلپسای گریمانه یی» دوو زاراوه ی لیکدراوی دژبه یه که.

بیری لئ بکه ره وه. ره نکه تو به دریژیایی هه فته به رامبه ر به برابه ک قینت له دلدا بیت و ده یشار یته وه، به لام کاتیک دیته سه ر خوانی په روه ردگار، روچی پیروژ به ره وه هه ستیکی حوکمدان ده تبات، وه دان به گونه هه که تدا ده تیت، وه له وانه یه له گه ل هه ستیکی گومانته هه بیت به رامبه ر به خوشکیک، به لام کاتیک ده یینیت

هه مان ئه و گۆرانییه ستایشانه ده لیته وه که وا تو ده لیت، دلت ههست ده کات به هه سانه وه و سه رزه نشت. ره ننگه له دله پراوکیدا بیت سه بهارت به وهی که له رووی سیاسییه وه له ولاته که تدا رووده دات، به لام کاتیک وتاریبژ هانتی مه سیح به سه رکه وتن و په وایه تیه وه راده گه یه نیت، گویت لیده بیت ئه وانیه ده ور به رت هاوار ده کهن و ده لین «ئامین»، به م شیویه دیته وه بیرت که تو سه ر به و نیشتمانه ئاسمانیه یه که باوه پداران تیدا هه مان هیوایان هه یه. ره ننگه ههست بکه یه له تاریکیدا به رده وام بیت له هه ولدان، به لام ژن و میدیکی به ته من ده ناسیت که له کاتی ناخواردنی نیوه پوڊا به مکوری و راستگویییه وه لیت ده پرسن: «چونیت؟»، له کوتاییدا ئه م دوو هاوسه ره به ره و رووناکی رانده کیشن.

کاتیک کلپسا که گریمانه یی بیت ناتوانریت ئه زمونی هیچ کام له مانه بکریت؛ چونکه خودا ئیمه ی وه ک بوونه وه ری جه سته یی و په یوه نیدار دروست کردوه، وه ناکریت ژانی مه سیحی و ژانی کلپسا له ئینته رنیته وه «دابه زینریت»، به لکو ده بیت ئه زمونی بکه ین و چاودیری بکه ین و بیستین و بچینه ناویه وه و شوینی بکه ین، بویه پوئسی نیردراو تیموساوسی قوتابی هاندا که وا چاودیری خو ی و ژانی و فیرکردن بکات بو ئه وه ی خو ی و گوپگرانی رزگار بن (یه که م تیموساوس ۴: ۱۶).

سه یه نییه که وا کلپسای گریمانه یی یان ئونلاین هه تا دیت زیاتر جه ماوه ریت ده بیت؛ چونکه گونجاو و ئاسووده یه و با راشکاوانه بلیم که وا ریگه مان پیده دات خو مان له په یوه ندی پر له ئاژاوه به دوور بگرین، وه به ئاسانی ده توانین لپی ئاماده بین. چه نده فریودانیکی به هیزه! کاتیک بی هاوسه ر بووم، چوومه شاریکی دیکه، نه ده چوومه کلپسا و نه که سیشم له و شارهدا ده ناسی. چه ند روژیک له دوای گه شتتم، بیرۆکه یه ک له میشکمد سهریبه لدا، ده توانم بچه ده ره وه و هه ر شتیکم پی خوش بیت بیکه م، که سیش لیره نابینیت و نابیسیت و ناپرسیت چی ده که م، ئه مه ش شتیکم خوشه. سوپاسی خودا ده که م که وا یه کسه ر روچی پیروژ سه رزه نشتی کردم و پی گوتم: «ئایا ده زانی ئه وه ده ننگه له کوپوه هاتووه؟ نه خیر، ئه وه ده ننگه ئامازه یه که ناکریت په یه وه ی لئ بکریت». چه نیعمه تیکه! ئه وه روژه روچی پیروژ دلی منی بشکنی، به زوری روچی پیروژ خوشک و برابان له کلپسا به کارده هیبت بو ئه وه ی یارمه تیمان بدات له کوشکردن و زالبوون به سه ر تاقیکردنه وه و گه مژه یه جوړاوجوره کاند.

ره ننگه کوبوونه وه له کلپسادا ناره حهت بیت، به لام پره له خوشه ویستی.

په یوه نډیبه کان نارېکښ، به لَام خۆشه ویستیه کی به ربلاویش هه یه، په ننگه گفتوگوکان ترسناک بن، به لَام خۆشه ویستیش ترسناکه.

ئیمه ترسمان له وه هه یه که نامانج له هه نگانوان به ره و کلپسای گریمانیه ته نهاکردنی ئاینی مه سیحی بیت. ده توانین باسی دانایی بکه یین له به کاره پینانی شیوازیکی له و جوړه بو ماوه یه کی دیاریکراو له دوخه نااساییه کاند، وه ک په تاي کړوئا. بو نمونه شاره که ناراوه کانی ئه مریکا له کاتی جه نگی جیهانی دووهمدا نه یانده توانی پرژوانی په کشه ممه کوښنه وه به هو پچرانی کاره با که وا له لایه ن حکومته وه سه پیندرابوو. وه ئه مه ش شتیکی ئاسایی بوو. به لَام پینیارکردن یان هاندانی کلپسای گریمانیه یی وه ک بژارده یه کی هه میسه یی ته نانه ت به نیازیکی باشیسه وه زیان به پرۆسه ی به قوتابیکردن ده گه یه نیت، هه روه ها باوه پرداران راده هینیت به دهسته واژه ی خوئی و سه ربه خو بیر له باوه په که یان بکه نه وه، وه فیریان ده کات که ده توانن شوین عیسا بکه ون وه ک ئه وه ی ئه ندام بن له «خیزانی خودا» به بی ئه وه ی فیرین مه به ست لی ئه وه یه به شیک بن له خیزان و له پیناویدا قوربانی بده ن.

کاتیک ئه مه له به رچاو ده گیریت، پیویسته شوانه کان خه لکی هان بده ن بو ئه وه ی به گویره ی توانا له «ئاماده بوون له کلپسا» ی گریمانیه یی دوو بکه ونه وه. ماوه یه کی که م پینش ئیستا به هاوپیره کانم گوت: «برایانم، پیویستمان به وه یه ریگایه کی باش بدوزینه وه به بیرى برایمان به پینیتنه وه که وا بژارده ی په خشی راسته وخو بو ئه وان باش نییه، وه بو پرۆسه ی به قوتابیکردن و باوه ریش باش نییه. ئیمه پیویستمان به وه یه بویان روون بیتنه وه بو ئه وه ی ئه گه ر بویان کرا ئه وان به م شیوه یه رازی نه بن و هه ول نه دن و له گه لمان کوښنه وه». وه کاتیک کتیپی پیروژ رایسپارد کوښنه وه، مه به ست ئه وه نه بووه که بیتنه بارگرانی له سه زمان (پروانه عبرانییه کان ۱۰: ۱۰؛ یه که م یوحنه ن ۵: ۳)، به لکو تاوه کو بو به رژه ونه ندی باوه ر و خۆشه ویستی و خۆشیمان بین.

بالپوزخانه ی ئاسمان

ئیمه ئه م بابه ته به به راوردکردنی کوښنه وه کانی کلپسا له گه ل نارپه زایه تییه سیاسیه کان ده ستپیکرد، به لَام له به شه کانی دیکه بابه تیکی دیکه ده خه یه نه روو که یارمه تیده زمان ده بیت له به راوردکردنی کلپسای کوښنه وه به بالپوزخانه ی ئاسمان.

بالیۆزخانه شوینیکه که ولاتیک به فهرمی په سندی ده کات له سنوره کانی خویدا هبیت بو بهر ژه وهندی ولاتیک دیکه. ئەم شوینه نوینه رایه تی ولاتیک بیانی ده کات، به ناوی حکومه ته که یه وه قسه ده کات و نوینه رایه تی ده کات. بو نمونه، ئە گهر سهر دانی واشنتونی پایته خت بکهیت، ده توانیت له وی به ریزی بالیۆزخانه کاندای برۆیت، بالیۆزخانه کانی هه موو جیهان له ریزی یه کتر ده بینیت، ههروه ها ئالای ژاپوون و به ریتانیا و ئیتالیا و فینلاند ده بینیت، هه ر بالیۆزخانه یه ک نوینه رایه تی ولاتیک له جیهان و حکومه ته که ی ده کات. وه ئە گهر بجیته ناو یه کیک له م بالیۆزخانه، گویت له زمانی ئەو ولاته ده بیت که بالیۆزخانه که نوینه رایه تی ده کات، وه کاتیک مامه له له گه ل کارمهنده کانی ده کهیت که لتوری ئەم ولاته ده زانیت، ئە گهر به شداری ژهمی ئیواره له بالیۆزخانه که بکهیت، ئەو ده زانیت تامی خواردنه به ناوبانگه کانی ئەو ولاته چۆنه، ئە گهر خو ت بخزینیته ناو ئوفیسه کانی پشته وه، کاره دیپلوماسییه کانی ده زانیت.

مه به ست له کلێسای کۆبووه وه چییه؟ بالیۆزخانه ی ئاسمانه. پێویسته چی بدۆزیته وه کاتیک ده چیته ناو کلێساکه ته وه یان کلێساکه مان؟ نه ته وه یه کی ته واو جیاواز ده بیت، نامو و میوان و هاو لاتیانی شانینی مه سیح ده بینیت. له ناو ئەم کلێسایانه دا، گویت له قسه کانی پاشای ئاسمان ده بیت که راده گه نه ریت، ههروه ها گویت له زمانی ئاسمان ده بیت که باوه ر و هیوا و خوشه ویستی پشتراست ده کاته وه، ههروه ها تامی خوانی ئاسمانی ده کهیت که له کۆتایی زه ماندا له گه لیدا داده نیشین که له ئیواره خوانی پهروه دگار ئەندامانی کلێسا ده یخوون، وه تو بهر پرسیار ده بیت له کاره دیپلوماسییه کانی ئاسمان؛ له بهر ئەوه ی تو بانگه یشت کرایت بو ئەوه ی ئینجیل بو نه ته وه که ت و هه موو گه لانی دیکه جار بدهیت.

هه ر هینده نییه، به لکو ده بیت سه ره تا ئەزموونی که لتوری ئاسمان بکهیت؛ له بهر ئەوه ی هاو لاتیانی ئاسمان له م بالیۆزخانه یه دا له رۆحدا هه ژارن، وه نه رم و نیانن. له بهر ئەوه ی شوینی مه سیح که وتوون، ئەوان برسی و تینووی راستو دروستین، دلپاکن، ناشتیسازن، ئە گهر له لا رومه تیکیان بدریت لایه که ی دیکه راده گرن، میلیکی دیکه له گه ل ده رۆن، ئە گهر پێویست بکات عه با و چاکه ته که یان ده دن، چاویان له ژنان نییه، گوناھی داوینپییسی ناکه ن و رقیان لیه تی و ناکوژن.

عیسا داوای له نه ته وه یه گرتووه کان و دادگای بالا و به شی فه لسه فه ی زانکویه ک نه کردووه که نوینه رایه تی بکه ن و بریاره کانی رابگه یه نن، به لکو داوای له خه لکی

سادە و ساكار كرد ئەم كارە بكەن. ئەمەى بە پروونى دەرخت كاتىك داواى لە كلیساكەى ئیمە و تو كرد نوینەرایەتى ئەو بكەن.

بەداخەوێ كلیساكامان هەمیشە ئاسمان پاناگەیهنن، هەروەها بە باشى بەرجەستەى ناکەن. بەلكو زۆر جار بیزارت دەكات و قسەى بیههست دەكات، بیههوات دەكات و هەلەت دەرەهەق دەكات. كۆبوونەوێ كامان تەنها نیشانە و مژدەى ئەم كۆبوونەوێ ئاسمانییەن كە لە داها توودا پروودەدات، هەروەك چۆن ئەو پارچە نانه بچووگانەى لە ئیوارە خوانى پەروەردگاردا دەیخوین نیشانەى خوانى ئاسمانین. ئەوانە هیما و نیشانەن نەك خودى شتەكان. بەلام ئیمە پەرۆشى ئەوێن ئاراستەت بكەین بو كرۆكى ئاسمان، واتا بو خودى عیسا كە گوناھى نەكردووێ و كەس بئ هیوا ناكات. مژدەى خوێ ئەوێه كە هەموو گوناھباران دەتوانن لەم ئەركەدا بینە پالمان، ئەگەر دان بە گوناھەكانیاندا بنین و شوین عیساى پەروەردگار بكەون.

به شی چواره م

بۆچی وتار و فیرکردن دوو شتی زۆر گرنگن؟

نووسینی: کۆلن هانسن

کلیسا کۆمه لیک له باوهرداره

که وهک بالۆیزخانهی مهسیح له سه ر زهوی کۆده بنه وه و نوینه رایه تی شانشی ئاسمان ده کهن

بۆ جار دانی هه وائی خۆش و راسپارده کانی مهسیحی پاشا

له پینا و یارمه تیدانی یه کتر وهک ئه و هاو نیشتمانیانه ی که سه ر به عیسان به

جیبه جیکردنی ئه رکه کان

بۆ ئه وه ی پیروزی و خۆشه ویستی خودا ده ربخه ن

به هۆی گه لیک یه کگرتوو و جۆراوجۆر

له سه رانه ری جیهان

به په یه وکردنی فیرکردنه کانی پیران و نمونه کانیان

چی ماف به هەر و تاربیژیک دەدات که هەفتانە لانیکهەم نیو کاتژمیڕ رابووەستیت و بانگەشە ی ئەو بەکات که بەناوی خوداوە قسە دەکات؟ هیچ سەرۆک و لاتییک ناتوانیت شانازی بەم دەسەلاتەو بەکات، وە هیچ کەسێش پێی وا نییە کە مامۆستای بیرکاری یان ئەدەب شایەنی ئەم ئیمتیازە یە. لەم پۆژانەدا بە بەردەوامی چەندە قسە ی ئاوا دەبیستین؟ ئەو هی پۆژیک لە پۆژان وەک ئامرازی کات بەسەربردنی گەشتیاری جیهانی کۆن بەناوبانگ بوو، ئەمڕۆ بە دەگمەن لە هیچ شارێکدا بینەر بۆ لای خۆی پادە کیشیت، پێویست ناکات بلین ئەمڕۆ رێگە خۆشکردن بۆ پیشە یەکی قازانجە خۆش لە قسەکردن لە بەردەم خەڵکدا زەحمەتە.

وتاریژەکان دەسەلات و زانستیکی بالایان دەسەلاتی سیاسی یان قسەکردنێکی گەشەسەندوو یان نییە، بە لکو ئەوان تەنها لە وشە ی خوداوە دەسەلات وەردەگرن. پۆلسی ئێردراو بە تیمۆساوسی قوتابییه گەنجە کە ی گوت: «وشە ی خودا رابگە یەنە، ئامادە بە لە کاتی گونجاو و نەگونجاو، خەلکی راستە پێی بکە، سەرزەنشەت بکە و وریان بەرز بکەرەو، بە وپەری پشوو درژی و هەولی فێرکردن» (دووهم تیمۆساوس ۴: ۲).

وتاریژەکان دەسەلاتی هەلسەنگاندنی نوێترین زنجیرە ی «نیتفلیکس» یان نییە. وە هیچ دەسەلاتیکیان نییە بۆ پیشنارکردنی چیشخانە یەک، هەر وەها هیچ دەسەلاتیکیان نەدەبوو ئەگەر بێرۆکە کانیان لەسەر ئەو تیورییه پیلانگێرییه ی کە لە فەیسبووک بینویانە باسی بکەن. رەنگە چەند خالیکی باش، سەرنجراکیش، یان شایستە پیشنار بکەن؛ رەنگە هەندیک ئامۆژگاری باش بەدەن ئەگەر پێویستت بە کاریک هەبیت، یان یارمەتیت بەدەن بۆ دۆزینەو هی کاریک، بەلام هیچ دەسەلاتیکی تاییەتیان نییە بۆ قسەکردن لەبری خودا تەنها ئەو نەبیت کاتییک بانگەشە ی وشە ی خودا دەکەن.

عیسا گەورەترین و باشترین وتاریژ و مزگینیدەر، هیچ کەسیک ناتوانیت پە یامیکی باشتری هەبیت لە وتاری چیا ی ئەو کە راستی و دەسەلاتە کە ی هەتا ئەمڕۆش ژیان دەگۆریت و دەجووڵیت، بەلام کاریگەری لەسەر گوێگرانی رەسەن دروستکردوو لەبەر ئەو هی جیاوازه لەو هی لە مامۆستایانەو دەبیستین. مەتا پیمان دەلێت: «کاتییک عیسا ئەم وتانە ی تەواو کرد، خەلکە کە لە فێرکردنە کە ی سەرسام بوون، چونکە وەک دەسەلاتداریک فێری دەکردن، نەک وەکو مامۆستایانی تەورات» (مەتا ۷: ۲۸ - ۲۹).

ماملەکان مامۆستای فەرمی گەلی عیبرانی بوون. بۆچی خەلکی پێزیان لە

دەسەلاتی ئەوان نەدەگرت؟ لەبەر ئەوەی ئەوان بە گوێرەى بىرکردنەوهى خەلكەكە فېريان دەکرد، ھەروەھا ياسا گونجاوھەکانى خۆيان بۆ شەرىعتى خودا زياد دەکرد. بەلام لەبەر ئەوەى عيسا خودى خودايە، بە دەسەلاتەوه فېرى کردن؛ ئەو كەسەيە كە شەرىعتى داناو و بە تەواوى گوێرايەلى بوو.

لەگەل دۆزىنەوهى كلیسادا، ئیمە بەدواى دەسەلاتى خودايیدا دەگەرین، نەك تەنها دانایى مرقانە. ئیمە لە ئیستادا ئەوەندە دانایى مرقانەمان ھەيە كە ھەتا ئیستا كەس بەو شیویە بەرفراوانە دەستی پێ نەگەيشتوو. لەوانەيە تیبینی ئەوەت كرديت كە كتيبەكانى گەشەپيدانى كەسى پرفرۆشترينى كتيبەكانە، ھەروەك چۆن پۆدكاستەكانى دیجیتالى بەلین دەدەن كە باشتري بن. لە راستیدا، ھەرگيز ناگەتە ئەو ئاستەى تۆرى ئینتەرنېت بتوانیت پيشكەشى بكات، بۆيە ئەو كلیسايەى كە دانایى مرقانە پيشكەش دەكات ڕووبەرووى كتيپكەيەكى توند دەبیتەوه. بۆچى گوێ لە قەشەيەكى ناوخوايى بگريت لەبرى ئەوهى لە كەنالیكى يوتیوب بەشدارى بكەیت؟ بۆچى بەرەبەيانى يەكشەممە زوو لەخەو ھەلدەستين لەبرى ئەوهى تەماشای ئەو بەرنامەى ھەوالە بكەين كە ميوانداری سياسەتمەدارە بەھيژەكان دەكات؟

ئیمە ھەموو ھەفتەيەك لەگەل كلیسا كۆدەبينەوه چونكە لەوئى گوێ لە خودای پاشا دەگرين، ھەروەھا گويمان لەو مژدە و ئامۆزگاربانە دەبیت كە بۆ ژيانمان پيشكەشى دەكات، ھەروەھا ھەر جاريك كتيبى پيرۆز دەكەينەوه گوێى لێدەگرين، بەلام لە ھەر كۆبوونەويەكى ھەفتانەدا پێكەوه گوێى لێدەگرين، لەویدا وەك گەلى ئەو ژيانمان دادەپريژیتەوه. كەواتە وتار و فيرکردن دوو شتى بنەرەتين لە كۆبوونەوهكانى كلیساكەمان. سەرنجى كۆبوونەوهكانمان لەسەر وشەى خودا پەرە بەو كەلتورە ئاسمانییە دەدات كە دەبیت وەك گەلىكى بەپريژ ھەمانبیت بۆ ئەوهى ئیمەش لە بەرامبەردا بتوانين خوئى و ڕووناكى بين لەو شار و گەلانەى كە تيبدا دەژين.

دەتوانیت بە يارمەتى ڕۆحى پيرۆز دانایى خودايى ڕابگەيەنیت كاتيك گویت لى دەبیت. وە ئەمە دانايى وەك دانایى مرقانەى مالمەكان و خزمەتكارە خۆسەپینەرەنە نيبە كە لە سۆشال ميديا و لە لیستی پرفرۆشترينى كتيبەكاندان. بە دلنایيەوه، دەسەلاتى وتاربيژ ھەموو ئەو شتانە دەگریتەوه كە خودا فەرموويەتى، بەلام لەو تیناپەریت كە خودا فەرموويەتى. رەنگە وتاربيژ تاوانبار بن بە گونتى زیاتر يان كەمتر لەوهى خودا فەرموويەتى، ئەمەش واتا كتيبى پيرۆز بنەمايە، بەلام ھەروەھا مەوداى وتاردانە.

زۆر جار مارک دېفەر کارى وتاربیژى بهراورد دهکات به کارى پۆستهچى که بهپى ناچیتنه بهردەرگاگهت، پۆستهکهت ناکاتهوه، هیچ تیبينيهک زياد دهکات، زهرفه که دووباره مۆر ناکاتهوه، ئينجا نامه که بخاته ناو سندوقى پۆستهکهتهوه، بهلام پۆستهچى به سادهيى نامه که دهگهيه نيت. بۆ وتاربیژيش به هه مان شیوهيه؛ وشه که يارمه تیدهرمانه بۆ جياکردنه وهى دهسهلاتى گونجا و دروستى وتاربیژ چونکه تهنها دهسهلاتى گه ياندنى پۆسته کهى ههيه، هيجى زياتر نا.

پهروه رده کارانى گه شه پيدانى که سىي هيج دهسهلاتيکيان نييه؛ چونکه ئه وان بهرژه وه ندييه کى تايبه تيان ههيه که ئه وهت پى بلین که تۆ ده ته ویت بيبيستت، ئه گينا تۆ به ره مه کانيان ناکريت، ههروه ها له بهرنامه کانيان به شدار نايت. ئه م جوړه زانايانه وشه ي خودا تیده په رينن، بانگه شه بۆ دهسهلاتيک ده که ن که نيانه، هه ولده وهن ويژدانن سنووردار بکه ن له سه ر ئه و بابه تانه ي که تهنها به کتیبى پيرۆز چاره سه ر ناکريت، له وان هيه هه ولده ن پیت بلین که پيوسته يا وه رى کى بکه يت يان له هه لېژارده ن کاند دهنگ به کى بد هيت يان له کويدا ناوى منداله کانتان له قوتابخانه تۆمار بکه يت، يان ئه و جلو به رگانه ي که ده ربرپنى خودا په رستين. له هه موو ئه م شتانه دا، په نگه به دروستى دانايت پيیده ن، به لام نايت ئامۆژگارى باش له گه ل دهسهلاتى خودايى يه کسان بکه ين؛ وتار شوينیک نييه بۆ پامانى مروفانه به لکو دهسهلاتى خوداييه.

پهروه رده گار ئه مه ي فهرموو

تیبينى ده که ين له سه رانه رى په يمانى کوندا که پيغه مبه ران ئه و دهسته واژه به دووباره ده که نه وه: «پهروه رده گار ئه مه ي فهرموو»، ئه وان به دهسهلاته وه قسه يان کردوه، چونکه خودا په يامه که ي پى سپاردوون، ئيتز به ناوى ئه وه وه قسه يان کردوه. ئه مه ش واتا پيغه مبه ران هه ميشه ئه و شتانه يان نه گوته وه که خه لکى ده بانويست بيبيستن. له راستيدا، ئه وه باو بووه که پاشاکان سزاي پيغه مبه رىک بده ن کاتيک پيغه مبه ره که به دلئى ئه وان قسه ي نه کردوه.

بۆ نموونه، پاشا سدقيا ريگه ي دا يه رميا پيغه مبه ر فرپى بدرپته چاليکه وه، له وى به جىي هيشت هه تا له برسييتيدا به رپت (يه رميا ۳۸: ۹). بۆچى پاشا ئه مه ي کرد؟ چونکه يه رمياي پيغه مبه ر به گه لى ئورشه ليمى گوت که کلدانيه کان ده يانکوژن

ئەگەر لە شارەكەدا مېننەوه. بېگومان يەرميا لە قسەكەى راستى دەکرد، بەلام پاشا و سەرکردەكانى سوپا نەيانويست ئەمە ببىستى (يەرميا ۳۸: ۲ - ۴)، وه ئەم پېغەمبەرەيان تاوانبار کرد بۆ ئەوهى گوئى لە پەيامەكەى نەگرن، وه پېيان باشتربوو گوئى لەو پېغەمبەرە درۆيانە بگرن كه درۆيان پېدەگوتن بۆ ئەوهى دلنەواييان بدن. بەلام خودا بەم درۆيانە دلخۆش نەبوو، بۆيە پېى فەرموون: «ئەوه تا من زەقنەبووتيان دەرخوارد دەدەم و ئاوى ژەهراوييان پى دەنۆشم، چونكە لەلای پېغەمبەرەكانى ئۆرشەليمەوه گلاوى بۆ هەموو زەوى بلاق بووهوه.» (يەرميا ۲۳: ۱۵).

سەربارى ئەوهش، خودا لە رېگەى حزقييل پېغەمبەرەوه سەرزەنشتى ئەو سەرکردانە يان شوانانەى کرد كه درۆيان لەگەل گەل دەکرد، لە كاتىكدا دەبووا مندالەكانى ئەو گەلە پارێزن، پېى فەرموون: «قوربەسەر شوانەكانى ئيسرائيل، ئەوانەى هەر خەرىكى خۆيان، ئايا نايبت شوانەكان مېگەل بلەوه رېين؟» (حزقييل ۴۳: ۲-۳).

ئەم جورە ئەزمونانە لە كاتى دۆزینەوهى كلیسادا هۆشداريمان پېدەدەن، ئیمە مەیلی ئەوهمان هەيه بەدواى ئەو رابەرانەدا بگەرپین كه ئەو شتەمان پېدەلین كه دەمانەویت ببیستن، وه رابەرانیشت مەیلیان هەيه ئەو شتانه بە خەلك بلین كه دەیانەویت؛ چونكە ئاسانترە بەم شیوهیه بژیوى ژيانت دابین بكەیت، بەجۆرێك وا دیارە وتاریژان بە هەموو ئازایەتى و بویریه كه وه راستیه كان دەلین لە كاتىكدا تەنھا بە توندى قسە لەسەر كهسانى دەرەوهى كلیساكه یان دەكەن. پېدەچیت ئەوان بویریان هەبیت، بەلام رۆبهروى ئەو كهسانە نابنەوه كه پارەیان پېدەدەن بۆ بژیویان.

لە راستیدا، رەنگە ئەمە گەورەترین ئالنگارى بێت كه زۆربەى وتاریژان رۆبهروى دەبنەوه. چۆن دەتوانن بانگەشەى كتیپى پیرۆز بکەن و هیچی دیکە بەبى ئەوهى هەست بە سووكایەتى بکەن؟ چۆن دەتوانن قسەى سەخت و دروست بە كهسانێك بلین كه جله و گیری بژیوى ژيانیان دەكەن، وه دەتوانن خۆیان و خێزانەكانیان لە مالى و كۆمەلگەكانیان دەر بکەن؟

خۆت فیری وشەكە بكە

بە لەبەرچاوغرتنى ئەم ئەزمونەى وتاریژان تووشى دەبن، گرنگە ئامادە بین گوئى لە وشەكە بگرن و گرنكى پى بدەین تەنانەت ئەگەر هەموو كاتىك حەزیشمان لى

نەبىت، يان لە سەرەتادا لە گەلدا ھاورا نەبين. كاتىك دووبارە كلىساكە دەدۆزىتەوه، تۆ بەدوای وتارىبۆيىكدا دەگەرئىت كە وات لىناكەن پشتيان پى بەستىت بۆ بىرۆكەى شاراوەى نىو كىتېى پىرۆز، بەلكو نىشانى دەدەن چۆن خۆت فېرى وشەكەش بکەيت.

بە دلنایىيەوه باشترین وتارىبۆيان وات لىناكەن سەرسام بىت بە لىتھا تووويەكانيان، بەلكو شكۆمەندى خودا نىشان دەدەن وەك ئەوەى لە وشەى پىرۆزدا دەبىنيت. كاتىك خودا بەم شپۆهە دەبىنيت، حەز دەكەيت هەندەى دەتوانيت لى فېر بىت، خۆت زياتر خولايى خويندنەوه و جىيەجىكردى وشەكە دەبىت، پاشان دەچتە ناو بازنەهەكى كاريگەر لە ھاوبەشكردى. هەتا وتارىبۆيان زياتر يارمەتيت بەدەن بۆ زانين و خۆشويستنى وشەكە، زياتر تامى دەكەيت و وتارەكە دەولەمەندترە بە بابەتى فېكرى.

ئەم پەيوەندىيە لە نىوان وتارىبۆيان و ئەندامانى كلىسادا كىلى هەر كلىسايەكى راستەقىنەهە؛ چونكە لە كلىسادا يەك مامۆستا نىيە، بەلكو هەموومان هەتا رادەهەك بانگراوين بۆ فېركردنى وشەكە. بۆ نمونە، هەموو پىران نەك تەنها وتارىبۆيىك، پىويستە وەك بەشىك لە ئەركى رابەرەيەتياى مامۆستا بن (يەكەم تيمۆساوس ۳: ۲)، وە باوكان پىويستە مندالەكانيان فېرى وشەكە بکەن (دواوتار ۶: ۷)، وە ژنە بەتەمەنەكان پىويستە ژنانى گەنج فېر بکەن (تيتۆس ۲: ۳-۵).

بەلانى كەمەوه بەهۆى چوار جۆلەوه بىر لە كارى وشەكە بکەوه لە كلىسا: (۱) وتارىبۆيى هەموو كلىسا فېرى وشەكە دەكات (۲) ئەندامانى كلىسا وەلامى دەدەنەوه و وشەى خودا دەخەنە ناو دەم و دلانەوه بە گۆرانى پۆحى و نوپۆي بەكۆمەل (۳) هەموو ئەندامانى كلىسا خۆيان فېرى وشەكە دەبن (۴) ئەندامانى كلىسا يەكترى فېرى وشەكە دەكەن بۆ نەوهى داها توو، ئەمەش واتا هەموو ئەندامىكى كلىسا بانگ كراوه بۆ ئەوەى بىتە قوتابى و هەروەها مامۆستاش بۆ وشەكە.

بەم تىروانىيە بۆ وشەكە، كلىساكان خۆيان لە يەكەك لە گەورەترین كىشەكانى ئەمپرو دەپارىزن، كە نووسەرانى كىتېى پىرۆز پىشبينى دەكەن و بۆ خۆيان بەرگەيان گرتووه. پۆلسى نىردراو بە تيمۆساوسى قوتابى گوت كە باوەردارانى ئەفەسۆس ئاگادار بکاتەوه و بلىت: «گوئى نەدەنە ئەفسانە و پەچەلەكى بى كۆتايى، چونكە دەمەقالەى لى دەكەوئتەوه، لەبرى پلانى خودايى كە لە باوەرەوهيه» (يەكەم تيمۆساوس ۱: ۴). وە لە دووم نامەى پۆلسدا بۆ تيمۆساوس، پۆلس ھۆشداريشى داوه: «چونكە كاتىك دىت

خه لک بهرگه‌ی فی‌کردنی دروست ناگرن، به لکو به‌گویره‌ی ئاره‌زووی تایه‌تی خویان ماموستا کۆده‌که‌نه‌وه تاکو ختووک‌ه‌ی گوئیان بدات. بۆ راستی گوئیان داده‌خه‌ن، بۆ ئه‌فسانه لاده‌ده‌ن» (دووم تیمۆساوس ۴: ۳-۴). به‌م شیوه‌یه ده‌بینین که کلێسایه‌ک سه‌رنجی له‌سه‌ر وشه‌که‌ بی‌ت، ئه‌ندامه‌کانی که‌متر نیگه‌ران ده‌بن بۆ «هه‌وه‌سه‌کانیان»، پ‌واله‌تیک له‌ زانین به‌لام گه‌مژه‌یی، وه‌ک ئه‌وه‌ی په‌نگه‌ پۆلسی نێردراو پێشبینی کرد بی‌ت که شه‌یتان خۆی ئینته‌رنیتی داهیناوه، وه‌ وه‌ک ئامرازیک به‌کاری ده‌هی‌ت بۆ دابه‌شکردن و سه‌رقالکردنی کلێساکان.

بیر له‌و ئالنگارییه‌ گه‌وره‌یه‌ بکه‌ره‌وه‌ که‌ رووبه‌رووی وتارییژ ده‌بیته‌وه‌ له‌ کاتی که‌ره‌نتیندا که‌ له‌ هه‌ندیک شوونی جیهان رووده‌دات. له‌وانه‌یه‌ وتارییژ هه‌فتانه‌ پێویستی به‌ چل و پینج یان ته‌نانه‌ت شه‌ست خوله‌ک هه‌بی‌ت له‌ سه‌رنج‌راکیشانی تۆ ئه‌گه‌ر تۆش سه‌رنج‌ت دابه‌ش نه‌بی‌ت له‌سه‌ر منداله‌کانت و خه‌وآل‌وو‌یی و کورته‌نامه‌کاندا که‌ له‌سه‌ر شاشه‌ی مۆبایله‌که‌ت ده‌رده‌که‌ون له‌ کاتیکدا هه‌ولده‌ده‌یت له‌ ماله‌که‌تدا ته‌ماشای وتاره‌که‌ بکه‌یت. به‌لام پێده‌چیت سۆشیال میدیا و کورته‌ فیدیۆ و فایله‌ ده‌نگیه‌کان زāl بن به‌سه‌ر هه‌موو ساتیکی به‌تالدا جگه‌ له‌ کارکردن و لیخ‌ورین و خه‌وتن. سه‌یر نییه‌ که‌ کلێساکانمان شکستیان هیناوه‌ له‌ تیگه‌یشتن و مامه‌له‌کردن له‌گه‌لیدا، چونکه‌ ئیمه‌ پێشینه‌یی ناده‌ین به‌ هه‌مان لاپه‌ره‌کانی کتیبی پیروژ. روونه‌ که‌ ئه‌و کلێسایانه‌ی له‌دوای پاشه‌کشه‌ی «کۆفید-۱۹» به‌هی‌زتر سه‌ره‌له‌ده‌ده‌ن ئه‌وانه‌ ده‌بن که‌ جیاوازی ده‌که‌ین له‌ نیوان وشه‌ی خودا که‌ به‌هی‌ز چارده‌دری‌ت له‌گه‌ل وشه‌ پێشوماره‌کانی دیکه‌، وه‌ کێپرکی ده‌که‌ن بۆ ئه‌وه‌ی ورده‌ ورده‌ سه‌رنج‌مان که‌م بی‌ته‌وه‌.

پێناسه‌ی وتاری باش چیه‌؟

له‌گه‌ل دۆزینه‌وه‌ی کلێساکه‌دا، په‌نگه‌ رووبه‌رووی کۆمه‌لیک شیواز و ماوه‌ی وتاری جو‌راوجۆر بیته‌وه‌، وه‌ له‌ کتیبی پیروژدا هه‌یج شیوازیکی روون بۆ وتار نادۆزیته‌وه‌؛ له‌به‌ر ئه‌وه‌ی ته‌واوی کتیبی پیروژ له‌ خوداوه‌ سروشی له‌ خوداوه‌ هاتووه‌. به‌لام هه‌شتا ده‌توانیت بیروکه‌یه‌ک له‌ که‌سایه‌تییه‌ جیاوازه‌کانی ئه‌و نووسه‌رانه‌ وه‌ر‌ب‌گری‌ت که‌ کتیبی پیروژیان نووسیه‌وه‌؛ نووسینه‌کانی پۆلس وه‌ک نووسینه‌ په‌ترو‌س نین، هه‌روه‌ها جیاوازی له‌ نووسینه‌کانی یۆحه‌نا. له‌وانه‌یه‌ پیت باش بی‌ت وتاری تۆ به‌ جۆش و خرو‌ش و به‌سۆز بی‌ت، وه‌ په‌نگه‌ پیت باش بی‌ت که‌ وتارییک پێشکه‌ش بکه‌یت

چەندىن ئاماژە لە ئاماژەكانى زمانى عىبرى و يونانى لەخۆ بگریت. وه رەنگە خودا يەكئىك يان هەردوو پرىگاگە لە هەمان وتاردا بەكاربەھيئت بۆ پالنه‌رمان بۆ كاردانه‌وه لەگەڵ خۆشه‌ويستى و گوپرايه‌لى.

هەروەها لەوانە يە گوپت لە وتارپيژان بيئت كە مشتومر دەكەن ئايا وتارە كە بابەتى بيئت يان روونكردنه‌وه، هەروەها رەنگە هەنديك بارودووخ پيويستيان بە وتارى بابەت يى هەبيئت وه كو ئه‌وهى سه‌بارەت بە هەلبژاردنه‌كانى داھاتوو، پەتايە كى جيهانى، يان نادادپەروەرى رەگەزى. ليرەدا سى بابەت دەھيئينه‌وه كە لەم دوایانەدا جيگەى سه‌رنج، بەلام زورپك لە بابەتەكان مەترسى سنوورداركردى هيئى وتارپيژان و دوو لپيان لە دەستكارىكردى واتاى كتيبى پيرۆز بۆ ئه‌وهى خالە كە يان بخەنە روو. ئيمە پيمان وايە باشترە شيوازيكى بەردەوام لە وتارى روونكردنه‌وه لە كلپسادا هەبيئت، كە دەفە كە لپكەداتەوه و ئه‌و خالە دەخاتە روو كە دەقى كتيبى پيرۆز دەبخاتە روو ئه‌و پەيامە يە هەروەك وتارپيژان هە يە دەلپت كە پۆلس فەرمانى بە وتارپيژان كروووه نەك تەنھا وتار بەدن، بەلكو وشە كە رابگە يەنن.

لە وتاردا، كە هەفتە بە هەفتە لە نيوان ئايەت و بابەتەكانى كتيبى پيرۆزدا دەگەرپت، خودا شتەكان جله‌وگير دەكات نەك وتارپيژ ئه‌و كەسە يە كە پلانە كە دادەنيئت. لەبیرت بيئت وتارپيژ ئه‌و پۆسته چييه‌يه كە پۆسته كە دەگە يە نيئت. «لەم هەفتە يەدا فير دەبين كە خودا دە يە ويئت چيمان فير بكات لە بەشى يە كە مى نامەى رۆما، وه لە هەفتەى داھاتوو فيرى ئه‌وه دەبين كە لە بەشى دووھى نامەى رۆما ھاتوو، هەفتەى دواى ئه‌و ھەش سەرنج دەخەينە سەر بەشى سييه‌مى نامەى رۆما». كاتيك بەم شيوھ يە گوپمان لە كتيبى پيرۆز دەبيئت، بۆمان دەردەكە ويئت كە پلانى خودا بە وردى لەگەڵ پلانى ئيمەدا ھاوړا نييه. بۆ ئموونە، رەنگە نامەى رۆما شتگە لپكى تيداييئت كە وتارپيژ ھەست ناكات ھەزى لپى بيئت باسى بكات، بەلام لە بارودووخە كەدا پەياميک لە خوداوه دەبينيت كە داواى لپدەكات لەگەڵ كەسانى ديكەدا باسى بكات.

لە كۆتاييدا، ئايا دەمانە ويئت پەيرەوى لە پلانى خودا بگەين يان پلانى خۆمان؟ چونكە پرىگا و بىر كرنه‌وه‌كانى خودا بەرزتر و باشترن لە بىر كرنه‌وه‌كانى ئيمە (ئيشايا 9: 00). پيويستە ئاماژە كانمان لە خوداوه وەر بگريئ نەك لە جيهانەوه. بە دنلپايه‌وه شتيكى تايهت روودەدات كاتيك گوپت لە رۆحى پيرۆز دەبيئت قسەى خودا دەكات

کاتیک وا دهرده که ویت و تاربیژه که ههول ده دات ئه وهی ههفتهی رابردوو ته و او بکات که لئی پاره ستاوه.

کاتیک دووباره کلێسا ده دۆزیته وه، به ئه گه ریکی زۆروه رووبه پرووی ئه و مشتومره ده بیته وه که سه باره ت به وتاره تو مارکراو و راسته وخۆ و که سییه کان هه یه. سالانیک له مه و بهر، له گه ل و تاربیژیکی به هره مه ندی تایه ت گفتوگۆیه کم کرد، که ده بووا که سیکی کۆمیدی سه رکه وتوو بیت. له راستیدا، ئه م و تاربیژه هونه ری کۆمیدیای خویندبوو بو ئه وهی فیری چۆنیه تی په یوه ندیکردن بیت له گه ل گوینگرانی له کاتی وتاردا، ههروه ها تیگه یشتنیکی قوولی هه بوو له چه مکه کان کتیبی پیروژ و یه زداناسی، ده ی توانی به لیها تووی و داهینه رانه بیانگوازیته وه بو بو ئه و گوینگرانه ی گومانیان هه یه. کلێسا که به هوی وتاره تو مارکراوه کانی فراوان بوو بو چه ندی شوینی ولات، به بری ئه وهی راسته وخۆ خوی وتاریان بو بدات. هه رگیز شوینه که له بیر ناکه م، که وا گوئی ناعه قلانییه خه لک گویمان له وتاریژی پله دوو ده بیت، له کاتیکدا ده توانن گوئی له وتاریژیکی پله یه کی وه ک ئه و بگرن. به دلنیا یه وه، نه مده توانی له گه لیدا بچمه ناو مشتومره وه که وا ئه و ئامانجی کۆکردنه وهی شوینکه وته یه کی زۆری که سیی خوی بوو.

به لام ههروه ک دواتر گوتم، تیگه ی شتم که به هانه که ی زۆر شتی ده رخست. له و سیناریوییه ی که ئاماژه ی بو کرد، نه ک ته نها له گه ل شوانه گه نجه کان و و مه شقکاران کبیرکی ده کرد، به لکو ته نانه ت له گه ل هه موو و تاربیژه کانی دیکه شدا کبیرکی ده کرد، جا ئه وان زیندوو بن یان مردوو. بوچی تو ماره کانی وتاریژیکی پله یه کی وه ک بیل گراهام لیناده یین؟ چی ئه گه ر کلێسا ئه کته ری ک به کری بگری ت بو ئه وهی باشترین کاری چارلز سپی رجو ن بکات؟ ره نگه بتوانین وه ک پاله وانیه تی توپی پی کۆلیژه کان به شداربووان کۆبکه ی نه وه، وه داوایان لی بکه یین له خولی ک بو خولیکی دیکه ده نگ بدن به وتاریژه دلخوازه که یان هه تا ئه وهی له سه ر یه ک وتاریژ جیگیر ده بن بو رابه رایه تی و پینمایکردنی هه موویان. جاریکی دیکه که س ملکه چی وتاریژیکی پله دوو و ئاست نزم نابیت، ته نها گویمان له باشترین وتاریژان ده بیت ئه گه ر خودا پیی وایه ئه مه باشترین شته بو ئیمه.

به لام شته که ئاوا نییه. باشترین وتاریژ له لات ئه وه یه که وا دلسوژه بو وشه ی خودا و ئاماده یه له گه لت کۆبیته وه و قاوه ت له گه لدا بخواته وه یان له نه خوشخانه سه ردانیت بکات، ئیمه له هه موو خزمه تیکی په رستشدا پیکه وه کتیبی پیروژ

ده خوښينه وه بو هوکارېک. که وتار دهسه لاتی وشه ی خودا له پړنگه ی کاره کته ر و نه زمونوی ماموستاوه دیت بو گوړینی ره وتی هاوچه رخ و بو پیداو یستیبه تایه ته کانی که سی و لوکالی؛ نه و وتاریزه ی که وا ئاماژم پیدا ره نگه له و وتاریزه باشتر بیت که گوئی لیده گریت، به لام نه و وتاریزه ی له کلپساکه ت هه یه به راستی باشترین که سه که وا کلپساکه ت دهیناسیت، نه مه ش گرنه کاتیک بابته که په یوه سته به جیبه جیکردنی کتیبی پیروز له سهر تو و نه و کومه له باوه پردارانه ی نوژیان له گه ل ده که یت.

به دلنیا یی ه وه، قه شه کان هه مو و ورده کاریبه کی هه مو و نه و که سانه نازانن که گوئیان لیده گرن، به لام هوکارېک هه یه زوړیک له قه شه کان له کاتی که ره نینیی په تای کرؤنادا کپشه یان هه بووه له وتاره کانیا ن له به رده م کامیرادا، نزیان کردووه هه ست به جوولهی رؤحی پیروز بکه ن له کاردانه وه و مامله ی وتاره کانیا ن. کاتیک رووبه روو ده مانینن، رؤحی پیروز بانگه پشتمان ده کات بو پشودان له ماندووبوون و ئازاره کانیا ن، وه ناییت کلپسا له کاتی په رسته شه کاند ا سه رنج له سهر کو بوونه وه ی باوه پرداران کال بکاته وه وه ک نه وه ی هاوشیوه ی ئاهه نگیکی مؤسیقای ی یان غامیشکی مه سره ی یان فیلمیک غامیش بکات، له به ر چه ندین هوکار. یه کتیک له هوکاره کان نه وه یه که له کاتی وتاره که دا قه شه کان توانیوانه به هه ستیا ریبه وه کاردانه وه یان هه بیت و رؤحی پیروز ئاراسته یان ده کات.

کات و شوین

له کو تاید ا، وتار ته نها که یان دنی زانیاری نییه. نه گه ر نه مه تا که ئامانجی بانگه واز بیت، به دلنیا یی ه وه کاریگه رترین ئامراز نییه بو گه یان دنی زانیاری. پاشان ده توانین بچینه سهر قیدو یان فایله ده نگیه کان یان ته نانه ت کتیب و واز له په رسته شی پیکه وه به یینن، به لام بیستنی وتار ته نها په یوه ندی به تووه و به رؤیشتنی که سی تو له گه ل عیسا ی مه سچدا نییه، به لکو په یوه ندی هه یه به پیکه پینانی که لتووریک ی ئاسمانی، وه بنیادنانی شاریکی ئاسمانی له کلپساکه تدا، وه پیکه وه دارشتنی ژیان.

له گه ل فیرکردنی راسته وخو که رووبه روو رووده دات دوو شت رووده دهن و ناتوانریت له سهر فایلیکی ده نگی دابنریت له لایه ن شوانیکه وه که وا به شیوه یه کی که سی نایناسیت. یه که م، کومه لی باوه پرداران و وتاریتر پیکه وه نه زمونوی وتاریک

ده‌كهن وهك پرووداويكي به‌كۆمه‌ل له‌كات و شوينئيكدا. به‌ئى، بيگومان به‌ها هه‌يه له‌جيبه‌جيكردنى وتارى ته‌نھا بۆ پامان و په‌رستن، به‌لام به‌هاى زياتر هه‌يه له‌جيبه‌جيكردنى بۆ هه‌موومان پي‌كه‌وه وهك گه‌لي‌ك. پي‌كه‌وه به‌و شي‌وه‌يه‌ي كه‌به‌درپژايى هه‌فته‌مامه‌له‌گه‌ل يه‌كتر ده‌كه‌ين ده‌توانين وتارى كارى‌گه‌ر به‌پي‌ين. هه‌روه‌ها له‌كۆتاييدا له‌بيرت بيت كه‌وتاريپژ له‌ئيمه‌بالا‌تر نيبه‌، به‌لكو يه‌كيكه‌له‌ئيمه‌و باسى ئه‌و پي‌كهاته‌يه‌مان بۆ ده‌كات كه‌له‌ريگه‌ي وشه‌ي خوداوه وهك شارپكي نووى به‌سه‌رمان ديت، وه‌وتار بيني‌يك له‌قسه‌ي خوداوه ده‌خانه‌پروو بۆ گه‌لي‌كي ديارى‌كراو و له‌شوئينيكي ديارى‌كراو كه‌پي‌كه‌وه په‌يمان ده‌دن بۆ گوپرايه‌لى خودا و خۆشه‌ويستى يه‌كتر.

دووه‌م، نموونه‌و كه‌سايه‌تى وتاريپژ شي‌واز بۆ ته‌واوى كۆمه‌لى باوه‌رداران داده‌نيت؛ وتاريپژان ده‌ترسن و ئيمه‌ليان تيده‌گه‌ين كاتي‌ك درك به‌وه‌ده‌كهن كه‌كليساكانيان چۆن لاوازي و خاله‌به‌هيزه‌كانيان ده‌بينن. كاتي‌ك من له‌قوتابخانه‌ي يه‌زدانناسى هونه‌رى وتاريپژيم ده‌خويند، مامۆستاكه‌م هه‌نديك قسه‌ي رژدى كرد، وه‌پيى گوتم كه‌به‌درپژايى سالان كليساكه‌ي ره‌نگه‌ئو قسانه‌ي به‌بير نه‌يitte‌وه كه‌وا ئه‌و گوتوو‌يه‌تى، به‌لام خودا كليساكه‌ي دارشتوو له‌ريگاي قسه‌كاني و نموونه‌يى له‌خوداناسى و ئه‌و پاكيبه‌ي به‌تپه‌رينى كات ده‌رپه‌ريوه‌.

كه‌سايه‌تى وتاريپژ و په‌يامه‌كه‌ي تيكه‌ل ده‌بن، به‌هيزى رۆحى پيروژ گوپگران به‌و وشانه‌ده‌گوپردرين ته‌نانه‌ت ئه‌گه‌ر هه‌ميشه‌ش له‌بيريان نه‌مي‌نيت، ئه‌مه‌ش له‌فيريكرندا شتيكى باوه‌نه‌ك هه‌ر له‌وتاردا؛ ئيمه‌به‌گشتى باشتري‌ن مامۆستاكامان له‌بير نيبه‌كه‌ليانه‌وه‌فيريبووين، به‌لام دانايى ئه‌وانمان له‌بيره‌له‌پال به‌هه‌ره‌كانيان له‌په‌يوه‌نديكردن و خۆشه‌ويستيان بۆ ئيمه‌به‌شي‌وه‌يه‌كي كه‌سى.

كاتي‌ك دووباره‌كليسات دۆزيبه‌وه، به‌دواى ئه‌و وتاريپژانه‌دا بگه‌رپى كه‌به‌باشى توپان خۆشه‌ووت، وه‌ده‌زانن چۆن رووبه‌رووت بكه‌نه‌وه‌به‌راستيبه‌كاني خۆت و له‌كاتى پي‌ويستدا وه‌ك پزيشكيكى ليها‌توو برينه‌كانت تيمار بكه‌ن، وه‌به‌دواى ئه‌و كه‌سانه‌دا بگه‌رپى كه‌ده‌زانن ده‌سه‌لاتيان له‌پاشاي پاشاكانه‌وه‌وه‌رگرتوو، وه‌مژده‌ي خۆشى ئه‌و و راويژه‌كاني راده‌گه‌به‌نن، وه‌ئاره‌زووى پشتگيري ماددى تۆناكهن، به‌لكو هه‌ول ده‌دن بۆ ببنه‌نموونه‌يه‌ك شوئينيان بكه‌ويت، نه‌ك ته‌نها گزنگى به‌وه‌بدن به‌فيريكردن سه‌رنجراكيشيان سه‌رسامتان بكه‌ن.

به شی پینجه م

ئایا به راستی په یوه ندیکردن به کلنسا پووسته؟

نووسینی: جوناتان لیمه ن

کلنسا کومه لیک له باوه پرداره

که وهک بالويزخانهی مه سیح له سهر زوی کۆده بنه وه و نوینه رایه تی شانشی ئاسمان ده که ن

بو جاردانی هه والی خوش و راسپارده کانی مه سیحی پاشا

له پیناو یارمه تیدانی یه کتر وهک نه و هاو نیشتمانیانه ی که سهر به عیسان به

جیبه جیکردنی نه رکه کان

بو نه وهی پیروزی و خوشه ویستی خودا ده ربخه ن

به هوئی گه لیک یه کگرتوو و جوراوجور

له سه رانسه ری جیهان

به په پیره وکردنی فی کردنه کانی پیران و نمونه کانیان

کاتیک له زانکو بووم شه ش مانگم له ولاتیکى دیکه به سه بربرد. له م نیوه نده دا، پاسپورته کهم به سه رچوو، بویه چوومه بالیوزخانه ی نه وی. هه رکه له ده روزه که چوومه ژوروه وه، وه ک نه وه بوو له سه ر خاکی ولاتی خو م بم.

بالیوزخانه هه مان ده سه لاتی حکومتی ولاته که می هه یه، ده توانیت به حکومت و گه لی ولاتیکى دیکه بلیت: «ولاته که مان داوا ی نه مه ده کات، چی ده ویت و واتای هه یه»، ده توانیت له باره ی که سیکه وه بلیت: «نه مه یه کیکه له ئیمه».

له په نجه ره که راهه ستام و پاسپورتی به سه رچووم دایه کارمه نده که. چه ند پرسیا ریکى لیکردم، هه ندیک داتای له کو مپیوته ره که یدا نووسی، زوری نه خایاند پاسپورتیکى نویم بو هات که نه وه ی پشتراست ده کرده وه من سه ر به ولاته که مم. بالیوزخانه منی نه کرد به ها ولاتی ولات؛ چونکه من به له دایکبوونم ها ولاتیم، به لام نه وه به فه رمی دانى به م په گه زمانه یه دا نا و دووپاتى کرده وه. بالیوزخانه به شیوه یه که په یوه ندی به ولاته که مه وه کرد که من ناتوانم بیکه م، هه رچه نده من له وی له دایک بووم.

نایا به راستی کلپساکان ده سه لاتیان هه یه؟

کلپساکان خه لکی ناکه ن به باوه ردار به مه سیح؛ به لکو له ریگه ی له دایکبوونی نویوه ده بینه باوه ردار، وه ک نه وه ی له به شی دووه می نه م کتیبه دا باسمان کرد. به لام کلپساکان بالیوزخانه کانی ئاسمان که له لایه ن مه سیحه وه نه رکی دووپا تکرده وه ی ها ولاتبوونی ئاسمانی باوه ردارانیان پی سپی رداوه.

په نجه کلپساکانی له ئاوه لکیشی و پیرانی و نه نگلیکانه کان جیاواز بن سه به رت به وه ی که به ته وای کت به رپرسیا ره له م راگه یان دن و دووپا تکرده وه، وه نایا نه وه هه موو کو مه لی باوه رداران یان ته نها پیران یان قه شه یان چاودیر به رپرسیا ره له کارکردن به ناوی کو مه لی باوه رداران، به لام هه مووان له سه ر نه وه کو کن که عیسا ی په ره وردگار نه م ده سه لاته ی به کلپساکان داوه. له بری نه وه ی وه ک بالیوزخانه پاسپورت راده ست بکات، کلپسا باوه رداران له ئاوه لده کیشت و له گه لیاندا به شداری ده کات له ئیواره خوانی په ره وردگار. زورجار، باوه رداران پیان وا نییه که کلپساکان ده سه لاتیان له خوداوه هه یه. ده کریت باوک و حکومت ده سه لاتیان هه بیت، به لام کلپساکان نا.

له راستیدا، نه مه نه وه یه که له عیسا ی مه سیحه وه فیتری ده بین که وا کلیلی

شانشینى به کليساکان به خشيوه ههروهک له مهتا ۱۶: ۱۸ هاتوو. يه کهم، له مهتا ۱۶: ۱۳-۲۰، مەسیح فیری ئەوهمان دەکات که کلیلەکانی شانشین به کاردههینرین بو پشتراستکردنهوی دانپیدانانی راستهقینه به ئینجیل. په ترۆس دان به ناسنامهی مهسیحدا ده نیت و عیسای مهسیح خووی وه لامي په ترۆسی پشتراست کردهوه و به لئینی دا که کليسا که ییاد بنیت. بو ئەم مه به سه ته مهسیح «کلیلەکانی شانشینى ئاسمان» ی رادهستی په ترۆس و نیردراوان کرد (مهتا ۱۶: ۱۹). ئەم کلیلانە چی ده کهن؟ له سه ر زهوی ئەوه ده کانهوه و دایده خات که له ئاسمان کراوه تهوه و داخراوه. په ننگه له ئیستادا چیتر باسی ئەمه نه کهین، بۆیه په ننگه له واتاکه ی تینه گهیت. به لام به شیوه یه که بیر له کلیلەکان بکهوه وه که ئەوهی ده سه لاتی بالۆزخانه یه بو راگه یاندنی فه رمی یاسا و بریاره کانی حکومه تی ولاته که.

دوهم: له مهتا ۱۸: ۱۵-۲۰، عیسای مهسیح فیری ئەوهمان دەکات که کلیلەکان به کاردههینرین بو پشتراستکردنهوی دانپیدانانی راستهقینه ی په یامی ئینجیل، عیسای مهسیح کلیلەکانی شانشینى داوه ته ده ست کليسا ی ناوخیوی، به پرپر سیاریتیبان هه یه له بیبه شکردنی هه ر که سیک ده زانن ژیان و راگه یاندنی باوه رپی له گه ل یه که تر ناگونجیت. بیر له وه بکهوه کليسا ده سه لاتی بالۆزخانه ی هه یه، وه ده توانیت به فه رمی رایبگه یه نیت کى هاوالاتی ولاته که یه تی.

به کورتی، کليساکان خاوه نی کليلی شانشین، واته ده سه لاتیان هه یه به ناوی ئاسمانه وه پیناسه ی په یامی ئینجیل و باوه ردارانی بکه ن، یان به دیاریکراوی، واتای دانپیدانانی راستهقینه، وه ماهیه تی دانپیدانه ری راستهقینه.

ده سه لاتی کلیلەکانی شانشین به واتای مافی راگه یاندن به ناوی عیسای مهسیح وه بو پیناسه ی په یامی ئینجیل و باوه ردارانی، یان به دیاریکراوی، واتای دانپیدانانی راستهقینه، وه ماهیه تی دانپیدانه ری راستهقینه.

کاری دادوه ر له هو لی دادگادا لیکچوونیکى دیکه یه که په ننگه بو تیگه یشتن له هیزی کليسا و خاوه نداریتی کليلی شانشینى به سوود بیت؛ دادوه ر یاسا ده رناکات، هه روه ها که سیک بیتاوان ناکات یان تاوانباری ناکات، به لکو ده سه لاتی هه یه به ناوی ولاته وه لیکدانه وه بو یاسا بکات، وه بریاریکی فه رمی ده ربکات که ده لیت که سیک

«تاوانبار» یان «بیتاوان»، وه ئه‌مه‌ش ئه‌وه‌یه که له‌گه‌ل ڤاگه‌یاننده‌کانی کلێسا ڤووده‌دات که ڤاگه‌یانندی فه‌رمییه و نوینه‌رایه‌تی شانشینى ئاسمان ده‌کات له‌سه‌ر زه‌وی. هه‌ندیک جار کلێساکان ڤیریاری هه‌له‌ ده‌دن، وه‌ک چوون له‌ بالیۆز و بالیۆزخانه، یان له‌ دادوهر و دادگاگاندا هه‌یه. به‌لام ئه‌م ئه‌رکه ئه‌رکیکه له‌لایه‌ن عیساى مه‌سیحه‌وه به‌ کلێساکان دراوه.

پیناسه‌ی ئه‌رکه‌کان چیه؟ پاسپورتی ئاسمانی

چوون کلێساکان ئه‌م ڤیریاری فه‌رمیانه درده‌که‌ن؟

یه‌که‌م: به‌و وتاره ده‌کریت که له‌ به‌شى پێشوو دا‌سمان کرد؛ کاتیک و تاربیژیک و تار ده‌دات، و یژدانی کۆمه‌لی باوه‌رداران «ده‌به‌ستیتته‌وه» یان «ده‌کاته‌وه» بو‌ ئه‌وه‌ی له‌ وشه‌ی خودا تییگه‌ن.

دووهم: به‌هۆی پیاوه‌کردنی ئه‌رکه‌کان کلێساکان «ده‌به‌ستیت» یان ده‌کاته‌وه» (وه‌ک ئه‌و ئه‌رک و ڤیسیانه‌ی که عیساى په‌روه‌ردگار فی‌ری ده‌کات).

له‌ئاوه‌له‌کیشان له‌ ڤیوره‌سه‌مه‌کاندا له‌ پێش هه‌موو شتیکه‌وه‌یه؛ ده‌رگای پێشه‌وه‌یه بو‌ ئه‌ندامتی کلێسا. وه‌ ئه‌وانه‌ی به‌ ناوی مه‌سیح کۆده‌بنه‌وه (مه‌تا ۱۸: ۲۰) به‌ ناوی ئه‌وه‌وه‌ خه‌لکی له‌ئاو هه‌لده‌کیشن (مه‌تا ۲۸: ۱۹). وه‌ به‌هۆی له‌ئاوه‌له‌کیشان، هه‌ریه‌که‌مان ڤایده‌گه‌یه‌نین و ده‌لین: «من له‌گه‌ل عیساى مه‌سیح»، لێره‌دا کلێسا دووپاتی ده‌کاته‌وه و ده‌لیت: «ئه‌م که‌سه له‌گه‌ل عیساى مه‌سیحه»، به‌م شیوه‌یه یه‌ک ڤاگه‌یاندن له‌ هه‌ردوو لایه‌نه‌وه بو‌ هه‌مان بابته‌ ده‌بیت.

ڤیوره‌سه‌می دووهم بریتییه له‌ ئیواره‌خوانی په‌روه‌ردگار، که ژه‌میکى ڤیکخراوی خیزانه بو‌ ئه‌ندامه‌کان (ڤروانه مه‌تا ۲۶: ۲۶-۲۹). ئه‌ندامبوون له‌ کلێسا به‌ ساده‌یی به‌ واتای ئه‌ندامبوون و به‌شداریکردن له‌ خوانی په‌روه‌ردگار دیت؛ چونکه ئیواره‌خوانی په‌روه‌ردگار ڤیگه‌ی چوونه ژوووه‌یه که ئیمه‌ی باوه‌رداران تیتیدا یه‌کتر ده‌ناسین. لێره‌دا با بزانی‌ن پۆلسی نێردراو چی ده‌لیت: «له‌به‌ر ئه‌وه‌ی یه‌ک نان هه‌یه، ئیمه که زۆرین، یه‌ک له‌شین، چونکه هه‌موومان به‌شدارى له‌ یه‌ک ناندا ده‌که‌ین» (یه‌که‌م کۆرنسۆس ۱۰: ۱۷).

بەشدار يېكردن لە خواردنى يەك نان ئاماژە يە بۆ ئەوھى ئىمە يەك جەستەين و پشتراستى دەكاتەوھە كە ئىمە باوھەردارىن. ديسانەوھە، بىروراي جياواز ھەيە سەبارەت بەوھى نانى ئىوارە خوانى پەروھەردگار بەراستى ئاماژە بۆ چى دەكات، بەلام ھەموويان لەسەر ئەوھە كۆكن كە ئىوارە خوانى پەروھەردگار ئەركىكە كە كلىسا بەھۆيەوھە ئەندامىتىمان لە جەستەي مەسىحدا دوويات دەكاتەوھە.

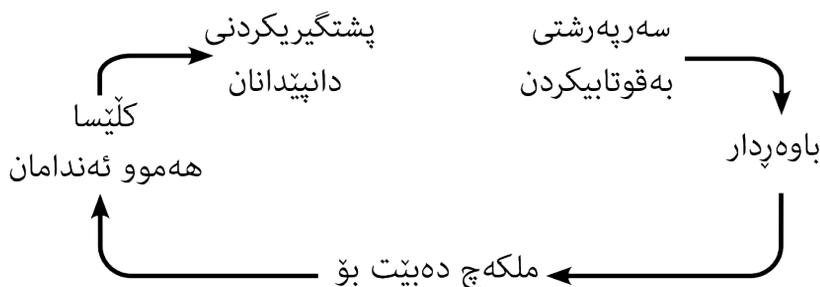
زۆر جار باوھەرداران بە شىوھەيەكى تاكەكەسى مامەلە لەگەل رپورھەسمەكان دەكەن و ھەست دەكەن كە دەتوانن لە مالمەوھە يان كەمپى ھاوينە يان لە گەشتەكانى دەرەوھەدا لەئاوھەلكىشان و ئىوارە خوانى پەروھەردگار پەيرەو بكەن و مانەوھە لە مالمەوھە لە كاتى پەتاي كرۇنادا واىكردوھە خەلكى بەم ئاراستەيە بىربكەنەوھە.

بە دلىبايەوھە پەيمانى نوئى پپويستى بەوھە نەبووھە كە لەئاوھەلكىشان تەنھا لە كلىسادا بىت؛ بۆ نمونە فيلپپوس، خەساويكى خەبەشى لەئاوھەلكىشا (كردار ۸: ۲۶-۴۰)، ھەروھە ئىردراوئىتتەكان پپويستە بتوانن بچنە سەر خاكە نوئىەكان، بەلام دوخى ئاسايى ئەوھەيە كە ئەم دوو رپورھەسمە لەناو كۆبوونەوھەي كلىسادا ئاھەنگى بۆ بگىرپرديت، وھەوھەك لەژىر چاودىرى كلىساي ئورشەلىمدا سى ھەزار كەس لەئاوھەلكىشان (كردار ۲: ۴۱). پۆلسى ئىردراو ئاگادارمان دەكاتەوھە كە بەشدارى لە ئىوارە خوانى پەروھەردگاردا نەكەين مەگەر «رپز لە جەستەي مەسىح نەگرىت» (يەكەم كۆرنسوس ۱۱: ۲۹)؛ لىرەدا مەبەست لە جەستە كلىسايە. ئىنجا ھەروھە پيمان دەلىت: بەر لە خواردنى ئىوارە خوانى پەروھەردگار «چاوپرېي يەكترى بكەن.» (يەكەم كۆرنسوس ۱۱: ۳۳)، وھە لە كۆتايىدا، ئىوارە خوانى پەروھەردگار رووداويكى كلىسايە.

جاريك كە لەگەل كلىسا ئىوارە خوانى پەروھەردگارم دەخوارد، بە براكانى دەوروبەرم گوت: ”لەكاتى بەشدار يېكردمان لەم ئىوارە خوانە، با تەماشاي يەكتر بكەين، لە كۆتايىدا با يەكتر لە باوھەش بگرين.“ دەمويست ھەست بە سروشتى بەكۆمەللى ئەو كارە بكەم كە دەيكەين. ھاوپرېكانم گلەييان لە داواكەم ھەبوو، بەلام رازى بوون، وھە يىكەوھە كۆبووينەوھە، ئىوارە خواغان خوارد و تەماشاي يەكترمان كرد، پاشان باوھەشمان بە يەكتردا كرد. كەمىك سەير بوو، من ھەمىشە پيشنبارى ئەوھە ناكەم، بەلكو ھەول دەدەم ئەو خالە بخەمە روو: ”ئىوارە خوانى پەروھەردگار ژەمىكى خىزانىيە، نەك تاكەكەسى.“

پیناسه‌ی ئەندامی‌تی کلێسا چییه؟

ئەندامی‌تی کلێسا ئەو ریڭایه‌یه که ئیمه‌ی باوه‌پداران به‌ فه‌رمی ناسراوین و پابه‌ند بین به‌ یه‌ک‌تره‌وه‌. ئەندامی‌تی به‌شداره‌ له‌ به‌هیزکردنی یه‌ک‌تر له‌ ریڭه‌ی ریپوره‌سمه‌کانه‌وه‌، وه‌ ده‌کریت ئەندامی‌تی کلێسا به‌وه‌ پیناسه‌ بکریت پشتگیریکردنه‌ له‌ دانپێدانانی باوه‌پدار به‌ باوه‌په‌که‌ی و سه‌رپه‌رشتیکردنی به‌قوتابیکردن و به‌دواداچوونی، له‌گه‌ڵ ملکه‌چه‌بوونی باوه‌پدار بو‌ کلێسا و سه‌رپه‌رشتی. وه‌ ده‌کریت به‌م شیوه‌یه‌ بیر له‌ ئەندامی‌تی کلێسا بکه‌یه‌وه‌:

وشه‌ی «ملکه‌چه‌ ده‌بیت» ترسناکه‌، به‌ تابه‌تی کاتیک کلێسا ده‌گریته‌وه‌، به‌لام ده‌بیت بیلین. کاتیک ده‌بیته‌ ئەندامی کلێسا، تو‌ به‌ واتایه‌کی هه‌ندی‌ک بیروکراسی ناروون ملکه‌چه‌ی رابه‌ران و دامه‌زراوه‌که‌ نیت، به‌لکو ملکه‌چه‌ی خیزانی‌ک و ئەندامه‌کانی ده‌بیت. ئەوه‌ ئەو شیوازه‌یه‌ که‌ تو‌ ده‌لییت: «ئهمه‌ گروپیکی تابه‌تی باوه‌پدارانه‌ که‌ من بانگه‌یشتی ژیا‌می ده‌که‌م، وه‌ داوا ده‌که‌م لێرسینه‌وه‌م له‌گه‌ڵ بکه‌ن به‌ شوینکه‌وتنی عیسا‌ی مه‌سیح، هه‌روه‌ها داویان لێده‌که‌م به‌رپرسیار بن له‌ ریڭاکه‌م له‌ ژیا‌نی مه‌سیحیدا. ئە‌گه‌ر شکستم شه‌که‌ت بووم، ئەوه‌ ئەرکی ئەوانه‌ که‌ هانم بدن. وه‌ ئە‌گه‌ر له‌ ریڭا ته‌سه‌که‌که‌ لابده‌م، ئەوه‌ ئەرکی ئەوانه‌ راستم بکه‌نه‌وه‌. ئە‌گه‌ر له‌ سه‌ختی داراییدا بم، ئەوه‌ ئەرکی ئەوانه‌ ئا‌گادارم بن.»

به‌لام ئەم پابه‌ندبوونه‌ به‌ دوو ئاراسته‌دا ده‌روات. کاتیک داوا له‌ ئەندامانی دیکه‌ی کلێسا ده‌که‌یت که‌ گرنگیت پێده‌ن، ئەوا تو‌ش په‌یمانیک ده‌ده‌یت بو‌ ئەوه‌ی گرنگیان پێده‌یت، وه‌ به‌م شیوه‌یه‌ تو‌ به‌شیکیت له‌ کلێسا به‌پێی ئەو ری‌سایه‌ی پێشوو که‌

باوهر و پروای ئهوانی دیکه دووپات ده کاتهوه، وه گرنگیان پیده دات (ده گه پینه وه سهر ئه م خاله).

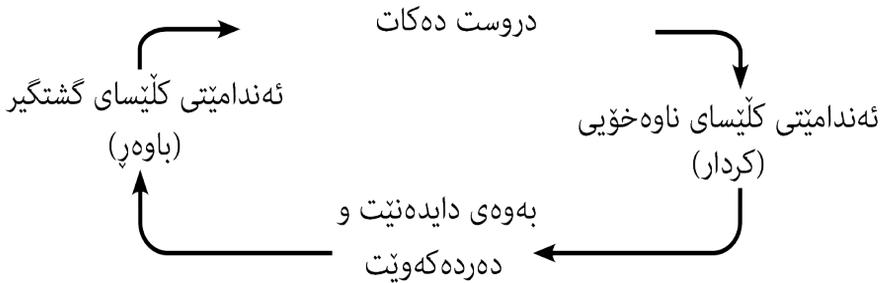
ئه وهی لیره دا پپوسته روون بکرته وه ئه وه یه که له ئاوه لکیشان و ئیواره خوانی پهروه ردگار و ئه ندامیتی کلپسا به یه که وه په یوه ستن، به لام هه ندیک شتی تایهت هه یه؛ به گشتی کلپسا خه لکی له ئاو هه لده کیشیت و وه ک ئه ندامانی کلپسا له خو یان ده گریت، ههروه ک ئیواره خوانی پهروه ردگاریش ئیمتیاژیکه بو ئه ندامانی کلپسا، جا ئه و کلپسایه بیت که باوه رداره که په یوه ندی پپوه کردوو یان کاتیک سهر دانی کلپسایه کی دیکه ده کات. له کو تاید، سئ پپوره سمه که پیکه وه کارده که ن بو ئه نجامدانی هه مان کار: دووپات کردنه وه و جیا کردنه وهی گه لی خودا، وه ئه م پپوره سمانه بو گه لانی جیهان راپیده گه یه نن که وا: «ئه مانه هاو لاتیانی شان شینی ئاسمان».

ئایا بهس نییه سهر به کلپسایه کی گشتگیر بیت؟

هه ندیک جار هه ندیک خه لکی ده ئین: «پپووست ناکات په یوه ندی به کلپسایه ک بکه م، من سهر به کلپسای گشتگیری مه سیح م.» (زانایانی یهزداناسی به ته واوی جهسته ی مه سیح له سهرانسه ری جیهان و به درپژایی میژوو ده ئین کلپسای گشتگیر.) ئایا ئه مه راسته؟ ئایا ده توانین کلپسای ناو خو یی پشتگو یی بخه ین هه تا ئه و کاته ی هه موومان ده بینه ئه ندامی کلپسای گشتگیر له کاتی باوه ره ینان به مه سیح؟

به کورتی وه لامه که ئه وه یه «نه خیر»؛ پپووست ناکات بینه ئه ندامی کلپسایه ک بو ئه وهی رزگاری به ده سه به ئیت؛ له بهر ئه وهی ئه ندامیتی ئیمه له کلپسای گشتگیر به خششه (ئه فه سو س ۲: ۱۱-۲۲)، ههروه ک ئه وهی راستودروستیمان له مه سیحدا به خششیکه، وه باوه ریش به خششه، به لام پپووسته به شداری کلپسایه ک بکه یهت بو ئه وهی گو پراهه لی کتیبی پپورژ بیت ههروه ک چو ن ده بیت باوه رمان کاری چاک پپوشیت (کولوسی ۳: ۱۰، ۱۲؛ یاقوب ۲: ۱۴-۱۶)، بو یه ده بیت ئه ندامیتی گشتگیرمان له گه ل کلپسای ناو خو یی «پپوشین»، ئه ندامیتیمان له کلپسای گشتگیردا ناکریت ته نها وه ک بیرو که یه ک مینیتته وه، چونکه هه تا ئه وهی راسته قینه بیت له کاتی راسته قینه دا له سه ر زه وی ده رده که ویت و له شو پینیک له گه ل که سانی راسته قینه ی ئاسایی وه ک فلان و فیسار، پروونه که ئه و که ره نینه ی به هو ی په تای کر و ناوه هاتوو هیه چ کام له مانه نا گو ریت.

ئەگەر پۇرۇچى پىرۆز لە تۆدا بىت، پىويستت پەيوەستبوون و پابەندبوون دەبىت بە جەستەى مەسىح، تەنھا دەتوانىت ئەو بەكەيت؛ ئەندامىتى راستەقىنە لە كلىساي گشتگىردا ئەندامىتى لە كلىساي ناوخويىدا دروست دەكات، كە لە بەرامبەردا ئەندامىتى گشتگىر بەم شىوہە دەردەكەوئت:

رەنگە چەند ھاوړپيەك بناست كە ھەوليان داوہ دور لە كلىسا ژيانتيكى باوہردارنە بە مەسىح بژين، وردە وردە ھەستيان بە لاوازي باوہرەكەيان كەردووە، بەجۆريك ھەندىك جار باوہرەكەيان بە تەواوي نەماوہ. ھاوړپيەك ھەبوو كە ھانم دەدا پەيوەندى بە كلىساكەمەوہ بكات، لەدواي ئەوہى چەند مانگيەك بەشدارى كەرد لە كلىسا، بەلام پاشان رەتيكردوہ چونكە نەيدەويست خوئى بخاتە ژيەر لپرسينەوہى كلىسا. لەم كاتەدا، ئەو لە گوناھيكي مەترسیدار تيوہ گلابوو، ئەوہى جيگەى سەرسورمان بوو، نامادەبوونى زياتر و زياتر پچرپچر بوو ھەتا بە تەواوي وازى لە نامادەبوون ھينا. لە كوٹاييدا، جاريك لە كاتى قاوہخواردنەوہدا پيى گوتم: «جوناسان، من ئيتەر باوہردار نيم، يان لانىكەم، من وەك تۆ باوہردار نيم.»

ئەندامىتى كلىسا ئارامى بو ئەو مەرانە داين دەكات كە مەسىح شوانىتەتى، وە خوړاكي پىويست داين دەكات بو لكاندنى بە جەستەوہ، وەك لكاندنى قوئل بە شان كە مەسىح سەرەكەيە، وە خوڤشەويستى پيشكەش بەو خيزانە دەكات كە مەسىح نۆبەرەى چەندان ميراتگرە، وە پەيوەستى و ئەركەكانى ھاوالاتيوون لەو نەتەوہ پىرۆزەدا روون دەكاتەوہ كە مەسىح پاشايە.

ئایا بەراستی ئەندامی ئی کڵیسا بە گوێرە ی کتیبی پیروژه؟

پرسیاریکی دیکە که خەلکی دەیکەن ئەو هیە که ئایا ئەندامی ئی کڵیسا بەراستی له کتیبی پیروژدا بوونی ههیه، رهنهگه توو خووت ئەم پرسیارهت کردییت.

ساتیک بوو وهلامی ئەو پرسیاره تهرخان بکه، پاشان چهند دهقیك باس دهکەین له مهتا ۱۸: ۱۷؛ یهکهم کورنسوس ۵: ۲، که عیسا مهسیح و پۆلسی ئیردراو باسیان له دهکردنی کهسیک کرد له ئەندامی ئی کڵیسا، یان ئەوهی که پۆلسی ئیردراو دهلیت «لەناو» کڵیسا (ئایهتی ۱۲) یان رهنهگه ئماژه بکهین به بهشی دووهمی کرداری ئیردراوان کهوا لوقای مزگینیدەر دهلیت: سی ههزار کهس «هاته پال» کڵیسا ئورشه لیم (ئایهتی ۱۴) یان ئەوهی له بهشی شهشمی کرداری ئیردراوان باسکراوه سهبارهت به بانگهێشتی کڵیسا پیکهوه (ئایهتی ۲). بهم شیوهیه دهبینین که زاراوهی «ئەندامی ئی کڵیسا» له کتیبی پیروژدا بهم شیوهیهی ئەمرو به کارنه هاتوه، بهلام ئەم پهیره و کردنه به شیوهیهکی ناراسته وخو به کاردههێزیت ههر جاریک له پهیمانی نویدا وشه «کڵیسا» به کاردههێزیت، وهک ئەوهی لوقای مزگینیدەر دهلیت: «کڵیسا به گور له پیناوی ئەو نوێژیان بوو خودا دهکرد» (کردار ۱۲: ۵) یان ههروهک پۆلسی سهبارهت به کڵیساکانی گهلاتیا نووسیویهتی (گهلاتیا ۱: ۲). ههچهنده ههموو ئەو ئامرازانهیان به کارنه هیناوه که ئەمرو به کاریان دههینین، وهک وانهکانی پیش ئەندامی ئی، نامیلکهی ئەندامی ئی، یان لستی ناوی ئەندامان - رهنهگه ئەندامانی کڵیسا و ناوهکانیان زانیوه.

بهلام گرنهگ ئەوهیه چیرۆکی گهورهتر دهبینیت بوو ئەوهی له مهبهسته گهورهکانی خودا بوو کڵیسا کاغان تیگهیت، خودا ههیشه به درێژایی کتیبی پیروژ هیلیکی گهش له دهوری گهلهکهی دهکیشیت بوو جیاکردنهوهیان، کتیبی پیروژ باس لهوه دهکات که له ناوهوه و دهروهی بهههشتی عهدهن ههیه، وه ئەوهی له ناوهوه و دهروهی کهشتیه کهی نوح ههبوو، ئیسراییل له میسر له خاکی گۆشه ن دابراو بوون و خودا جیاوازی کرد له نیوان ئەوهی له ناوهوه بوو و ئەوهی له دهروهوه بوو، وه دهتوانیت بیر لهو پهتایانه بکهیتهوه تووشی خاکی میسر بوون، ههندیکیان بهبی ئەوهی زیان به گهلی خودا بگهیهنن میسریهکانیان کرده ئامانج، وهک ئەوهی خودا رایگه یاند:

«بهلام لهو رۆژدا خاکی گۆشه ن جیا دهکه مهوه که گهله کهمی له سهر دهژین، بوو ئەوهی میس لهویدا نه بییت، ههتا بزانیته من

یه زدانم له ناوه پراستی خاکه که دا. جیاوازییه ک له نیوان گه له که م
 و گه له که ت داده نیم، به یانی ئەم نیشانه یه ده بیت.» (دهرچوون
 ۲۲-۲۳: ۸)

خودا میشی به کارهینا بو کیشانی هیلیک له نیوان گه له که ی له گه ل ئەو که سانه ی
 له گه له که ی ئەو نین، پاشان عییرانییه کان له بیابان گهشتیان کرد و خودا پاسپارده
 تاییه ته کانی پیدان سه باره ت به پاک ی بو ئەوه ی جیاوازی بکات له نیوان ئەوانه ی له ناو
 ئوردوگا که و دهره وه ی ئوردوگا که دان؛ پیسه کان ده بی له دهره وه ی ئوردوگا که میننه وه،
 له کۆتاییدا خودا ئەوانی برد بو خاکی به لێندراو و جیاوازی کرد له نیوان ئەوه ی له ناو
 خاکی به لێندراوه و ئەوه ی له دهره وه ی خاکی به لێندراوه. خودا هه میشه گه له که ی
 جیا ده کاته وه بو ئەوه ی شکۆمهندی ئەو دهربخهن، وه ویستویه تی ئەو بالیۆزانه ی
 نوینه رایه تی ئەو ده که ن جیا بن. سه یر نییه که پۆلسی ئیردراو زمانی په یمانی کۆن
 به کارده هینیت کاتیک ده لیت:

له گه ل بییاوه پان له ژیر یه ک نیردا b مه بن، چونکه چ
 هه ماهه نگییه ک له نیوان راستودروستی و خرابه دا هه یه؟ یاخود
 چ هاوبه شییه که له نیوان تاریکی و پووناکیدا؟ چ ریکه که وتنیکی
 له نیوان مه سیح و به لیعالدا هه یه؟ یان باوه پردار چ پشکیکی
 له گه ل بییاوه پردا هه یه؟ په رستگای خوداش چ ریکه که وتنیکی
 له گه ل بت هه یه؟ چونکه ئیمه په رستگای خودای زیندووین،
 وه ک خودا فه رموو یه تی: ﴿تییاندا نیشه جی ده بم و له گه لیان
 ده پۆم، ده بم به خودای ئەوان و ئەوانیش ده بن به گه لی من.﴾
 ﴿یه زدان ده فه رموی: له بهر ئەوه له ناوه پراستیان پرۆنه دهره وه
 و به جییان به یلن. ده ست له هه یچ شتیکی گلاو مه دن، ئینجا
 وه رتانه گر مه وه.﴾ ﴿یه زدانی هه ره به توانا ئەمه ده فه رمویت:
 من ده به باوکی ئیوه و ئیوه ش ده بنه کور و کچی من.﴾
 (دووه م کۆرنسو س ۶: ۱۴-۱۸)

کاتیک خه لک ده پرسن ئایا ئەندامی تی کلێسا له کتییی پیروژدا هه یه، زۆر جار
 به دوای شتیکی به رنامه ریژدا ده گه رین وه ک ئەندامی تی له یانه یه ک یان هو لیک ی
 وه رزشی. ده سه ته واژه ی «ئەندامبوونی کلێسا» له کتییی پیروژدا نییه. با ئەم

بیرکردنه وانه له خوومان دوور بخهینه وه. به لکو با له بری ئه وه دهسته واژه ی «په رستگای خودای زیندوو» له بهرچاو بگرین، که ئه و وینه یه یه پوئسی نیردراو به کاری هیناوه بو وه سفکردنی ئه وه ی ئیمه کین، ئه م په رستگایه ش ناکرینت له ژیر «نیر» یان له «هاوبه شی» دا بیت له گه ل بیباوه ران. بوچی؟ چونکه خودا له م په رستگایه دا نیشته چییه و پییه وه په یوه سته. به لئ، ده بیت به رده وام بین له بانگهیشتکردنی بیباوه ران بو کوبوونه وه کانی په رستن (یه که م کورنسوس ۱۴: ۲۴-۲۵)، به لام مه به ست لیره دا ئه وه یه که ده بیت کلینسا پروون بیت سه باره ت به وه ی کئ سهر به و کلینسایه یه، وه کئ سهر به و نییه، به تایبه تی له پیناو شایه تیدانی کلینسا، خودا ده یه ویت ئیمه جیاواز بین بو ئه وه ی بتوانین شایه تییه کی سهرنجراکیش و قه ناعه تبه خش پیشکه شی جیهان بکه یین.

لیره وه ئه ندامیتی راسته قینه ی کلینسا له هه موو لاپه ره په کی نامه کانی په پیمانی نویدا راستییه کی گریمانه کراوه، به لام زمانه که جیاوازه و ئه ندامیتی له کلینسادا ئه ندامیتییه له خیزاندا، له گه لیدا پابه ندبوونی خیزانیش دیته ئاراهه. ئه ندامیتییه له جه سته په کدا، وه له گه ل هه موو ئه و مه رجانده دا دیت که په یوه ندی به هه موو به شیکی دیکه ی جه سته وه هه بیت، هه روه ها هه موو ده قیکی کتی پیروژ سه باره ت به کلینسا یارمه تیده رمانه بو تیگه یشتن له وه ی ئه ندامیتی چییه؛ چونکه له جیهاندا هیچ شتیک وه ک کلینسا نییه.

ئه ندامیتی ئه رکه

با جارنکی دیکه بگه ریننه وه بو ئه و بیروکه یه ی که کلینسا بالیوزخانه یه که یان خالیکه که نوینه رابه تی شانیننی ئاسمان ده کات، وه دوایین خال که له م بابه ته دا باسی ده که یین ئه وه یه که ئه ندامیتی ته نها حاله تیک نییه، به لکو ئه رکیکه. وه چاوه پروان ده کریت ئه ندامه که بچپته سهر کاره کی (عیرانییه کان ۱۰: ۲۴-۲۵).

له سه ره تای بابه ته که دا باسم کرد که جارنیک چوومه بالیوزخانه و پاسپورتی به سه رچووم راده ست کرد، ئه ویش پاسپورتیکی نوئی پیدام؟ گریمان هه رکه پاسپورته نوئییه که م راده ست کرد، بالیوزخانه وایان لیکردم خوم پاسپورته کان بپشکنم، ئه مه ش ریک ئه وه یه که ئه ندامیتی کلینسا ده یکات؛ پالت ده نیت بو کارکردن به مه به سته دابینکردنی پاراستنی پیویست بو پیناسه کردنی په یامی ئینجیل و باوه پرداران پیی، پشتگیریکردن و راگه یانندی، ئه مه کاری تویه.

ئەم کارە لە کوێو هاتوو؟ لێرەدا بەشیکی سەرنجراکیش دەخەینەرۆو؛ چونکە یارمەتیدەرە بۆ ئەوێ بزانی چۆن هەموو کتیبی پیرۆز پەیوەندی بە یەکتەرەو هەیە. جارێکی دیکە بێر لە فەرمانی خودا بکەرەو بۆ ئادەم لە بەشی یەکمەمی پەیدابوون کاتیک فەرمانی پێکرد بەرەمدار بێت و زۆر بێت و زال بێت بەسەر زەویدا (پەدابوون ۱: ۲۸)، بۆیە ئادەم دەبوو پاشا بێت (بروانە زەبووری ۸)، پاشان بێر لە فەرمانی خودا بکەرەو بۆ ئادەم لە بەشی دووئەمی پەیدابوون بۆ دروستکردنی بەهەشتیک و پاراستنی (پەیدابوون ۲: ۱۵)، وە بێتە کاهین و یارمەتیدەر بێت لە پاراستنی پیرۆزی ئەو شوپنەیی که خودا تێیدا نیشتهجێی، خودا مەبەستی ئەو بوو که ئادەم بێتە پاشا و کاهین.

ئەرکی ئادەم وەک پاشا: زەویە نوێیە که بخاتە ژێر
 رکیفی خوێ و فەرمانرەوایەتی بکات.
 ئەرکی ئادەم وەک کاهین: ئەو بەهەشتە پارێزێت که
 خودا تێیدا نیشتهجێی بۆ ئەوێ پیرۆز بێت

هەر وەک دەزانین ئادەم لەم ئەرکەدا شکستی هێنا، رێگەیی دا مارە که بچێتە ناو بەهەشتەو، هەر وەک نوح و ئیبراهیم و نەتەوێ عیبرانیش شکستیان هێنا، پاشان مەسیح هات و ئەرکی کاهین و پاشای بە تەواوی بەجێ هێنا و هەر وەها ئێمەشی راسپارد ئەرکی پاشا و کاهینیکمان هەبێت کاتیک گوئی: «بەلام ئێو گەلێکی هەلبژێردراون، کاهینییەتی شاهانە» (یەکەم پەترۆس ۲: ۹).

وێ شتە نایابە که ئەوێیە که کاری تۆ وەک ئەندامی کلیسا کاری پەسەنی ئادەمە. ئەمە کوپییەکی پەیمانێ نوێیە که مەسیح پێی بەخشیویت. کهواتە دەبێ وەک پاشاکان سنوورەکانی بەهەشت فراوان بکەین لە هەمان کاتدا چاودێریی بکەین، هەر وەها وەک کاهین گرنگیی پێ بدەین.

وێک پاشان، دەبێت هەولبەدەین کهسانی دیکە بەقوتابی بکەین، وە بایۆزی ناستەوایی بین، ئامانجمان ئەوێ بێت لەسەر زەوی زۆریک لە دڵەکان ملکهچ بکەین بۆ خودا و بالادەستی ئینجیل. لە بەشی هەشتەمی ئەم کتیبە زیاتر بێر لەم بابەتە دەکەینەو سەبارەت بە تێردراوییتی مەزن (مەتا ۲۸: ۱۸-۲۰؛ دووئەم کۆرنسۆس ۵: ۱۸-۲۰).

ژيانی که سیځدا به بهراورد به باوه پړکی ساخته ی هەر به ناو؟ ئایا ده توانیت ئه و جیاوازیه بزانت له ئیوان ئه ندامیځی کلنسا که به هو ی لاوازیه وه توشی گوناوه ده بیت و ئه ندامیځ که به هو ی خراپه که یه وه گوناوه ده کات؛ چونکه گورگیځه له پیستی مهړ؟ ئایا ده زانیت چو ن مامه له له گه ل هه ردوو جوړه که بکه ییت؟ ئایا ده زانی چو ن جیاوازی بکه ییت له ئیوان ماموستای راسته قینه و ماموستای دروین؟

ئایا ئه ندامانی دیکه ی کلنسا که ت ده ناسیت که ده توانیت وه به رهینان له ژیاناندا بکه ییت؟ ئایا پڼه یان پڼه ده ییت خشته ی کاره که ت تیک بده ن و بیگوړن؟ ئایا یارمه تیان ده ده بیت کاتیک له رووی داراییه وه کیشه یان هه یه یان به درنژابی هه فته کاته کانت پاشه که وت ده که ییت، به شداریکړدنه کانت له کلنسا ده ژمیری له و نه وه د خوله که ی که له روژی یه که شه ممه دا به شداری ده که ییت؟

ئیمه سالنیک له قوتابخانه و زانکو راهینان ده که یین له سه ر ئه و و پیشانه ی که ده مانه وی ت کاریان تیدا بکه یین، هه فته ی چل کاتژمیر به سه ر ده به یین و خو مان بو ئه م کاره تهرخان ده که یین، هه میسه فی ر ده بین و راهینان ده که یین، که شه ده که یین. وه ئه وه هه مووی باشه. به لأم ئه وه ی ده کری ت بیته ته وه ری سه رنجدا نمان که مه به ستی ئه رکه که مانه بو پاراستنی گه لی خودا و ئینجیله که ی و فراوانکردنی سه روه ری ئینجیل؟

پابه ندبوونی رژد

کاتیک که سیځ ده یه وی ت په یوه ندی به و کلنسا یه وه بکات که وا من به پړیوه ی ده به م، هه ندیک جار له کو تایی چاوپیکه وتنی ئه ندامی تیدا شتیکی له م شیوه یه ی پی ده لیم:

هاوړیم، به هاتنه پال کلنسا تو به هاوبه شی به پرپرسیار ده بیت له به رده و امبوونی ئه م کو مه له یه، یان به رده وام نه بوونی، له جار دانی په یامی ئینجیل به هه موو سه رپراستییه که وه. ئه مه ش واتا تو به هاوبه شی به پرپرسیار ده بیت له وه ی که ئه م کلنسا فی ری ده کات، وه ئایا ژیانی ئه ندامه کانی به راستی و دل سو زی ده مینتته وه یان نا. روژیک له روژان، له به رده م خودا راده وه ستیت و حسابیک پیشکه ش ده که ییت که چو ن ئه م

به پرسپاریتیه ت به جیهیناوه. تیمه پیوستمان به دهستی زیاتره
ناماده بیت بو دروینه کردن، بویه هیوادارین له م کاره دا بیتته
پالمان.

چاوپیکهوتنی ئەندامبوون جوړیکه له چاوپیکهوتنی کار. عیسای پهروهردگار پرسپاری
له په ترۆسی قوتابی کرد سه باره ت به وهی عیسا کییه، پیش نه وهی وا له په ترۆسی
تیردراو بکات کار بکات له بنیادنانی کلّیسای مه سیح، تیمه ش ده بیت هه مان شت
بکهین، دلنیا بین له وهی که خه لکی باوه پریان به وهیه عیسای پهروهردگار کییه، وه
ئه و ئه رکه ده زانن که له کاتی په یوه ستهوونیان به کلّیسا نه نجامی ده دهن.

به شی شه شه م

ٹایا به راستی ته میگردنی کلپسا خوشه ویستی نشان ده دات؟

نووسینی: جوناتان لیمن

کلپسا کومه لیک له باوه پرداره

که وهک بالوئزخانهی مه سیح له سهر زه وی کۆده بنه وه و نوینه رایه تی شانشی ئاسمان ده کهن

بو چاردانی هه والی خوش و راسپارده کانی مه سیحی پاشا

له پیناو یارمه تیدانی یه کتر وهک ئه و هاو نیشتمانیانه ی که سهر به عیسان به

جیبه جیکردنی ئه رکه کان

بو ئه وه ی پیروزی و خوشه ویستی خودا ده ربخه ن

به هوی گه لیک یه کگرتوو و جوراوجور

له سه رانسه ری جیهان

به په پیره وکردنی فیگردنه کانی پیران و نمونه کانیا ن

لہوانیہ تو سہرسام بیت بہ زاراوی «تہمیگردنی کلّیسیای»، وہ رہنگہ پرسیار بکەیت: ئایا بہ راستی کلّیساکان تہمیگردن پەپرہو دەکەن؟ ئایا دەکریت تہمیگردن لہ خو شەوئیستہوہ بیت؟

لہ راستیدا، تہمیگردنی کلّیسیای بە شیککی سەرەکییہ لہ بہ قوتابیکردنی مەسیحی، بۆیہ سەرنج بەدە ئەوہی کہ چۆن وشەکانی قوتابی و بہ قوتابیکردن پیکەوہ گرێدراون. ئەگەر تہمیگردن پەرورەدە و راستکردنەوہ لہ خو بگریت، ئەوا بەزۆری خەلک وشە «تہمیگردن» بە کاردەھێنن بۆ ئاماژەکردن بە لایەنی راستکردنەوہ. بەلام ھەم پەرورەدە و ھەم ھەلسەنگاندن پێویستەن بۆ گەشەکردن. چۆن قوتابی دەتوانیت وانەیک لہ مامۆستاہک فیزییت بەبێ ئەوہی ھەلەکانی بۆ راست بکاتەوہ؟ یان ئەو راھینەرہی پلانی یاری بۆ یارییەکی تۆپی پێ روون بکاتەوہ بەبێ ئەوہی ھیچ تێبینییەک بەدات لہ سەر ئاستی یاریزانان، وە ھەلەکان راست بکاتەوہ؟

ھەرورەھا بہ قوتابیکردن پەرورەدە و راستکردنەوہ دەگریتەوہ، مرقفەکان زاراوی «تہمیگردنی کلّیسیای» بە کاردەھێنن بۆ مەبەست لہ بەشی دووہم، کہ راستکردنەوہی قوتابیہ کە یە بۆ ئەوہی گوناه نەکات، پرۆسە ی تہمیگردن بہ ھۆشدار ی تابیەت دەست پێدەکات، وەک ئەوہی ھاورپیک لہ سەر کورسی ھۆلی کلّیسا دادەنیشیت و دەلیت، «بہ راستی تو خۆپەرستیت»، وە دەست دەکات بە باسکردنی چەندین ھوونە ی حاشاھەنەگر کہ ئەمە پشتراست دەکەنەوہ. بێگومان بیستنی ئەم قسانە ئاسان نییە، بەلام ھاورپیکەم کاتیک بە روونی قسە ی لہ گەل کردم راستی کرد و یارمەتی دام بۆ گەشەکردن، وە پرۆسە کە یان بەو شیوہیە کوتایی دیت کہ کەسەکە تۆبە بکات، یان ئەگەر پێویست بوو، کلّیسا بیبەری بکات، ئەگەر تۆبە نەکات، وە لہ ئەندامیتی کلّیسا و بەشداریکردن لہ خوانی پەرورەدگار بیبەشی دەکات.

ھەرورەھا خەلکی دەستەواژە ی «تہمیگردنی کلّیسیای» بە کاردەھێنن بۆ ئاماژەکردن بە تابیەتی بۆ ئەم ھەنگاوی دوایی ھەرورەک دەلین: «کلّیسا جۆنی تہمیگرد و دووری خستەوہ»، ئەمەش بەو واتایە دیت کہ کلّیسا جۆنی لہ ئەندامیتی کلّیسا و بەشداریکردن لہ ئیوارەخوانی پەرورەدگار دەرکردوو، ھەرورەھا دەتوانیت دەستەواژە ی «بیبەریکردنی کلّیسیای» بە کاربھێزیت («دەرکردن لہ ئیوارەخوانی پەرورەدگار») بۆ ئاماژەکردن بەم ھەنگاوی کوتایی.

لهم قوناغهی کۆتاییدا، ته‌مبیکردنی کلێسای لایه‌تیکی دیکه‌ی ئەندامی‌تی کلێسایه. له‌بیرت بێت که‌ بابه‌تی پێشوو نیشانی دا که‌ ئەندامی‌تی بریتییه‌ له‌ پشتگیری دانپێدانان به‌ باوه‌ر و راگه‌یانندی. وه‌ له‌ قوناغی کۆتاییدا، مه‌به‌ست له‌ ته‌مبیکردن هه‌لوه‌شاندنه‌وه‌ی ئەم دووپاتکردنه‌وه‌یه‌ به‌هۆی گوناھیکه‌وه‌ که‌: (١) که‌سه‌که‌ تۆبه‌ی لێ نه‌کردوو، (٢) ده‌توانی‌ت پشتراست بکری‌ته‌وه‌؛ (٣) مه‌ترسیداره. کلێسا کاتی‌ک که‌ سی‌ک له‌ ئەندامی‌تی ده‌رده‌کات به‌ ته‌واوی دلبیایه‌وه‌ پراناگه‌یه‌نیت که‌وا بباوه‌ره‌؛ کلێساکان وه‌ک رۆحی پی‌رۆز توانای چوونه‌ ناو دلی مرو‌فیان نییه‌، که‌وا رۆحی پی‌رۆز ده‌توانی‌ت دلی مرو‌ف ببینی‌ت، به‌لام کلێسا رایده‌گه‌یه‌نیت: «ئیمه‌ نامانه‌وی‌ت پشتگیری له‌ دانپێدانانی ئاشکرای باوه‌رت بکه‌ین به‌هۆی ئەم گوناھه‌ تایبه‌ته‌ی که‌ له‌ ژيان‌تا ده‌ستت پێه‌وه‌ گرتوو، وه‌ ناته‌وی‌ت وازی لێهێتی‌ت [پێوه‌ری ١]، وه‌ ئەم گوناھه‌ ده‌کری‌ت پشتراست بکری‌ته‌وه‌ هیچ ناکۆکیه‌کی له‌باره‌وه‌ نییه‌ [پێوه‌ری ٢]، وه‌ هینده‌ مه‌ترسیداره [پێوه‌ری ٣] که‌وا کاریگه‌ری هه‌یه‌ له‌سه‌ر متمانه‌پیکراوی راگه‌یانندی باوه‌ره‌که‌ت».

چه‌نده‌ مه‌ترسیداره‌؟ پێویستی به‌ دادوه‌ری‌ک هه‌یه‌ بۆ ئەوه‌ی به‌ جیا ته‌ماشای هه‌ر حاله‌تی‌ک بکات. به‌لام بزانه‌ که‌ کۆتا هیل ئەوه‌یه‌ هه‌ندیک گوناھه‌ که‌ تۆبه‌ی لێ نه‌کراوه‌ متمانه‌ی دانپێدانان به‌ باوه‌ر ناهیل‌یت و باوه‌ری پێ ناکری‌ت، له‌ کاتی‌کدا گوناھه‌کانی دیکه‌ ره‌نگه‌ ئاوا نه‌بن. کلێسا نابیت می‌ردیکی خۆپه‌رست دابپری‌ت سه‌ره‌رای هه‌موو ئەو نا‌ره‌زایه‌تییه‌ی ژنه‌که‌ی که‌وا هه‌موو ئایسکری‌می ماله‌وه‌ی خواردوو، ئەمه‌ش هه‌موونه‌یه‌کی ته‌واو گریمانه‌ییه‌، له‌ کاتی‌کدا ده‌بیت کلێسا می‌ردی ژنی‌ک دابپری‌ت و له‌ ئەندامی‌تی دووری بخاته‌وه‌ ئەگه‌ر وازی له‌ ژنه‌که‌ی هینابیت.

به‌ شیوه‌یه‌کی ئاسایی، که‌سی‌ک که‌ له‌لایه‌ن کلێساوه‌ ته‌مبێ کراره‌، هیشتا ئازاده‌ له‌ به‌شداریکردن له‌ کۆبوونه‌وه‌ گشتیه‌کانی کلێساکه‌دا (مه‌گه‌ر هه‌ره‌شه‌ی جه‌سته‌یی، شارستانی یان هه‌ره‌شه‌ی دیکه‌ نه‌بیت)، به‌لام نابیته‌ ئەندامی کلێساکه‌، وه‌ له‌گه‌ڵ کلێسادا تیاره‌خوانی په‌روه‌ردگار ناخوات، وه‌ له‌دوای خزمه‌ته‌کان گه‌فتوگۆی ئاسایی و ساده‌ له‌گه‌ڵیدا نابیت، به‌لکو ده‌بیت به‌ دانایی و بانگه‌وازی رژدی تۆبه‌کردن بێت.

ته‌مبیکردنی کلێسای په‌یوه‌ندی به‌ هیچ جو‌ره‌ سزایه‌که‌ نییه‌، وه‌ هه‌چی زیاتر نییه‌ له‌ شیوازی ده‌رئه‌چوون له‌ په‌کی‌ک له‌ بابه‌ته‌کانی خویندنی قوتابخانه‌دا، ئامانجی ته‌مبیکردن پالنانی خه‌لکه‌ بۆ تۆبه‌کردن، هه‌روه‌ک پۆلسی نێردراو فه‌رمووی: «ئهم

کهسه دهبیت بدریته دهست شهیتان تاكو سروشتی دنیایی بفهوتینیت، بو ئهوهی
رۆحه کهی له رۆژی یهزداندا پرزگاری بیت» (یه کهم کورنسوس 5: 5).

بهلام جگه لهو سوودهی که ته میبکردنی کلپسای به دوایدا دهگه پرت بو ئهوهی
تا که له گونا دهوور بخاتهوه، ههروهها سوودی بو هه موو کلپسا که دهبیت، به
تایهت بو ئهوانه ی لاوازن که لهوانه یه له لایه ن کهسانی دیکه وه به کار بهیترین.
له م سالانه ی دوایدا، هه ندیک کهس به هوی پشتگو یخستنی ده ستردیژی سیکسی
کلپساکانیان به جیهیشتوه، بو یه ئاگاداره، ده سته ردار ی ته میبکردن مه بن ته نها
له بهر ئه وهی هه ندیک کهس به باشی په پره ویان نه کردوه. یارمه تی کلپسا کهت
بده به ره وه به دیه پینانی دیدگایه کی به گویره ی کتییی پیروژ بو کلپسا که تیدا مه حاله
سووکایه تیه کان بشارد ریته وه، ههروهک ئه ندامانی لاواز وای ده بینن کهوا هاوبه شی
له گه ل کومه لی باوه رداران پاریزراوترین شوینه، وه ئه م گوشه نیگایه ی به گویره ی کتییی
پیروژ که لتووری به قوتابیکردن و ته میبکردن ده گرپته وه کهوا ئه ندامه کان به کراوه یی
و ساده یی ده ژین و ده زانن کهوا ده توانن به زووی دان به گونا هه کانیان بنین که
هیشتا ئه م گونا هانه هه تا راده یه ک بچووکن پیش دارمانی ره وشتی و بلا بوونه وه ی.
ئه م جوړه کلپسایه ده توانیت کاری باش بکات بو چاره سه ری گونا هه ی گه وره تر کاتیک
رووده دات، راگه یانندن و دوورخسته وه ی ده بیت.

خۆشه ویستی به پیی تیگه یشتنی جیهان

ئه مه پوخته یه کی خیرا بوو له ته میبکردنی کلپسای، ده مانه ویت به فراوانتر و به
ورده کاری زیاتر باسی ته میبکردنی کلپسای بکه ین له گفتوگۆیه کی فراوان سه باره ت
به خۆشه ویستی له پاشماوه ی بابه ته که دا؛ ته میبکردنیکی زبر ئیستا وامان لیده کات
هه ست به وه بکه ین خۆشه ویست نین.

یه کهم ئه زموونی من له گه ل ته میبکردن له کو تایه کانی سالانی نه وه ده کان بوو
کاتیک بی هاوسه ر بووم، له گه ل هاوړپی وه رزشی را کردنم و هاوړی باشه کهم
چیزم له ناخواردنی نیوه رۆ ده بینن، باسمان له بابه ته کانی ژیان ی سوژداریم ده کرد.
پاشان پرسیارم لیکرد ده باره ی گرنگی پیدانه که سییه کانی، ئه ویش دانی به وه دانا که
له هه ندیک گونا هدا تیوه گلاوه. کاتیک لیم پرس ی ئایا فی رکاری کتییی پیروژ له سه ر
ئه م گونا هه ده زانیت، گو تی ده یزانیت، به لام قه ناعه تی وابوو که کتییی پیروژ له م

فیرکاریانه‌دا دروست نییه و نه‌یپکاوه، ره‌تیکرده‌وه پاشه‌کشه بکات. له‌دوای چه‌ند پوژیک هاورپیه‌کی دیکه‌ی باشم له‌گه‌ل خوّم هینا و جارپکی دیکه پووبه‌رووی بوومه‌وه، به‌لام هه‌مان نه‌نجام. له‌کو‌تاییدا، پیرانی کلّیسا ده‌ستوهردانیان له‌م بابه‌ته‌دا کرد، هه‌مان وه‌لامی دانه‌وه. له‌کو‌تاییدا، پیرانی کلّیسا بابه‌ته‌کیان خسته به‌رده‌م کلّیسا، کلّیسا دوو مانگ مؤله‌تی به‌هاورپکه‌م دا بو‌ئه‌وه‌ی تۆبه‌بکات، به‌لام‌ئه‌و له‌گوناهه‌که‌ی په‌شیمان نه‌بووه‌وه، بویه‌کلّیسا برپاری دا به‌ده‌رکردنی و بیبه‌ریکردنی له‌ئهدامیته‌ی کلّیسا، ئیتر ته‌می‌کردنی کلّیسایی له‌سه‌ری جینه‌جی‌کرا له‌دوای ئه‌وه‌ی گوناهه‌که‌ی سی‌پپوهره‌که‌ی برپا؛ ئه‌و تۆبه‌ی نه‌کرد، به‌ناسانی ده‌توانرا گوناهه‌که‌ی دووپات بکریته‌وه، واتا هه‌مووان له‌سه‌ر راستییه‌که‌ی کوک بوون، سه‌رباری ئه‌وه‌ش که‌هینده مه‌ترسیدار بوو متمانه‌ی راگه‌یانندی باوهره‌که‌ی لاواز بکات. به‌دریایی ئه‌م هه‌موو مانگه هه‌ندی‌ک جار پرسیارم ده‌کرد که‌داخوا ئیمه‌خۆشه‌ویستی پیشان ده‌ده‌ین؛ چونکه‌جینه‌جیکردنی ته‌می‌کردنی کلّیسایی هه‌میشه‌خۆشه‌ویستی نیشان نادات. له‌ئهنجامدا، ره‌چاوکردنی که‌لتووری به‌گویمدا چرپاندی که‌ته‌می‌کردنکردنی ئه‌م که‌سه‌خۆشه‌ویستی بو‌ئه‌و نیشان نادات.

جیهان له‌وه‌تیده‌گات که‌خۆشه‌ویستی ناگریکی ناوه‌کیه هه‌ستی پیده‌که‌یت له‌وکاته‌ی ئه‌و که‌سه‌ده‌بینیت که‌له‌لایه‌ن خوداوه بو‌ت دارپژراوه، ئه‌وه‌ش کاتی‌ک پروده‌دات که‌ئه‌و که‌سه‌ده‌دو‌زیته‌وه که‌ته‌واوت ده‌کات. هه‌روه‌ها خۆشه‌ویستی واته‌رپگه‌به‌که‌سیکی دیکه‌به‌دیت به‌دوای خولیا‌ی ناگره‌که‌دا بگه‌ریت له‌ناو خۆتدا، سه‌رباری ئه‌وه‌ی هه‌رچییه‌ک بی‌ت.

بو‌دو‌زینه‌وه‌ی خۆشه‌ویستی پپو‌یسته‌خۆت بزانیته‌وه‌ربرپیت و به‌دی به‌ینیت. ئه‌گه‌ر خۆشه‌ویستی داوات لیبکات ده‌ستبه‌رداری دایک و باوکت و خویندن و کلّیسا‌که‌ت و بو‌چوونه‌نه‌ریتییه‌کانت بیت سه‌باره‌ت به‌ره‌وشت، ته‌نانه‌ت سه‌باره‌ت به‌کۆمه‌لگا به‌گشتی، با‌وابیته‌ت. خۆشه‌ویستی داوای ئه‌وه‌ت لیده‌کات که‌له‌گه‌لتدا ده‌گونجیته‌ت.

له‌راستیدا خۆشه‌ویستی که‌سی به‌رامبه‌ر مه‌حکوم ناکات، به‌لکو‌ ئازادی ده‌کات. ئه‌وه‌دوایی‌ن کارتیک‌ی براوه‌و به‌هانه‌یه‌که‌که‌وا هیج به‌هانه‌یه‌کی دیکه‌ناهیلت، وه‌دوایی‌ن پاساوه‌بو‌ئه‌نجامدانی هه‌رچییه‌کی ده‌ته‌ویته‌بیکه‌یت. «به‌لام‌خۆشم ده‌ویته‌...»، «ئه‌گه‌ر به‌راستی یه‌کتریان خۆشده‌ویته‌ت، به‌دلناییه‌وه‌ده‌بیته‌ت ئه‌وه‌قبول بکه‌ین...»، «ئه‌گه‌ر خودا خۆشه‌ویستییه‌، ئه‌وا ده‌بیته‌ت...».

خۆشه‌ويستی، يان لانيکه‌م، وه‌ک پیناسه‌ی ده‌که‌ین تاکه‌ ياسايه‌ که دانوستانی له‌سه‌ر نيه‌ه؛ خه‌لکی جيهان باوه‌پری به‌وه نيه‌ه که خودا خۆشه‌ويستيه، به‌لکو باوه‌پريان وايه‌ خۆشه‌ويستی خودايه.

به‌داخه‌وه هه‌ر که‌لتوور نيه‌ه که به‌م شيوه‌يه پیناسه‌ی خۆشه‌ويستی ده‌کات، به‌لکو زۆرجار باوه‌پرداران ملکه‌چی ئەم تينه‌گه‌يشتنه‌هه‌له‌يه‌ی خۆشه‌ويستی ده‌بن.

بۆ ئەوه‌ی يارمه‌تیت بده‌ين له‌ دووباره‌ دۆزينه‌وه‌ی کلێسا، له‌م به‌شه‌دا ده‌مانه‌ويّت قه‌ناعه‌تت پى به‌يئين به‌ سى شتى دیکه‌: يه‌که‌م، ته‌مبیکردنى کلێسايى شتىکى به‌گویره‌ی کتیبى پيرۆزه. دووهم: ته‌مبیکردنى کلێسايى خۆشه‌ويستی ده‌رده‌پريت. هه‌رچه‌نده‌ په‌نگه‌ کلێسا به‌ شيوه‌يه‌ک ته‌مبیکردن په‌په‌وه‌ بکات که خۆشه‌ويستی نيشان نه‌دات، به‌لام هه‌مان ئەم په‌په‌وه‌کردنه‌ له‌لايه‌ن مه‌سيحه‌وه‌ دامه‌زراوه‌ و به‌ دنيابيه‌وه‌ خۆشه‌ويستی نيشان ده‌دات. سييه‌م، له‌ هه‌مووی گرنگتره، ته‌مبیکردنى کلێسايى فيرمان ده‌کات ده‌رباره‌ی خۆشه‌ويستی پيرۆزی خودا، وه‌ ئيمه‌ بابه‌ته‌که‌ کۆتايى پنده‌هيئين به‌ بيرکردنه‌وه‌يه‌کى کارا له‌وه‌ی هه‌موو ئەمانه‌ بۆ تو و اتايان چيه‌.

ئايا به‌راستی ته‌مبیکردنى کلێسايى به‌گویره‌ی کتیبى پيرۆزه؟

وه‌لامه‌که‌ بریتيه‌ له‌ «به‌لى». له‌ مه‌تا ۱۸، عيسای مه‌سيح بابه‌ته‌که‌ی وروژاند کاتيک پروونى کرده‌وه‌ که‌ چۆن شوانى باش نه‌وه‌د و نو مه‌په‌که‌ به‌جیده‌هیلئت بۆ ئەوه‌ی به‌دواى مه‌پیکى ونبوودا بگه‌پريت (مه‌تا ۱۸: ۱۰-۱۱). چۆن به‌دواى ونبووه‌کاندا ده‌گه‌پرين؟ عيسای په‌روه‌ردگار وه‌لام ده‌داته‌وه‌:

«ئه‌گه‌ر خوشک يان براكه‌ت خراپه‌ی له‌گه‌ل کردیت، بپۆ به‌ ته‌نها له‌نيوان خۆت و خۆی گله‌ی لى بکه‌. ئه‌گه‌ر گوپى لىگرتى، ئه‌وا براكه‌ت به‌ده‌ستده‌هينته‌وه‌. خو ئه‌گه‌ر گوپى نه‌گرت، يه‌ک يان دوو که‌س له‌گه‌ل خۆت بيه‌، تاكو ﴿هه‌ر بابه‌تیک له‌سه‌ر زارى دوو يان سى شايه‌ت پاستيه‌که‌ی بسه‌لمينزيت﴾. ئه‌گه‌ر به‌گوپى نه‌کردن، به‌ کلێسا بلّى، ئه‌گه‌ر به‌گوپى کلێساشى نه‌کرد، ئه‌وا به‌ بته‌رست و باجگرى دابنى». (مه‌تا ۱۸: ۱۵-۱۷)

سه‌رنج بده‌ن که‌ عيسای مه‌سيح ده‌يه‌ويّت به‌گویره‌ی توانا به‌ ساده‌ی بيه‌پلته‌وه‌،

به لّام ناماده شه بابه ته كه بداته ده ست هه موو كلیسا، چونكه هه موومان به شدارین له پشتگیری یه كتر؛ چونكه ئیمه هه مان ناوی بنه مالمان هه یه، وه بهرپرسیارین له یه كتر؛ چونكه ئیمه ئه ندامی جیاوازی یه ك جهسته یین.

ههروه ها سه رنج بدن كه عیساى مه سیح پړز له پرۆسه ی یاسایی ده گړیت، وه ده بیته پرووداوه كه له لایه ن دوو یان سى شایه تحاله وه بسه ملتیژیت وه ك له شه ربه تدا هاتووه (دواوتار ۱۹: ۱۵). عیساى په روهردگار نه یده ویست گووى له تۆمه تی درۆیین یان دادپه روهری به كۆمه ل بگړیت بو حوكمدانی كلیسا، وه نه یده ویست شوانه كان پروونكر دنه وه كه سیه كانی خوځیان بدن بو ئه م كه سانه و رایبگه یه نن، بو هونو، كه كه سه كه «لووتبه رزه»، به لكو ده بیته گوناوه كه پشتراست بكریته وه، نه بیته جیگه ی ناكووى.

له یه كه م كۆرنسۆس ۵، پۆلسی نیردراو هه مان شت ده لیته، پرووبه پرووی كلیساى كۆرنسۆس ده بیته وه سه باره ت به ئه ندامیك كه هاوسه رگیری له گه ل هاوسه ری باوكی كرووه (ئایه تی ۱)، ئه ندامانی كلیساكه ش ئه مه یان ده زانی، به لّام به هوكارپك چاوپووشیان لیكردبوو، په نكه پیان وابوو بیته كه ئه وان به مه خو شه ویستی و لیبورده یی ده رده بړن. حاله ته كه هه رچییه ك بیته، پۆلسی نیردراو به خه لكى كۆرنسۆس ده لیته كه نابیته چاوپووشی بكه ن، به لكو ده بیته ئه م كه سه له ناویان نه مینیته (یه كه م كۆرنسۆس ۵: ۲).

چی فیر ده بین له وه ی كه پكاره كانی پۆلسی نیردراو خیراتر بوون له پكاره كانی عیساى مه سیح كه گرتیه بهر؟ هیچ پكارپكى دروست نییه بو هه موو حاله ته كانی ته میكردنی كلیسایی؛ چونكه هه ر یه كيك پیویستی به مامه له كرنه به وردبینی و دانایی و گرنگیدان به پیی هه ندپك راستی په یوه ست به حاله ته كه، وه به پیی هه ر ورده كارییه كی بنه رته ی په یوه نیدار. به س نییه كه كلیساكه خو شه ویستی نیشان بدات، به لكو ده بیته داناییشی هه بیته.

ئایه ته كانی یه كه م كۆرنسۆس ۵ یارمه تیده رمان ده دن بو بینینی ئامانجی ته میكردن:

یه كه م: ته میكردن ئه و گوناوه ئاشكرا ده كات (یه كه م كۆرنسۆس ۵: ۲) كه حه زی له خو حه شاردان هه یه، وه ك نه خو شی شیر په نجه.

دووه م: ته میكردن هو شدارى ده دات له حوكمدانیكى گه وره تر كه له داهاتوودا دیت (یه كه م كۆرنسۆس ۵: ۵).

سیئەم: تەمبیکردن کەسە کە رزگار دەکات، کە دواین پەناگایە کلێسا پەنای بۆ دەبات لە کاتیکدا مرقۆفیک هەموو ئاگادارکردنەوێهەکی دیکە پشتگوێ دەخات (یەکەم کۆرنسۆس ۵: ۵).

چارەم: تەمبیکردن ئەندامانی دیکە ی کلێسا دەپارێزێت، چونکە وەک چۆن شیرپەنجە لە خانەبەگەوێهە بۆ خانەبەگە دیکە بلۆدەبیتەو، بە هەمان شێوێهە گونا بە شێوێهەکی بەرفراوان لە کەسێکەوێهە بۆ کەسێکی دیکە بلۆدەبیتەو (یەکەم کۆرنسۆس ۵: ۶).

پنجەم: تەمبیکردن شایەتیدانی کلێسا دەپارێزێت کاتیک دەستدەکات بە شوینکەوتنی رێگاکانی جیهان (بروانە یەکەم کۆرنسۆس ۵: ۱). لە کۆتاییدا، کلێساکان دەبیت خوێ و رووناکی بن، عیسا ی مەسیح فەرمووی: «بەلام ئەگەر خوێ سویریبەگە ی نەما، چۆن تامە سویرەگە ی بۆ دەگەرێندرێتەو؟ ئیتەر بەگەلکی هیچ نایەت، ئەوێ نەبێ فریدرێتە دەروەو و خەلکی پێشلی بکەن» (مەتا ۵: ۱۳).

تەمبیکردنی کلێسای فیرمان دەکات کە پادە ی خۆشەویستی خودا چەندە

دەتوانین لە رووی فیکریبەوێهە قەناعەتمان هەبیت کە مەسیح تەمبیکردنی کلێسای پێبەخشیوین، بەلام پەنگە هیشتا دەترسین لە شوینکەوتنی فیرکاریبەگانی؛ چونکە پەچاوکردنی دیکە لە ئیمەدا پیمان دەلێن کە تەمبیکردن خۆشەویستی نیشان نادات، وەک ئەوێهە وایە ئیمە لە خودی عیسا ی پەروەردگار خۆشەویستیتەر بین.

بە دلناییبەوێهە پێویستە ئەم پەچاوکردنە دابریژینەو، بۆیە دەبیت پەرسین: ئایا بەراستی تەمبیکردنی کلێسای خۆشەویستی نیشان دەدات؟

بە روونی دیارە کە کتیبی پیرۆز تەمبیکردن و خۆشەویستی پیکەوێهە دەبەستیتەو: «چونکە ئەوێ یەزدان خۆشیبوێ تەمبیی دەکات» (عیبرانیبەگان ۱۲: ۶)، خودا خۆشەویستی و تەمبیکردن بە جیاواز داناییت، بەلکو دەزانیت کە خۆشەویستی هاندەرە بۆ تەمبیکردن. نووسەری نامە ی عیبرانیبەگان تەمبیکردن بە خۆشەویستی وەسف دەکات؛ لەبەر ئەوێ یارمەتیدەرمانە بۆ گەشەکردن لە پیرۆزی و راستو دروستی و ئاشتیدا کاتیک دەلێت: «بەلام خودا بۆ سوودی ئیمەبە تەمبیمان دەکات، تاکو بەشداری پیرۆزیبەگە ی بکەین (پیرۆزی خودا). بەلام هەموو تەمبیکردنیک لە کاتی خۆیدا وا دەردەگەوێت کە ئازار بەخشە و خۆش نیبە، بەلام دواتر بەروبوومی

ناشتیانهی راستودروستی ده‌گریټ بو ټه‌وانه‌ی پی‌ی پراهی‌نراون» (عیرانییه‌کان ۱۲: ۱۰-۱۱). ده‌سته‌واژه‌ی «به‌ره‌می راستودروستی بو ناشتی» وامان لی‌ده‌کات خه‌یالی کی‌لگه‌ی گه‌می زیرین بکه‌ین. نایا کی‌لگه‌ی گه‌نم جوان و سه‌رنج‌راکیش نییه؟

له راستیدا، کتی‌بی پی‌روژ کۆمه‌لیک شت ده‌لیت که له‌گه‌ل خۆشه‌ویستی ئی‌مه‌دا ناگونجیټ؛ که‌وا پروونی ده‌کاته‌وه خۆشه‌ویستی به‌ تاوان دل‌شاد نابیت، به‌لکو به‌ راستی دل‌شاد ده‌بیت، وه خۆشه‌ویستی وه‌س‌ف ده‌کات به‌وه‌ی هاوبه‌شی راستییه (دووم یۆحه‌نا ۱-۳). ده‌توانیت بلیت خۆشه‌ویستی هه‌یه، به‌لام ټه‌گه‌ر به‌ راستودروستی نه‌رویت، ټه‌وا تو ټه‌و شته به‌ که‌م ده‌زانیت که‌ خودا به‌ خراپه‌ ناوی ده‌بات، پاشان خه‌لکیت خۆش ناویټ به‌و شی‌وه‌یه‌ی تو پیټ وایه.

عیسای مه‌سیح خۆشه‌ویستی خۆی به‌سته‌وه به‌ جیبه‌جی‌کردنی فه‌رمانه‌کانی خودا، وه دسه‌باره‌ت به‌ خۆی گوتی: «به‌لام ټه‌و دیټ تا‌کو جیهان بزانیټ باوکم خۆشده‌ویټ و به‌و شی‌وه‌یه‌ کار ده‌که‌م که‌ باوک پراسپاردووم» (یۆحه‌نا ۱۴: ۳۱). هه‌مان شتیش سه‌باره‌ت به‌ ئی‌مه‌ ده‌لیت: «ټه‌وه‌ی پراسپارده‌کانی منی له‌لایه‌ و کاریان پیټ ده‌کات، ټه‌وا منی خۆشده‌ویټ» (یۆحه‌نا ۱۴: ۲۱)، ته‌نانه‌ت پی‌مان ده‌لیت «ټه‌گه‌ر ټیوه‌ کار به‌ پراسپارده‌کانم ده‌که‌ن، به‌ خۆشه‌ویستییه‌که‌مه‌وه په‌یوه‌ست ده‌بن» (یۆحه‌نا ۱۵: ۱۰). یۆحه‌نا ئی‌ردراو ده‌لیت: «به‌لام ټه‌وه‌ی گوپ‌رایه‌لی په‌یامی خودا بیټ، ټه‌وا به‌ راستی خۆشه‌ویستی خودا له‌و که‌سه‌دا ته‌واوه» (یه‌که‌م یۆحه‌نا ۲: ۵). به‌ پشتبه‌ستن به‌م ده‌قانه، پی‌ده‌چیټ زۆربه‌مان پی‌ویستمان به‌ ئاراسته‌کردنه‌وه‌یه‌کی پ‌یشه‌یی هه‌بیټ له‌ تی‌گه‌یشتنمان له‌ خۆشه‌ویستی. له کتی‌بی پی‌روژدا، خۆشه‌ویستی (وه‌ک باوه‌ر) به‌ره‌و گوپ‌رایه‌لییه که‌ نیشانه‌ی خۆشه‌ویستییه (وه‌ باوه‌ره) هه‌روه‌ک له‌م وینه‌یه‌ی خواره‌وه‌دا نیشان دراوه.

بیر لەو وانەى ئىنجىلى بکەرەووە کە دەلیت «خودا خۆشەویستىیه» (یۆحەنا یەکەم ٤: ١٦) کاتیک ئەو کەسانەى کە بانگەشەى خۆشویستى دەکەن لە خودا دوور دەکەونەو، ئیمە خۆشەویستىیه کى گەرەترىان پىشان دەدەین بە راستکردنەویان و دووپاتکردنەوی ئەوێ کە «خودا خۆشەویستىیه، بۆیە ئەگەر بتەویت بۆ ئەوێ خۆشت بویت، خۆشت دەویت» دەبیت بگەرپیتەو بۆ لای خودا «ئەوانەى دزایەتى خودا دەکەن و گوپراپەلى نابن لە خۆشەویستى هەلدىن و شتىكى دیکە هەلده بژیرن جگە لە خۆشەویستى، تەنانەت ئەگەر ناوی بنین «عەشق».

ئەگەر خودا خۆشەویستى بی، ئیمە مرۆفە کائمان خۆشەویت بە هاوبەشکردنى ئىنجیل لەگەلیان بۆ ئەوێ خودا بناسن.

ئەگەر خودا خۆشەویستى بی، ئەوا ئیمە مرۆفە کائمان خۆشەویت بە فیرکردنى هەموو ئەو شتانەى کە خودا فەرمانى پیکردوو بۆ ئەوێ بتوانن خودا لە خەیاڵدا بنین.

ئەگەر خودا خۆشەویستى بی، ئیمە مرۆفە کائمان خۆشەویت بە راستکردنەویان کاتیک لە خودا دوور دەکەونەو.

ئەگەر خودا خۆشەویستى بی، ئیمە مرۆفە کائمان خۆشەویت بە دوورخستنەویان لە ئەندامىتى کلىسا کاتیک پىداگرى لەسەر ئارەزوو کانى خویان دەکەن نەک تەوبەکردن بۆ خودا؛ چونکە تاکە هیوايان بە ژيان و خۆشەویستى ئەو درککردنەیه کە لە خودا دابراون.

لە بنەرەتدا پىویستە کلىساکان تەمبیکردن بۆ خۆشەویستى پراکتیزە بکەن:

- خۆشەویستى پىشکەش بە گوناھبار بکە تاکو تۆبە بکات.
- خۆشەویستى نىشان بدە بۆ ئەندامانى تری کلىسا بۆ ئەوێ بەلاپیدا نەچیت.
- خۆشەویستى بۆ دراوسى بىباوهرەکان نىشان بدە تا لە کلىساکەدا خۆشەویستى جیھان نەبن.
- پىشکەشکردنى خۆشەویستى بۆ مەسیح تا بە شىوێهە کى گونجاو نوینەرایەتى ناوێهە بکەین.

خۆشەويىستى پىرۆزى خودا

تەمبىكرندى كلىسايى فېرمان دەكات كە خۆشەويىستى خودا پىرۆزە، كوالىتتېيەكى تايىتە خۆشەويىستى خودايە كە زۆر جار بە پىناسە ئاسايىە كان نادىت، و ناتوانىت چىژ لە خۆشەويىستى خودا وەربىگىت جگە لە پىرۆزىيەكەي؛ چونكە خۆشەويىستىيەكەي خىزمەت بە مەبەستە پىرۆزەكانى دەكات كە خۆشەويىستىيەكەي دەردەخات و ھەندىك جار مرۆفەكان جىياوازى دەكەن لە ئىوان ئەو شتانەي كە پىيان دەوترىت ”كلىساكانى پىرۆزى“ و ”كلىساكانى خۆشەويىستى“، ئەمەش مەحالى؛ كلىسايەك دەبىت پىرۆز و خۆشەويىست بىت، ئەگەرنا ھىچ كاميان نىيە.

ھەر ھەپتە پەيوەندى ئىوان خۆشەويىستى و پىرۆزى يارمەتيدەرمانە بۆ تىگەيشتن لە بابەتى بېيەشى دىرېزخايەن و نامۆبوون لە كىتېي پىرۆزدا. دەقەكانى مەتا ۱۸ و يەكەم كۆرنسۆس ۵ و پەنەي خودامان پى نادەن كە شىتېكى نوئى يان جىياواز دەكات، بەلكو وردەكارىيەكى خىرامان پىدەدەن كە خودا ھەمىشە چى دەكات، لە كەشتىي نوح كەوتوو، خەلكى كەنعانى لە... خاكى بەلندراو، لە كۆتايىدا گەلەكەي لە خاكەكەش دەركرد، ھەر ھەپتە ھەموو ياساكانى چادەرەكەي كۆبوونەو كارىان دەكرد بۆ دەركردنى ھەموو شىتېك كە ناپاك و ناپىرۆز بوون. لە رۆژى كۆتايىدا خودا بەلېنى دا كە ھەر كەسك كە باوەرەكەي لە سەر بنەماي كارى تەواوئى ژيانى مەسىحى جەستەدار و مردنى كەفارەتەكەي لە شوئىنى مرۆفەكان و زىندوو بوونەو ھەي كە مردنى شكست پىھىنا، نەبىت، بەدەر دەكات.

بەلام تەنانەت كاتېك خودا گوناھبارانى بەدەر كرد، ئەمە لايەنىكى دىكەي ھەبوو؛ لە ھەمان كاتدا خەلكى بۆ لاي خۆي رادەكىشا بۆ ئەو ھەي بە وئەي خۆي لە قالىيان دابىرېزىتەو تەبتوانن خۆشەويىستى پىرۆزى خۆي بۆ گەلان نىشان بەدەن تا زەوى پىر بىت لە ”زانىنى شكۆمەندى يەزدان وەك چۆن ئاوەكان دادەپۆشن دەريا“ (حەبەقوق ۲: ۴۱) چۆن زەوى پىر دەبىت لەم زانستە؟ يەككىكى دىكە لە فەرمانى خودا بۆ ئادەم و ھەوا كە زەوى پىر بگەن و وئەي خۆشەويىست و پىرۆز و راست و دروستى خۆي لە ھەموو شوئىتېك دەربخات.

جەماعتى باوەرداران، وەك ئەو پىنانەي كە لەسەر نەخشەيەك بۆلۆبوونەتەو، سەرەتاي ھەموو ئەمانەن؛ چونكە ئەو بائىوزخانانەن كە نوئەرايەتى خۆشەويىستى

پيروژ و شكۆمەندی خودا دەكەن. پۆلسی نێردراو پیمان دەلێت كە ئامانجی خودا بۆ كلیسا ئەو هیە «ئێستا لەنیو میرنشینەكان و دەسەلاتدارانی شوپنە ئاسمانیەكان، لە رێگەى كلیساوه، حیکمەتى جوړاوجوړى خودا بناسریت» (ئەفەسۆس ۳: ۱۰) بۆ پيروژه كان، فراوانى و دريژى و قوولى و بەرزى چيیه، خۆشه‌ويستى زال و زالبوونى مەسیح بزانه“ (ئەفەسۆس ۳: ۱۸-۱۹) نیشانەدانى حیکمەت و شكۆمەندی خودا واتە ناسینی خۆشه‌ويستى مەسیح و ئەزموونکردنى فراوانى و قوولى و دريژى و بەرزىیەكەى.

ئەمە بۆ تۆ چى دەگەیه‌یت؟

هیشتا دەتوانین زیاتر دەربارەى تەمبیکردنى كلیسایى بزاین. ئەو پرسیارەى كە دیتە ئاراو ئەو هیە: كەى چاكبوونەوه پروودەدات؟ (لە كاتى تەوبەكردندا. چۆن كلیسا تەمبیکردن پراكتیزە دەكات؟) دەتوانیت ئەو بەكەیت بە بەشدارىكردنى كەمترین كەس، رەخساندنى دەرفەت بۆ تاكەكان بۆ ئەو هی سوود لە گومانەكە وەر بگرن، رێگەدان بە سەركرده كانی كلیسا بۆ ئاراستەكردنى پرۆسەكە و لە كۆتاییدا سەرقالكردنى تەواوى كلیساكە و هتد.) ئیمە پیمان خۆشە تۆ دەست بەكەیت بە تێگەیشتن لە تەمبیکردن بە وردى، و هەرۆهە ئەزموونى بەكەیت.

لە شىكارى كۆتاییماندا تەمبیکردنى كلیسایى توند و تیژە، بەلام خۆشه‌ويستى نیشان دەدات و مروّفه‌كان لە خۆ فریودان دەپارێزیت. جارێك، من و هاوسەرەكەم ناچار بووین رۆوبەرۆوى هاوڕێیەكى باش ببنەوه سەبارەت بە پریارىكى هەلەكە لە شوینی كارەكەى دابوو، بەلام ئەو رەتیکردەوه هەلسەنگاندنى ئیمە بۆى قبول بكات. پاشان دوو هاوڕێى دیکەمان تیدا بەشدار كرد، پاشان دوو هاوڕێى دیکە و هەر جارێك خۆشه‌ويستیمان بۆ ئەو بەرپەرچ دەدرایەوه. چەندین جار لەم پرۆسەیه‌دا كە چەند هەفتهیه‌كى خایاند، گەدەم تێكچوو و نەمتوانى بخەوم، ئەمەش بۆ من ئاسایى نەبوو. بەلام ئیمە بەردەوام بووین؛ چونكە ئیمە پیمان وایە خودا لە ئیمە خۆشه‌ويستتر و ژیرترە، وە دەتوانین متمانە بە قسەكەى بكەین. وە شتە نایابەكە ئەو هیە كە ئەم ژنە دواجار هاتەوه لای ئیمە و پێى راگەیاندىن كە پریارى خۆى بۆ بەردەوامبوون لە هەلەدا پێچەوانە كردووتەوه. سوپاسى خودا دەكەین! سەخت بوو، بەلام شایانى ئەو هی بوو.

بەلام جگە لە پاراستنى مروّفه‌كان لە خۆفریودان، تەمبیکردنى كلیسایى

لاوازه کانیس ده پاریزیت له و که سانه ی که په ننگه تیچیریان لیبکه ن. له سالی ۱۸۰۲۰۱۸ د بزوتنه وه یه ک ده ستیکرد به پیدانی شوین بۆ قوربانایانی ده ستریزوی سیکسی بۆ ده برپینی هه ست و بیرکرنه وه کانیان. زوری نه خایاند زور که س ده ستیان کرد به شوینکه وتنی ئەم بزوتنه وه یه و ده نگی زیاتر به رزکرایه وه که داوی ئەوه ده کرد کلێساکان ئەم پشتگوێخستنه نادرسته چاره سهر بکه ن. وه ئەگه ر ده ستریزوی سیکسی قیزه ونه، ئەو کلێسایه ی که پشتگوێی ده خات خراپه که مترین قسه بکه ی ن؛ چونکه خودا به تابه تی کلێساکانی دیاری کردوه که شوینی دادپهروه ری و چاره سه رکردن و چاکبوونه وه بن، ههروه ها چاره سه ری هه موو ئەو نادادپهروه ریانه بکه ن که جیهان فریایان ده داته سه رمان، به تابه ت سووکایه تیکردن و شه رانگیزی. باش و یارمه تیده ر بووه بۆ کلێساکان که گوئ له م بانگه وازه بگرن، و سوپاسی خودا ده که ی ن که زوری ک له کلێساکان پێشینه یه کیان هه یه له راستگوویانه و دلسۆزانه به شیوه یه کی یه کلاکهروه و خیرا چاره سه رکردنی ئەم پرسانه، له کاتیکدا هه ندیککی دیکه ناخوینن و له وانه یه بی پهروه رده، بی نامیر، خاو له وه لامدانه وه یان... ره ت بکه نه وه کیشه که بینن کامیان خراپترینه. له هه ر دوو حاله تیکدا، جیه پشته تی کلێساکان وه لام نیه بۆ پێشکه وتن، به لکو ئەوه ی گرنگه ئەوه یه که دلنیا بین له وه ی که کلێساکامان کتییی پیروز ده که نه وه، و ده ست به و نامرازه بگرن که خودا پپی به خشیوه بۆ ریگریکردن له سووکایه تیکردن (له باشترین حاله تدا) یان وه لامدانه وه ی (له خراپترین حاله تدا، بۆ پراکتیزه کردنی به قوتابیکردنی) که سیک که به شیوه یه کی خۆبه زلزان و خۆشه وستی و به رپرسیارانه ته مبیکردن ده کات، نایت پیوستی به بزوتنه وه یه کی عه لمانی هه بیت بۆ پرووبه پرووبونه وه ی ده ستریزوی و ده ستریزوی سیکسی.

ده ره نجامی هه موو ئەمانه چییه؟ ده بیت دلنیا بیت له وه ی که په یوه ندی له گه ل ئەندامانی تری کلێساکه دروست ده که ی ت بۆ ئەوه ی ئەوان و تو بناسیت، ههروه ها متمانه له گه لیان په ره پیده ی ت له ژینگه یه کی خۆبه زلزانین و راستگوویی له کاتی قسه کردن پیکه وه. ههروه ها ده بیت یه کیک بیت له و که سانه ی که ئاسانه راست بکه یته وه. وه ئەگه ر تو نه بیت، هاوړی و خیزانه که ت باش ده زانن که هه لسه نگاندنه که ت راهینانیککی مه ترسیدار و بیسووده، وه واز له ئەنجامدانی راهینانیککی له و شیوه یه دینن. چ شتیکه که وا ده کات تووشی هیرش و دۆران بیت!

پیوسته خه لک بانگه پشته بکه ی ت بۆ ئەوه ی بتناسن، داوی گوگیرتن له بۆچوون و

تیبینییه کان بکهن که ره خهت لیده گرن و دان به گوناها ده گرن، مه ترسی شه رمه زاری بکهن، هانی که سانی دیکه بدهیت له پویشتیان له گهل مه سیحدا، و ناماده بیت نه و گفتوگو نائاسایانه نه انجام بدهیت که تیبیدا تو به میهره بانیه وه سه ریچی گونا ده که ییت. نه مه ش واته به پرسیار کردن ده ست پیده که ییت و دوور بکه و یته وه له ئوتوکردنی تو مهت تا دلنیا ده بیته وه که به دروستی له شته کان تیده گه ییت.

سه رنج بدن نه مانه ئه رکی قه شه به ته نیا نین، به لکو ئه رکی هر نه ندامیکه. کاتیک تو و نه ندامانی دیکه ی کلپساکه تان به م شیویه ده ژین، زور جار سزا له کلپساکه دا له دوو سئ که س زیاتر پروونادات و پیره کان هر گیز گوئیان لی نابیت؛ چونکه جهسته وه ک پیویست کارده کات، ههروه ها هه موو نه ندامیک به شداری ده کات له بنیاتنانی جهسته له خوشه ویستیدا (نه فه سوَس ٤: ١٥-١٦)، ورده ورده، گروپی باوه پدارانتان ده بنه، له شکوییه وه بو شکومه ندی، بالیوزخانه ی خودا خوشه ویستی پیروز.

به شی حه وته م

چۆن ئەندامانی جیاواز له خۆم خۆشبووئیت؟

نووسینی: کۆلن هانسن

کلیسا کۆمهڵیک له باوهرداره

که وهک بالۆیخانە میسیح له سه ر زه وی کۆده بنه وه و نوینه رایه تی شانشی ئاسمان ده که ن

بو جاردانی هه وایی خۆش و راسپارده کانی مه سیحی پاشا

له پیناو یارمه تیدانی یه کتر وه ک ئەو هاو نیشتمانیانه ی که سه ر به عیسان به

جیبه جیکردنی ئەرکه کان

بو ئەوه ی پیروزی و خۆشه ویستی خودا ده ربخه ن

به هۆی گه لیک یه کگرتوو و جوړاوجۆر

له سه رانسه ری جیهان

به په پیره وکردنی فیکردنه کانی پیران و نمونه کانیان

بیهینه بهرچاوت که ئامانجی سهره کیت ئه وهیه که به خیرایی کلّیسایه ک بنیات بنییت بو ئه وهی ژماره که زیاد بکات و به روونی گه شه بکات، به دلنیا بیه وه پوویسته خه لک بو ئه م کلّیسایه رابکیشیت، بویه ده بییت بیر له و ستراتیژه بکه یته وه که ده توانیت بیخه یته بواری جیبه جیکردنه وه.

به ئه گه ریکی زوره وه ده ست ده کیت به وانه وتنه وه، راسته؟ ده توانیت پرۆسه ی به دوادا چوون له سهرانسه ری جیهان به کتیب و فایل ده جیتالیه کان و فیدیو ده ست پی بکه یته، له وانه یه بو ت ده رکه ویت که ده ست پیکردنی کلّیسایه کی ئونلاین یان کلّیسایه کی گریمانه یی باشتین ریگایه بو به ده سته ینانی زیاد بوونی خیرای ئاماده بوون. رهنگه خیراترین ریگه بو گه شه کردنی کلّیسایه کی گه وره پشت به ستن به که سایه تیه کی چالاک و فیکاری بیته.

به لام وا دیاره ئه مه تاکه ریگه نییه، به لکو ده بیته بیر له موسیقا که و کاریگه رییه که ی بکه یته وه؛ چونکه زوری که له کلّیساکان هیشتا له رابردوودا گیریان خواردووه، و به و شتانه ده لکین که به ئه زموونی په رستن ناسراوه، بویه رهنگه تو به دوای به کاره ینانی کلّیساکه تدا به دیت به باشتین جو ره کانی موسیقای مودیرن، و به م شیوه یه تیمیکی موسیقی له گه نجانی پیشه یی له بیسته کانی ته مه نیاندا دابنیته ، و ته نانه ت هانیان بده بو تو مارکردنی ئه و موسیقایه ی که پیشکه شی ده که ن تاوه کو ده بیته مومکین و به شیوه یه کی دیجیتالی دابه شی بکه ن، به م شیوه یه کلّیساکه تان ده توانیت بنکه یه کی هه واداران له سه ر ئینته ریته دروست بکات به و هیوا یه ی که به شداری بکات له ناوبانگیکی باش بو کلّیساکه تان که یارمه تی ده دات بو داهینان و گه شه کردن.

ئه ی کومه لگا چیه؟ خه لک ده لین هه زیان له موسیقا و پهروه رده یه، به لام ئه وه ی به راستی له ژیاناندا پوویستیان پیته ی هاورپیته ی. له راستیدا ئاسان نییه ئه و شته دابین بکریته کاتیک خه لک ئه وه نده سه رقالی کار و سه فه رن. به لام رهنگه پیکه ینانی گروهی بچووک کاریگه رترین ریگه بیته بو یارمه تیدانی خه لک بو ناسینی یه کتر. به لام چون ئه م جو ره گروهیانه ریگه خه ن؟ ده توانیت خه لک به پیی شوینی جوگرافیایان گروهی بکه یته و هه ندیک هاورپی کون له کلّیساکه دا ده توانن میوانداری ئه م گروهیانه بکه ن. به لام رهنگه باشتین ریگا ئه وه بیته که گروهیانه کان به پیی قوناغه کانی ژیان، یان به پیی به رژه وه ندیه کان ریگه خریته. بو هه مونه هه موو ئه و دایک و باوکانه ی

مندالیان هه یه له گروپیکدا پیکه وه دابنن، هه موو سینگله کان له گروپیکدا، نه و دایک و باوکانه ی که گه وره بوون و مالیان به جیه پشته ووه له گروپیکی تر دا دابنن، پاشان گروپیکی دیکه بو نه و که سانه ده ستپیکه کن که حه ز به سواری بوونی ماتورسکیل ده که کن، گروپیکی دیکه ش بو نه وانه ی حه زیان لیه چه رموو کردن، و تبینی نه وه بکه که ده توانریت ژماره یه ک نه گه ر وروژنریت بیشومار. له کۆتاییدا خه لک به هووی جوراوجوری به رنامه کانی پیشکه شکراوه وه بو کلپسا که تان راده کیشرین، هه روه ها باشترین خزمه تگوزاری گه نجان تان ده بیت له شاره که دا، بویه دایک و باوکان ده ست ده که کن به چوون بو کلپساکان، بویه ده توانن ده ست به خزمه تیکی شه وی شه ممه ش بکه کن بو نه وه ی نه و پیاوانه ی که چیژ وهرده گرن گۆلف ده توانیت به یانی یه کشه ممه وه رزسه دلخوازه که ی خووی نه جام بدات. تا رپگه ی جیاواتر یارمه تی خه لک بدیت بو به شداری کردن له کلپسا که تدا به بی نه وه ی پپویستت به گورینی شیوازی ژیانان بیت، ئاسانتر ده بیت بو گه شه کردنی کلپسا که ت.

سه رنج بدن که نه م راهینانه ده توانیت بیرۆکه یه کتان پیدات سه باره ت به شیوازی بیرکردنه وه ی زورپیک له سه رکرده کانی کلپسا له مرپۆدا، ئیمه به ئامانجی تابه تی گه شه ی دانیشتووای ده ستمان پیکرد، به لام ئایا له گریمان به نه رته تیه که له هه موو نه م ستراتیژیا نه دا تیکه یشتین؟ مرۆفه کان حه ز ده که کن که سانیکی وه ک خویان ده وره بدرین؛ چونکه نه وان هه ست به ئاسووده یی ده که کن له گه ل جوره که سایه تیه ئاشنا و چاوه روانکراوه کان، ده یانه ویت له گه ل که سانیکدا بن که هه مان په روه رده یان هه یه، هه مان حه ز و ئاره زوووی مؤسیقایان هه یه و هه مان پرسیار له باره ی هاوسه رگیری، په روه رده کردن، یان په یوه ندی خو شه ویستی ده که کن، زورجار هه مان په نگی پستیان هه یه. خیرترین و کاریگه رترین رپگه بو بنیاتانی کلپسایه کی گه وره بریتیه له ده ستنیشان کردنی به شیک له دانیشتووای که نه دنامه کانیا ن کۆمه لپک به رژه وه ندی هاوبه شیان هه یه، و پیداو یسته کانیا ن دابین بکه کن به فیکردن و گورانی و به هیز کردنی هاو رپیه تی، نه مه ره وتیکی نوئی نییه، به لکو زیاتر ئا شیوازی یک که کلپسا که به درپژایسی میژوووی خووی په یه وه ی کردووه.

هه ر له بهر نه مه شه که پپویسته کلپسا وه ک هاوبه شیه ک له نیوان نه دنامه جیاوازه کاندای بدوزینه وه، له بیرت بیت که کۆمه لگه ی ناوخووی نه و شوینه یه که په روه رده گار عیسا فیرمان ده کات هه مووامان خو شبویت، ته نانه ت دوزمنه کامان،

لهوانهش هۆز و په گهز و نه ته وه کانی تر، و بهم شیوه یه به پوونی ده ست دکات به... جیبه جیکردنی پیشبینه کانی په یمانی کون له په یوه ندیبه کاندای گومانای نیوانمان وه ک ته وه وایه خوړی به یانی له ئاسودا هه لبدات:

’شمشیره کانیان ده که نه چه قو و ږمه کانیان ده که نه چه قو ږین. نه ته وه شمشیر له دژی نه ته وه هه لئاگریټ و چیر فیری شه ږ نابن‘ (ئیشایا ۲: ۴).

بویه ته ماشای میزی نیوه پووی نیوه پووی یه که شه ممه بکه، یان گه شتی گروهه بچوکه که ی ئیواری چوارشه ممه بو خانای به سالآچوان، یان گروهی نویژی پیوان له به یانی هه ینیدا، و پسره چی ده بینیت؟ ئایا ئه مه گوزارشت له و خو شه ویستیبه دکات که له ناو فرچه شنی مروقه کاندای هاوبه شه؟

کلئسا بو گونا هبارانه

له ږوکه شدا دوانزه به قوتاییکردنی عیسا زور له یه ک ده چن، هه موویان جوله که بوون، ژماره یه کیان ماسیگر بوون پیش ئه وه ی عیسا ی مه سیح بانگه یشتیان بکات بو شوینکه وتنی، به لام کتیبی پیروز باسی کاری هه ندیک له شاگرده کانی ترمان بو ناکات . ئیمه ده زانین که عیسا ی مه سیح بانگی مه تی کرد له کاتیکدا له شوینی کوکړدنه وه که دانیشتبوو (مه تا ۹: ۹) په نگه زور بیر له م ورده کاریانه نه که ینه وه، به لام مه تی ده یزانی که ئه م ورده کاریانه بو خوینه ره جوله که کانی گرنگن بوچی؟ چونکه جوله که کان ږقیان لیووه وه باج وه رگره کان زور زیاتر له و شیوازی که خه لک په نگه له به شی باجی داهات نا په زایی ده ږبړن، بو نمونه. باجگره جوله که کان کاریان بو هیزه داگیرکه ره کان ده کرد، و پارهیان کوډه کرده وه که به شداریان ده کرد له خوړاکدان و داینیکردنی سه ربازه ږومیه کان، ئه و سه ربازه ی که فه رمانږه وایی جوله که کانیان دوکړد «ئیتر بو بینینی چی چوون؟ پیغه مبه ریک؟ به لی، پیتان ده لیم، له پیغه مبه ریش مه زنتر. یه حیا ئه و که سه یه که ده ربارهی نووسراوه: «من یردراوی خو م له پیشته وه ده نیرم، ئه وه ی ږیگات بو ئاماده ده کات. ږ راستیتان پی ده لیم: له نیو ته وانای له ژن له دایک بوون، که س له یه حیای له ئاوه لکیش پایه به رزتر نیه، به لام بچوکتړینی ئه وه ی له شانشینې ئاسمانه له و پایه به رزتره. له ږوژانی یه حیای له ئاوه لکیشه وه هه تا ئیستا شانشینې ئاسمان به هیز تیده کو شیت، تیکو شه رانیش ده ستی پیوه ده گرن، چونکه هه موو پیغه مبه ران و ته ورات، هه تا هاتنی یه حیا پیشبینه یان کردووه.» (مه تا ۹: ۱۱-۱۳).

زۆر کهسی ئەمپۆ، چ لەناو کلتیسا و چ لە دەرەوہی کلتیسا ھەست بە ھەمان ئەو سەرلێشێواویہ دەکەن کہ فەریسیہ کان تووشی بوون. ئایا کلتیسا بۆ ئەو کہسانە نیہ کہ سیاسەتی دروستیان ھەہیہ؟ ئایا کلتیسا بۆ ئەو کہسانە نیہ کہ پینکەوہ کاردەکەن؟ ئیوہ کہسانیک نین کہ وەک ئیمە دەبینن و بیر دەکەنەوہ و قسە دەکەن؟

سەردانکەرێک کہ بە کلتیساکە ئاشنا نیہ، لەوانەہیہ بزائیت کہ ھەموویان زۆر دلخۆش و سەرکەوتوو دەرەدەکەون، و بەو ئەنجامە بگات کہ کلتیساکە کۆیان دەکاتەوہ. ھەندیک جار ئەمە ئەو پڕوایەہیہ کہ کلتیسا خۆی دەہەوێت بیکات، بەلام عیسا پەرورەدگار مەبەستی ئەوہ نەبوو، بەلکو وتی کہ ئەوہ نەخۆشەکانن کہ پینستیان بە پزیشکە، ھەربۆہیہ گوناھبارانیش پینستیان بە کلتیسا ھەہیہ. فەریسیہکان باوہ پریان وابوو کہ ئەوان جگہ لە عیسا پەرورەدگار راستودروستن، و پینستیان پین نەبوو. بەلام کاتیک مەتی و گوناھبارانی دیکە زانیان کہ پینستیان بە عیسا مەسیح ھەہیہ، ھەستیان بە تاوان و شەرمەزاری دەکرد بەھۆی رابردوویان و ئەو کارانەہی کہ کردوویانە و نەیانکردووہ؛ چونکہ خۆشەویستی عیسا مەسیح جیاواز بوو لە ھەر شتیک کہ تا ئیستا ئەزمونیان کردبیت. ئەوان دەرکراو بوون، و ئیستا لە کوری خودا نزیکن، و ناتوانن بەبێ ئەو بژین.

مەحالی بوو باجگر و گوناھباران بەدەر لە عیسا مەسیح بچنە ناو ھاوبەشی و ھاوبەشیہکی کہ میان ھەبوو، تەنھا رەتکردنەوہی فەریسیہکان نەبیت. بەلام عیسا کہسانیک کۆکردوہ کہ ھاوڕۆی و ھاوپەیمانی سروشتی نەبوون. ھەرۆہا لە گروپی دوانزە شاگردەکەدا عیسا پیاویکی بانگ کرد بە ناوی سیمۆن، کہ ھەمووان دەیانزانی کہ ”دلگەرەم“ە (کردار ۱: ۱۳) حزبی زەلووتەکان کاریان دەکرد بۆ رووخاندنی داگیرکەری پۆم بە توندوتیژی و دەستبەسەرداگرتن چەکیان گرت و ناپزایییان لە فەریسیہکان ھەبوو چونکہ ئەوان بوون، ئەوان ئەوہندەیان نەکرد کہ داگیرکەرائی بیانی دەرکەن، بەلکو رقیان لەو کہسانە بوو کہ لە راستیدا ھاوکاری پۆمەکانیان دەکرد، لەئێواندا مەتی باجگر.

دەتوانن بیخەنە بەرچاوتان ئەو گفتوگۆ نااسایی و نااساییانە کہ لە نیوان سیمۆن و مەتیدا پووین دا، بەلام عیسا مەسیح ھەردووکیان بانگ کرد و ھەردووکیان خۆشویست و سالانیکی ژبانی تەرخان کرد بۆ فیکردنی ھەردووکیان دەربارەہی شانیشینی خودا کہ لە ھەموو داہەشکاریہ زەمینییەکان تێدەپەریت.

کۆمه لگایه کی نه ریی

هوکاری ئه وهی که پیوسته کلێسا بدۆزینه وه، وه ک هاوبه شی کهسانی جیاواز، ئه وهیه که ئیمه به ئاسانی بیر له وه ده کهینه وه که جیهان له کۆمه لگا بیرده کاته وه. جیهان دوو بژارده مان بو ده خاته بهرده م بژارده یه ک که داوامان لیده کات ستایشی فره چه شنی بکه ین به یه که مایه تیکردنی جیاوازی له ره گه ز و نه ته وه و ره گه ز و ته نانه ت ئاراسته ی سیکسی. ئه م روانگه یه پراهینمان پیده کات که هه ست به خو شی بکه ین کاتیک ئه و کۆمه لگایه ی تیدا ده ژین ئه م شوناسه جیاوازانه له خو بگریت و ژووړیکی پر له رووخساری هه مان په نگ، به پیچه وانه وه، تا راده یه ک گومانای و بی ئه خلاق ده رده که ویت.

بژارده ی دووه م یان روانگه داوی ستایشی لیکچوون ده کات و ئه مه ش ئه وه یه که زورجار له سه رانسه ری جیهاندا ده یدۆزینه وه که ره گه زه جیاوازه کان ناتوانن، یان ناییت، پیکه وه تیکه ل بکرین. له وانیه له ناوچه یه کی دوور له یه ک چینی ئابووری یان یه ک ره گه ز بژیت، یان له ولاتیکدا که ئه و سیستمه چینه یه تیه پراکتیزه ده کات که مرۆفه کان ته نانه ت پیش له دایکبوونیش له یه کتر جیا ده کاته وه، هیچ ئه گه ریکی گوړینی دۆخه که نیه، یان له سیستمیکی سیاسیدا بژیت که... پیوستی به گوړپرایه لی ته واوه تی ده ولت هه یه له هه موو شتیکدا به و شته شه وه. ئاین. له م جوړه شوینانه دا لیکچوونه که به نرخترینه؛ ژووړیک که مرۆفه کان له مه ر سیاسه ت یان جیهانینی جیاواز له گه ل یه کتردا ناکوک بن، گومانای ده رده که ویت، ته نانه ت بی ئه خلاقیش.

سه ره تا پیده چیت ئه م دوو بژارده یان روانگه یه - هه مه جوړیی و لیکچوون - پال به ئاراسته ی جیاوازه وه بنین، به لام ئه م جیاوازیانه لیکچوونه بنه ره تیه کان ته مومژای ده که ن. چونکه هه ردوو روانگه که جوړیک له کۆمه لگا به ره م ده هییت که له سه ر بنه مای دوورخستنه وه دامه زراوه. په نگه ئه مه له روانگه ی لیکچوونه وه زیاتر ده ربکه ویت، ئه گه ر نه چیته کلێسای دروست، یان له گه ل کهسانی چینی هه له دا په یوه ندی نه که یه ت، رووبه پرووی دوورخستنه وه ده بیته وه له کۆمه لگا. به لام هه مان شت له و دیدگایه دا رووده دات که هانی فره چه شنی ده دات؛ چونکه ته نه ا رپگه به جوړیکی دیاریکراو له فره چه شنی ده دات. ده توانیت له ره گه زیکی جیاواز بیت، به لام ناتوانیت له ئه خلاق سیکسیدا جیاواز بیت، بو نموونه. ده توانیت شانازی به خه لکی ولاتیککی تره وه بکه یه ت، به لام ناتوانیت پشتگیری له لایه نی سیاسی هه له بکه یه ت.

دەتوانیت ستایشی رەگەزە کەت بکەیت، بەلام ناکرێ ئاھەنگ بگێریت بەھۆی
پیداگری لەسەر جیاوازی بایۆلۆژی نێوان رەگەزەکان.

ئیدیعیای ھەردوو پروانگە کە ھەرچیھەک بێت، روونە کە ئەوان کۆمەلگایە ک
دروست دەکەن کە ھەک یانە کۆمەلایەتیھەکان پراکتیزە ی دوورخستنەو ھە کات کە
کۆمەلگایەکان بنیات دەنێت بۆ ئەو ھە کەس بەبێ بانگھێشت و مۆلەت نەتوانیت
بچێتە ژوورەو ھەمان شت بۆ یانەھە کە کۆمەلایەتی تایبەت یان کۆمەلگایە کە
داخراو کە رزگاری دەبێت لە کەسانی نەخوازراو و بەپێی ئاستی داھات پۆلێیان
دەکات، یان رێپۆوانتیکی ناپارەزایەتی کە تەحەمول ناکات ھێچ ناپارەزایەتیھە کە ناوخۆی،
یان بەرنامەھە کە ئە کادیمی کە لێکۆلینەو ھە ی ئازاد و دژایەتی ئایدیۆلۆژی نەھێلێت،
و بەم شیو ھە تۆ لە دۆخێکی وادایت. شوینە کە؛ چونکە ئەوانی دیکە لە ھەر ھەون و
ناتوانن بەشداریت بکەن.

چۆن جیھان دەتوانیت سەر نەجت بدات؟

کلیسا کاھان ھەندیک جار بەم ھەلۆبەستە دەگرن، جا بە ستایشکردنی لێکچوون
بیت یان فرەچەشنی؛ چونکە ئەو ھە یە لەبارە ی کۆمەلگاو ھە زانین، نازانین چۆن
کە نێسە یە کمان ھە بیت کە خە لک لەبارە ی سیاسە تدا نا کوک بن؛ چونکە ئیمە
ھە مێشە ھە ولدە دەین پە یو ھە ندیمان لە گە ل ھەر کە سیک نە بین کە وامان لێ دە کات
ھە ست بە ناپارە حە تی بکە ین، و نازانین چۆن کلیسایە کە فرە نە تە و ھە یی دروست
بکە ین؛ چونکە ئیمە ژیان تیکی فرە نە تە و ھە یی نا ژین، و ھە نازانین چۆن گرو پە ئابووریە
جیاوازە کان لە خو بگرین چونکە لە گەرە کە کاھاندا بوونیان نییە، ھە رو ھە نازانین
چۆن ئە و لە و ھە ت بە دین بە یە کیتی ھاو بە شمان لە مە سیحدا؛ چونکە ئیمە راھاتووین
کە تێبینی جیاوازیە جە ستە ییە کاھان بکە ین.

کاتی ک کلیسا پە ی رە و ی لە نە خشە کان ی جیھان دە کات، دە توانیت دنیای بیت
کە جیھان سەر نە جیان نادات. بۆ چی؟ لە بەر ئە و ھە ی ئە ندیمان پێویستیان بە و جو رە
کۆمە لگە یە نییە، دە توانن بە شدار ی رێپۆوانتیکی ناپارە زایە تی یان پارتیکی سیاسی بکە ن
ئە گەر بیانە و یت گە رمییە کە ئایدیۆلۆژی ھاو بە شیان ھە بیت، یان دە توانن بە شدار ی
تیمیکی و ھە رزشی یان کۆمە لگە یە کە قوما ر بکە ن ئە گەر پێویستیان بە ھاو رپیان
ھە بیت بۆ ئە و ھە ی لە گە لێدا کو ببنە و ھە، یان ئە وان دە توانن بە شدار ی بە سا لچووان

بکەن لە کافیی گۆشەى شەقامە کە ئەگەر بیانەوێت ناپەرەحەتى خۆیان لە دۆخى کەشووھەوا و نازارەکانیان دەربرن. ڕوونە کە ئەو کڵیسیایەى جیهان چاودێرى دەکات کەسائیک کۆدەکاتەووە کە بەزۆرى پەيوەندىيان بە یەكەووە نییە، وەک باجگر و ئیرەببەر و گوناھباران و فەریسییەکان. سەرنج بەدەن کە ئەمە یە کە وایکرد کڵیسیای سەرەتایى ئەو وەندە سەیر دەر بکەوێت کە هەندیک کەس و توویانە کە جیهانى سەرەوہى کردووہ (کردار ۱۷: ۶).

لە جیهانى کۆندا ئایین پەيوەست بوو بە ناسنامەکانى دیکەووە، بەتایبەتى سیاسەتى گەلان، ڕەگەزەکان یان ھۆزەکان. کاتیک گەلانى جیهانى کۆن لە شەردا بوون، شەریان لەگەڵ گەلان دەکرد بە خوداوەندە ناوخوايیە جیاوازەکان و فەرمانرەوا جیاوازەکانەووە. ڕۆمەکان ئەو شوینانەیان داگیرکرد کە ئەو جوړە گەلانەیان لەخوگرتبوو لە سەرانسەرى جیهانى ناسراودا. جولەکەکان غەریب بوون و لییان دابرابوون؛ چونکە یەک خودایان دەپەرست نەک زۆر خودا. بەلام لە پەرستگای خودا وازیان لە پەرستن نەھینا تا جولەکەکان دژى دەسەلاتى سیاسى ڕۆما راپەرین.

مەسیحیەکان جیاواز بوون، ھەمان ئەم خودایەیان دەپەرست، بەلام پیاویکیشیان دەپەرست بە ناوى «عیسا» کە بانگەشەى ئەو دەکرد کە خودایە. ئەوہى جیگەى سەرسۆرمانە مەسیحیەکان ھەرۆھە پێداگریان لەسەر ئەو دەکرد کە ئەو مامۆستایەكى ناوخوايى و یاخیووێكى سیاسى نییە، بەلکو پەرورەدگارى گەردوونە. ھەرچەندە عیساى مەسیح ملکہچى دەسەلاتدارانى ناوچەکە بوو، بەلام ھەرۆھە وتى کە ئەم دەسەلاتە ناوخوايانە ھیچ دەسەلاتىکى تریان نییە جگە لەوہى خودا پێى بەخشیون. لە راستیدا کەس شتىکى لەم شیوہیەى نەبینیوو و نەبیستبوو. ئایینى مەسیحى سەرنجىکى ناوازی بۆ خەلک لە سەرانسەرى ئیمپراتۆریەتى ڕۆمدا ھەبوو؛ چونکە عیسا کەسائیکى کوکردەووە کە ھیچ پەيوەندییەکیان نەبوو، وەک کوپلە و ئازادەکان، ھەزار و دەوڵەمەندەکان، جولەکە و گەلان و ئەم ھەمەجوړیە یەکگرتووہ مەسیحیەتیشى کردە ھەرەشە یەكى ناوازی بۆ سەر ھیزە سیاسییەکانى ڕۆما، کە پێیانابوو بەھاکانى ئا شانشینى بالاتر دەپروخاند.

ھەر ئەم جوړە کۆمەلگایە- واتە گومانى نیوان ئەو کەسە جیاوازانەى کە لەلایەن خودى مەسیحەو یەکگرتوون- کە پێویستە لە کڵیساکەدا دووبارە بیدۆزینەووە. ئەم جوړە کۆمەلگایە لەلایەن جیهانەووە سەرنجى لەسەرە و ھەرەشە لە دۆخى ئیستای

دهكات و ئەم كۆمه لگايه له سه ر بنه ماي خۆشه ويستی و باوه ڤى هاوبه ش به عيساي مه سيح دامه زراوه، پۆلسى پيغه مبه ر هانى ئەفسيانى داوه و ده لپت:

منى به ندىكراو له پيناوى مه سيحى خاوه ن شكۆ لپتان
ده پارپمه وه به شيوه يه ك بژين شايانى ئەم بانگه وازه بيت كه
پيى بانگكراون. به وپه ڤى بينفيزى و دلنه رمى و ئارامگرته وه، به
خۆشه ويستی به رگه ي يه كترى بگرن. تيكۆشه ر بن بو پاراستنى
يه كيتى رۆحى پيروژ به پشتيني ئاشتى. هه روه ك يه ك جهسته
و يه ك رۆح هه يه، بو يه ك هيواي بانگه وازه كه تان كه بانگكران،
يه ك په روه ردىگار، يه ك باوه ڤ، يه ك له ئاوه له لپشان، يه ك خودا،
باوكى هه مووانه، گه روه ي هه مووانه، له ناو ناخى هه موواندا كار
ده كات و له نپو هه موواندا به. (ئه فسه سۆس ٤: ٦-١)

هه چ په تايه ك نه يده توانى هه ره شه له م جوړه يه كيتيه بكات. كاتيك ناكوكى
دروست ده بيت، كۆمه لگه ي كلپسا له خۆشه ويستی و هاوسۆزى و متمانه دا يه كده گرن؛
چونكه ئەندامانى كلپساكه هه ز ده كهن "يه كيتى رۆح له به ندىكى ئاشتيدا پارپزن."

به رگه ي دابه شبوون بگرن

له هه مان كاتدا ئەم كۆمه لگايه ده توانيت به رگه ي دووبه ره كيه دونه ييه كان
بگريت؛ چونكه ئەندامه كانى به نرخ و ريز له جياوازيه كانيان ده گرن. پۆلسى
نيردراو هه وليدا كلپساي كورنسۆس راست بكاته وه، كه له نيوان مشتومره كاندا
خه باتى بو يه كيتى ده كرد، و دابه شبوونى كلپساكه به شداريبان كرد له ئيلهامبه خشين
به و فيركاريه به ناوبانگانه ي سه باره ت به خۆشه ويستی: "[عشق] به رگه ي هه موو
شتيك ده گريت، هه موو شتيك پشتراست ده كاته وه، هه موو شتيك دروست ده كات
شته كان و هه موو شتيك ده رده برپيت" (يه كه م كورنسۆس ١٣: ٧).

هه روه ها ئەم دابه شبوونانه واى له پۆلسى نيردراو كرد كه روونترين فيركارى
خوى سه باره ت به جهسته ي مه سيح پيشكه ش بكات، و ئەم مه تافۆره ي به كاره يينا
بو ئەوه ي روونى بكاته وه كه چۆن كلپسا پپويستى به هه موو ئەندامه كانى هه يه
بو ئەوه ي پپكه وه كار بكهن. له هه مان جهسته دا ناتوانريت پى به ده ست كه م
بكريته وه يان سووكايه تى پپبكريت، هه روه ها گووى ناتوانيت هه چ غيره يه ك له

به ربه سستی زمانه وه. وا دیاره خودا جوړه جیاوازه کانی کلیسا پیکه وه به کارده هیئت
بوئ وهی دهستی بگاته هه مان کومله لگا و مزدهی عیسا بگه یه نیت.

به لام ئه و مؤدیله ی که له لایه ن شاگرده کانی عیسا و کلیسا سه ره تاییه کانه وه
پیشکه ش کراوه که پۆلسی نیردر او سه رکردایه تی ده کرد، ئاماژه یه بوئ وه و کلیسایه ی
که پیویسته ئه مرؤ بیدؤزینه وه؛ پرود اوه سیاسییه کان و په تای کرؤنا تیشکیان خستؤته
سه ر زوریک له گروهه باوه پرداره کان، به تاییه ت دوا ی وه ستانه کان. پیده چیت ئاسانتر
کلیسایه ک بدؤزیته وه که هه مووان به یه ک شیوه بیربکه نه وه و ده نگ بدن و گونا
بکه ن، به لام باشتره بچیته ناو هاوبه شی له گه ل که سانیک که جیاوازن له تو بو
گه شه کردنی رۆحی تو.

بوئ وهی ریز له و که سانه بگریت که توانا کانیان جیاوازه له توانای تو.

بوئ وهی هیوای هه موو شتیکت هه بیئت له خو شه ویستیدا.

بو پاراستنی یه کریزی رۆح له به ندی ئاشتیدا.

بوئ وهی ریز له و زه به لاهه یان باجره بگرن که له ته نیشتان داده نیشیت.

ده بیئت کلیسایه ک بدؤزیته وه که سه رنجی ئه م جیهانه بو لای خو ی رابکیشیت!
به دوا ی کلیسایه کی وه ک جیهانی داها توودا بگه رین.

به شی هه شته م

چۆن كه سانی بیگانه مان خۆشده ویت؟

نووسینی: کۆلن هانسن

کلّیسا کۆمه لّیک له باوهرداره

که وهک بالۆیخانهای مه سیح له سهر زهوی کۆده بنه وه و نوینه رایه تی شانسی ئاسمان ده کهن

بو جاردانی هه والی خوش و راسپارده کانی مه سیحی پاشا

له پیناو یارمه تیدانی یه کتر وهک ئه و هاو نیشته یمانیانه ی که سهر به عیسان به

جیبه جیکردنی ئه رکه کان

بو ئه وهی پیروزی و خوشه ویستی خودا ده ربخه ن

به هۆی گه لّیکی یه کگرتوو و جوړاوجۆر

له سه رانسه ری جیهان

به په پیره وکردنی فیكردنه کانی پیران و نمونه کانیان

مه به ست له کليسا چييه؟ پيوسته چي پروودات له بهرنامه کاني گه نجان، خزمه تگوزار بيه کاني په رستن، خویندنی کتیبی پیروژ و گروهه بچوکه کان له کليسا دا؟ بریاره هه ست به چي بکه يت؟ وه وهک به شيک له کليسا ده بیت چي بکه يت؟

په ننگه وه لامي ئەم پرسيارانه بو تو پروون بیت، به لام به دريژاي ميژوو، کليسا وه لامي ئەم پرسيارانه ي داوه به لاني کهم به چوار شيوازي جياواز، ده توانيت ئەم چوار شيوازه به راورد بکريت له گهل ئەوه ي که وشه ي خودا فيرمان ده کات دهر باره ي ئەوه ي که کليسا ده بیت چي بکات بو بينگانه له دهره وه ي ديواره کاني و باوه پداراني ناوه وه ي. په ننگه هه نديک له م وه لامانه سه ريه ک بکه ون، به لام مه رج نيه دژ به يه ک بن، يان يه کتر له يه کتر بپرن، به لام به زوري کليسا کان جه خت له سه ر لايه نيکي ئەم لايه نانه ي په يوه ندي نيوان باوه پداراني ناوه وه و دهره وه ده که نه وه.

يه که م: هه نديک که س پييان وايه مه به ست له کليسا ئينجيلکر دنه. کليسا کان هه ولده دن به ياني يه کسه ممه خه لک بانگه شت بکه ن بو ناو بينا که بو ئەوه ي بتوانن مژده ي عيساي په روه ردگار بيستن و باوه پريان پي هه بیت، و بانگه شه ي و فيرکردن له سه ر بنه ماکاني وهک کيشه ي ئيمه له گهل گونا، قوربانيداني مه سيح و... پيوستي و پيوستي باوه پ. خزمه تگوزار بيه کاني په رستن له دهوري به رده وامييه کي ستانداردي په يوه ندييه کان، په روه رده کردني مندال، دارايي، که لتوري باو و بابه ته کاني تري په يوه نديکردن له گهل که ساني نامودا ده سوړپته وه و ماموستا هه ولده دات دوخه کاني ژيان به پيوستيمان به عيساي مه سيح به ستينه وه.

دوه م: هه نديک که س پييان وايه ئامانجي کليسا که ئەنجامداني کرده وه ي چا که يه، کليسا ش هه ولده دات باوه پداران له ناو ئەودا کو بکاته وه بو يارمه تيداني که ساني نامو له دهره وه ي خو ي به ريگه ي به رجه سته، و کارده کات بو خوړا کداني هه ژاران، داينکردني جلوه رگ، داينکردني کاريان، و فيرکردني زماني ئينگليزي به کوچبه ران و په نابهران. بانگه واز و فيرکردن جه خت له سه ر کاره باشه کاني عيساي په روه ردگار و فه رمانه که ي ده کاته وه که دراوسي که مان وهک خو مان خو شبو يت، بويه سه رکرده کان هه ولده دن پالنه ر بن بو باوه پداران له ناو کليسا که بو کارکردن و ده ننگدان به گوړانکاريه ک که بتوانيت سوودي بو ئەو که سانه هه بیت که که متر به ختيان هه يه له دهره وه ي کليسا که چو ن باوه پداراني کليسا يارمه تي ئەو که سانه يان داوه که له دهره وه ي کليسا دان.

سپيهم: هه نديک که س پيان وايه ئامانجی کلپسا چاره سه رکردنه. کلپسا بۆ که سانی نامۆ له دهره وه پروون ده کاته وه که ژيان باشت ده بپت کاتيک ده چنه ناو کلپسا که، وه بانگه واز و فيرکردن موعجيزه عيسا پهروه ردگار و هيڙی کاری پړوحي پيرۆز پشتر است ده کاته وه که هه مان ئامازمان پپده دات بۆ چاک کردنه وهی مروڤه کان له جهسته بيان، نازاری پړوحي و دارایی و دهر وونی. وتاره کان جهخت له وه ده که نه وه که که سانی دهره وه ده توانن به يارمه تی خودا به سه ر هه ر ته حه دايه کدا زال بن، خزمه تگوزار ييه کانی په رستن تيشک ده خنه سه ر مؤسقیای به رز و وه لامه جهسته ييه کان بۆ جوولهي پړوحي پيرۆز، هه نديک له خزمه تگوزار ييه کان ته نيا سه رنجيان له سه ر دو عا کردنه بۆ چاک بوونه وهی ده سته جي.

چواره م: هه نديک که س پيان وايه مه به ست له کلپسا دابه شکردنی نيعمه ته، کلپسا هه و لده دات لپيوردن پيشکه ش به و که سه نامۆ يانه بکات که جگه له کلپسا ناتوانن به ده ستي به ينن، بانگه واز و فيرکردن گرنگی به پړوکی کلپسا ده دات وه ک نيوه نديگری نيوان مروڤه کان و خودا، ههروه ها په رستن خزمه تگوزار ييه کان کاتيک ده گنه لوتکه که نامۆ کان به شداري له جهسته و خوینی مه سيح ده که ن، به نان و ميوه ی ئه و تريه ی که سه رکرده پيشکه شيان ده کات. که سيکی نامۆ له م گروهه تايه ته ی باوه رداران له وانه يه ئه ندامي گروپيکی جياوازی باوه رداران بپت، به لام ده توانيت چه ندين ليکچوون بنا سته وه به بن گويدانه ئه و خزمه ته ی که له م کلپسا دا به شداري ده کات.

رهنگه کلپسای ئيستات مامه له له گه ل يه کيک له م ئامازانه دا بکات، يان په رنگه تو تازه بيت له يه کيک له کلپسا کان به جوړيک که به ته وای نامۆ دهر که ويئت. له وانه يه سه ردانی کلپسايه ک بکه يت و هه ست بکه يت که هه موو شتيک بۆ باشی تو پلانی بۆ دانراوه، له کلپسايه کی تريشدا، په رنگه سه رنجت نه دات. له م بابه ته دا، ئيمه هه و لده ده ين يارمه يت بدەين بۆ دۆزينه وهی کلپسا به ليکۆلینه وه له وهی که کتيبی پيرۆز فيری ده کات سه بارت به ئامانجی کلپسا، و ئه و په يوه ندييه ی که باوه ردارانی کلپسا له گه ل که سانی نامۆ دا هه يانه.

نيردراویتی مه زن

با به دوا قسه ی عيسای پهروه ردگار ده ست پي بکه ين بۆ شاگرده کانی دواي زیندوو بوونه وهی:

عیسا هات و قسه‌ی له‌گه‌ل کردن و پئی گوت: «هه‌موو ده‌سه‌لاتیک له ئاسمان و زه‌ویدا پیم دراوه، بویه برۆن هه‌موو نه‌ته‌وه‌کان بکه‌نه قوتابی، به ناوی باوک و کور و رۆحی پیروزه‌وه مه‌عموودیان بکه‌ن، و هه‌موویان ریزت لیده‌گرن.» منیش هه‌میشه له‌گه‌لتانم تا کو‌تایی سه‌رده‌م“ (مه‌تا ۲۸: ۱۸-۲۰).

له‌م نامه‌یه‌دا عیسا‌ی مه‌سیح خو‌ی که‌م ده‌کاته‌وه، جه‌خت له‌وه ده‌کاته‌وه که خودای باوک هه‌موو ده‌سه‌لاتیکی پینه‌خشیوه، هه‌ربویه ویستی نه‌و پابه‌ندکه‌ره. شاگردده‌کان ده‌سه‌لاتی نه‌وه‌یان نه‌بوو که نه‌وه‌ی ده‌یانه‌و‌یت بیکه‌ن. به‌لام عیسا‌ی په‌روه‌ردگار به‌لئینی پیداون که کلئیساکه‌ی بنیات ده‌نیت و به‌ته‌نیا نه‌و ده‌سه‌لاتی دروستی هه‌بوو. هه‌روه‌ها عیسا به‌لئینی دا که له‌گه‌ل شاگردده‌کان ده‌بیت گ‌رنگ نییه‌ پروبه‌پرووی چی ده‌بنه‌وه. نه‌و نه‌ک ته‌نها تا کو‌تایی ژانیان له‌گه‌لیان ده‌بیت، به‌لکو تا کو‌تایی سه‌رده‌مه‌که‌ش له‌گه‌لیان ده‌بیت، نه‌مه‌ش واته‌ نه‌م به‌لئینه هه‌موو شاگردده‌کانی داها‌تووش ده‌گرته‌وه.

به‌له‌به‌رچاو‌گرنتی نه‌وه‌ی که عیسا‌ی په‌روه‌ردگار پیش به‌رزبوونه‌وه‌ی بو ئاسمان نه‌م قسانه‌ی وتوو، فه‌رمانه‌که‌ی ده‌بی هۆکاریک بو‌ویت بو دلنه‌وایی بو نه‌و شاگردانه‌ی که هیچ بیرو‌که‌یه‌کیان نه‌بووه دوا‌ی نه‌وه‌ی به‌جیی هیشتوون چییان به‌سه‌ر دیت. عیسا‌ی مه‌سیح په‌یامی مائا‌وایی خو‌ی پیشکه‌ش به‌و باوه‌پدارانه کرد که سالاتیکه‌ پ‌ویشتن و قسه‌یان له‌گه‌ل کرد، به‌لام شایه‌نی باسه که له‌ ناو کلئیساکه وه‌ک باوه‌پدار هیچی له‌باره‌یانه‌وه نه‌وتوو، جگه له‌ فه‌رمانی خو‌ی که ده‌بیت چی بکه‌ن، هیچی پی‌نه‌وتن بو نامۆکان، وه‌ک چۆن فی‌ری کردبوون بچن و که‌سانی دیکه بکه‌نه شاگرد. به‌لام مه‌ودای کارکردن زۆر گو‌پ‌را و ئاسۆ زۆر له‌ جه‌لیل و قودس فراوانتر بوو، چونکه عیسا‌ی په‌روه‌ردگار بو «هه‌موو گه‌لان» ناردبوون.

زۆر نایاب و سه‌رنج‌راکیشه که ئاو‌رپیک له‌ دواوه‌ بده‌ینه‌وه و بزاینن چۆن شاگردده‌کان گو‌پ‌راه‌لی فه‌رمانی مه‌سیح بوون و له‌ هه‌موو شو‌ینیک له‌ هیندستانه‌وه تا نه‌فریقا و نه‌وروپا که‌سانی دیکه‌یان کرده‌ شاگرد. نه‌م باوه‌پدارانه ده‌بیت چی بکه‌ن بو نه‌وه‌ی نامۆکان بکه‌نه به‌قوتابیکردنی عیسا‌ی په‌روه‌ردگار؟ له‌لایه‌ن تازه‌پینگه‌یشتوه‌کانی باوه‌پ‌روه‌ه، ده‌بوو به‌ ئاو مه‌عموود بکرایه هه‌رچه‌نده نه‌مپ‌و کلئیساکان جیا‌وازن له‌وه‌ی که ئایا له‌ئاوه‌لکیشان دوا‌ی له‌دایکبوونی نو‌ی دیت یان دوا‌ی راگه‌یاندنی کور‌تی باوه‌ر به‌ عیسا‌ی په‌روه‌ردگار. له‌ راستیدا له‌م کتیبه‌ کورته‌دا بو‌ارپکی زۆر نییه بو

یہ کلارندنہ وہی ئەم مشتومرہ، بە لآم ھەموویان کۆکن لەسەر ئەوہی کہ شاگردەکان باوەردارانى نوێیان بە ناوی باوک و کور و پۆحی پیرۆزەوہ مەعموود کردووہ وەک مەسیح فەرمانى پێکردووہ و ئەمەش بەو مانایە یە کہ ئەوان ھەر وہا کہ سانى دەرەوہی فیرى سێیەم کرد: خودای تاک لە سێیەمدا. وە کاتیک لە بەرچاوە دەگرین کہ جولە کہ کان باوەرپیان بە یەک خودا ھەبووہ و پۆمەکان باوەرپیان بە زۆر خودا وەند ھەبووہ، بۆمان دەرەدە کہ ویت کہ ئەم عەقیدە یە پێویستى بە مامەلە یە کی ورد و ورد بەردەوامى ھەبووہ و بابەتە کہ پوون و خۆپایى نەبووہ بۆ غەریبەکان لە ھەر شوێنیک شاگردەکان بوون چاوی پێیان کہوت.

دوا ئەرک کہ مەسیح پێی بەخشیون ھەموو شتیک لەخۆدەگریت کہ دەتوانریت بیری لێبکرتەوہ: ”فیریان بکہ ھەموو ئەو شتانە جێبەجێ بکہن کہ فەرمانم پێکردوون.“ کتییى پیرۆز چوار ئینجیلی تێدایە کہ پرن لە فیرکارىیەکانى مەسیح. شاگردەکان سالانیکى زۆریان لەگەڵ عىسای پەرورەدگار بەسەر برد، بۆیە نەیانتوانى ئەم فەرمانە جێبەجێ بکہن بە رازىبوون بە فیرکردنى ئەوانى دیکە دەربارەى خاچ و گۆرى بەتال و ھاندانیان بۆ بپاردانى باوہر. بەلێ، بە دنیایەوہ، باوہر نامۆکان دەکاتە باوہردار لەناو کلێساکەدا، بە لآم باوہردارە نوێیەکان پێویستیان بە ھیشتنەوہی فیرکارىیەکانى مەسیح بوو، کہ مۆڈلێک بوو بۆ وەرگرتنى، ھەر وہا فیرخاوەکان دەبێ فیرى باوەردارانى نوێ بکہن کہ فیرکارىیەکانیان بپارێزن و شوین نموونەیان بکہون، ھەر وہک چۆن ئەوان شوین مەسیح و نموونەکەى کہوتن. دیسانەوہ، سەرنج بەدەن کہ گۆپرایەلێ ئەم لایەنەى کۆمىسیۆنى گەرە پێویستى بە کات و سەبر ھەبوو، و رەنگە شتیک بوویت کہ بە قیدیۆیان فایلە دیجیتالییە یە کلایەنەکان نەتوانرا بە دەست بەیتریت. باشترین رێگە بۆ بەدیھێنانى ئەم جۆرە فیرکردنە ئەوہیە کہ بە شیوہیەکی کہسى ئەنجام بدریت، لە رێگەى پەيوەندى و گفتوگۆى درێژخایەن لە کلێساکەدا.

کلێسای ئەمرۆ

دەتوانریت چى لە ئەرکى گەرە فیرین سەبارەت بەوہى کہ کلێساکە چىیە؟ باوەردارانى ناو کلێسا چۆن پەيوەندیان بە کہسانى دەرەوہ ھەيە؟ دەتوانین بزاین کہ عىسای پەرورەدگار داواى لە سەرکردە سەرەتایىیەکانى کلێسا و باوەردارانى ناو

کلیسا کرد که پرۆسه‌ی گۆپینی نامۆکان بۆ باوه‌رداری نوێ له باوه‌ردا بگرته‌ ئه‌ستۆ. ئه‌م پرۆسه‌یه‌ ده‌توانیت له‌ ناوه‌وه‌ی ماله‌کانیانه‌وه‌ له‌ گه‌ڵ منداله‌کانیان ده‌ست پێبکات و درێژبێته‌وه‌ بۆ خێزانه‌ فراوانه‌کیان، له‌ کۆتاییدا درێژه‌بێته‌وه‌ بۆ که‌سانی نامۆ له‌ سه‌رانسه‌ری جیهاندا. ئه‌م بانگه‌وازه‌ ئینجیلییه‌ نابیت له‌ کلیساکه‌دا ئاماده‌ نه‌بیت. گرنه‌گ نییه‌ کلیسا چی ده‌کرد، ده‌بوو فیڕی ئه‌وانی دیکه‌ بکات و ببیته‌ هه‌وونه‌یه‌ک بۆ ئه‌وه‌ی بنبه‌ به‌قوتابیکردنی یه‌زدانی مه‌سیح.

پاشان، ده‌توانین بزاین که‌ کلیسا ده‌بیت په‌یوه‌ندییه‌ک دروست بکات که‌ قوول و وردبینانه‌ بیت. مه‌حاله‌ هه‌موو ئه‌و شتانه‌ فیڕ بکه‌یت که‌ مه‌سیح فه‌رمانی پێکردوو به‌ که‌ساتیک که‌ به‌زه‌حمه‌ت ده‌یانناسیت و ده‌بیینیت. جگه‌ له‌وه‌ش ڕووبه‌ڕووی سه‌ختیه‌کی گه‌وره‌ ده‌بینه‌وه‌؛ چونکه‌ فیڕکردنی هه‌موو ئه‌و شتانه‌ی که‌ عیسا‌ی مه‌سیح فه‌رمانی پێکردوو ئه‌مپۆ کاتیکی زیاتری ده‌وێت له‌ چاوه‌سه‌ده‌کانی پێشوو؛ چونکه‌ ئێمه‌ لانیکه‌م له‌ پۆژئاوا له‌ دۆخیکه‌ سه‌رلێشواوی ئایینداین که‌ هاوشیوه‌ی ئه‌وه‌یه‌ که‌ یه‌که‌م شاگرده‌کان ڕووبه‌ڕووی بوونه‌ته‌وه‌. به‌ درێژایی میژووی ئایینی مه‌سیحی - چ له‌ کلیسا له‌ ئه‌وروپا، یان له‌ ئایینه‌کان که‌ بانگه‌شه‌ی باوه‌رپێکی ئاسان ده‌که‌ن له‌ ئه‌مریکا - نامۆکان ده‌یانزانی چۆن قسه‌ بکه‌ن و په‌فتار بکه‌ن و هه‌ک باوه‌رداران، ته‌نانه‌ت ئه‌گه‌ر له‌ راستیدا باوه‌ریان به‌ عیسا‌ی په‌روه‌ردگار نه‌بووین، ئه‌وا زمانه‌که‌یان ده‌زانی ... جه‌ژنه‌کانیان هیشته‌وه‌، ئێمه‌ش ئه‌و مه‌سیحیه‌ت به‌ ناو ده‌لیین.

به‌لام ئه‌م جوړه‌ مه‌سیحیه‌ت له‌ رێگای نه‌ماندایه‌ جگه‌ له‌ چهند گۆشه‌یه‌کی پۆژئاوا.

زۆرجار له‌ گه‌ڵ ئه‌و قه‌شه‌انه‌ قسه‌ ده‌که‌م که‌ خزمه‌ت به‌ گه‌نجان ده‌که‌ن و لانیکه‌م له‌ پێنج ساڵی ڕابردوودا په‌یامێکی به‌رده‌وامم بیستوو که‌ پرۆسه‌ی به‌قوتابیکردنی ئه‌مپۆ دوو هینده‌ زیاتری ده‌وێت بۆ به‌ده‌سته‌پێنانی هه‌مان پێشکه‌وتن و گه‌شه‌کردن و هه‌ک له‌ ده‌یه‌ی ڕابردوودا. که‌سانی ده‌ره‌وه‌ زۆر که‌میان له‌ به‌ره‌ی فیڕکارییه‌کانی عیسا‌ زانی جگه‌ له‌ ئاماژه‌ گه‌ستیه‌کان بۆ حوکمدان و خۆشه‌ویستی. وه‌ کاتیک ده‌بنه‌ باوه‌رداریکی ئاگادار، که‌م تێده‌گه‌ن که‌ شوینکه‌وتنی مه‌سیحی په‌روه‌ردگار مانای چیه‌ و بزانی ئه‌و چیه‌، چی کردوو، و فه‌رمانی چی کردوو له‌ فیڕکارییه‌کان، و ناتوانی‌ت رێگه‌ به‌ پرۆسه‌ی دۆزینه‌وه‌ی کلیسا بدریت که‌... هه‌مان دروشمه‌ بنه‌ره‌تیه‌کانی پشت به‌خۆبوون به‌بێ ئه‌وه‌ی وردبینیه‌کانی بکۆڵنه‌وه‌. چونکه‌ ئه‌م جوړه‌ باوه‌ره‌

پرووکەش یارمەتی باوەردارانى نوێ نادات بۆ گوێرایەلى عىسای پەروردگار، کە پێى وتووین چاوەرپێى ئەووە بین جیهان رقی لە شوینکەوتووانى بێت (مەتا ۵: ۱۱، ۱۱: ۲۲؛ مەرقسۆس ۱۳: ۱۳؛ لوقا ۲۱: ۱۷؛ یوحنا ۵: ۱۸).

وشەى هاوشیۆه‌ی وریایى بۆ ئەو کە نىسانەش دەگونجیت کە گرنگی بە چاکبۆنەوه‌ی یان دابەشکردنى نىعمەت دەدەن، هەر کلێسایەک دەبیت بە نوێژ تاییەمەند بێت؛ رۆحى پیرۆز هێزى ئەو‌ه‌ی هەیه هەم نامۆکان و هەم باوەرداران لەناو کلێسادا چاک بکاتەوه، بەلام رۆلى رۆحى پیرۆز ئەو‌ه‌یه کە یارمەتیمان بدات ئەو شتانە لەبیر بکەین و بیکەین کە عىسای پەروردگار فێرى کردین (یوحنا ۱۴: ۲۶) هەر چارەسەرێکى جەستەى یان یارمەتى دارایی لێ... بەهەشت لەم پروو‌ه‌ه‌ باش نییه، لە کۆتاییدا با قەرزەدرێک لە قەرزە کە لەکەبوو‌ه‌ کانت لێرە لەسەر زهوى بیه‌ریت بکات، بەلام ئەگەر خودا بە خوینى عىسای مەسیح لە گونا‌ه‌ه‌ کانت خۆش نەکات، ئەوا قەرزى گونا‌ه‌ه‌ کانت هەر قەرزارى تۆ دەبیت یان مادەى بەرجەستە لە ئیستاو‌ه‌.

ئەگەرنا باوەرپوون بە عىسای پەروردگار دەبیتە ئامرازێک بۆ کۆتاییه‌کى دونیایى و کاتى.

کاتیک باس لە دابەشکردنى نىعمەت دەکریت، هەول‌دە‌ه‌ین هاوسەنگى لە کلێسادا بپاریزین. ئەم کتیبە سەرنج دەخاتە سەر پێویستى و گرنگی جەستەى مەسیح، خوداش بەناوى ئەو‌ه‌و‌ه‌ سەرکرده‌کانى کلێسای پارسپاردوو‌ه‌ کە رێساکانى لەئاوه‌لکێشان و ئیوارەخوانى پەروردگار جێبەجێ بکەن کە پاسەوانى ئەو ئامرازانەى نىعمەت دەکەن کە تەنها ه‌ی باوەردارانى کلێساکەن. ناتوانیت لە مەله‌وانگەى ماله‌کە تدا نوقم بکەیت و هەندیک نان بخۆیت کە مادەى گازی تێدايه‌ و ناوى بنییت "کلێساکە".

لە هەمان کاتدا کەس ناتوانیت چارەنووسى رۆحى تۆ دیارى بکات، جا تۆ لە دەره‌وه‌ بێت یان لەناو کلێسا. پۆلسى نێردراو بە شاگردەکەى تیمۆساوسى شوانى کلێسای ئەفس‌وت: «چونکە یەک خودا هەیه‌ و یەک نێو‌ه‌ندگى نێوان خودا و مرۆفە‌کانە: پیاو عىسای مەسیح کە ژيانى خۆى بەخشى وه‌ک فیدیه‌یه‌ک بۆ هەمووان، شایه‌ت‌حالی تاییه‌ت نىعمه‌تە‌کان: ۱-۶ لە سەردەمى خۆیدا.» لە خوداو‌ه‌ بۆ هەموو

ئەوانەى بە باوهر بەدوايدا دەگەرپن، و ناتوانریت لەلایەن کڵیساوه بە فەرمانى سەرکردهکان پارێزریت و دابهشى بکریت، هەرۆک چۆن پپویست ناکات لە کڵیسا لەداىک بېتەوه، بەلام... پپویستت بە یارمەتى کڵیسا هەیه بو ئەوهى لەسەر پپى ناجیگیری باوهره مۆدیرنه کهت برۆن.

چی هەیه سه بارهت به راسپارده کانی دیکه ی عیساى مه سیح؟

لەم بابەتەدا تا ئیستا، ئیمە لەبەرچاومان گرتوووە کە کڵیسا هەولێدەدات یارمەتى کەسانی نامۆ بدات بو ئەوهى بنبه باوهردار بە باوهرپوون بە عیساى پەرورەدگار. وه کاتیک ئەم نامۆیانە دەبنه بەشیک لە کڵیسا، دلسۆزانى ناو کڵیسا دەبیت بە وریاییهوه و بە پەرۆشهوه فیریان بکەن کە گوپراپه لى هەموو ئەو شتانه بن کە عیساى پەرورەدگار فەرمانیان پێدەکات. کاتیک کڵیسا دەدۆزیتەوه، بوت دەردەکهویت کە هەندیک کەس لە ئەنجامدانى هەردووکیاندا جیاوازن؛ هەندیک جار گویت لە پەيامى ئینجیل دەبیت، بە تابهتى خاچ و زیندوو بوونهوه، بەلام گویت لە زۆریک لەو چوار ئینجیله نابیت کە لەسەر بنه مای چیرۆکی یەكەم شاگردەکانى یەزدانى عیسا دامەزراره، ئینجیله کان گەیشته لوتکه و لە ئەنجامدا خاچ و... زیندوو بوونهوه دواى دەیان بابەتى باس لە فیرکاریه کانی عیساى مه سیح. تیگەیشتن لە پەيوه ندى ئیوان پەيامى ئینجیل و ئینجیله کان کلیل دۆزینهوهى ئینجیل و ژیان لەلایەن کڵیساوه وه ک ئەندامانى تابهت بە کاره باشه کان بە پەرورده کردنى مندالە کاهمان لە ترسى پەرورەدگار، چوون بو کارکردن هەموو رۆژیک وه ک بو مه سیح، ئەنجامدانى چاکه بو دراوسى بباوهره کاهمان، پيشکه شکردنى به رهه مى میهره بانى و دادپه روهرى، و بەشداریکردن لە کاره گشتیه کان هەرکاتیک بتوانریت.

ئینجیله کان پیمان دەلین کە عیساى مه سیح ئەرکی خوێ هەلمژیوه، کە بریتییه لە پيشکه شکردنى خوێ وه ک قوربانى بو ئەوهى کەفارهتى گونا ه بکات، ئەو ئەمەى بو شاگردەکانى پروون کردەوه: «چونکه کورپى مرۆف بو خزمه تکردن نه هاتوو، بەلکو بو خزمه تکردن نه هاتوو، و ژيانى خوێ به خشیت بو قوربانیه کەى» ٥:٤ هەرۆهها ته ماشای مه تا ٢٠: ٢٨ بکه به شاگردەکانى بلین کە دەبى بچیته ئۆرشه لیم و بەدەست سەرکرده کانی جوله که ئازار ده چيژييت و له سه ره خاچ ده مرييت و له سييم رۆژدا له مردن هه ستاوه ته وه (مه تا ١٦: ٢١) کاتیک لە ئەرکی عیساى مه سیح تێده گەین،

تیده گهین ئه رکی کلّیسا بوّ هاوبه شکردنی په یامی ئینجیل که عیسای مه سیح کردوو یه تی.

به لام ئه گهر ئه وه ته نها شتیک بووایه که مه سیح هاتبوو بوّ ئه وهی بیكات، پیوستان به هه موو بابه ته کانی تری ئینجیله کان نه ده بوو. نه بوّ وتاری سهر چیاکه (مه تا به شی 5 تا 7)، و کاتیک پیوستان به عیسای مه سیح هه یه پرونی بکاته وه که چوّن باوه پرداران ده بیّ په یوه ندییان به یه کتره وه هه بیّت و له گه لّ که سانی نامو له دهره وهی کلّیسا، نه چوّن ده بیّت به شداری بکه ن له کوّمه لگه یه کی باش و دادپه روه رانه دا. له وتاری سهر چیاکه دا گویمان له عیسای په روه ردگار بوو که ده بگوت: ”ئیه پروناکی جیهانن، شاریک که له سهر شاخیک دانراوه ناتوانریت بشاردریته وه... با پروناکیتان به م شیوه یه له به رده م مروّقه کاندای بدره وشیتته وه، تا کو کاره باشه کانتان بینن.“

ئهم برگه یه کللی ئاشتبوونه وهی نیوان ئینجیل و کاره باشه کان، باوه پرداران و ناموکان ده پارزیت. له خزمه تکردنی شهوی یه لدا له هه ندیک له کلّیساکاندا، نه ریتیک پراکتیزه ده کهن که به ئسانی ده توانین بیرۆکه ی بنه رته یه که ی تیبگهین. له کاتی گورانی وتندا که سیک موّمه که ی داده گیرسییّت و مه شخه له که ده گوازیتته وه بوّ که سی دواتر. چهند ساتیک دواتر هوّله تاریکه که له کوّتاییدا ده ست ده کات به دره وشانه وه به پروناکی و گهرمی؛ چونکه پروناکی یه ک موّم ده دره وشیتته وه و تاریکی پروناک ده کاته وه و به م شیوه یه ده یان موّمی پروناک تاریکی ده رده کهن.

ئهمه ش کاتیک پرووده دات که کلّیسا یه ک گوپرایه لی فه رمانه کانی عیسای په روه ردگار ده بیّت، تووریهی دهر بکات، شه هوه ت په تده کاته وه، دوژمنانی خو شده وپت، ده به خشیت به هه ژاران و خه می هیچ شتیک نه بیّت. کاتیک باوه پرداران به م شیوه یه له گه لّ یه کتر و بوّ که سانی نامو مامه له ده کهن، جیهان کاره باشه کان یان وه ک شاریک له سهر شاخیک ده بینیت که به پروناکی کریسمس پروناک ده کریتته وه و پروناکی ئه وان به شیوه یه ک ده دره وشیتته وه که ناموکان هه ز ده کهن بچنه ناو کلّیسا که شکوّمه ندی بدن بوّ باوکی ئاسمانی.

لیره دا هه مووان دان به وه دا ده تین که ریڅخستن گرنه و زورجار باوه پرداران و کلّیساکان ئه وه نده سه رقالی پرگار بوون له و که لتووره یان گوپرنی ئه و شارهی که

نه يانتوانيوه ماله كانيان تيدا پړكبخه ن. وه وهك له م كتيه دا هه ولمان داوه بليين، كليساكان ده بيت سهره تا هه ول بدن ببه كه لتوري پزگار كهر و شاره ناسمانيه گوپراوه كان، دواتر ده توانریت خو شه ويستی كليساكه برژيته دهره وه، و كاری باش و گه پان به دواي دادپه روه ريدا ده توانریت له دهره وهی ولات به ده ستپاكيه وه ناشكرا بكریت. وه كاتيک نه وه رووده دات، هاو لاتیانی نه م جيهانه كه دواي شكستی شوپشه كانيان گه مارو دراو، ده توانن په نا بو باليو زخانه كه مان ببه ن.

چاكه ی هه مووان

ئايا كليسا بو باوه پرداران بوونی هه يه يان بو ناموكان؟ دلنياه كه بو هه ريه كه يان بوونيان هه يه و يه كيكيان ته واو كهری نه وی ديكه يه. پولسی نيردراو فيرمان ده كات: ”هه ر كاتيک دهره فته مان بو په خسا، با چاكه له گه ل هه مووان بكه ين، به تايه ت بو خه لکی باوه پردار“ (گه لاتيا ٦: ١٠) كليساكه پيشوازی له هه موو نامويه ك ده كات و بانگه يشتی ده كات بو نه وهی ببته باوه پردار و باوه ر قبول بكات.

له كليسادا، باوه پرداران فيرده بن گوپرايه لی هه موو نه و شتانه بن كه عيسای په روه ردگار فه رمانيان پیده كات، له وانه ش ريگای ريزگرتن له خودا و خو شو يستی كه سانی نامو له خيزان و كار و گه ره كه كه ياندا. كاتيک باوه پرداران چاكه له گه ل يه كتر ده كه ن، وهك چرايه كي هيوای پيرو ز بو نه م جيهانه دهره وشينه وه كه تاريکی شه و گه مارو دراوه و نه مه ش نه وه يه كه نه دؤلف چارلز نادم سهر كه وتوو بوو له فورموله كردنی به باشی له گورانيه كانی كريس مسدا به ناو نيشانی «نه ی شه و:» نو شه ويك كه به رووناكيه ك داپوشرا بوو كه ده موچاوی به نه ستيره كان پازاند بووه وه له خوشی بوپردا كاتيک مه سيح هاته لات، سه رده می تاريکی كو تايی ده هات.

به شی نۆیه م

کئی رابه رایه تی کلئسا ده کات؟

نووسینی: جوئاتان لیمه ت

کلئسا کۆمه لئیک له باوه پرداره

که وهک بالۆی زخانه ی مه سیح له سه ر زه وی کۆده بنه وه و نوینه رایه تی شانشی ئاسمان ده که ن

بو چاردانی هه وائی خوش و راسپارده کانی مه سیحی پاشا

له پیناو یارمه تیدانی یه کتر وهک ئه و هاو نیش تیمانیانه ی که سه ر به عیسان به

جیبه جیکردنی ئه رکه کان

بو ئه وه ی پیروزی و خوشه ویستی خودا ده ربخه ن

به هۆی گه لئیکی یه کگرتوو و جوړاوجۆر

له سه رانسه ری جیهان

به په پره وکردنی فیئکردنه کانی پیران و نمونه کانیان

هه مووان ده زانن قه شه يان قه شه چيه، راسته؟ ته نانهت بياوه پرايش ئه مه ده زانن. لاني كه م له تيفي يان له سه ر شه قام شوانه كانيان ده بيني. زانراوه كه قه شه كان سه ر كرديه تي كلتساكان ده كهن و له كاتي خزمه ته كاني كلتسادا له پيشه وه وه ستاون، هه روه ها بو ماوه يه كه له مينبه روه وه قسه ده كهن، و له وان هيه دواي خزمه ته كه له ده رگاي ده رچووني كلتساكه بوه ستن و ته و قه له گه ل خه لكدا بكه ن. به دريژايي هه فته چه ندين شتي تري جوړاو جوړ ئه نجام ده دن.

ره نكه باشتري بت بليين زوربه ي خه لك كاريگه ريه كيان هه يه، هه رچه نده ناروونه، به لام شوان چيه. ئه م كاريگه ريه له وان هيه له ئه زمونه وه بيت، جا له ته ماشاكردي ته له فزيون بيت يان له چاو ديريكردي قه شه كه ي ئه و كلتسا يه ي كه هه نديك جار له منداليدا به شداريان ده كرد.

ئهمه ش واته ئه گه ر به به راوردكردي تيبينيه كان ده ست پي بكه ين، بو مان ده رده كه وي ت كه سه رنجه كانمان جياوازن، هه نديك كه سيش پيان وايه شوان كه سيكي قوز و سه رنجر اكي شه كه تواناي ئه وه ي هه يه له هو لتيكي پينج هه زار كه سيدا به شيوه يه كي هاوشيوه هه موو بينه ره كان به دييكات بو كو ميدي هه ك. هه نديكي ديكه پيان وايه كه قه شه پياويكي پيره كه به شيوه يه كي ناته بايي له وتاره كانيدا به رده و امه، و ئه سته مه شوين بكه وي ت چونكه زوربه ي هه فته كه ي به سه رداني نه خو شخانه كان يان يارمه تيداني دراوسئ پيوستيه كان به سه ر بردووه. هه نديكي ديكه پيان وايه شوان وانه بيژيكي توند و تيژه، پيشه وه ي ده كوتيت و له مينبه روه وه كتيبي پيروزي خو ي ده جو وليني ت و هه فته له دواي هه فته هه نديك بوچوون له باره ي هه موو شتيكه وه راده گه يه تيت، هه نديكي تريش هه نديك زيان، يان ته نانهت سووكايه تيكرديان له بيره، كه ئه و كو مه له باوه رداران ئه زمونيان كرووه و تاقيان كرووه ته وه به ناو نيشاني «شوان».

به رنامه ي به قوتاييكردي عيسا

ئامانجي ئه م كتيبه دووباره دوزينه وه ي كلتساكه يه، هه ر بويه زوربه ي كاته كانمان به قسه كردن له سه ر كلتسا و ئه ندامه كاني، هه روه ها ده رباره ي تو به سه ر ده به ين. به لام سه ركرده كان پولتيكي گرنه ده گيرن له هه ر كلتسا يه كدا، ئيمه ش به قه شه يان پير ناويان ده به ين و ئه مه ش له به كارهي ناني كتيبي پيروژه وه سه رچاوه ده گري ت (بروانه كردار ۲۰: ۱۷، ۱۸؛ تيتوس ۱: ۵، ۷؛ يه كه م په تروس ۵: ۱-۲).

توانای تو بۆ ئەنجامدانی ئەرکه کهت وه که ئەندامێکی کلێسا بەنده به ئەنجامدانی پۆسته کهت له لایه ن قه شه کان یان پیره کانه وه. له به شی پینجه مدا باسما ن له وه کرد که کاری تو ئه وه یه که کاهین و پاشا بیت، چونکه عیسا ی پهروه ردگار ئه رکێکی پی سپی ردا وه که گرنگی به مانای په یامی ئینجیل و با وه ردارانی په یامی ئینجیل و درپژکردنه وه ی ده سه لاتێ... ئینجیل له هه موو زه ویدا به ته مبی کردن کردنی ئه وانێ تر. ئیستا پرسیار ئه وه یه: کاری شوان چیه؟

له دونیای دوا ی کپۆنادا، گرنگه وه لآمی ئەم پرسیاره بزاین به هۆی کاریگه ری دابرا نی ته ندروستی - که بۆ ریگ ریگردن له بلا بو ونه وه ی فایرۆسی کپۆنا سه پیندا بوو - له سه ر متمان له ناو کلێساکان، واته متمان له نیوان ئەنداما ن و سه رکرده کان. به م زوانه به وردی بیر له وه ده که ینه وه، به لآم به شیک له دروستکردنی متمان ئه وه یه که به ته واوی بزاین شوانه که چی ده کات. وه سفی کاره که ی سپۆسه ر ئه وه یه که تو ی ئەندام ئاماده ده کات بۆ ئەنجامدانی کاره که ت.

ئمه له ئه فه سۆس ٤: ١١-١٦ فیر ده بین. پۆلسی نیردراو پیمان ده ئیت که عیسا پهروه ردگار کۆمه لیک دیاری به خشی به کلێسا که ی، له نیویاندا چاودیری (ئه فه سۆس ٤: ١١)، پاشا ن هۆکاری پیدانی ئەم به خششانه مان پیده ئیت به کلێساکان: ”بۆ ته واو کردنی پیروژه کان بۆ کاری خزمه تکردن، بۆ بنیاتنانی جه سه ته ی مه سیح“ (ئه فه سۆس ٤: ١٢) که واته شوانه کان له ته واو کردنی پیروژه کاندان بۆ ئەنجامدانی ئەرکه کانیان، فیرمان ده که ن که چۆن خزمه ت به یه کتر ده که ین بۆ گه یشتن به م ئامانه:

«به لکو له خۆشه و یستیدا راستگۆ بین، با له هه موو شتی کدا گه شه بکه ین، له ناو ئه وه ی سه ره، و اتا مه سیح. به هۆی مه سیحه وه هه موو کلێسا له خۆشه و یستیدا گه شه ده کات و خۆی بنیاد ده ئیت، وه ک چۆن ئەندامه کانی له شی مرۆف تیک هه لکیشرا ون و به جو مگه کان به یه که وه به سه ترا ونه ته وه، هاو کاری یه کتری ده که ن.» (ئه فه سۆس ٤: ١٥-١٦)

هه ر به شیکێ له ش کاریکێ دیاریکراوی هه یه، وه هه موومان به شداری پروژه ی بنیاتنانی جه سه ته ده که ین له خۆشه و یستیدا، شوانه کانی ن ئه وه پهروه رده و راهیانی پیویستمان بۆ دابین ده که ن بۆ ئه وه ی ئەم کاره ئەنجام ده ین.

کۆبونوهوی ههفتانهی کلێسا کاتیکه بۆ راهێنانی کار. ڕێگه به ههموو قهشهکان دهبات ئەندامان ڕاهێنن و ئامادهیان بکهن بۆ زانیی پهیامی ئینجیل، بۆ ئەوهی بهپێی ئینجیل بژین، بۆ پاراستنی شایهتعالیهکهی که لهلایهن کلێساوه دراوه، و درێژکردنهوهی دهستراگهیهشتنهکهی بۆ ژیاانی یهکتر و ژیاانی نامۆکان. ئەگه عیسا پهرهردگار ئهرکی پشتگیریکردن و بنیاتنانی یهکتری له ئینجیلدا ئهرکی ئەندامانی پێ سپێردرابوو، ئەوا قهشهکانی ئهرکی راهێنانیان بۆ دابین کردبوو بۆ ئەوهی ئەو کاره بکهن. ئەگه شوانهکان ئهرکهکانیان به باشی ئەنجام نهدهدا، ئەندامهکان نهیاندهتوانی به باشی ئهرکهکانیان ئەنجام بدهن.

پێگهی شوانهکان یان پیران + ئهرکی ئەندامان = بهرنامهی بهقوتابیکردنی عیسا

کاتیک ئهرکی سپۆنسهڕ زیاد دهکریت بۆ ئهرکی ئەندامان، ئەنجامهکهی چی دهبیت؟ تۆ بهرنامهی بهقوتابیکردنی عیسا بهدهست دههینیت، بهرنامهیهک که ناتوانییت له کتیبفرۆشی مهسیحی بکدرییت، یان دهتوانیت له پاکهتیکي پاکهتدا بهدهستی بهینیت که لهگهڵ کتیبی دهستی مامۆستا، کتیبی دهستی خویندکار، و ستیکهري دیواری قوتابخانهی یهکشهممهدا دیت، بهلام ئەم بهرنامهیه دهتوانییت له ئەفسۆس ٤٤ بدۆزریتهوه.

ئامادهکردنی کلێسا به فێرکردن

خزمهتگوزاری ئامادهکاری که لهلایهن شوانهکان یان پیرهکانهوه پێشکەش دهکریت لهسهڕ بنهمای فێرکارییهکانی عیسا پهرهردگار و ژیاانی ئەو دامهزراوه، ئەم هاوکیشهیه له فێرکارییهکانی پۆلسی نێردراو بۆ تیمۆساوسی شاگردهکهیدا دهبینینهوه: «ئاگاداری خۆت و فێرکردنهکه به و بهردهوام به ئەنجامدانی ئەو کاره، چونکه ئەگهڕ ئەمه بکهیت، کوفرت لێدهکریت.»

با ههڕ یهکیک لهم خالانه به جیا لهبهرچاو بگرین. یهکیک لهو شتانهی که پیرهکان له ئەندامان جیا دهکاتهوه ئەوهیه که دهبیت باش بن بۆ فێرکردن (یهکهم تیمۆساوس ٣: ٢) ئەمهش بهو مانایه نییه که پیریکی دهبیت بچیته سهڕ مینهره که و لهبهردهم ههزار کهسدا بوهستیت و به حیکمهتهکهی خۆی دیلیان بکات و ژیری، بهلکو باشتر ئەوهیه که ئەگهڕ لهگهڵ کتیبهکهدا زۆرانبازی بکهیت لهگهڵ تێگهیهشتیان

کتیبی پیرۆز، یان شیوازی مامه له گردنت له گه‌ل دۆخیکی سه‌خت له ژياندا، ده‌توانیت له‌گه‌ل گه‌وره‌یه‌ک کۆببیته‌وه و داوا یارمه‌تی بکه‌یت کتیبی پیرۆز، به‌و متمانیه‌یه‌ که ئه‌و کتیبی پیرۆز به‌ شیویه‌یه‌کی سه‌یر پروون ناکاته‌وه، به‌لکو تیگه‌یشتنیکت پیده‌به‌خشیت وه‌ک ئه‌وه‌ی پۆلس و ئامۆژگاری راستگۆبیه‌که‌ی تیتۆس ده‌کات: ”به‌لام تو به‌پیی عه‌قیده‌ی دروست قسه‌ ده‌که‌یت“ (تیتۆس ۲: ۱).

له‌ پۆژیکه‌ی یه‌کشه‌ممه‌دا، هانتان ده‌ده‌م نامه‌کانی پۆلس بۆ تیمۆساوس و نامه‌ی پۆلس بۆ تیتۆس بخویننه‌وه و هه‌موو ئاماژه‌یه‌ک به‌ فێرکردن هیل بکه‌نه‌وه. ره‌نگه‌ ده‌ست له‌ کێشانی چه‌ندی هیل بێزار بێت. له‌ یه‌کیک له‌م فێرکاریانه‌دا، پۆلسی نێردراو له‌ نامه‌ی دووه‌می خۆیدا داوا له‌ شاگرده‌که‌ی ده‌کات که ده‌ست به‌ فۆرمی ئه‌و وشانه‌ی راسته‌وه‌ بگریت که له‌ خۆی بیستوه‌ (۲ تیمۆساوس ۱: ۱۳) وه‌ ئه‌وه‌ی تیمۆساوس له‌ پۆلس بیستویه‌تی، ده‌بیت به‌ دلسۆزه‌کان بسپیریت که‌سانیک که‌ توانای فێرکردنی ئه‌وانی دیکه‌شیان هه‌یه‌ (۲ تیمۆساوس ۲: ۲) وه‌ ده‌بیت هه‌ول بدات بۆ فێرکردنی وشه‌ی راستی به‌ ده‌ستپاکی (۲ تیمۆساوس ۲: ۵)، و دوورکه‌وتنه‌وه‌ له‌ قسه‌ی درۆ که‌ وا ده‌کات له‌ راستی لابدات (۲ تیمۆساوس ۲: ۱۸)، و فیری ئه‌و فێرکاریانه‌ بکه‌ن که‌ خودا ده‌یه‌وێت فیری بکات، ده‌زانیت که‌ تۆبه‌کردن ده‌بیته‌ هۆی زانیی راستیه‌کان.. ۲ تیمۆساوس ۲: ۴۲-۲۵ (پۆلسی نێردراو کۆتایی به‌ قسه‌کانی ده‌هینیت به‌ فه‌رمانیک بۆ شاگرده‌که‌ی که‌ به‌رده‌وام بێت). بانگه‌شه‌ی وشه‌که‌ بکه‌ن، سه‌ره‌ز نه‌شت بکه‌ن و سه‌ره‌ز نه‌شت بکه‌ن و به‌ هه‌موو سه‌بر و فێرکردنیک ئامۆژگاری بکه‌ن) ۲ تیمۆساوس ۴: ۲.

پۆلسی نێردراو وینه‌یه‌ک ده‌خاته‌ روو که‌ هه‌ردوو تیمۆساوس و تیتۆس به‌ هێواشی و سه‌بر و دادپه‌روه‌رانه‌ پۆژانه‌ و دووباره‌ و به‌دواداچوون بۆ گه‌شه‌کردنی خه‌لک له‌ خوداپه‌رستیدا کارده‌که‌ن؛ شیخ هه‌یچ ناسه‌پینیت، به‌لکو فیر ده‌کات؛ چونکه‌ ته‌قوای فه‌رز به‌ هه‌یچ شیویه‌یه‌ک ته‌قوا نییه‌، به‌لکو دلێ نوێبووه‌وه‌ له‌ سه‌رده‌میکی نوێدا ده‌ژی، و به‌ ئاماده‌بیه‌وه‌ هه‌له‌ده‌بژیریت که‌ به‌ ته‌قوا کار بکات.

کاتیک گه‌وره‌کان فیری ده‌که‌ن، کۆمه‌لگه‌ی باوه‌رداران خزمه‌ت و کاره‌ باشه‌کان پراکتیزه‌ ده‌که‌ن و وینه‌ی نایابی ئه‌م مۆدیله‌ له‌ کردار ۶۱ ده‌رده‌که‌وێت کاتیک پۆلسی نێردراو و هاوڕێکانی بۆ یه‌که‌مجار سه‌ردانی فیلیپیان کرد. پۆلسی نێردراو فیری کۆمه‌لێک ژنی کرد، یه‌کیکیان ناوی لیدیا بوو، ئیمه‌ش له‌ باره‌یه‌وه‌ ده‌خویننه‌وه‌:

”پهروهردگار دلی کردهوه بو ئهوهی گوئی له قسهکانی پۆلس بگریت“ (کردار ٦١:

٤١) دواي ئهوه به ئاو مهعمودی وهرگرت و به پۆلسی نیردراو و هاوړپیکانی گوت: «ئهگه هر حوکمتان داوه که من باوهردارم به یهزدان، ئهوا وهره بو مالکه کم و بمینهروه» وه ئینجیلی لوقا، نووسه له کتیبی کردار، دهلیت: «پاشان ناچارمان کردین» (کردار ٦١: ١٥) که پۆلسی نیردراو وتاری خوئی پشکهش کرد، بهلام هاوسه ره که ی رزگاری بوو و یه کسه دهستی کرد به میوانداریه کی باش.

ئاماده کاری به دانانی نمونه یه که بو ئهوهی شوینی بکهون

جگه له فیگردنی پیرهکان، پیویسته نمونه یه که بن بو مه پهکان له ژیاناندا، په ترۆسی نیردراوی خودا فیрман دهکات: «داوا له پیرهکان ده کم که له نیوانتاندان... مه پهکانی خودا پاریزن که له نیوانتاندان (په ترۆس ٥: ١-١٠) په ترۆسی نیردراوی خودا وهلام ده داتهوه و دهلیت: ”به نمونه بوون بو مه پهکان“ (١ په ترۆس ٥: ٣).

پیرهکان کارده کن بو بانگه پشترکردنی خه لک بو ته قلیدکردن و ته قلیدکردنی ریگاکانیان و ئه مهش ئه وه یه که پۆلسی نیردراو به کورنسوس دهلیت: «داواتان لیده کم ته قلیدی من بکهون. بویه تیموساوسم بو لای ئیه ناردوو، که کوره خوشه ویست و دلسوژه له یهزدان، که ریگاکانم له مسیحا بیرده خاتهوه، وه که چوون له هه موو شوینیک و له هه موو کلیسایه کدا فیتری ده کم» (١ کورنسوس ١: ٦-١٧).

هه ندیک جار باوهرداران سه ریان سوږده مینیت کاتیک ته ماشای وه سفی کاری پیری که ده کن له کتیبی پیروژدا، ته نها بویان ده رده که ویت که نووسه رانی کتیبی پیروژ سیستماتیکترن له وه سفکردنی کاره کته ری پریکدا) یه که م تیموساوس ٣: ٢-٧: (تیتوس ١: ٦-٩)، ههروه ها جیگه ی سه رنجه که ئه م وه سفانه ی سیفته تی شیخ ئامازه به و سیفته تانه ده کن که ده بیت تایبه مه ندی هه موو باوهرداریک بیت بو ئه وهی «به ئاگا، عه فلانی، بیگه رد، میوانداری بیگانه، شیاو بیت بو فیگردن، و... سه رخوش نییه به قازانجی ناشرین، به لکو نه رم و نیان، شه رکه ر نییه، عاشقی پاره نییه...» و سیفته تهکانی تر. ئه و پرسیاره ی که دیته پیشه وه ئه وه یه: ئایا ناییت هه موو باوهرداریک ئاوات به م سیفته تانه بیت؟ (یه که م تیموساوس ٣: ٢) (و 'نا په نگه هه ندیک که س بپرسن: بوچی پۆلسی نیردراو داواي شتگه لیکي ناوازه تر له پیر ناکات، وه که 'هه بوونی پیشینه یه کی

باش له سهرکردايه تیکردنی رېکخراوه گه وره کان، 'يان' بو ټه وهی دامه زرانديت
 حهوت هه تيوخانه، يان 'بو ټه وهی سهرکردايه تی رينيسانسسيکیان کردیت که سهدان
 که س باوه پريان به مه سيح هه بوو بیت. پیده چیت هوکاره که همانگه رينيتيه وه بو ټه
 بېرؤکه یه ی که ده بیت شیخ نمونه یه ک بیت که په پره وهی لیکه یین.. که ژيانی شیخ
 نمونه یه ک بیت که باوه پريان ده توانیت ئيمولی بکات.

گه وره کان وه ک جياوازی نيوان ټه رستوکرات و خه لکی ئاسایي 'چين' یکی جياوازی
 باوه پريان نين؛ يان له نيوان قه شه کانی سده کانی ناوه پراست و لايه کان. له بنه پرتدا،
 پير باوه پريان و ټه ندامیکه که له لايه ن کلپساوه ناسپنزاوه و جياکراوه ته وه؛ چونکه
 که سایه تيبه که ی ته واو و بئ که موکوپريه، هه روه ها له بهر ټه وهی توانای فیکردنی
 هه یه.

هه رچه نده جياوازی نيوان شیخ و ټه ندام ته واو پروونه و به ناو نيشانه که هیلکاری
 کراوه، به لام جياوازی به که له پیگه يشتندايه نه ک له چينايه تيدا. شیخ به رده وام کارده کات
 بو ټه وهی ټه ندامه که پال بنیت بو پیگه يشتن وه ک باوکیک له گه ل کوره که یدا، ټه م
 کاره ش به دنيا یه وه تايه ته، وه هه موو باوه پريان یکی پیگه يشتو و شايسته ی ټه وه نيه.
 به لام خاله که هه روايه که هه موو پياویکی پير هه ولده دات بپتته کوپيه کی وردی
 ناغاکه ی، و ته قلیدی مه سيح بکات (بروانه یه که م کورنسوس ٤: ٦١، ١١: ١).

شیخ به شیوه یه کی گریمانیه یی که لک له چه قو و چه قو و هه رده گریت، پاشان ټه م
 دوو ئامپره ده خاته ده ستی ټه ندامه که، پيانو ده ژه نیت يان توپه که ده ژه نیت، دواتر
 داوا له ټه ندامه که ده کات دوو باره ی بکاته وه که کردووه تی.

ده کری بگوتري که جيبه جیکردنی ټه رکی شوان يان شیخ وا له مروف ده کات
 به دريژايی ژيانی راهيتانی "العارد والحدیث" بکات. ټه گه ر ياربه کت له گه ل خوت
 هیتا، له گه ل خه لکدا باسی بکه، نيشان يان بده، رېگه يان پیده مامه له ی له گه ل بکه ن
 و بزنان چو کارپیکه ن.

ټه مه ټه و ژيانه یه که شوان يان پير ده یژی کاتیک به ټه ندامانی کلپساکه ی ده ټیت:
 با رپگای خاچتان فیر بکه م. ده بیت ته ماشای من بکه ن کاتیک به ناودا تیده په رم،
 نيشان ده ده م که چو به رگه ی ئازار بگرم و منداله کامان خو شبویت، په یامی ئنجیل
 به یه که وه به ستين، و مانای ميوانداری و دادپه روه ری روون بکه مه وه. من نيشانتان

دهدهم که چۆن بویر بیت له راستی، و به ناسکی مامه له له گه ل شكاودا بکهیت“.

ئهركی ئەندامان به بهراورد به پیرهكان چیه؟ نووسه ری كتیبی عیبرانییه كان به كورتی ئەم خاله دهخاته روو و ده ئیت: «رېبه ره كانتان له بیر بکهن كه قسه ی خودایان پیتان وت. ته ماشای كۆتایی ژیانان بکهن و ته قلیدی باوه پریان بکهن» (عیبرانییه كان ۱۳: ۷).

تایبه مه ندییه كانی فره یی پیران

ئه گهر كاری پیر بریتی بیت له دانانی بناغه ی ئه و ریگایه ی ژیان كه هه موو باوه رداریك ده توانیت په پره و ی لیکات، ئه وا کلیساكان ده توانن سوودمه ند بن له هه بوونی كۆمه لیک پیر له ناویاندا. به دلنیا ییه وه له ته ماشا كردنی خزمه تكاره ته واو كاته كان فیر ده بین، به لام له پیره پیاویكیشه وه فیر ده بین كه مامۆستایه یان ژمیریار له كارمه ندی كارگه یه كدا. هه روه ها ئه و باوه رداران ه ی كه له پیشه جیاوازه كاندا كرده كهن ده رفه تیکمان پیده به خشن بو ئه وه ی بزاین چۆن خوداپه رستی ده توانیت له بواره جیاوازه كاندا ده ربكه ویت، و ته نها ئه وه نییه كه یه ك قه شه ده توانیت به درێژایی هه فته كاریکی زۆر ئه نجام بدات، دوو شوان ده توانن دوو هینده زیاتر كار بکهن، و سێ قه شه ده توانیت ئه وه نده كار بكات ئه و كار ه سێ هینده بکه و هتد.

ئینجیل هه رگیز پیمان ناییت كه ده بی چه ند پیر له کلیسادا بن، به لام به رده وام وشه ی «پیره كان» به كرده هیئیت، به فره یی، له کلیسای ناوچه كه دا، هه روه ك چۆن پۆلس فه رمووی: “ناردی بو ئه فسوس و كاهینه كانی کلیسا بانگ كرد” (كردار ۲۰: ۱۷) (یان وه ك یاقوب نووسیویه تی: “ئایا كه سیك له ئیوه نه خوشه؟ با پیرانی کلیسا بانگی بکهن بو نوێژ كردن و پۆنه كه ی به ناوی یه زدان مه سح بکهن” (یاقوب ۵: ۴۱؛ هه روه ها پروانه كردار ۴۱: ۲۳، ۶۱: ۴، ۲۱: ۱۸، تیتۆس ۱: ۵ بکه).

جگه له وه ش، كتیبی پیرۆز هیچ ئاماژه یه ك ناكات كه هه موو قه شه یك یان پیریك ده بیت مووچه وه ربگریت، به لام لانیكه م یه ك ده ق ئاماژه به وه ده كات كه هه ندیکیان ده بیت مووچه وه ربگرن (یه كه م تیمۆساوس ۵: ۱۷-۱۸) یه كه میان ئه وه بوو كه دهیتوانی كری بدات بو هه وونه، نه جۆناتان و نه كۆلین من داها ت له کلیسا وه رناگرم، ئیمه ئازادین له كار كردن له خزمه تگوزارییه غهیره ئاینیه كان و په یوه ندییمان

به کليساكانهوه نيبه، و ئيمه له كليساكانمان وهك پير و قهشه خزمهت دهكهين، و كار لهسهر ئهوه دهكهين خزمهتكردي كوتايي ههفته وهك گهورهكاني 'نيوهكاتي' يان 'ناسايي' بهو مانايهيه كه ئيمه به بهردهوامي بهشداري كووبونهوهكاني پيرهكان دهكهين، جار جار له شوينه جياوازهكاني كليسادا وانه دهئينهوه، و لهوانهيه له بارووخيكدا كه پيوستيان پنيهتي، بانگمان بكرهت راويژكاري، يان بو يارمهتيداني ئهوه خيزانانهي كه له قهيراندان ههمان شت بكه.

ژمارهه پيرهكان بهو مانايه نيبه كه ئهوه شوانهه كه زياتر لهواني ديكه بانگهشهه بو دهكات روليككي جياوازي نيبه، وهك چوون دهزانرا كه ياقوب سهركردهه كليساي ئورشهليم بووه (كردار ۱۵: ۱۳، ۲۱: ۱۸)، تيموساوسيش سهركردابهتي كردوو پيريك له ئهفسوس، تيتوس له كريتوس و له كورين، پولس خوئي به شيويههكي جياواز له ههر پيريككي ناسايي بانگهشهه دهكرد (كردار ۱۸: ۵؛ يهكهه كورنسوس ۹: ۴۱؛ يهكهه تيموساوس ۴: ۱۳، ۵: ۱۷) وتاربيژي دلسوژ - كه وهك دهنگيك مامهله دهكات كه وشهه خودا رادهگهيه نيته - بوئ دهردهكهويت كه كووبونهوهه باوهرداران دهستان كردوو به متمانه كردن بهو به شيويههكي جياواز كه پيرهكاني ديكه وهك سهركردههيهكي شايسته مامهلهه له گهلهدا دهكهن. تيموساوس (۱: ۱۷). وتاربيژ يان قهشه هيشتا له بنهپهتدا شيخيككي ديكهيه، وهك ههر كهسيك كه كومهلگهه باوهرداران بانگي دهكات.

فرههه پيران چه ندين سوووه ههيه، لهوانه:

- ههر لاوازيهك له شواندا ههبيت هاوسهنگي دهكات؛ چونكه شوان ههموو بههرههيهكي نيبه.
- بهلام پياوه خودابهستهكاني ديكه به بهخشش و هسرهت و بينين بهخشاون كه تهواوكرن.
- زياد دهكات بو حيكمهتي چاوديري؛ چونكه كهس ههموو شتيك نازانيت.
- ئهوه خوپهستههيه و عهقليهتي «ئيمه بهرامبهه ئهوه» كه ههنديك جار دهتوانيت له نيوان ئهنداماني كليسا و قهشههده سهرههلبدات، پووچهله دهكاتهوه.
- سهركردابهتي له كووبونهوهكهه دادمهزنيته، بهجوريك ئهگهه قهشه تهواوكاتهكه كليساكه بهجيپهليلته، ئهوا كووبونهوهكه هيشتا قهلايهكي بههيزي سهركردابهتي ههبوو.

• ریڳایه کی پروون بۆ به قوتابیکردنی پیاوان له کلێسا که دادمه زینیت. بۆ
 ئه وهی دلیا بین خودا بانگی هه موو که سیك ناکات بۆ پیربوون، به لکو
 پپووسته هه موو که سیك له خووی پرسیت: بۆچی ناییت خزمهت بکه م و
 ئه وهی پپووسته بیکه م بۆ ئه وهی به و شیوه یه خزمهت به جهسته ی مه سیح
 بکه م؟ باشه ئاره زووی کاریکی باش بکهیت، وه ک پۆلسی نیردراو وتی (یه که م
 تیمۆساوس ۳: ۱).

• ئه و ئه و نه یه ک بۆ به قوتابیکردنی ژنان داده نیت، وه ک چوون ژنانی به ته مه ن
 له باوه ردا ده بی خویمان بۆ به قوتابیکردنی ژنانی گه نج ته رخان بکه ن،
 هه روه ک چوون گه وره کان بۆ هه موو مه ره کان ده یکه ن (تیتۆس ۲: ۳-۴).

سووته مه نی متمانه

ئیمه ساتیک له مه و بهر وتمان که به رنامه ی به قوتابیکردنی عیسا له پیره کان
 پیکدیت که کاری خویمان ده که ن له ئاماده کردنی ئه ندامه کان بۆ ئه وهی ئه وانیش
 بتوانن کاری خویمان بکه ن. گرنگه بزاین که ئه م به رنامه یه کاتیک سه رکه وتوو ده بییت
 که متمانه له نیوان ئه ندامان و گه وره کاندادا دروست ده بییت؛ متمانه ئه و سووته مه نیه یه
 که ریڳه به بزوینه ری به رنامه ی به قوتابیکردنی عیسا ده دات کار بکات و به بی ئه م
 سووته مه نیه یه بزوینه ره که ده درا.

با بیری لی بکه یه وه. ئیمه ئه و که سانه ده بیستین و ته قلیدیان ده که یه ن و شوینیان
 ده که وین که متمانه مان پیمان هه یه. ئه گه ر بینیم تو به راستگویی وه ده ژیت و خوشت
 ده ویم و به رژه وه ندی من له به رچاو ده گریت، ئاسانه بۆ من وشه ی ته میکردن یان
 راستکردنه وه له تو قبول بکه م، ته نانهت ئه گه ر توندیش بییت. به لام ئه گه ر متمانهت
 پی نه کریت له م شتانه دا، هه موو قسه کانت پشبینی ده که م و گومانیان لێ ده که م
 ته نانهت ئه گه ر ئاسانیش بییت، بۆیه کلێسای راسته قینه سه رکرده ی هه یه که جی
 متمانه ن، به لام ئاماده ن متمانه به که سانی دیکه بکه ن.

یه کیک له و هۆکارانه ی که وایکردوو که ره نتینه کردن بۆ سنووردارکردنی بلا بوونه وه ی
 فایروسی کپوونا قورس بییت ئه وه یه که متمانه به شیوه یه کی سروشتی که م ده بیته وه
 کاتیک مرۆفه کان یه کتر نابینن، ته نها له بارودۆخی مملاتییدا نه بییت، بوونی جهسته یی
 له گه ل خه لکدا یارمه تیده ره بۆ دروستکردنی متمانه. با ئه م قسانه له به رچاو بگرین:

• بەلئى من دەيناسم و پىكەو نانى نيوەرۆمان خوارد. ئەو كەسىكى ناياب و سەرنجراكىشە، منىش خۆشم دەوئت.

• ”باشە، گەتوگۆيەكى خراب بوو، بە ئىمەيليش خراپتر بوو، بەلام پروبەرپوو يە كترمان بينى، قسەمان كرد و گەيشتىنە رىككەوتن، ئىستاش شتەكان باشن.“

سەرنج بەدەن بەگشتى بوون لەگەل مروققەكان متمانەى ئىوانيان زياد دەكات، لە كاتىكدا نەبوونى بەرەو دلەراوكى و گومان و تەنانەت ترسبشمان دەبات. دلئايە كە زۆرىك لە قەشەكان لە قوناغەكانى گوشەگيريدا كە لە ئەنجامى پەتاكەدا پرويدا فېرپوون كە ئەو كۆگايە متمانەيەى كە لە ئىوان ئەوان و كۆمەلگەى باوەرپاراندا هەبوو، فرۆشگايەك كە سالانتيك بەسەريان برىبوو لە دروستكرىدا، بە توانايەكى زۆرەو كەم دەبىتەو. وا ديار بوو لە چەند هەفتەى يەكەمى كەرەنتىنەكرىن لە بەهارى ۱۵۲۰ شتەكان بە باشى لەناو كلىساكاندا دەرۆن، فشارەكانىش دواى تىپەرپوونى چەند هەفتە و دواتر چەند مانگىك زياتر بوون و زۆرىك لە حكومەتەكانى جىهان ئەو سنوورداركرىنانەيان توندتر كرد كە سەپىندرابوون. ئەوەى ئەم گرزىيانە توندتر كردهو ئەو بوو كە كلىساكان كۆيان نەدەبوونەو، يان بەشيكيان كۆنەبوونەو؛ كلىسايەك كە نەتوانيت كۆبىتەو، و كۆگايە متمانەى كەمبوو تەو، وەك ئۆتۆمبىلتيك وايە سووتەمەنى تەواو بىت. وەك پىشتەر وتمان، كارلىكەكانى ئىوان ئەندامان و گەرەكان، و لە ئىوان ئەندامانىشدا، تەنانەت لە رىگەى سۆشال ميدياشەو، وەستاون. لەگەل هەر هەنگاويكى رىكاكەدا، ئەو فشارانەى كە دژى يەكيتى كاردەكەن چرتر دەبنەو و تەحەددياتى كۆكرىنەو، كلىساكە متمانەكرىن لە ئىوان ئەندامان و بەرامبەر بە سەركردهكان قورستر دەكات.

من و جۆنانان و كۆلين لەگەل دەيان قەشە قسەمان كرد كە لەلايەن كەسايەتى جۆراوجۆرەو رەخنەيان لىگىرا، ئەوانىش باسى ئەندامان و سەركردهكانى پىشوويان بۆ كردين كە بەهوى ئەو قەشەكان چىيان وت يان نەيان وت، كلىساكانيان بەجىهتشت.

ئىمە لىرەدا ناتوانين هەموو هۆكارەكان بخەينەرپوو، بەلام رەنگە بتوانين وشەيەكى خىرا پىشكەش بكەين، وەك پىرەكان، بۆ هەر كەسىك كە باوەر بە سەركردهكانى كلىساكەى نەماو. ئەگەر تۆ ئەو كەسە بىت، ئەو كىشەيەكى گەرەيه؛ چونكە ئامرازى سەرەكيت گۆگرىتنە لە قسەى خودا. كەواتە ئەگەر تۆ و هاوسەرەكەت، يان مندالەكانت متمانەت بە شوانەكان نەبىت، بەزەحمەت دەتوانى قسەى خوداىان لى

بیسٽرٽ ههفته له دواى ههفته، نه مه ش زيانټكى پړوځى و لاوازي به ټيپه پړوونى كات ده گه يه نيت. بويه ده بيت پړوبه پړووى نه م كيشه يه بيته وه و نه گهر بتوانيت چاره سهرى بكه يت.

له وانه يه كيشه كه له تودا بيت. پيوسته لاني كه م نه م نه گهره له بهر چاو بگريت، به تايهت نه گهر روو له هاورې و سه ركړده كان ده كه يت كه سالانټكه ده ياناسيت و متمانهت پيان هه يه. ده بيت دوعاى بو بكه يت و راويژ به كه سيك بكه يت كه متمانهت پييه تى و ريگه ي پييده ره خنهت لئبگريټ نه گهر پيوست بو. په رنگه كيشه كه په يوه ندى به يه كيك يان چنه پيريكه وه هه بيت، له و حالته دا پيوسته راسته وخو له گه ليان چاره سهر بكه يت، پييده چيت روون بيت كه ئيمه ليره دا ناتوانين دوځى تايه تى تو ده ستنيشان بكه ين، به لام ده توانين بلين نه گهر هه موو هه و ل و هه و له كانه بو گه راننده وه ي متمانه شكست بهيټ، نه وا تو له وانه يه پيوست به جيپه ټشني كليسا بيت له و شوپنه ي كه ده توانيت و به دواى كه سيكي تر دا بگه رټيت به راده ي پيوست متمانهت به شوانه كان بكه، و ريگه مه ده له كاتى پيوستدا ته حداث بكه ن. وه نايټ به دواى كليسا يه كدا بگه رټيت كه هه موو نه و شتانه ي كه پيستر ده يزانيت پشتر است بكا ته وه.

پيوسته باوه رداران هه ميشه كار بكه ن بو به ده سته پنانى ناشته وايى، به لام خو به زلزانين هه نديك جار پيوستى به وه يه كه جياوازيه سه خته كان بو ماوه يه ك بخه ينه سهر په فه، و داوا له په روه ردگار ده كه ين به كات و شيوازى خو ي چاره سهر يان بكات. تا نه م كاته ديټ، تواناى به رده وامت بو بيستن و جيپه جيكر دنى قسه ي خودا به بن نه وه ي تووشى كو سپه كه بيت، متمانهت له ده ست ده چيت. وه ك قه شه يك پيم باشه كه سيك كليسا كه م به جيپه پلټيت؛ چونكه نه و متمانه ي به من نييه ته نانهت نه گهر قه ناعه تم هه بيت كه نه و هه له يه و من راستم، و نه مه ده ليم بو نه وه ي مرو ف له شوپيټكى تر دا له ته قوادا گه شه بكات. په رنگه بيستنى قسه ي خودا له شوپيټكى ديكه ريگه ي پييدات گه شه بكات بو نه وه ي روژيټك بيت ناشت بين، په رنگه نه وه ش ريگه م پييدات گه شه بكه م و به ره و ناشت بوونه وه هه نگا و بنيم؛ چونكه گرنگتره خه لك ملكه چي سه ركردايه تيبه ك بن كه متمانه يان پييه تى نه ك له ژير سه ركردايه تى مندا بن. پيوسته به م مزده خو شه دلخوش بين، نه مه ش پشتر استى ده كاته وه كه هه موو كليسا يه ك كه بانگه شه ي ئينجيل ده كات يارى بو هه مان تيمى شان شينى ده كات.

خزمه تکاران کین؟

جگه له قه شه و پیر و نه نامان، کتییی پیروز ئاماژه به پیگه به کی دیکه ده کات، «دیاکون». له راستیدا دیاکونه کان کومه لیک پریاردەر نین، به لکو خودا سی شتیان بو دیاری کردوو: ده ستیشانکردن و داینکردنی پیداو یستییه کونکریتییه کان، پاراستن و به هیزکردنی یه کیتی کلئسا، هاندان و به هیزکردنی خزمه تکردنی پیره کان. بو نمونه ئه گهر گه وره کان بلین با به م سه یاره برۆین بو شوینیکی دیاریکراو ئه وه کاری دیاکونه کان نییه که بلین نه خیر ئیمه بو ئه و شوینه نارۆین. به لام با بچینه شوینیکی تر» به لکو پیویسته خزمه ت به پیره کان و کلئسا بکه ن به روونکردنه وه ی ئه وه ی که «ناتوانریت ئوتومبیلکی ماتور لیخوری ت بو ئهم شوینه».

سه رنج بدن که چیرۆکی کردار 6 بزۆینه ری «دیاکون» به کارناهییت، به لکو وشه که خوی له شیوه ی کرداردا به کارهیناوه. ئینجیل وشه که به «خزمه ت ده کات» وه گرپردراوه، پاشخانی چیرۆکه که ئه وه یه که کلئسا له قودس به درێژایی هیله نه ته وه ییه کان دابه ش بووه، بیوه ژنه یۆنانه کان له دابه شکردنی خۆراکدا به به راورد له گه ل بیوه ژنه عیبریه کان پشتگووی خران و پشتگووی خران. نیردراوان درکیان به وه کرد که ناتوانن خزمه ت به کلئسا به جیبه یلن بو «خزمه تکردنی میزه کان» (به شیوه یه کی رسته یی به زمانی یۆنانی هات به پیی کردار 6:2)، چونکه بانگ کراون بو بانگه شه ی وشه (یان به شیوه یه کی رسته یی بو خزمه تکردنی وشه) و بو نوێژکردن، بۆیه داوایان له کلئسا کرد پیاو ی خودا په رست هه لبرێژریت ده توانن ئهم کاره ئه نجام بدهن، و پشتراستی بکه نه وه که خۆراک به سه ر بیوه ژنه کانددا دابه ش ده کریت و پیداو یستییه کانیان داین ده کریت، دلناییه که گرنگیدان به سه لامه تی جه سته یی خه لک و گرنگیدان به پیداو یستییه کانیان چاودیریکردنی خودا به رجه سته ده کات، و زۆرجار سوودی رۆحی و شایه تحالی پیشکش به که سانی نامو له ده ره وه ی کلئسا ده کات.

له پشت چاودیری جه سته ییه وه رۆلی دووه می کاری دیاکون هه یه، که به دواداچوونه بۆ یه کیتی جه سته. له کاتی چاودیریکردنی بیوه ژنه کانددا، دیاکونه کان یارمه تیده ر بوون له دابه شکردنی خۆراک به شیوه یه کی دادپه روه رانه تر به سه ر ژناندا، ئه مه ش گرنگ بوو چونکه پشتگووی خستنی جه سته بووه هۆی دابه شبوونی رۆحی له جه سته دا (بروانه کردار 6:1) به م شیوه یه کلئسا دیاکونه کان دیاری ده کات بو ریگریکردن له دابه شبوون، و کاری ئه وان هه لمزینی ئه و شوکانه ی که جه سته ده توانیت به ر بکه ویت.

سه‌بارهت به پوځي سيټيم كه كلټيساكه دياكونه‌كاني بو ديارى ده‌كات، پشتگيري‌كردنه له خزمه‌ت‌كردنى نيردراوان. له كاتى خزمه‌ت‌كردنى بيوه‌ژنه‌كاندا، دياكونه‌كان توانيان پشتگيري ماموستايانى وشه بكه‌ن له خزمه‌ت‌كردنياندا، و به‌م شيوه‌يه له بنه‌پرتدا ده‌يانواني هانده‌رى خزمه‌ت‌كردنى پيره‌كان بن و پشتگيري بكه‌ن. نه‌نجامه‌كه‌ى چى بوو؟ ټينجيل ده‌ليټ:

”قسه‌ى خوداش له زيادبووندا بوو، ژماره‌ى شاگرده‌كانيش له ئورشه‌ليم زور زيادى كرد« (كردار ٦: ٧).

نه‌گه‌ر هه‌موو باوه‌رداريك بانگ كراوه بو خزمه‌ت‌كردن و كاركردن بو پاراستنى يه‌كيتى كلټيسا، بوچى ټيمه به فه‌رمى پيگه‌ى دياكونه‌كان ده‌ناسين؟ نه‌مه‌ش ده‌گه‌رپټه‌وه بو نه‌وه‌ى كه نه‌م ئه‌ركه‌ نزيكى و گرنكى نه‌م خزمه‌ته له جه‌وه‌ه‌رى په‌يامى ټينجيل و په‌روه‌ردگارمان عيساى مه‌سيحى بيرده‌خاته‌وه، كه فه‌رمووى «نه‌و بو خزمه‌ت‌كردن نه‌هاتوو، به‌لكو بو خزمه‌ت‌كردن هاتوو» (مارك ١٠: ٤٥)، و وشه‌ى لي‌ره‌دا به‌كارهاتوو «خزمه‌ت ده‌كات» وه‌رگيردراوه بو «دياكون» عيساى په‌روه‌ردگار هات بو خزمه‌ت‌كردن، و هه‌روه‌ك چوون گه‌وره‌كان هه‌مونه‌يه‌ك بو ټيمه دابين ده‌كه‌ن بو نه‌وه‌ى به‌پيى باوه‌رى مه‌سيحى بژين، دياكونه‌كانيش هه‌مونه‌يه‌ك دابين ده‌كه‌ن هه‌مونه بو ټيمه بو نه‌وه‌ى له خزمه‌تدا بژين.

سوپاسى خودا ده‌كه‌م بو نه‌و به‌خششانه‌ى كه له پيگه‌ى پير و دياكونه‌كانه‌وه به كلټيسا به‌خشى. له‌گه‌ل دوزينه‌وه‌ى كلټيسا، ټيمه دوعا ده‌كه‌ين كه وشه‌ى «به‌خششه‌كان» له مېشك و دل‌تدا جيگير بټت؛ خودا تووى خو‌شده‌ويټ و نه‌م به‌هرانه‌ى پييه‌خشيوت كه له‌لايه‌ن پير و دياكونه‌كانه‌وه نوينه‌رايه‌تى ده‌كرين. ئايا به به‌هره‌مه‌ند ده‌يانينيت؟ ئايا سوپاسى خودا ده‌كه‌يت بو نه‌م به‌خششانه‌ى كه خزمه‌ت به كلټيسا ده‌كه‌ن؟ ده‌توانيت نه‌وه بكه‌يت؛ چونكه نه‌وان كاره‌كانيان بو چاكه‌ى ئيوه نه‌نجام ده‌دن، و بو نه‌وه‌ى ټينجيل به‌ره‌و پيش به‌ن، خودا به‌رپرسيارټيبه‌كى گه‌وره‌ى پى به‌خشيون. نووسه‌رى نامه‌ى عيبرانييه‌كان ده‌ليټ: ”گوپرايه‌لى ربه‌ره‌كانتان بن و ملكه‌چ بن، چونكه نه‌وان چاودپىرى رۇحان ده‌كه‌ن، وه‌ك نه‌وه‌ى حيساييك بكرټت“ (عيبرانييه‌كان ١٣: ١٧).

دەره نجام

چوون بۆ كلىسا و يارمه تيدانى كە سانى ديكە

ئىمە پىمان خۆشە بە دوو چىرۆك كۆتايى بەم كىتپە بەيىن. يەكەمىان، كە تىيدا مايكل و نانسى دەبىنن كە ناوى ناديارن لە چىرۆكىكى راستە قىنەدا، لەگەل گۆرانكارى لە ھەندىك لە وردەكارىيەكانىدا. مايكل و نانسى چەند سالىك لە خزمەتكردى ئىنجىلدا بەسەر برد، و لە شارىكى گەورە لە ئاسيا دەژيان، و ھاوبەشەيەكى كەمىان لەگەل كلىساكەى ئەویدا ھەبوو، بەلام دواتر روويان كرده ژيان لە شارىكى گەورەدا كە كلىسايەكى زۆرى لە ئەمريكادا ھەبوو، و ھاتن ھەفتەى جارىك بۆ كلىسا.

بەداخەوہ كاتەكانى مايكل و نانسى لە بوارى ميسىوئندا بۆ ژيانى ھاوسەرگىريان قورس بوو، بۆيە لە ئىستادا لە شەرىكى بەردەوامدان. ئەگەر لە مايكل پىرسىت پىت دەلىت كە نانسى ھەرگىز لە پەخنەگرتن لىي نەوہستاوہ، بۆيە دەست دەكات بە بىركردنەوہ لەوہى كە ئايا دەتوانىت بەرگەى ئەوہ بگرىت كە بەردەوام بىت لەگەل ئەم ژنە. لەم نىوہندەدا نانسى بە ھەمان شىوہ ھەست دەكات. لە راستىدا مايكل خاوەنى كەسايەتییەكى سەرنجراكىش و ئارامە، وا لە ھەمووان دەكات زەردەخەنەى بۆ بكەن، تەنانەت ھەندىك جارىش دەبىتە ھۆى پىكەنىنى ھىستىا بە كەسانى ديكە. بەلام كاتىك دىتەوہ مألەوہ، نانسى بەردەوام لە سەر ئەو ھەموو نازدارىيە دەپرسىت؛ چونكە دەمارگىر و سەرنجراكىش دەبىت، و بەردەوام وشەى چەقۆكىش بە مندالەكانى دەلىتەوہ، و لىي دەپرسىت بە درىژايى پۆژ چىت كر دووہ، و تەنھا ئەوہى ئىستا لە مېشكى نانسىدايە ئەوہىيە: بۆچى ھاوسەرگىرىت لەگەل كرده؟

وا ديارە ھۆكارى ئەم كىشانە بۆ نەبوونى پەيوەندىيان لەگەل كەسانى ديكە لە كلىساكەياندا دەگەرپتەوہ؛ چونكە ئەوان لە پەراوېزى شار دەژىن و لە پۆژانى يەكشەممە نەبىت بەشدارى كلىسا ناكەن و كەسەش نازانىت كە لە ژيانى ھاوسەرگىرىياندا خەبات دەكەن؛ چونكە ئەوان ھەرگىز ئەو مەملەتتىيانەى كە تووشى دەبن لەگەل كلىساكەدا ھاوبەشەيان نەكر دووہ.

ئىرونىە كە ئەوہىيە كە مايكل و نانسى خۆيان وەك باوہردارىكى پىگەىشتوو دەبىنن، ھەريەكەيان پىشتەر سەركردايەتى وانەكانى كىتپى پىرۆزىيان كر دووہ لەوہتەى پىشەنگى

خویندکاران بوون له گروپه مه سیحیه کان له زانکۆکه دا، ههروهها دهزانن چۆن زمانی گونجاو به کاربھێنن له کاتی نوێژکردن له بهردهم کهسانی تردا، بهلام... ئاوساون، و نازانن چهنده درک بهوه دهکهن، پێویستییان به کلێسا، نه چۆن عیسای مهسیح دهیهوێت له لایهن کلێساوه چاودێرییان بکریت. بهم شیوهیه له پهراویزی شار بهردهوام بوون له ژیان و کلێساکهش له باره ی خهباته کانیانهوه نه دهزانی، و یارمهتیان نه دهدا و نه خێریان بو دابین دهکرد.

ئیمه چیمان له مایکل و نانسێ دهوێت؟ پێویستمان بهوهیه که خۆبهزلزان بن و قوولتر به شداری کلێساکه بکهن، تهنا ته ئه گهر ئه وه به مانای قوربانیدان بێت له سه ر خۆیان. ده توانن پڕیگه یه ک بدۆزنه وه بو ئه وه ی له خسته ی هه فتانه یاندا کات بو دروستکردنی په یوه ندی له گه ل که سانی دیکه دا بگرن، ههروهها ده توانن بیر له پلانه کانی پشوو بکهنه وه و پڕیگه بدۆزنه وه بو ئه وه ی هه ندیک له ئه ندامانی کلێسا له و پلانه دا به شدار بکهن. راشکاوانه بلیم له وانه یه بیر له نزیکیوونه وه له کلێسا بکهنه وه بو ئه وه ی ئاسانتر بێت بۆیان که به شداری کۆبوونه وه کان بکهن و زیاتر په یوه ندی له گه ل ئه ندامانی دیکه دا بکهن. ئاسانه چاوپێکه وتن له گه ل ئه ندامانی دیکه ی نزیکیان پڕیگه یه، به لام کاتیک که دوور له وان ده ژین، کارپکی قورس ده بێت. له وانه یه تییینی ئه وه بکه یه که گفتوگۆی بی پلان په نگه بو خسته که ت خراپ ده رکه وه یه، به لام بو پڕوحت باشه.

ئێستا روو له چیرۆکی دووم ده که یین که په یوه ندی به کچیکه وه هه یه به ناوی یاسمین. یاسمین له گه ل باوکی هاوسه رگیری گه وه بووه، که له رووی جهسته یی و سیکسییه وه ده ستردیژی ده کاته سه ری، بۆیه رووی له خانه ی به سالچووان کردوو، ههروهها له ویش هه مان ده ستردیژی و ده ستردیژی کراوه ته سه ر، به لام چاوی به نیعمه تی خودا که وت، باوه ری به مه سیح هیئا و هاوسه رگیری له گه ل گه نجپکی باوه ردار کرد. به لام له سه ره تای هاوسه رگیرییه که یدا به کاتیکه سه خندا تپه ری به هۆی برینه کانی رابردوو و هه سته کانی ترس و توره یی و شکاوی که ماوه یه که کۆنترۆلی ده کرد.

شته نایابه که ئه وه یه که خودا میردیکه ی خواپه رست و کلێسایه کی خۆشه ویستی به یاسمین به خشی. له سالانی سه ره تای هاوسه رگیرییه که دا، ئه و دوو هاوسه ره کاتیکه زۆریان بو پراویژگاری ته رخان ده کرد، ههروهها جاسمین کاتیکه زۆری له گه ل ژنانی

دیکه له کلیسا به سهر ده برد، ههروهها هه موو ههفته یه ک به شدارییان له وتاری وشه ی خودا و گروهه کانی خویندنی کتیبی پیروز ده کرد.

که سایه تی یاسمین ورده ورده دهستی کرد به کرانه وه به پرووی که سانی تردا، وهک گوئیکی ترساو و دوودل که گهرمی له تیشکی خوره وه ورده گریت، و دهستی کرد به فیروونی متمانه به که سانی دیکه، وه توانی کونترۆلی تورهی ی توندوتیژ و ده مارگرییه که ی بکات، وه وهستا له بینینی هه موو که سیک له ناودا ژیانی وهک سه چاوه ی هه ره شه بو سه ری، و چیر نهیده بینینی که خوله کییک له ژیانیدا وهک شه پیک وایه بو کونترۆلکردن و پاراستنی خوت. له سه رووی ئه وه شه وه دهستی کرد به مامه له کردنی جیاواز له گه ل شته کاند، و فیری ئه وه بوو که چون مروقه کان خوشبویت و سه رنجیان له سه ر بیته، گرنگیان پیدات و پرسیار بکات له و نازارانیه که هه ستیان پیده کهن، ئه و بارگرانیه نه ی که هه لیانده گرن، و چون ده توانیت یارمه تیان بدات و خوشه ویستیان پیبه خشیت. به م شیوه یه ئه ندامانی خیزان و هاوری بیواوه ره کان که له مندالیدا ئه ویان ناسیوو، پیمان سه یر بوو که چی رووده دات.

ئیمه چیمان له یاسمین دهویت؟ ئیمه پیمان خوشه به رده وام بیت له و کاره ی که ده یکات، وه به ره ییان له ژیانیه که سانی تردا بکات، و به دوای که سانی تردا بگه ریته بو وه به ره ییان له ژیانیدا.

بزانه که ده توانیت که سیکه خوگۆر بیت و ئه ندامیکی دلسوژی کلیسا بیت. سه رنج بدن هه ندیک که س وزه ی سوژداری زوریان هه یه و ئاماده ن بیبه خشن، هه ندیکی تریش بریکی که م له و وزه یه یان هه یه، وه بانگه یشتتان ده که ین ئه وه ی هه ته بیبه خشیت و هیچی زیاتر.

راستگۆ به گرنگ نیبه خودا چ سه چاوه یه کی پیبه خشیویت بو ئه وه ی خوشت بویت و خوشه ویستی له کلیسا وه برگریته.

مه چوو بو بازارکردن

وهک له سه ره تای کتیه که دا پروومان کرده وه، ره نگه هوکاری زورت هه بیت بو ئه وه ی نه چیه کلیسا، بویه ئیمه ئه م ساتانه ی میژوو وهک ده رفه تیکی نایاب ده بینین بو دووباره دۆزینه وه ی کلیسا، روونه که جیا بوونه وه له کلیسا به هویه وه رووی

نه داوه بو په تاكه يان ژينگه ي دهوروبه رى، و پيډه چيټ جبهان له ټيمه دا گه شه بكت رپه چاوكردنه كان له كاردا نه وه ديدگاي كليسا ي پيچه وانه كرده وه كه له م كتيبه دا باسمن كړد. نه گهر كليسا كه له داهاتوودا گه شه بكت و سهرفراز بيټ، ده بيټ دووباره بدوزرپته وه.

نه و زمانه ي نه مړو بو وه سفكردي گه ران به دواي كليسا يه كدا به كارده هيټرپټ، ټماژه به كيشه بنه رپه ټيه كه ده كات؛ هه نديك كه س به زمانى ”بازار كړدن“ باس له كليسا ده كهن. وه كاتيپك نه م زمانه به كارده هيټرپټ، نه وه مانا ي نه وه يه كه تو پرسيار ده كه يټ كه كليسا ده توانيټ چيټ بو بكت، نه ك تو ده توانيټ چي بو كليسا بكه يټ. جگه له وه ش، بازار كړدن هه روه ها نه وه پيشان ده دات كه كليسا ته نها باه تي په سه ندر كړنه، وه ك هه لپژار دني نيوان كه چاپه كان. كړيار هه ميشه راست ده كات و دلسو زى كه سيك بو كليسا به رده وام ده بيټ تا نه و كاته ي كه به رده وام پيداويستيه كاني دا بين بكت.

بیر له و روله بکه روه که ته کنه لوژيا ده يگيرپټ، به تايهت كه پيشتر باسمن له وه كرووه كه چون كليسا له ټينته رنيټ و فايله دي جيتالييه كان نه و بروايه ده دات كه پيوستمان به باوه رداراني دي كه نييه بو گه شه كړدي روچيمان. نه گهر بتوانين ده ستمان بگات به موسيقاي په رستني دلخو زمان له يوتوب، و وتار يپژي دلخو زمان له ساوندكلاد، نه و ده توانين خو مان نه زموون يكي روحي كه سي ريكبخه ين كه له هه ر ناته واويك زياتر بيټ كه په ننگه له كليسادا نه زموون بكرپټ، يان له گه ل نه و خيزانانه ي كه گرنگيان پيناده ين ناسياري- ناسياوي.

به لام نه وه زانراوه كه نه و ته حه دا يه ي كه ته کنه لوژياي مؤديرن بو كليسا كان رپه ټيده كاته وه له ناكاو ده رنه كه وت. ټيمه يه كه م كه س نين كه ټيپيني نه وه بكه ين كه داهي ناني ټوټومپيل به شيوه يه كي كاريگه ر كوټايي به ته مي كړدي كليسا ي هينا له زوريك له كليسا كاندا. چون؟ بو موونه، بوو به مومكين كه كه سيك به بي هو كار له ژنه كه ي جيا بيټنه وه، و به ساده ي ټوټومپيله كه ي ليخورپټ بو گه رپه كيي يان شاريكي دي كه كه دوور له و كليسا يه ي كه به شداري ده كړد، و به م شيوه يه به هيج شيوه يه ك پيوستي به ته و به كړدن نه بوو به ټاشكرا به پي ي داوا كاريه كاني نه و سه ركر دانه ي كليسا كه بانگ كراون بو پاراستني هاوسه ر و منداله كاني پيشووي. بيگومان ته کنه لوژياي مؤديرن مه رج نييه خراپ بيټ، به لام ته حه دا ي نو ي دروست ده كات كه زورجار چاوپوشى لي ده كه ين.

هەر بۆیه ئیمه دووباره و سیباره دووباره ده کهینه وه که ده بێت کڵیسا که بدۆزیته وه؛ چونکه هه موومان مه یلی ئه وه مان هه یه له بیرمان بچیت که خودا چیمان لێ ده ویت. هەر بۆیه پۆلۆسی نێردراو به م وشانه به فیلیپییه کان ده لیت: «هیچ شتیک به ره خنه گرتن و خوبه زلزانین مه کهن، به لکو به خوبه زلزانین، به کتر له خۆیان با شتر بزائن. هه ره به که یان ته ماشای ئه و شتانه مه کهن که هی خۆیانه، به لکو هه ره به که یان ته ماشای ئه وه ی که هی ئه وه ی دیکه یه» (فیلیپییه کان ۲: ۳-۴) پاشان پۆلس ئاماژه به نمونه ی عیسی پهروه ردگاریش ده کات که پێویسته په پره وه ی لێ بکه ین: «که له شیوه ی... خودایه، ئه و به دزی نه زانی که یه کسان بیت له گه ل خودا، به لام خۆی به تال کرده وه و شیوه ی به نده ی گرت و له شیوه ی مرو فقه کان بو» (فیلیپییه کان ۲: ۶-۷) عیسی پهروه ردگار له سه ر خاچه که ی زه لیل بو، و هه ر بۆیه ش له خاچدا به رز بو وه وه به نده ی دلسۆز!» (مه تا ۲۵: ۲۱).

ده زانم، من کۆلیم، قه شه یکم که پێ شتر ده مگوت «که س ئه و کڵیسیا هه نادۆزیته وه که ده یه ویت، به لام هه موو که سیک به شدار ی ئه و کڵیسیا هه ده کات که پێویستی پێیه تی.» ئیمه پێویستمان به کڵیسا کانه که بانگمان بکه ن بۆ شتیکی گه وره تر له خۆمان، ههروه ها پێویستمان به کڵیسا کانه که دوا جار بانگمان بکه ن بۆ خودا. کاتیک نمونه ی عیسی مه سیح په پره وه ده که ین، ده ست ده که ین به به شدار یکردن له و کڵیسیا که پێویستمانه.

ده زگای بیناسازی

ئه مپرو هه موومان راهینان وه رده گرین بۆ ئه وه ی زۆرتین سوود له دامه زراوه کانی وه ک خیزان و کار و قوتا بخانه وه ربگرین، بۆ ئه وه ی بگه ینه ئامانجه که سییه کامان، و چیژ له ئاره زوو و قبولکردن وه ربگرین، کاریکی نوێ به ده ست به یین، خیزانیکی نوێ دامه زرین، یان بچینه کۆلیژیکی نوێ.

به لام گه شه ی که سی به گشتی به و شیوه یه کار ناکات. به گشتی په یوه ندییه کان ناتگۆرن بۆ با شتر، ئه گه ر له خراپترین حاله تدا ته حه دای خۆت نه که ییت، پرسیار له گرنگترین که سه کانی ژیانته بکه ئایا پشتگیریته ده کهن و هانت ده دن له هه موو بریار یکردا که ده یده یته؟ ئایا متمانه ت به وه هه یه که هه رچییه ک بکه یته خۆشه ویستیت پیشان بده ن، و ئه وه نده خۆشیان ده ویت و راستیت پێ بلین؟ سه رنج

بده په یوه ندى له گه ل خیزان و هاورپیان له باش و خراپدا دروست ده بیت، ئه وان له باشتړین حاله تدا له پشتته وه وه ستاون، له خراپترین حاله تدا له تهنیشتت وه ستاون، کاتیک زورترین لاوازیت له بهرده متدا ده وه ستن.

ئمه ئه و جوړه کلپسایه که ده بیت دووباره بیدوژینه وه. کلپسا تهنه بینایه کی تری سیفی نیه که یارمه تیده رمانه بو په روه رده کردنی خو ناساندمان، به لکو له قالبمان دودات بو ئه وه ی ئه و شته بین که خودا ده یه ویت بین، پیکه وه گه شه بکه یین و به هیتر بین. له هه مان کاتدا زیاتر فیر ده بین دهر باره ی مه به ستی خودا بو ئیمه وه ک تاک، و توانا و هه ست و سوژه تابه ته کامان ده زانین؛ چونکه کلپساکه که سایه تیه کامان ناسرپته وه، به لکو به هیزبان ده کات به به هیز کردنی په یوه ندى نیوان ئیمه و دروستکه ر که ئیمه ی وه ک خو ی دروستکردووه، هه روه ها به به هیز کردنی په یوه ندى له گه ل ئه وانى دیکه که هه ستی خو شه ویستی و هیز پیکه ش ده که ن که هه رگیز نه مانده زانى هه مانه. له وانیه ئه و کلپسایه نه دوژیته وه که ده ته ویت، به لام ده بیت به شداری ئه و کلپسایه بکه یت که په نگه هه رگیز نه زانیت پیویستت پییه تی.

جو ناتان و کو لین درک به وه ده که ن که زوریک له کلپساکان ئه م دیده به دى ناهین، وه په نگه پیت و ابیت ئیمه ته حه ددیاته کان به که م ده زانین، به لام به پیچه وانوه، ئیمه زور زیاتر له باره ی لایه نه تاریکه کانى کلپساکانه وه ده زانین به هو ی سروشتی کاره کامانه وه، وه ئه زموغان کردووه خو مان، و له که سانى تره وه بیستمان.. بو یه له گه ل هاورپى و ئه ندامانى خیزان. ئیمه داواتان لینا که یین به رگه ی خراپ به کارهینان یان بیدعه بگرن، هه روه ها ئیمه پشتگیری ته واو و گشتگیر له کلپساکان ناکه یین، هه روه ها به رگه ی خراپ به کارهینانى ده سه لات و کاریگه رى ناگرین که ده زانین له کلپساکاندا باو و له رابردو و ئیستادا.

به لام ئیمه پیمان وایه که نابیت چاوه پروانى نا کو کی بکریت له کلپساکه دا، و نابیت چاوه پروان بکریت که له گه ل هه مووان هاورا بیت، هه روه ها نابیت هه مان دید و ئه وله ویه ت و پلان له گه لیاندا هاوبه ش بیت. ئه م کاتانه ی نا کو کی هه موومان تاقى ده که نه وه، و وامان لیده کات سه رمان سورما بیت و به دوا ی کلپسایه کی تردا بگه رپین له نزیکه وه که شته کان ئاسانتر ده بن. له وانیه هه ندیک جار هه ستی پی بکه یت، یان په نگه هه همیشه؛ چونکه له و کلپسادا گونا هبار ده بینیت که به نیعمه ت رزگار کراون وه ک چو ن تو گونا هباریک که به نیعمه ت رزگار کراوه، رپیا یه کی باش

و خراب به رادهیه کی که متر ده دوزیته وه، به لام هیچ کلّیسیاه ک ناتوانیت خوئی له هه موو شهر و بیزاریه کان به دوور بگریّت.

با کلّیسا که به راورد بکهین به و شه پۆلانه ی که به به رده کانه وه ده که ون؛ شه پۆله کان وه ک کلّیسا وان، تو و باقی ئەندامه کانش وه ک به ردن. له وانیه تییینی ئەوه بکهیت که شه پۆله کان پوژ له دوا ی پوژ و سال له دوا ی سال به بی وه ستان ده رژین و به شیوه یه کی به رفراوان به سهر هه موو به ردیکدا په له ده که ن و ده که ونه ناو به رده کانه وه. له وانیه له مانگیکه وه بو مانگیکی دیکه هه ست به جیاوازیه کی زور نه کهیت، به لام به تیه پوونی سالان و ده یان سال تییینی گوپرانکاریه که ده کهیت. له گه ل که وتنه خواره وه ی شه پۆله کان و که وتنه خواره وه ی به رده کان به سهر یه کتردا، لیواره تیژه کانی ئەم به رده نه پۆلیش ده بن و نه رم ده بن و له بهر خوژدا ده دره وشینه وه. له کو تاییدا هیچ دوو به ردیک دوا ی ئەم پرۆسه یه به یه ک قه باره و شیوه ده رنا که ون، به لکو هه ر به ردیک به شیوازی خوئی زور جوان و نایاب ده رده که ویت.

نابیت جیگه ی سه رسوپمان بیت که په ترۆس خوئی که ناوه که ی به واتای به ردی دیت، وینه یه کی په مزی به رده کانی هه لبراردوو به بو وه سفکردنی کلّیسا که. یه که م: په ترۆس ویستویه تی تییینی ئەوه بکهین که کلّیسا له سهر بناغه ی عیسا ی مه سیح بنیات نراوه، به م شیوه یه ئەو پشبینیه ی که ئیشایا سه باره ت به عیسا ی په روه ردگار کردبووی جیه جی کرد و هه مان وشه کانی له ئیشایا ۲۸: ۶۱ هینایه وه: «ئه وه تا من له ناودا پالده کهوم سیهون به ردیکی گوشه ی به نرخ، که هه لبرێردراوه کان به وه وه کون بکات (۱ په ترۆس ۲: ۶).

دووه م: په ترۆس ده یه ویت بزاین که خودا چاوه پری ئەوه نه بووه هه موو که سیک عیسا ی په روه ردگار بینیت «به زه ییدار». په ترۆسی ئیردراوی خودا وشه کانی زبور ۱۱۸: ۲۲ هینایه وه: «ئه وه به رده ی که بینا کاران په تیانکرده وه، بووه ته سه ری گوشه که» و... وشه کانی ئیشایا ۸: ۴۱: «به ردیکی کۆسپ و به ردیکی کۆسپ» بو پرونکردنه وه ی ئەم خاله له ئابه ته کانی یه که می په ترۆس ۲: ۷-۸.

سییه م: په ترۆس ده یه ویت تییینی ئەوه بکهین که عیسا په روه ردگار شتیکی جوانی دامه زانددوو، هه روه ها دروستی کردوو که ئیمه کلّیسا که کاتیک ده لیت: «له کوئی دبیته لای، تو به ردیکی زیندوویت که مروقه کان په تده کرینه وه، به لام هه لبرێردراون

ئىۋەش ۋەك بەردى زىندوو، ماڭىكى پۇچى دروست دەكرىن، كاهىنىكى پىرۇز، بۇ ئەۋەى قوربانى پۇچى پىشكەش بكن كه له لايەن خوداۋە قبولكراۋە له رىگەى عىساي مەسىحەۋە ۴: ۱۲.

پىۋىست ناكات لىرە له هەموو نىشانەيەكى پەيمانى كۆن تىگەيت بۇ ئەۋەى سەرسام بيت لەۋەى كه خودا له كلىسادا چى كىدوو؛ ئىمە به خودا و به خودا له گوناھە كاتمان رزگار دەبين؛ چونكه ئىمە باۋەرمان به عىساي پەرۋەرگار هەيە، بەلام به خۇمان و بۇ خۇمان رزگارمان نەبوۋە؛ خودا شتىكى زۆر گەرەتر له هەموومان بنىات دەنيت، پەترۇس به هەولدان هەولدهدات كۆنترۆلى حەماسەتى خۆى بكات كاتىك دەلپت: «بەلام ئىۋە پەرگەزىكى هەلبۇزدران، كاهىنىكى شاھانەن، نەتەۋەپەكى پىرۇزن، گەلپكن كه گەنجىنەكانتان به خەزنتان گرتوو. كه پىشتر گەل نەبوون، بەلام ئىستا ئىۋە گەلى خودان. ئەوانەى بەزەبىيان نەدايەۋە، بەلام ئىستا بەزەبىيان پىداپىتەۋە» (۱ پەترۇس ۲: ۹-۱۰).

بى گومان له كلىساي ناۋچەكەتدا پروداۋى زۆر پرودهدات، پەرنگە سىستەمى دەنگ كار نەكات، يان كۆبوونەۋەكه له شوپىنىكى كراۋەدا بەرپۆەبچىت بەھۆى نىگەرانى له گواستەنەۋەى نەخۆشى له هۆلى داخراۋى كلىساكه، يان هەندىك جار مندالان دەست دەكەن به گىراني و ئاھىك، يان خوشك له يلا له كاتى نوپۇزى بەرەكەتدا خەۋالوو دەكات، يان برا شادى شتىكى گەمزانە له فەيسبووك بلاۋدەكاتەۋە، يان قەشەكه كاتىكى تەۋاۋ نادۇزىتەۋە بۇ نامادەكردنى وتارى؛ چونكه پرسەى ئەنجامداۋە و له نەخۆشخانە سەردانى سى نەخۆشى كىدوو. بەلام كاتىك كلىساكه دەدۇزىتەۋە، جوانىيەكانى دەبىنيت، له كاتىكدا جىهان جگە له بەرد هىچى دىكه نابىنيت.

بىرۇنە كلىسا

ئەم كىتپە هەولدهدات يارمەتيت بدات بۇ دۇزىنەۋەى كلىسا و بزانتى گىرنگى و پىۋىستى جەستەى مەسىح. داۋايى چى؟ هەۋالپكى خۇشمان هەيە كه ئاساترە لەۋەى كه پەرنگە خەيالت پىيدا بىت. دەبىت بچىتە كلىسا و داۋاي يارمەتيدانى كەسانى دىكه بكەيت.

ئەمە ئەنجامە گىرنگەكەى ئەم كىتپەيە. كاتىك من كۆلپن لەگەل ئەندامانى نوپى

کلیسا قسه ده کهم، به لئینکی گه وره ده ده م. به لام کهس نه هاتووو لام و گله یی له وه نه کردووو که گومپرام کردووو؛ چونکه به لئینان پیده ده م که نه گهر به به رده وامی به شداری کلیسا بکه ن، و گرنگی به که سانی دیکه بدنه و ئاگاداری ئه وان بن، ئه واهه موو ئه و شتانه ئه زموون ده که ن که چاره پرسی ده که ن له کلیساوه وه ک گه شه کردنی پوچی، هاورپیه تی، زانینی کتییی پیروژ، یارمه تی پراکتیکی، و ئه وه ی به ده سته ده هیئن له کلیسا ده یانه ویت کاتیک که سانی دیکه ده هیئنه لای.

ئه گهر به به رده وامی به شداری کلیسا نه که یته، ئه زموونی گه شه کردنت تیدا ناییت، له زانینی کتییی پیروژدا گه شه ناکه یته به فیرکردن یان ئه زموونی قوولی په یوه ندیه کان له نوژکردندا له گه ل که سانی تردا ناکه یته. ئه گهر تو به دوا ی بینینی باشی که سانی تردا نه گه پریته، ئه واهه کلیسا که سه رکونه ده که یته به هو ی شکسته یانی له دابینکردنی پیداویستیه کانت و شکستی ئه وانی دیکه له گه یشتن به تو و یارمه تیت. من و کولین هه رگیز نه مانینیوه که س کلیسا که بدوژتته وه و ئه وه ی ده یه ویت له کومه لگا ده ره ییته، مه گهر به به رده وامی به شداری کلیسا نه کات و له که سانی دیکه بپرسیته چون ده توانن یارمه تیان بدنه.

له بیرت بیته که تو ئه ندامی جه سته ی مه سیحیت، له وانه یه ده ستیک بیته، گو یه ک بیته، یان چاو یک بیته، هه رکه سیک بیته، گرنگ و پیویستیت، جه سته ش به بی تو ناتوانیت به باشی کاربکات، له هه مان کاند، پیویستت به جه سته ی مه سیح هه یه، بو یه ده بیته به شداری کلیسا بکه یته، تو یارمه تی که سانی دیکه ده ده یته، باوه ردارانی دیکه زیاتر پیویستت پیته له وه ی که ده توانیت خه یالت پییدا بکه یته، روژیک دیت هه روه ها تیده گه یته که چه نده پیویستت پیانه.

سو پاس و پیزانین

کۆلن سو پاسیکی دلسۆزانه ئاراسته ی ده یئید بایه رز ده کات بو پش تگیری و نو یژکردنی به رجه سته ی له کاتی نووسینی ئەم کتیبه دا، ههروه ها ده مانه ویت به سو پاسه وه ئاماژه به وه بکه ین که چه ند به شیکی بچوو کمان وه رگرتووه له م بابته و کتیبانه ی خواره وه پاش وه رگرتنی مۆلته بو پید اچوونه وه یان تاوه کو له گه ل ئەم کتیبه دا بگونجی ت:

Chapter 2: Jonathan Leeman, “The Corporate Component of Conversion‘,

Chapter 3: Jonathan Leeman, “Do Virtual Churches Actually Exist“?

Jonathan Leeman, “Churches: The Embassies and Geography of Heaven“,

Chapter 5: Jonathan Leeman, “Church Membership Is an Office and a Job“,

Chapter 6: Jonathan Leeman, Is It Loving to Practice Church Discipline?

Jonathan Leeman, “The Great American Heartache: Why Romantic Love Collapses on Us” Nov. 21, 2018, Desiring-God.org;

Chapter 9: Jonathan Leeman, “Church Membership Is an Office and a Job‘, May 7, 2019, 9Marks.org.

Jonathan Leeman, Understanding the Congregation’s Authority (Nashville: B&H, 2016).

ئایا کلیساکه یه کی ته ندروست هه یه؟

پێکخراوی ٩ نیشانه کان ئیسی ئه وه یه که رابه رانی کلیسا به سه رچاوه ی کتیبی پیروژ و کرده یی ته یار و ئاماده بکات بۆ ئه وه ی له رێگه ی کلیسای ته ندروسته وه شکۆی خودا نیشانی گه لان و نه ته وه کانی جیهان بدهن.

به له به رچاوگرنتی ئه وه ئامانجان، ده مانه ویت یارمه تی کلیساکان بده ین که له نو نیشانه ی ته ندروستدا گه شه بکه ن که زۆربه ی کات پشتگۆی ده خرین:

١. وتاردانی پوون و ئاشکرا

٢. یه زداناسی به پپی کتیبی پیروژ

٣. تیگه یشتن له ئینجیل به پپی کتیبی پیروژ

٤. تیگه یشتن له گۆرینی مروقه کان به پپی کتیبی پیروژ

٥. تیگه یشتن له مزگینیدان به پپی کتیبی پیروژ

٦. ئه ندامتیبی کلیسا

٧. ته مپیکردنی کلیسای به پپی کتیبی پیروژ

٨. به قوتایبیکردن به پپی کتیبی پیروژ

٩. رابه رابه تیبی کلیسا به پپی کتیبی پیروژ

ئیمه وه کو پێکخراوی ٩ نیشانه کان بابه ت و په رتووک و هه لسه نگانندی په رتووک ده نووسین، هه روه ها رۆژنامه یه کی ئینته رنیتیش به رپۆه ده به ین. کۆنفرانس ساز ده که ین و چاوپیکه وتن تۆمار ده که ین و سه رچاوه ی دیکه ش به ره ه م دینین به مه به ستی ته یارکردن و ئاماده کردنی کلیساکان تا کو شکۆی خودا نیشان بدهن.

سه ردانی ماله پره که مان بکه که بابه ته کانی به زیاتر له ٣٠ زمان به رده ستن بۆ خویندنه وه، وه ناوی خووت تۆمار بکه، تا کو رۆژنامه ی ئینته رنیتیبی بیبه رامبه رت به ده ست بگات. بروانه لیستی ته واوی زمانه کانی ماله پره که مان له:

9marks.org/about/international-efforts/

9Marks.org

ئايا پئويستمان بە كلىسا ھەيە؟

ئەم كىتپە يارمەتيدەرە بۆ دووبارە دۆزىنەوھى كلىسا. يان رەنگە بتوانىت يارمەتيت بدات لەوھى بۆ يەكەمىن جار ئەو ھۆكارە بزائىت كەوا لەپىناويدا خودا دەيەويىت پىشىنەيى بە كۆبوونەوھى كلىسا بەدەيت، وە پەيوەست بيت بە ئامادەبوون تىيدا. خودا بۆ ئەو بە بانگھىشتى كلىساكان ناكات كەوا شوپىنكى گونجاوہ بۆ ھەسانەوہ و ھەندىك ھاندانى لايەنى رۆحى تىدايە، بەلام خودا لە مالىك پىشوازيماں لىدەكات كەمىكى تىدايە لەوھى ھەزماں لىيەتى، وە زۆرى لەوہ لىيە كە پئويستمان پىيەتى.

جۇناتان لىمەن

پروانامەى دكتوراي ھەيە لە زانكۆى ويلىز. بەرپۆبەرى نووسىنە لە دەزگاي «نۆ نىشانەكە»، وە ميوانى بەشدارە لە بەرنامەى دەنگى «گفتوگوۆى شوانەكان». نووسەرى زياتر لە دە كىتپە، لە ژمارەيەك كۆليژى يەزدانناسى مامۆستايە.

كۆلن ھانسن

پروانامەى ماستەرى ھەيە لە يەزدانناسى، لە كۆليژى ترينىتى ئىنجىلى. پىگەى جىگىرى سەرۆك، وە بەرپرسى نووسىنە لە «ھاوپەيمانى ئىنجىل». يەككە لە پىرانى «كلىساي قوربانيدەرى كۆمەلگايى» لە بىرمىنگھام، ويلايەتى ئالاباما.

